

Informació amb Rellevància Prudencial (Pilar 3)

Grup CaixaBank

Corresponent a 31 de desembre de 2017

CaixaBank

(*) Traducció dels comptes anuals emesos i preparats originalment en castellà. Aquesta traducció només té intencions informatives. En el cas de discrepància, preval la versió en llengua castellana.

CONTINGUTS

DECLARACIÓ DEL CONSELL D'ADMINISTRACIÓ

1. PILAR 3 GRUP CAIXABANK	1
2. GRUP CAIXABANK	2
2.1. Entorn regulatori	2
2.2. Àmbit d'aplicació	5
2.3. Altra informació de caràcter general	6
2.4. Descripció del grup consolidable a efectes regulatoris	7
2.5. Conciliació comptable entre els estats financers i estats amb fins regulatoris	7
3. GOVERN, ORGANITZACIÓ I GESTIÓ DEL RISC.....	11
3.1. Govern i organització.....	12
3.2. Procés estratègic de gestió del risc.....	22
3.3. Cultura de riscos.....	27
3.4. Marc de Control Intern.....	29
4. CAPITAL	38
4.1. Gestió de Capital	39
4.2. Capital regulatori	39
4.3. SREP i Coixins de Capital	46
4.4. <i>Stress Test</i>	50
4.5. Capital Econòmic.....	50
5. RISC DE CRÈDIT TOTAL	52
5.1. Risc de crèdit.....	53
5.2. Risc de Contrapart i CVA	121
5.3. Titulitzacions	133
5.4. Cartera accionarial	144
6. RISC DE MERCAT	152
6.1. Gestió del Risc de Mercat	153
6.2. Requeriments mínims de recursos propis per Risc de Mercat	154
6.3. Aspectes quantitatius	155
7. RISC OPERACIONAL.....	163
7.1. Gestió del Risc Operacional.....	164
7.2. Requeriments de recursos propis mínims.....	165
7.3. Palanques de gestió del Risc Operacional.....	166
7.4. Vinculació amb el Catàleg de Riscos	172
8. RISC ESTRUCTURAL DE TIPUS.....	177
8.1. Gestió del Risc Estructural de Tipus d'Interès	178
8.2. Gestió del risc estructural de tipus de canvi.....	183
9. RISC DE LIQUIDITAT	184
9.1. Gestió del Risc de Liquiditat	185
9.2. Aspectes quantitatius	189

10. ALTRES RISCOS.....	196
10.1. Risc Reputacional.....	196
10.2. Risc Actuarial i del negoci assegurador	197
10.3. Risc de Deteriorament d'Altres Actius	200
10.4. Risc de Negoci	201
11. REMUNERACIONS.....	203
11.1. Política de Remuneració: composició i mandat de la comissió de remuneracions.	203
11.2. Descripció del col·lectiu identificat	204
11.3. Informació qualitativa de la remuneració del col·lectiu identificat	205
11.4. Informació quantitativa de la remuneració del col·lectiu identificat	214
Annex I. Informació sobre fons propis transitoris	218
Annex II. Principals característiques dels instruments de capital.....	220
Annex III. Informació sobre ràtio de palanquejament	223
Annex IV. Participacions subjectes a límits regulatoris a l'efecte de deducció	225
Annex V. Societats amb diferències entre el mètode de consolidació prudencial i comptable (UE LI3).....	226
Annex VI. Acrònims	227
Annex VII. Mapa d'articles de l'RRC	231

Declaració del Consell d'Administració

El Consell d'Administració de CaixaBank va aprovar el 22 de març de 2018 la revisió i actualització de la Política sobre la divulgació i verificació de la Informació financera, en la qual es fa explícita la Política de Verificació de la informació a divulgar del Grup CaixaBank. En aquest sentit, la Informació amb Rellevància Prudencial tindrà el mateix grau de verificació que s'aplica a la informació de l'informe de gestió, com a part de l'informe financer. Això, d'acord amb les directrius de l'EBA de 4 d'agost de 2017 sobre els requisits de divulgació d'acord amb la part vuitena de l'RRC¹ i el que descriuen els seus articles 431(3) i 434(1).

En la sessió del 22 de març de 2018, el Consell d'Administració també va aprovar aquest document d'Informació amb Rellevància Prudencial per a l'exercici 2017 (d'ara endavant, «IRP 2017») amb la verificació prèvia de la Comissió d'Auditoria i Control, donant resposta al que disposa l'article 435(e)(f) de l'RRC. El Consell, en la seva funció² supervisora tant del procés de divulgació com del perfil de risc de l'Entitat, manifesta que:

- Aquest document d'Informació amb Rellevància Prudencial s'ha preparat de conformitat amb la Política sobre la divulgació i verificació de la Informació financera aprovada pel Consell el 22 de març de 2018.
- La informació publicada i els sistemes de gestió de riscos implementats són adequats en relació amb el perfil i l'estratègia del Grup CaixaBank.

Les funcions de la segona línia de defensa³ han participat en la revisió i verificació de la informació presentada i a assegurar que aquesta informació compleix els procediments de control i/o verificació establerts en la Política sobre la divulgació i verificació de la Informació financera.

Amb caràcter previ a l'aprovació d'aquesta Declaració Concisa per part dels Òrgans de Govern, Auditoria Interna, com a tercera línia de defensa, ha revisat el contingut de l'IRP 2017 i la seva adaptació als requeriments regulatoris, així com les estructures de control implantades.

¹ A l'apartat 4. GOVERN, ORGANITZACIÓ I GESTIÓ DEL RISC i als apartats de risc successius s'amplia la informació sobre les polítiques i els objectius en matèria de gestió de riscos.

² Per a més detall de les funcions i responsabilitats del Consell d'Administració vegeu el [Reglament del Consell d'Administració de CaixaBank](#), en especial, els articles 4 i 36.

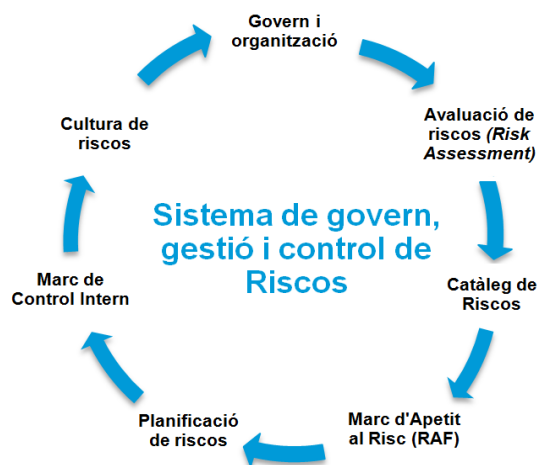
³ La segona línia de defensa integrada, de manera general, les funcions de la *Risk Management Function* i la funció de *Compliance* tal com s'estableix en la guia de Govern Intern de l'EBA de 26 de setembre de 2017.

CaixaBank ha elaborat la Informació amb Rellevància Prudencial de l'exercici 2017 i, sobre aquest, el Consell d'Administració declara que el Grup CaixaBank:

- Manté un perfil de risc mitjà-baix en consonància amb el model de negoci i la tolerància al risc definida pel mateix Consell. Així mateix, el nivell de solvència i palanquejament són consistents amb aquest perfil i estratègia.

Les principals línies estratègiques que permeten a CaixaBank mantenir un perfil de risc mitjà-baix són:

1. Sistema de govern, gestió i control de riscos

CaixaBank disposa d'un eficaç sistema de govern, gestió i control de riscos alineat amb: el seu model de negoci, les expectatives dels seus *stakeholders* i les bones pràctiques internacionals. Els sistemes de gestió de riscos implementats són adequats en relació amb el perfil i l'estratègia de l'Entitat.

2. Perfil de risc conservador

CaixaBank marca com a objectiu mantenir un perfil de risc mitjà-baix i una adequació de capital confortable per enfortir la seva posició.

El risc més significatiu és el Risc de Crèdit i correspon fonamentalment a l'activitat bancària.

El Grup desenvolupa la seva activitat principalment en el segment detallista i atorga un valor fonamental a la confiança dels seus *stakeholders*.

L'Entitat aspira a mantenir la seva posició de lideratge en el mercat detallista ibèric i a la

generació d'ingressos i de capital de manera equilibrada i diversificada.

El Risc de Contrapart es gestiona de manera prudent mitjançant l'assignació de límits interns i l'ús de tècniques de mitigació.

L'Entitat orienta la seva activitat en els mercats financers al servei als clients, minimitzant l'exposició al risc.

CaixaBank disposa de confortables mètriques de risc per tipus d'interès estructural de balanç, amb un posicionament moderat a pujades de tipus d'interès.

Per fer front a un complex entorn legal i regulatori en el sector financer, l'Entitat ha reforçat la integració en la gestió del Risc Operacional.

De conformitat amb el que s'ha exposat en aquesta Declaració i en l'IRP 2017, l'Entitat presenta ràtios financeres coherents i conformes a la seva Política de Gestió i que es consideren alineades amb l'Apetit al Risc (RAF) establert pel Consell d'Administració.

3. Solidesa en solvència

Durant el 2017 ha mantingut una sòlida posició en solvència, amb unes ràtios molt superiors als requeriments mínims, recolzant la Política de Dividends.

Una de les prioritats de CaixaBank és mantenir una posició còmoda de capital que s'adeqüi al perfil de risc assumit per l'Entitat.

El Pla Estratègic actual té en compte, entre altres objectius, mantenir una ràtio de *Common Equity Tier 1 (CET1) fully loaded* al voltant de l'11%-12% i una ràtio de *Capital Total fully loaded* superior al 14,5%.

La Gestió del Capital té com a objectiu assegurar el compliment dels requeriments regulatoris i dels objectius interns de capital de l'Entitat.

Amb relació amb el que s'ha exposat, l'Entitat presenta unes ràtios de capital coherents i conformes a la seva Política de Gestió i, al seu torn, alineades amb l'Apetit al Risc establert pel Consell d'Administració.

4. Mètriques de liquiditat folgades

CaixaBank vol tenir la certesa d'estar permanentment en condicions de complir les seves obligacions i necessitats de finançament de manera oportuna, fins i tot sota condicions adverses de mercat, i es marca com a propòsit tenir una base de finançament estable i diversificada, per preservar i protegir els interessos dels seus dipositants.

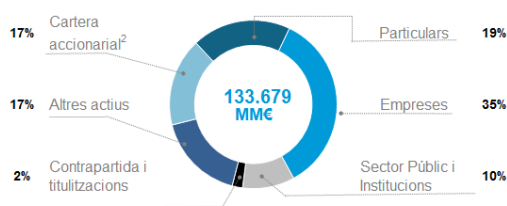
Es presenten mètriques de liquiditat sobrades amb una estructura de finançament estable i un còmode perfil de venciments en els propers exercicis.

Amb relació al que s'ha exposat en aquesta Declaració i en l'IRP adjunt, l'Entitat presenta unes mètriques de liquiditat coherents i conformes a la seva Política de Gestió i, al seu torn, alineades amb l'Apetit al Risc establert pel Consell d'Administració.

PERFIL DE RISC

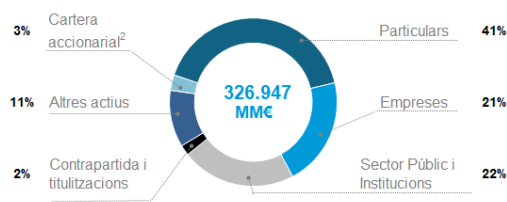
APR¹ PER RISC DE CRÈDIT TOTAL

Distribució per tipus de risc o sector, %

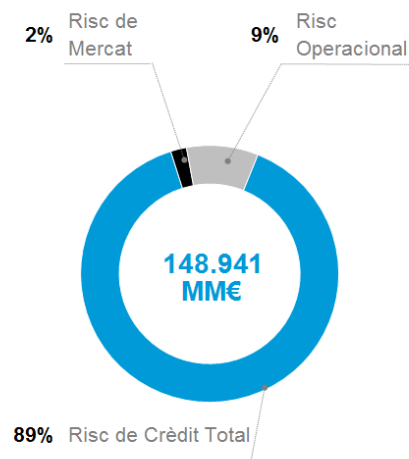
EAD¹ PER RISC DE CRÈDIT TOTAL

Distribució per tipus de risc o sector, %

APR¹ TOTALS

Distribució per tipus de risc, %

1) APR: actius ponderats per riscos (Regulatoris). EAD: *Exposure at default*.

2) Cartera accionarial inclou el negoci de participades a més de la participació en altres societats cotitzades i en filials que no s'integren globalment a efectes prudencials (principalment VidaCaixa).

	2015	2016	2017
NPL (%)	7,9%	6,9%	6,0%
Ràtio de cobertura (%)	56%	47%	50%
Cost del risc (pb)	73	46	34
ROTE	4,3%	5,6%	8,4%
Ràtio eficiència (*)	51,9%	51,0%	54,3%

(*) Sense despeses extraordinàries

SOLVÈNCIA

REGULATORI

	2015	2016 ⁽¹⁾	2017 ⁽²⁾	Req. Mín. 2017
CET 1 (%)	12,9%	13,2%	12,7%	7,375%
Tier 1 (%)	12,9%	13,2%	12,8%	8,875%
Capital total (%)	15,9%	16,2%	16,1%	10,875%
Ràtio de Palanquejament (%)	5,7%	5,7%	5,5%	
Ràtio de cobertura del conglomerat (%) ⁽³⁾			143,4%	

FULLY LOADED

	2015	2016 ⁽¹⁾	2017 ⁽²⁾	Req. Mín. 2017
CET 1 (%)	11,6%	12,4%	11,7%	8,75%
Tier 1 (%)	11,6%	12,4%	12,3%	10,25%
Capital total (%)	14,6%	15,4%	15,7%	12,25%
Ràtio de Palanquejament (%)	5,2%	5,4%	5,3%	

1) Les ràtios de 2016 inclouen l'increment de capital necessari per cobrir de manera anticipada l'impacte de l'adquisició de BPI durant el primer trimestre de 2017.

2) Les ràtios de 2017 no inclouen l'impacte de l'aplicació d'IFRS9.

3) CaixaBank és la capçalera del conglomerat financer des de la desconsolidació de Critería el setembre de 2017.

LIQUIDITAT

	2015	2016	2017
Ràtio LCR (%)	172%	160%	202%
Ràtio LTD (%)	106,1%	110,9%	107,7%
Actius líquids d'alta qualitat	41.749	36.970	53.610

1. PILAR 3 GRUP CAIXABANK

El marc regulatori bancari de Basilea es basa en tres pilars:

- Pilar 1: determinació del capital regulatori mínim.
- Pilar 2: revisió supervisora.
- Pilar 3: disciplina de mercat.

Amb aquest informe es compleix la Part Vuitena del Reglament UE 575/2013 del Parlament Europeu i del Consell (d'ara endavant, «RRC»), que constitueix el Pilar 3 de Basilea, relatiu a les obligacions d'informació pública sobre el perfil de risc de l'Entitat, el sistema de gestió i control del risc i els recursos propis, així com els nivells de solvència. Addicionalment, en l'elaboració d'aquest informe s'han tingut en compte les directrius sobre els requisits de divulgació d'acord amb la part vuitena de l'RRC publicades per l'EBA (European Banking Authority), les recomanacions publicades pel Comitè de Basilea de Supervisió Bancària (BCBS) i el que estableix la Política sobre la Divulgació i Verificació de la Informació financera de CaixaBank.

La informació continguda en aquest document s'ha elaborat a nivell consolidat, sota perímetre prudencial, i compleix els requisits establerts en l'RRC. Addicionalment, i després de la desconsolidació de CaixaBank a Criteris el setembre de 2017, CaixaBank, com a entitat supervisada, es considera l'entitat obligada del conglomerat financer que forma, principalment, amb VidaCaixa. En aquest sentit i, per donar cobertura als requeriments de supervisió addicional aplicables, el document també conté informació relativa a l'adequació de capital i la gestió dels riscos en el conglomerat. El Grup CaixaBank manifesta que no ha omès cap de les informacions requerides per raons de confidencialitat ni per tenir caràcter reservat.

Aquest informe es publica al web de CaixaBank en l'enllaç següent:

https://www.caixabank.com/informacionparaaccionistas/inversores/informacioneconomicofinanciera/informacionconrelevanciaprudencial_ca.html

Com a complement a aquest document, que té una periodicitat anual i, d'acord amb l'article 433 de l'RRC i els requisits de divulgació establerts per l'EBA, s'ha considerat oportú publicar amb més freqüència una part de la informació quantitativa continguda en aquest informe.

En concret, des de desembre de 2015, l'Entitat publica trimestralment un arxiu Excel amb les taules més significatives d'aquest informe. Tot això es pot consultar al web de CaixaBank en el mateix lloc que aquest document.

Partint de totes aquestes modificacions, la Norma de Divulgació, com a part de la Política sobre la Divulgació i Verificació de la Informació financera de CaixaBank, ha estat actualitzada i aprovada pel Consell d'Administració de CaixaBank en la sessió del 22 de març de 2018.

Tal com estableix la Política sobre la Divulgació i Verificació de la Informació financera, aquest informe ha estat elaborat basant-se en els diferents processos de verificació i control establerts a cadascuna de les tres línies de defensa definides en el Marc de Control Intern de CaixaBank, i complint els procediments interns de governança.

Seguint la Política de Divulgació del Grup CaixaBank, aquest document, amb dades referides a 31 de desembre de 2017, també ha estat aprovat pel Consell d'Administració de CaixaBank en la sessió del 22 de març de 2018 amb la verificació prèvia de la Comissió d'Auditoria i Control.

Les taules d'aquest informe es detallen majoritàriament en milions d'euros. Hi ha una selecció de taules en milers d'euros per tal de donar més detall al lector, i s'especifica clarament en el títol de la taula.

2. GRUP CAIXABANK

2.1. Entorn regulatori

El 2010, el Comitè de Supervisió Bancària de Basilea va aprovar la reforma del marc regulatori global de capital, conegut com Basilea 3, arran de la crisi financera internacional. Amb efecte 1 de gener de 2014, va entrar en vigor a la Unió Europea el paquet legislatiu que va transposar aquest marc, compost pel Reglament 575/2013 (RRC) i la Directiva 2013/36 (DRC IV). L'objectiu de les modificacions introduïdes és millorar la capacitat del sector bancari per absorbir els impactes de crisis econòmiques i financeres, reforçant la gestió i governança del risc, la transparència i la divulgació d'informació. En particular, aquestes millores es tradueixen en millors requeriments en la quantitat i qualitat de capital i la introducció de mesures de liquiditat i palanquejament. El Reglament RRC és d'aplicació directa a Espanya, i la Directiva DRC IV va ser implementada a Espanya a través del Reial Decret Llei 14/2013, la Llei 10/2014 i el Reial Decret 84/2015, juntament amb altres disposicions de rang inferior, com la Circular 2/2016 del Banc d'Espanya (BdE). L'RRC estableix un calendari d'implantació progressiva dels nous requeriments a la Unió Europea. En la Circular 2/2014, parcialment derogada per la Circular BdE 2/2016 i la 3/2014 del BdE, es van exercir les opcions regulatòries aplicables durant el període transitori de Basilea 3. No obstant això, aquestes Circulars han quedat superades l'1 d'octubre de 2016 pel Reglament Europeu 2016/445 del Banc Central Europeu (BCE), que aborda una harmonització d'algunes discrecionalitats i opcions nacionals significatives. Addicionalment, CaixaBank, com a capçalera del conglomerat financer que forma, principalment, amb VidaCaixa des de la desconsolidació de Criteria el setembre de 2017, està sotmesa al marc de supervisió addicional que preveu la Directiva 2002/87 del Parlament Europeu i del Consell, de 16 de desembre de 2002, relativa a la supervisió addicional de les entitats de crèdit, empreses d'assegurances i empreses d'inversió d'un conglomerat financer, i per la qual es modifiquen les Directives 73/239/CEE, 79/267/CEE, 92/49/CEE, 92/96/CEE, 93/6/CEE i 93/22/CEE del Consell i les Directives 98/78/CE i 2000/12/CE del Parlament Europeu i del Consell, segons la versió vigent en cada moment.

Addicionalment, i en general, CaixaBank monitora estretament i participa activament en els fòrums de discussió i aprovació dels diferents marcs regulatoris com ara reglaments d'execució,

reglaments delegats, així com altres publicacions de caràcter no vinculant com Directrius o Documents de Consulta emesos per les autoritats legislatives corresponents. En aquest sentit, cal destacar, entre d'altres, les publicacions de l'EBA sobre la divulgació de l'LCR *Liquidity Coverage Ratio* (LCR) i de l'asset *encumbrance*.

Des del punt de vista de supervisió, durant el 2014 el BCE va assumir responsabilitats de supervisió en l'àrea euro després de l'entrada en vigor dels Reglaments 1024/2013 del Consell i 468/2014 del BCE que donaven lloc a la creació del Mecanisme Únic de Supervisió (MUS). Sota l'empara del MUS, el BCE assumeix la supervisió directa de les entitats més significatives, entre les quals hi ha CaixaBank, i indirecta de la resta d'entitats, que estaran supervisades directament per les corresponents autoritats nacionals.

Durant l'any 2015 el BCE va completar el primer cicle del procés de revisió i avaluació supervisora (en les seves sigles en anglès, SREP, *Supervisory Review and Evaluation Process*) des de la creació del MUS, donant forma al Pilar 2 del marc normatiu de Basilea.

L'SREP es configura com un procés supervisor basat en l'avaluació de suficiència de capital, liquiditat, govern corporatiu, gestió i control dels riscos mitjançant un procés harmonitzat en l'àmbit europeu al desembre mitjançant la guia publicada per l'Autoritat Bancària Europea (EBA). El procés SREP pot derivar en requeriments addicionals de capital, liquiditat o altres mesures qualitatives en funció dels riscos i les debilitats detectades pel supervisor de forma específica a cadascuna de les entitats. La finalitat última de l'SREP és valorar la viabilitat de les entitats de manera individualitzada, tenint en compte, a més, anàlisis transversals i comparatives amb entitats similars. Els potencials requeriments de capital addicionals com a resultat de l'SREP (requeriments «Pilar 2R») es complementen, en cas que s'hi apliquin, amb els requeriments de coixí combinat (CBR) compost pels coixins aplicables de conservació de capital, de capital anticíclic i riscos sistèmics. Segons el comunicat de l'EBA de l'1 de juliol de 2016, a més dels requeriments del Pilar 1, del Pilar 2R i del CBR, el supervisor també pot establir una guia de capital, també coneguda com Pilar 2G. Si un banc incomplís el seu Pilar 2G, no implicaria accions automàtiques per part del supervisor pel que fa a la capacitat de distribució de beneficis, també conegut com MDA (*Maximum Distributable Amount*). Tanmateix, sí que podria

comportar mesures de supervisió intensificada individualitzades. El Pilar 2G no és públic. L'esborrany de la guia de l'EBA publicada el desembre de 2017, que revisa la Guia SREP, recull aquesta línia d'actuació.

A més de les possibles mesures supervisores exposades anteriorment, l'any 2014 es va aprovar la Directiva 2014/59/UE, per la qual s'estableix un marc per a la reestructuració i resolució d'entitats de crèdit, coneguda comunament per les seves sigles en anglès, BRRD (*Bank Recovery and Resolution Directive*). El 2015 es va transposar la BRRD al marc regulatori espanyol mitjançant la Llei 11/2015 i altres normes de rang inferior. Amb la BRRD i la Directiva 2014/49 del Sistema de Garantia de Dipòsits es millora la capacitat del sector bancari d'absorbir els impactes de crisis econòmiques i financeres i la capacitat de resolució d'entitats de manera ordenada, mantenint en tots dos casos l'estabilitat financera, la protecció als dipositants i evitant el rescat públic (*bail-out*).

La BRRD estableix que els Estats Membres han d'assegurar que les entitats elaboren i mantenen un pla de recuperació (*Recovery Plan*) amb l'objectiu de possibilitar l'adopció de mesures per part de l'entitat, amb vista a restablir la seva posició financera després d'un deteriorament important d'aquesta. Com a complement a la BRRD i la legislació nacional, l'EBA ha emès diverses guies en relació amb la definició d'un Pla de Recuperació.

El Grup CaixaBank va desenvolupar el primer Pla de Recuperació el 2014, amb dades de tancament de 2013. El Pla de Recuperació 2016 (amb dades de 2016) en suposa la quarta versió, i va ser aprovat pel Consell d'Administració el setembre de 2017.

El Pla de Recuperació de CaixaBank es troba plenament integrat en la gestió i en el govern intern dels riscos i del capital, i hi destaca la implicació de l'Alta Direcció al Comitè de Plans de Recuperació i Resolució, i la integració dels indicadors de recuperació en el Marc d'Apetit de Risc (RAF), que formen part dels informes de seguiment habituals de l'Entitat.

La BRRD també introdueix el marc per a la creació del Mecanisme Únic de Resolució (MUR), posteriorment desplegat en el Reglament 806/2014. En el MUR les decisions les pren la Junta Única de Resolució i les implementen les Autoritats Nacionals de Resolució (a Espanya, FROB com a autoritat executiva i BdE com a autoritat preventiva), que a més dissenyen el pla

de resolució (*Resolution Plan*) de cada entitat, que col·labora aportant la informació necessària. Addicionalment, la BRRD introdueix l'exigència d'un nivell mínim d'absorció de pèrdues, *Minimum Requirement of Eligible Liabilities* (MREL, per les seves sigles en anglès). El MUR va entrar en vigor l'1 de gener de 2016. El Reglament Delegat (UE) 2016/1450 de la Comissió, de 23 de maig de 2016, pel qual es complementa la Directiva 2014/59/UE del Parlament Europeu i del Consell pel que fa a les normes tècniques de regulació en què s'especifiquen els criteris relatius al mètode per establir el requisit mínim de fons propis i passius admissibles, es va aprovar amb l'objectiu de proporcionar a les autoritats de resolució una guia detallada per establir requisits MREL per als bancs. Es pot establir discrecionalment el nivell mínim i la composició d'MREL apropiat per a cada banc. L'autoritat de resolució no ha comunicat requisits formals i vinculants al Grup CaixaBank per al 2018 i, per tant, no es disposa de la quantitat i la categoria dels requisits passius elegibles ni del calendari de compliment.

La Comissió Europea va presentar el 23 de novembre de 2016 un paquet de reformes d'una sèrie de normes bancàries que es presentaran al Parlament Europeu i al Consell perquè les examini i adopti. Aquestes reformes tenen per objecte completar l'actual marc prudencial i de resolució del sector bancari mitjançant la implementació d'una sèrie de mesures que redueixin el risc de les entitats davant d'una situació de *shock*, en consonància amb les conclusions del Consell ECOFIN de juny de 2016 i amb els estàndards internacionals previstos pel G-20. Les reformes tenen en compte la mida, la complexitat i el perfil empresarial dels bancs. També s'inclouen mesures que pretenen donar suport al finançament a les pimes i recolzar la inversió en infraestructures.

En relació amb el paquet de reformes normatives esmentat, el juny de 2017, mitjançant el RDL 11/2017, es va modificar la Llei 11/2015 tenint en compte la proposta de la Comissió Europea sobre la jerarquia de creditors per la qual es modifica la BRRD, la modificació parcial de la qual, al seu torn, es va publicar el desembre de 2017 mitjançant la Directiva 2017/2399.

D'entre les novetats regulatòries en l'àmbit global i europeu, cal destacar les següents:

- Acord final Basilea 3: el 7 de desembre de 2017, el Comitè de Basilea per a la Supervisió Bancària (conegut com BCBS, per les seves sigles en anglès) va publicar «Basilea 3: finalització de la reforma postcrisi». Aquest document recull la revisió del marc actual de Basilea 3, amb el doble objectiu de reduir l'excessiva variabilitat dels actius ponderats per risc (APR o RWA, per les seves sigles en anglès) entre entitats financeres i facilitar més comparabilitat entre les ràtios de capital dels bancs.

Els canvis que proposa aquesta reforma passen per:

1. Millorar la sensibilitat al risc dels mètodes estàndard per al Risc de Crèdit i el Risc Operacional.
2. Restringir l'ús dels mètodes basats en models interns, tant en el valor dels paràmetres (*input floors*) com en l'estalvi de capital màxim que se'n pot aconseguir, respecte al mètode estàndard (*output floor*).
3. Ajustar el càlcul de la ràtio de palanquejament (*Leverage ratio*, coneguda com LR, per les seves sigles en anglès).

Els propers passos en la reforma global de Basilea 3 són:

1. La data d'implementació del mètode estàndard revisat per a Risc de Crèdit, del marc IRB revisat, del marc d'ajust de valoració del crèdit revisat i del marc de Risc Operacional revisat serà l'1 de gener de 2022. Així mateix, la data d'implementació i de divulgació d'informació reguladora per al marc revisat del Risc de Mercat (publicat el gener de 2016) serà l'1 de gener de 2022.
2. El marc de l'LR serà aplicable a partir de l'1 de gener de 2018 (utilitzant la definició d'exposició actual) i a partir de l'1 de gener de 2022 (utilitzant la definició d'exposició revisada). A més, el coixí per als bancs amb importància sistèmica global (G-SIB, per les seves sigles en anglès) serà aplicable a partir de l'1 de gener de 2022.

- Aprovació per part del Banc d'Espanya (BdE) de la Circular 4/2017 per a entitats de crèdit sobre normes d'informació financera pública i reservada i models d'estats financers: norma en què s'adapta el règim comptable de les entitats de crèdit espanyoles a la normativa comptable IFRS 9 (Instruments Financers) i IFRS 15 (Ingressos d'Activitats Ordinàries Procedents de Contractes amb Clients) adoptats a la UE el 2016, i que seran aplicables als efectes de formular els comptes anuals en els exercicis comptables que comencin a partir de l'1 de gener de 2018 (per a més informació, vegeu la Memòria del Grup CaixaBank).

- Exercici *Stress Test* 2017, l'ECB va publicar els resultats finals de l'anàlisi de sensibilitat als tipus d'interès de la cartera d'inversions (IRRBB) de 2017. Els resultats mostren que, de mitjana, les entitats estan preparades per fer front a canvis als tipus d'interès.
- Exercici *Stress Test* 2018, l'EBA va publicar la metodologia final de l'*Stress Test*, que recull la manera en què els bancs han de calcular els escenaris en situació de *stress*, i s'estableixen les restriccions per als càlculs de *bottom-up*. Per primera vegada incorporarà totes les àrees rellevants de risc, així com els nous estàndards comptables IFRS9. Es farà també un exercici de divulgació detallada de dades sobre els balanços dels bancs de la UE, que comprendrà: composició de capital, ràtios de palanquejament, RWA per tipus de risc, exposicions sobiranes, de Risc de Crèdit, dubtosos i refinançats, Risc de Mercat i Titulització.

2.2. Àmbit d'aplicació

La informació financera que es presenta en aquest informe correspon al Grup CaixaBank. CaixaBank, SA i les seves societats dependents integren el Grup CaixaBank (d'ara endavant, «Grup CaixaBank» o el «Grup»). CaixaBank, SA (d'ara endavant, «CaixaBank» o l'«Entitat»), amb NIF A08663619 i domicili social i fiscal a València, al carrer Pintor Sorolla, 2-4 (fins al 6 d'octubre de 2017, a Barcelona, a l'avinguda Diagonal, 621), és l'entitat sorgida del procés de transformació de Critería CaixaCorp, SA que va culminar amb la inscripció de CaixaBank en el Registre d'Entitats de Crèdit del Banc d'Espanya el dia 30 de juny de 2011. L'inici de la seva cotització en borsa, ja com a entitat de crèdit, va començar l'endemà, l'1 de juliol de 2011.

L'objecte social de CaixaBank consisteix principalment en:

- a) La realització de tota mena d'activitats, operacions, actes, contractes i serveis propis del negoci de banca en general, incloent-hi la prestació de serveis d'inversió, serveis auxiliars i la realització d'activitats d'agència d'assegurances.
- b) La recepció de fons del públic en forma de dipòsit irregular o en d'altres anàlogues, per a la seva aplicació per compte propi a operacions actives de crèdit i de microcrèdit, i a altres inversions, prestant a la clientela

serveis de gir, transferència, custòdia, mediació i d'altres.

- c) L'adquisició, tinença, gaudi i alienació de tota mena de títols valors i la formulació d'oferta pública d'adquisició i venda de valors, així com de qualsevol classe de participacions en qualsevol societat o empresa.

Com a entitat bancària cotitzada, es troba subjecta a la supervisió del Banc Central Europeu (BCE), del Banc d'Espanya i de la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV).

En data 26 de setembre de 2017, i, entrant en vigor des d'aquest mateix dia, el Consell de Govern del Banc Central Europeu va decidir que Critería Caixa, SAU (d'ara endavant, «Critería» o «CriteríaCaixa») ja no exerceix el control o una influència dominant sobre CaixaBank i, en conseqüència, ja no és l'empresa matriu del conglomerat financer. En aquest sentit, CaixaBank ha passat a ser l'empresa matriu del conglomerat, integrat per les entitats del Grup que tenen la condició de regulades, i es classifica CaixaBank com a entitat supervisada significativa. CaixaBank forma, juntament amb les entitats de crèdit del seu Grup, un grup supervisat significatiu del qual és l'entitat al màxim nivell de consolidació prudencial.

A 31 de desembre de 2017, l'estructura societària del Grup és la següent:

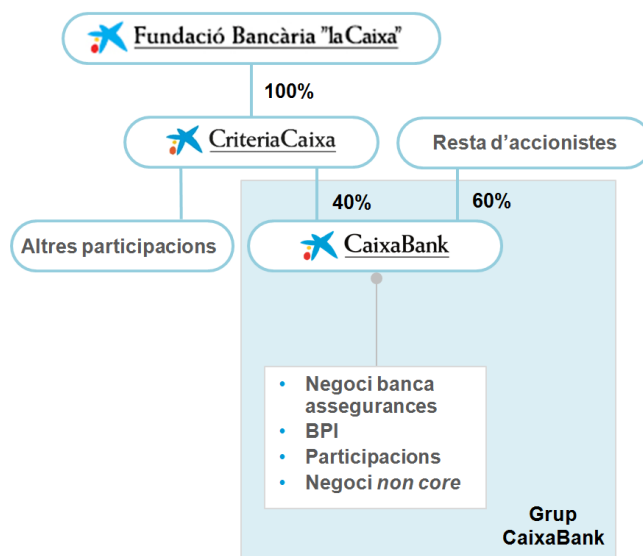

Figura 1

Presa de control sobre Banco BPI:

En data 16 de gener de 2017, la Comissió del Mercat de Valors Mobiliaris de Portugal va registrar el fullet de l'OPA de CaixaBank sobre BPI a 1,134 euros per acció, i el període d'acceptació d'aquesta OPA es va obrir en la data de finalització, el 7 de febrer de 2017. Després de l'obtenció de les autoritzacions necessàries i del tancament del període d'acceptació de l'OPA, aquesta operació ha permès a CaixaBank assolir un 84,51% de participació en BPI. El desemborsament efectuat pel 39,01% de capital social adquirit a través de l'Oferta ha estat de 645 milions d'euros.

La presa de control sobre Banco BPI ha suposat un canvi en la naturalesa de la inversió d'aquesta participació, que ha passat d'una inversió en empreses associades a inversió en una empresa del Grup. Com a conseqüència de la combinació de negocis, en la data de la presa de control, l'impacte total en el compte de resultats va ser de 256 milions d'euros i de -108 punts bàsics en la ràtio de capital CET1 *fully loaded*.

El mes de març de 2017, Banco BPI va emetre deute subordinat per un import de 300 milions d'euros, subscrits íntegrament per CaixaBank, computables com a capital Tier 2 a escala individual i subconsolidada de BPI, i va passar a complir així tots els requeriments i coixins de capital aplicables en aquests perímetres. Aquesta emissió, pel seu caràcter intragrup, no computa a escala consolidada del Grup CaixaBank.

El mes de novembre de 2017, CaixaBank i Banco BPI van anunciar la signatura de diversos contractes pels quals (i) CaixaBank Asset Management SGIIC, SAU adquirirà de Banco BPI, previsiblement durant el 2018, la totalitat del capital social de les companyies BPI Gestão de Activos, Sociedade Gestora de Fundos de Investimento, SA i de BPI Global Investment Fund Management Company, SA; (ii) VidaCaixa, SAU de Seguros y Reaseguros adquirirà de Banco BPI la totalitat del capital social de BPI Vida e Pensões, Companhia de Seguros, SA. Aquesta segona transacció en l'àmbit assegurador es va perfeccionar el mes de desembre de 2017. (iii) Finalment, CaixaBank va adquirir de Banco Português de Investimento, SA (filial de Banco BPI) el seu negoci de corretatge, *research* i *corporate finance*. En tractar-se d'operativa intragrup, el perfil de riscos i les ràtios de capital del Grup CaixaBank no han quedat ni quedaran alterats.

Posteriorment, el mes de desembre de 2017, CaixaBank i Banco BPI van anunciar els acords pels quals (i) CaixaBank Payments, EP, EFC, SAU adquirirà de Banco BPI, previsiblement durant el 2018, el seu negoci d'emissió de targetes; (ii) Comercia Global Payments adquirirà de Banco BPI, previsiblement durant el 2018, el seu negoci d'adquirència (TPV – Terminals Punt de Venda). La transacció sobre el negoci d'emissió de targetes, en ser de naturalesa intragrup, no tindrà impacte en el perfil de riscos ni en les ràtios de capital del Grup CaixaBank. Pel que fa al negoci d'adquirència, tindrà un impacte no material en el perfil de riscos i les ràtios de capital del Grup CaixaBank.

Per tal de ser transparent amb accionistes detallistes i la resta de *stakeholders*, i com a entitat amb rellevància sistèmica a escala domèstica, Banco BPI també publicarà durant el primer semestre de 2018 la informació prudencial a nivell subconsolidat referida a 31 de desembre de 2017, complint així els Articles 437, 438, 440, 442, 450, 451, 451a, 451d i 453 de l'RRC.

2.3. Altra informació de caràcter general

A 31 de desembre de 2017, les següents entitats de crèdit o establiments financers de crèdit del Grup CaixaBank compleixen els requeriments mínims de capital que els són aplicables a escala individual: CaixaBank, Banco BPI, Banco Português de Investimento, Banco BPI Cayman i Telefónica Consumer Finance. Les següents entitats de crèdit o establiments financers de crèdit del Grup CaixaBank estan exemptes de requeriments de capital: Nuevo MicroBank, CaixaBank Consumer Finance, CaixaBank Payments, Corporación Hipotecaria Mutual i Credifimo. Per a aquestes filials exemptes no hi ha, ni és previsible que hi hagi, cap impediment pràctic o jurídic rellevant per a la immediata transferència de fons propis a la filial o per al reemborsament dels seus passius de tercers per part de CaixaBank. Addicionalment, en la data de referència, CaixaBank i BPI compleixen els requeriments de capital a escala consolidada i subconsolidada, respectivament.

Així mateix, totes les altres entitats dependents regulades (les gestores d'actius CaixaBank Asset Management, BPI Gestão de Activos, BPI Global Investment Fund Management Company, BPI Suisse i les companyies d'assegurances VidaCaixa i BPI Vida e Pensões) compleixen els requeriments de recursos propis establerts en les

diferents normatives sectorials que els són aplicables.

Tenint en compte la normativa de conglomerats financers, cal destacar que no hi ha, ni és previsible que hi hagi, cap impediment pràctic o jurídic rellevant per a la immediata transferència de fons propis a VidaCaixa o per al reemborsament dels seus passius de tercers per CaixaBank.

2.4. Descripció del grup consolidable a efectes regulatoris

A l'efecte del que disposa la normativa comptable vigent, que segueix els criteris exposats en les Normes Internacionals d'Informació Financera adoptades per la Unió Europea (concretament la NIIF 10), existeix un grup consolidable quan una entitat dominant exerceix el control, directe o indirecte, respecte de la resta d'entitats (dependents).

Aquesta relació es materialitza fonamentalment quan l'entitat dominant, pel fet de tenir poder sobre la dependent, està exposada als rendiments variables procedents de la implicació en aquesta, o bé hi té dret, i, a més, té la capacitat d'influir en aquests rendiments.

Les diferències principals relatives al perímetre i als mètodes de consolidació aplicats a l'efecte de l'elaboració de la informació del Grup CaixaBank continguda en aquest informe, i a l'efecte de l'elaboració dels comptes anuals consolidats del Grup, es resumeixen a continuació:

1. Per a l'elaboració dels Comptes Anuals consolidats del Grup CaixaBank, totes les entitats dependents (sobre les quals la societat matriu té capacitat per exercir control) han estat consolidades pel mètode d'integració global. Al contrari, les entitats associades (sobre les quals la matriu exerceix una influència significativa) i les de negoci conjunt (direcció conjunta de la matriu amb altres accionistes) ho han fet pel mètode de la participació.
2. A l'efecte de solvència, les entitats filials dependents amb una activitat diferent de la d'entitat de crèdit o de la d'empresa d'inversió, tal com es defineix en la Directiva 2013/36/UE i en el Reglament (UE) 575/2013, tots dos de 26 de juny de 2013, es consoliden pel mètode de la participació. En el cas de les entitats multigrup que són entitats financeres, es consoliden pel mètode d'integració

proporcional, independentment del mètode que s'utilitzi als comptes anuals.

A l'annex IV es presenta el detall de participacions subjectes a límits regulatoris a l'efecte de deducció. D'altra banda, a l'annex V es desglossen les societats amb diferències entre el mètode de consolidació prudencial i comptable.

2.5. Conciliació comptable entre els estats financers i estats amb fins regulatoris

Tal com es preveu a l'annex I del Reglament d'execució (UE) 1423/2013 de la Comissió, la taula següent mostra el balanç reservat o prudencial que s'utilitza per calcular els recursos propis computables i els requeriments mínims de capital, i es compara amb la informació comptable que es publica en els estats financers.

Taula 1. Conciliació balanç públic i reservat

Imports en milions d'euros

Actiu	Perímetre Públic	Entitats Grup incorp Mètode part ⁽¹⁾	Operativa intragrup i ajustos consolidació ⁽²⁾	Perímetre Reservat	Ref. ⁽³⁾
Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals y altres dipòsits a la vista	20.155	(16)	37	20.176	
Actius financers mantinguts per negociar	10.597	(956)	6.779	16.419	
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	6.500	(6.494)	0	6	
Actius financers disponibles per la venda	69.555	(49.397)	0	20.158	
Préstecs i partides a cobrar	226.272	(1.333)	752	225.691	
Inversions mantingudes fins a venciment	11.085	(14)	0	11.070	
Derivats	2.597	0	0	2.597	
Canvis del VR dels elem. coberts cartera amb cobertura del Risc de TI	11	0	0	11	
Inversions en negocis conjunts i associades	6.224	2.377	0	8.602	
Entitats associades	6.037	(1.015)	0	5.023	
<i>del qual: Fons de Comerç (nets de correcció)</i>	361	(300)	0	61	8 +41aa
Entitats multigrup	187	0	(38)	149	
<i>del que: Fons de Comerç</i>	0	0	2	2	8 +41aa ⁽⁴⁾
Entitats del Grup	(0)	3.430	0	3.430	
<i>del que: Fons de Comerç</i>	0	973	0	973	8 +41aa
Actius emparats per contractes d'assegurança o reassegurança	275	(275)	0	0	
Actius tangibles	6.480	(263)	0	6.218	
Actius intangibles	3.805	(688)	0	3.117	8 +41aa
Actius per impostos	11.055	(298)	178	10.935	
Altres actius	2.505	(1.462)	3.009	4.052	
Act. no corr. i grups alien. elem. classif. com a mantinguts per la venda	6.069	(103)	0	5.966	
Total Actiu	383.186	(58.921)	10.754	335.019	

Passiu	Perímetre Públic	Entitats Grup incorp Mètode part ⁽¹⁾	Operativa intragrup i ajustos consolidació ⁽²⁾	Perímetre Reservat	Ref. ⁽³⁾
Passius financers mantinguts per negociar	8.605	0	6.779	15.384	
Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	8.241	(8.241)	0	0	
Passius financers a cost amortitzat	280.897	(68)	3.798	284.627	
Derivats	793	0	0	793	
Canvis del VR elem. coberts de cartera amb cobertura del Risc de TI	1.410	0	0	1.410	
Passius emparats per contractes d'assegurances o reassegurances	49.750	(49.750)	0	0	
Provisions	5.001	(3)	9	5.007	
Passius per impostos	1.388	(447)	165	1.106	
Capital reemborsable a la vista	0	0	0	0	
Altres Passius	2.335	(322)	2	2.015	
Passius incl. en grups alien. elem. classif. com a mantinguts per a la vda.	82	(82)	0	0	
Total Passiu	358.503	(58.914)	10.754	310.343	

Patrimoni Net	Perímetre Públic	Entitats Grup incorp Mètode part ⁽¹⁾	Operativa intragrup i ajustos consolidació ⁽²⁾	Perímetre Reservat	Ref. ⁽³⁾
Fons propis	24.204	0	0	24.204	
Altre resultat global acumulat	45	0	0	45	3
Interessos minoritaris [participacions no dominants]	434	(8)	0	426	5
Total Patrimoni Net	24.683	(8)	0	24.676	

Total Passiu y Patrimoni Net	383.186	(58.921)	10.754	335.019	
-------------------------------------	----------------	-----------------	---------------	----------------	--

⁽¹⁾ Entitats del Grup no consolidables per activitat, principalment VidaCaixa. S'elimina la seva contribució al balanç públic i s'incorpora el seu cost com participació.

⁽²⁾ Principalment operativa amb VidaCaixa i unes altres societats del grup econòmic propi no consolidable, que no s'eliminen en la consolidació en perímetre reservat.

⁽³⁾ Referència amb la línia corresponent de la informació facilitada en l'Annex I. Informació sobre fons propis transitoris.

⁽⁴⁾ A l'efecte de deducció s'inclouen 53 milions que no estan inclosos en el balanç.

Taula 2. Diferències entre els àmbits de consolidació comptable i regulador i correspondència entre estats financers i categories de risc reguladores (UE LM1)

Imports en milions d'euros

	Valors comptables segons es publiquen en els estats financers	Valors comptables en l'àmbit de la consolidació reguladora	Valor comptable de les partides				
			Subjectes al marc de Risc de Crèdit	Subjectes al marc de Risc de Crèdit de Contrapart	Subjectes al marc de titulització	Subjectes al marc de Risc de Mercat	No subjectes a requeriments de capital o subjectes a deducció del capital ³
Efectiu, saldos en efectiu en bancs centrals i altres dipòsits a la vista	20.155	20.176	20.176	0	0	0	0
Actius financers mantinguts per negociar ¹	10.597	16.419	0	14.941	0	16.419	0
Actius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	6.500	6	6	0	0	0	0
Actius financers disponibles per la venda ²	69.555	20.158	20.158	0	0	37	0
Préstecs i partides a cobrar	225.272	225.691	219.708	5.798	68	0	118
Inversions mantingudes fins al venciment	11.085	11.070	11.070	0	0	0	0
Derivats	2.597	2.597	0	2.597	0	0	0
Canvis del VR dels elem. coberts cartera amb cobertura del Risc de TI	11	11	0	0	0	0	11
Inversions en negocis conjunts i associades ²	6.224	8.602	7.566	0	0	686	1.036
Actius emparats per contractes d'assegurança o reassegurança	275	0	0	0	0	0	0
Actius tangibles	6.480	6.218	6.218	0	0	0	0
Actius intangibles	3.805	3.117	0	0	0	0	3.117
Actius per impostos	11.055	10.935	7.633	0	0	0	3.302
Altres actius	2.505	4.052	1.908	52	0	0	2.092
Act. No Corr. i grups alien. elem. classif. com a mantinguts per a la venda	6.069	5.966	5.963	0	0	0	3
Total d'Actiu	383.186	335.019	300.406	23.388	68	17.143	9.678
Passius financers mantinguts per negociar ¹	8.605	15.384	0	14.639	0	15.384	0
Passius financers designats a valor raonable amb canvis en resultats	8.241	0	0	0	0	0	0
Passius financers a cost amortitzat	280.897	284.627	0	15.855	0	0	268.772
Derivats	793	793	0	793	0	0	0
Canvis del VR elem. coberts de cartera amb cobertura del Risc de TI	1.410	1.410	0	0	0	0	1.410
Passius emparats per contractes d'assegurances o reassegurances	49.750	0	0	0	0	0	0
Provisions	5.001	5.007	357	0	0	0	4.650
Passius per impostos	1.388	1.106	252	0	0	0	854
Capital social reemborsable a la vista	0	0	0	0	0	0	0
Altres passius	2.335	2.016	0	0	0	0	2.016
Passius incl. en grups alien. elem. classif. com mantinguts per a la vda.	82	0	0	0	0	0	0
Total de Passiu	358.503	310.343	610	31.287	0	15.384	277.702
Total Patrimoni Net	24.683	24.676	0	0	0	0	24.676
Total Patrimoni Net y Passiu	383.186	335.019	610	31.287	0	15.384	302.378

(1) En la cartera mantinguda per a negociar es duplica l'exposició dels derivats, tant Risc de Crèdit de Contrapart com Risc de Mercat.

(2) L'exposició dels instruments de patrimoni en divises es duplica, tant Risc de Crèdit com Risc de Mercat.

(3) De què 6.029 MM € subjectes a deduccions.

Taula 3. Principals fonts de discrepància entre la quantia de les exposicions en termes reguladors i els valors comptables en els estats financers (UE LI2)

Imports en milions d'euros

	a	b	c	d	e
	Total	Partides subjectes a:			
		Marc de Risc de Crèdit	Marc de Risc de Crèdit de Contrapart	Marc de Titulització	Marc de Risc de Mercat
Quantia corresponent al valor comptable de l'actiu en l'àmbit de consolidació reguladora (segons formulari LI1)	341.005	300.406	23.388	68	17.143
Quantia corresponent al valor comptable del passiu en l'àmbit de consolidació reguladora (segons formulari LI1)	47.280	610	31.287	0	15.384
Quantia neta total en l'àmbit de consolidació reguladora	293.724	299.797	-7.899	68	1.759
Quantia de partides fora de balanç	75.953	75.953	0	0	0
Add-on	4.651	0	4.651	0	0
Transferència de risc via titulitzacions	-251	-2.238	0	1.987	0
Diferències degudes a regles de neteo (<i>netting</i> , posicions llargues/curtes, diversificació)	5.794	0	7.553	0	-1.759
Consideració de Provisions a l'efecte d'EAD	5.457	5.457	0	0	0
Mitigadors de Risc en Cartera Estàndard (Garanties)	-2.355	-2.355	0	0	0
Quantia corresponent a factors de conversió de crèdit (CCF)	-57.368	-57.368	0	0	0
Resta	25	25	0	0	0
Quantia de les exposicions amb fins reguladores	325.630	319.270	4.305	2.055	0

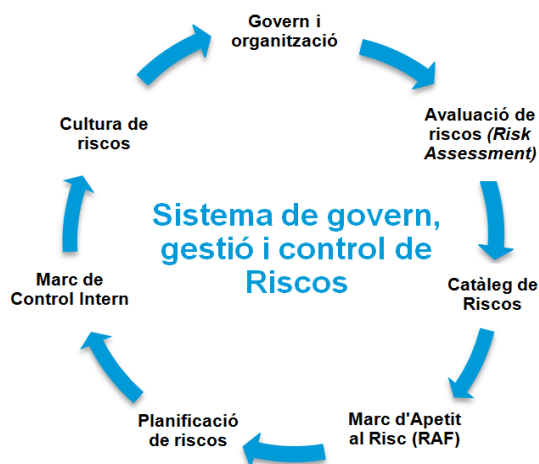
No inclou saldos no subjectes a requeriments de capital. La cartera mantinguda per a negociar duplica l'exposició dels derivats tant en Risc de Mercat com de la Contrapart. Les exposicions en divisa també dupliquen la seva exposició en Risc de Crèdit com de Mercat.

3. GOVERN, ORGANITZACIÓ I GESTIÓ DEL RISC

El Grup CaixaBank té un eficaç sistema de govern, gestió i control de riscos, alineat amb el seu model de negoci, les expectatives dels seus *stakeholders* i les millors pràctiques internacionals.

- La gestió adequada del risc és essencial per al negoci de qualsevol entitat de crèdit i, en especial, per a les que, com CaixaBank, desenvolupen la seva activitat principalment en el segment detallista.
- En el Grup CaixaBank, la cultura de riscos ha constituït sempre un element diferenciador en la presa de decisions i la gestió del negoci. Aquesta cultura, juntament amb les polítiques i la infraestructura de riscos i les capacitats del seu equip humà, ha permès mantenir un perfil de risc moderat i una solvència destacada en el mercat espanyol.
- El sistema de gestió de riscos del Grup CaixaBank està integrat per: l'estructura de govern i l'organització; l'avaluació de Riscos Corporatius; el Marc d'Apetit al Risc (RAF); la planificació de riscos i el Marc de Control Intern.
- El Marc de Control Intern del Grup CaixaBank està alineat amb les millors pràctiques i estàndards regulatoris, incloent-hi les *Guidelines on Internal Governance* de l'EBA, de 26 de setembre de 2017. Aquest Marc proporciona un grau de seguretat raonable en la consecució dels objectius del Grup, i es configura partint del model de les tres línies de defensa.
- L'entorn de 2017 ha representat tot un repte en el sector, que ha hagut d'afrontar nous escenaris en un context regulatori cada vegada més exigent i en constant canvi. Malgrat aquests condicionants, els resultats i la qualitat creditícia del Grup han millorat significativament.

SISTEMA DE GOVERN, GESTIÓ I CONTROL DE RISCOS

El Consell d'Administració manifesta que els sistemes de gestió de riscos implementats són adequats en relació amb el perfil i l'estratègia de l'Entitat.

CONTINGUTS DEL CAPÍTOL

- 3.1. Govern i organització
- 3.2. Procés estratègic de gestió del risc
- 3.3. Cultura de Riscos
- 3.4. Marc de Control Intern

3.1. Govern i organització

3.1.1. Govern corporatiu

Els Òrgans de Govern són la Junta General d'Accionistes i el Consell d'Administració, que tenen les facultats que, respectivament, se'ls assignen a la Llei i els Estatuts ([Estatuts | Govern Corporatiu i Política de Remuneracions | CaixaBank](#)), i de conformitat amb aquests, en els desenvolupaments que s'estableixin en els Reglaments de cadascun.

En conseqüència, la Societat és administrada i regida pel seu Consell d'Administració: òrgan de representació i, al marge de les matèries competència de la Junta General, és el màxim òrgan de decisió, per la qual cosa equivaldria al *management body* al qual l'EBA fa referència a la regulació i a les guies.¹

El Consell d'Administració de CaixaBank

Segons el que estableix l'article 32.4 del Reglament del Consell, els Consellers de CaixaBank hauran d'observar les limitacions pel que fa a la pertinença a Consells d'Administració que estableixi la normativa vigent d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats de crèdit. Actualment, la normativa estableix certa casuística que depèn de la naturalesa del càrrec que exerceix i la seva combinació amb els altres càrrecs de Conseller que ostenti.²

D'acord amb el que estableix l'article 529 *decies* del Reial Decret Legislatiu 1/2010, de 2 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de Societats de Capital i els articles 5 i 18 a 21 del Reglament del Consell d'Administració, les propostes de nomenament o reelecció de Consellers que el Consell d'Administració sotmeti a la consideració de la Junta General i els acords de nomenament que adopti el mateix Consell en virtut de les facultats de cooptació que té legalment atribuïdes hauran d'estar precedides de la corresponent proposta de la Comissió de Nomenaments, quan es tracti de Consellers independents, i d'un informe en el cas de la resta de Consellers. Les propostes de nomenaments o de reelecció de Consellers hauran d'anar

acompanyades d'un informe justificatiu del Consell d'Administració en el qual es valori la competència, l'experiència i els mèrits del candidat proposat.

Així mateix, el Consell d'Administració, en l'exercici de les seves facultats de proposta a la Junta General i de cooptació per a la cobertura de vacants, vetllarà perquè, en la composició d'aquest òrgan, els Consellers externs o no executius representin una àmplia majoria sobre els Consellers executius i que aquests siguin el mínim necessari.

També procurarà que dins el grup majoritari dels Consellers no executius s'integrin els titulars o els representants dels titulars de participacions significatives estables en el capital de la Societat o els accionistes que hagin estat proposats com a Consellers encara que la seva participació accionarial no sigui una participació significativa (Consellers Dominicals) i professionals de reconegut prestigi que puguin exercir les seves funcions sense que estiguin condicionats per relacions amb la Societat o el seu grup, els directius o els accionistes significatius (Consellers Independents).

Per a la qualificació dels Consellers s'utilitzen les definicions establertes a la normativa aplicable, que estan recollides a l'article 19 del Reglament del Consell d'Administració.

Així mateix, vetllarà perquè, dins els Consellers externs, la relació entre dominicals i independents reflecteixi la proporció existent entre el capital de la Societat representat per dominicals i la resta del capital, i que els Consellers independents representin, almenys, un terç total de Consellers.

Cap accionista pot estar representat en el Consell d'Administració per un nombre de Consellers dominicals superior al quaranta per cent del total de membres del Consell d'Administració, sens perjudici del dret de representació proporcional que correspon als accionistes en els termes previstos en la Llei.

Els Consellers exerciran el càrrec durant el termini previst pels Estatuts mentre la Junta General no n'acordi la separació ni renunciïn al càrrec, i podran ser reelegits, una o diverses vegades, per períodes d'igual durada. No obstant això, els Consellers Independents no romandran com a tals durant un període continuat superior a 12 anys.

¹ Cal destacar el *Final Paper «Final Guidelines on Internal Governance»* (EBA-GL-2017-11), publicat el 27 de setembre passat.

² Per a més informació sobre els càrrecs d'administrador exercits pels Consellers de CaixaBank en altres entitats, vegeu el *Curriculum Vitae* de cada membre del Consell d'Administració disponible al web corporatiu de CaixaBank – www.caixabank.com/informacioncorporativa/consejoadministracion_es.html–, així com el que declara l'Informe Anual de Govern Corporatiu 2017 de CaixaBank sobre càrrecs exercits en altres societats cotitzades i societats de l'accionista significatiu o del seu Grup (apartats C.1.12 i C.1.17, respectivament).

Els designats per cooptació exerciran el càrrec fins a la data de la reunió següent de la Junta General o fins que transcorri el termini legal per a la celebració de la Junta que hagi de resoldre l'aprovació dels comptes de l'exercici anterior, però si la vacant es produeix una vegada convocada la Junta General i abans de la celebració, el nomenament del Conseller per cooptació pel Consell per cobrir aquesta vacant tindrà efectes fins a la celebració de la Junta General següent.

Tal com indica l'article 529 *nonies* del Reial Decret Legislatiu 1/2010, de 2 de juliol, i l'article 16.7 del Reglament del Consell, almenys un cop l'any, el Consell en ple avaluarà la qualitat i eficiència del seu funcionament, l'exercici de les seves funcions per part del President del Consell i del primer executiu de la Societat i el funcionament de les Comissions, i proposarà, sobre la base del resultat, un pla d'acció que corregeixi les deficiències detectades.

El 19 de novembre de 2015, el Consell d'Administració va aprovar la Política de Selecció de Consellers de CaixaBank, SA (d'ara endavant, «la Política»), que forma part del sistema de govern corporatiu de la Societat i que recull els principals aspectes i compromisos de la Societat i el seu Grup en matèria de nomenament i selecció de Consellers en relació amb la qual el compliment de la Política ha estat verificat per la Comissió de Nomenaments.

La Política té per objecte establir els criteris que el Consell d'Administració de CaixaBank tindrà en compte en els processos de selecció relatius al nomenament o reelecció dels membres del Consell d'Administració de CaixaBank, de conformitat amb la normativa aplicable i les millors pràctiques de govern corporatiu.

En els processos de selecció dels membres del Consell d'Administració els òrgans responsables hauran de tenir present en tot moment el principi de diversitat de coneixements, gènere i experiències. Addicionalment, en els processos de selecció de Consellers es respectarà el principi de no discriminació i igualtat de tracte, i es vetllarà perquè, pel que fa als candidats proposats per al nomenament o la reelecció com a membres del Consell d'Administració, es faciliti la selecció de candidats del sexe menys representat i s'eviti qualsevol classe de discriminació pel que fa al cas.

Els acords adoptats en el marc de la Política respectaran en tot moment la legislació vigent, el

sistema i les normes de govern corporatiu de CaixaBank, així com les recomanacions i els principis de bon govern assumits per aquesta. Els membres del Consell d'Administració hauran de reunir les competències, els coneixements i l'experiència necessaris per a l'exercici del càrrec, tenint en compte les necessitats al si del Consell d'Administració i la composició d'aquest en el seu conjunt. En particular, la composició del Consell d'Administració en el seu conjunt haurà de presentar els coneixements, les competències i l'experiència suficients en el govern d'entitats de crèdit per comprendre adequadament les activitats de la Societat, incloent-hi els seus riscos principals, així com assegurar la capacitat efectiva del Consell d'Administració per prendre decisions de manera independent i autònoma en benefici de la Societat, donant compliment als requisits d'idoneïtat exigits a la normativa aplicable.

En data 23 de febrer de 2017 CaixaBank va comunicar que el seu Consell d'Administració va acordar acceptar la renúncia de Fundació Cajasol com a membre del Consell d'Administració, així com nomenar conseller la Fundació CajaCanarias amb l'informe favorable previ de la Comissió de Nomenaments i després d'haver rebut del Banc Central Europeu la comunicació de la seva idoneïtat per a l'exercici del càrrec de conseller dominical. Així mateix, va informar que Fundació CajaCanarias va designar com a representant persona física la senyora Natalia Aznárez Gómez.

El 17 de març de 2017, CaixaBank va comunicar la defunció del Conseller Salvador Gabarró Serra.

El 23 de març de 2017, per cobrir les vacants produïdes en sengles Comissions per la defunció del Sr. Gabarró, el Consell d'Administració va acordar el nomenament del senyor José Serna Masiá i la senyora Maria Teresa Bassons Boncompte com a membres de la Comissió d'Auditoria i Control i de Retribucions, respectivament.

La Junta General celebrada el 6 d'abril de 2017 va aprovar la ratificació i va acordar els nomenaments del senyor Jordi Gual Solé (conseller dominical), el senyor José Serna Masiá (conseller dominical), la senyora Koro Usarraga Unsain (consellera independent), el senyor Alejandro García-Bragado Dalmau (conseller dominical), de Fundació CajaCanarias (conseller dominical). Així mateix, la Junta va aprovar el nomenament del senyor Ignacio Garralda Ruiz de Velasco (conseller dominical), que va quedar subjecte a la verificació de la seva idoneïtat com a

conseller per part del supervisor bancari competent, la comunicació de la qual es va rebre el 22 de maig de 2017. El Sr. Garralda va acceptar el càrrec en la mateixa data.

El 22 de juny de 2017, el Consell d'administració va acordar nomenar conseller Coordinador el senyor Francesc Xavier Vives Torrents (conseller independent). Aquest nomenament va tenir efecte el 18 de juliol de 2017, quan la modificació dels Estatuts acordada per la Junta General d'Accionistes va ser autoritzada pel Banc Central Europeu.

El 27 de juliol de 2017, el Consell d'Administració va acordar el nomenament de la senyora María Verónica Fisas Vergés com a membre de la Comissió Executiva.

El 21 de setembre de 2017, el Consell d'Administració va acordar el nomenament, amb caràcter d'independent, del senyor Eduardo Javier Sanchiz Irazu com a membre del Consell d'Administració. Aquest nomenament es va acordar per cooptació per cobrir la vacant produïda per la defunció del conseller dominical, el senyor Salvador Gabarró Serra, i fins que es reuneixi la propera Junta General.

El 21 de desembre de 2017, CaixaBank va comunicar que el senyor Antonio Massanell Lavilla va presentar la seva renúncia al seu càrrec de Vicepresident i membre del Consell d'Administració, amb efectes a 31 de desembre de 2017. Per cobrir aquesta vacant, el Consell d'Administració va acordar en la mateixa data, amb l'informe favorable previ de la Comissió de Nomenaments i subjecte a la verificació de la seva idoneïtat per part del Banc Central Europeu, nomenar el senyor Tomás Muniesa Arantegui membre del Consell d'Administració. Així mateix, i també a proposta de la Comissió de Nomenaments i subjecte a la verificació del Banc Central Europeu, el senyor Muniesa va ser nomenat Vicepresident del Consell d'Administració i vocal de la seva Comissió Executiva.

Per tant, a 31 de desembre de 2017 el Consell d'Administració de CaixaBank estava compost per 18 membres. D'acord amb les classificacions habituals en matèria de govern corporatiu, 7 vocals eren Consellers dominicals, 9 independents i 2, Consellers executius (un d'ells, atès que va ser nomenat en representació de la participació de la Fundació Bancària "la Caixa" a CaixaBank, també és considerat conseller dominical).

La Comissió de Nomenaments, en compliment del que disposa l'apartat 7 de la Política de Selecció de Consellers, aprovada pel Consell el dia 19 de novembre de 2015, va verificar el compliment d'aquesta Política en els acords adoptats referents als nomenaments de Consellers, que s'han ajustat als principis i les directrius que s'hi plasmen, i que el percentatge del sexe menys representat se situa en la data de la verificació del compliment de la Política en el 27,8%.

Al tancament de l'exercici 2017, les dones representaven el 33,3% dels Consellers Independents i el 28,6% dels Consellers Dominicals.

La Comissió Executiva està composta en un 25% per conselleres i el 67% dels membres de la Comissió de Nomenaments i de la Comissió de Retribucions són dones, i la presidència d'aquesta última Comissió és exercida per una consellera.

La Comissió de Riscos i la Comissió d'Auditoria i Control tenen entre els seus membres una consellera que representa el 25% i el 33,3%, respectivament, de cada Comissió. És a dir, en totes les Comissions de la Societat hi ha presència de dones.

Per tant, el nombre de conselleres a la Societat, malgrat que no és paritari, no es considera que sigui escàs.

Cal ressaltar que CaixaBank es va adherir l'any 2012 al Xàrter de la Diversitat. Un codi que signen amb caràcter voluntari les empreses i institucions per fomentar el seu compromís envers els principis fonamentals d'igualtat, el comportament respectuós al dret d'inclusió de totes les persones a l'entorn laboral i social, el reconeixement dels beneficis que brinda la diversitat cultural, demogràfica i social en les organitzacions, la implementació de polítiques concretes per afavorir un entorn laboral lliure de prejudicis en matèria d'ocupació, formació i promoció i el foment de programes de no discriminació envers grups desfavorits.

Els perfils biogràfics dels membres del Consell d'Administració de la Societat estan disponibles al web corporatiu:

https://www.caixabank.com/informacioncorporativa/consejoadministracion_ca.html

En línia amb el que s'ha dit i respectant el que, si escau, s'estableixi a la Política de Govern Corporatiu de la Societat, els candidats hauran de (i) ser persones d'honorabilitat comercial i

professional reconeguda; (ii) tenir els coneixements i l'experiència adequats per exercir el càrrec; i (iii) estar en disposició d'exercir un bon govern de CaixaBank.

El procediment de selecció dels membres del Consell que s'estableix a la Política es complementarà, en els aspectes que resultin d'aplicació, amb el que preveu el Protocol de Procediments de Selecció i Avaluació de la Idoneïtat de Càrrecs (d'ara endavant, «el Protocol d'Idoneïtat») o la norma interna equivalent existent en cada moment.

En el Protocol d'Idoneïtat s'estableixen les unitats i els procediments interns de la Societat per dur a terme la selecció i l'avaluació contínua dels membres del seu Consell d'Administració, els directors generals i assimilats, els responsables de les funcions de control intern i altres llocs clau de CaixaBank, tal com es defineixen en la legislació aplicable. D'acord amb el Protocol d'Idoneïtat, correspon al Consell d'Administració en ple avaluar la idoneïtat per a l'exercici del càrrec de conseller, que ho fa partint de la proposta d'informe que elabora la Comissió de Nomenaments.

Així mateix, es tenen en compte les limitacions per exercici de càrrec d'administrador que estableix la normativa aplicable. A l'Informe Anual de Govern Corporatiu de l'Entitat (apartats C.1.11 i C.1.12), disponible per a consulta al web corporatiu, hi apareixen tots els càrrecs d'administració que els membres del Consell exerceixen en altres societats del Grup i també en altres entitats cotitzades.

A més del procediment previst per a l'avaluació prèvia al nomenament com a Conseller, el Protocol d'Idoneïtat també estableix els procediments per a una avaluació continuada del Conseller i per a una avaluació per circumstàncies sobrevingudes que puguin afectar la seva idoneïtat per a l'exercici del càrrec.

Un cop a l'any, el Consell d'Administració en ple fa la seva autoavaluació, en què es valora la qualitat i l'eficiència del seu funcionament, la diversitat en la seva composició, les seves competències com a òrgan col·legiat, l'acompliment del President i del Conseller Delegat i el funcionament i la composició de les seves comissions. No obstant això, no es fa una anàlisi individualitzada dels membres del Consell per avaluar en cada cas el seu compliment i aportació a l'òrgan col·legiat o a la Societat. L'avaluació de l'acompliment de manera

individualitzada no es considera una pràctica que aportí valor al coneixement de les possibles deficiències de funcionament del Consell com a òrgan col·legiat, llevat dels casos del President i Conseller Delegat, que tenen unes cometes concretes i individualitzades susceptibles d'avaluació d'acompliment.

Així mateix, el Consell, tenint en compte el que disposa la Recomanació 36, va adoptar la decisió de comptar amb l'auxili d'un tercer. Així, durant l'exercici 2017, el Consell ha procedit a fer l'avaluació de la seva activitat comptant amb la col·laboració d'un consultor extern la independència del qual va ser verificada prèviament per la Comissió de Nomenaments.

Els Consellers cessaran en el càrrec quan hagi transcorregut el període per al qual van ser nomenats, quan ho decideixi la Junta General en ús de les atribucions que té conferides legalment o estatutàriament i quan renunciïn.

Els Consellers hauran de posar el seu càrrec a disposició del Consell d'Administració en els supòsits enumerats a l'apartat C.1.21 de l'Informe Anual de Govern Corporatiu 2017 i formalitzar, si aquest ho considera convenient, la dimissió corresponent.

Si un conseller cessa en el seu càrrec abans del terme del mandat, ha d'explicar-ne les raons en una carta que ha de remetre a tots els membres del Consell d'Administració.

A partir de setembre de 2014 i per complir el que disposa la Llei 10/2014 d'Ordenació, Supervisió i Solvència de les entitats de crèdit, el Consell d'Administració de CaixaBank va acordar la transformació de la fins llavors Comissió de Nomenaments i Retribucions en Comissió de Nomenaments, la creació de la Comissió de Retribucions, la creació de la Comissió de Riscos i la modificació del Reglament del Consell per recollir en seu de normativa interna el que disposa la nova Llei i establir les funcions de les noves Comissions del Consell. D'aquesta manera queda fixat en 5 el nombre de Comissions del Consell, a saber: Comissió de Nomenaments, Comissió de Retribucions, Comissió de Riscos, Comissió d'Auditoria i Control i Comissió Executiva. Durant l'exercici 2017, les Comissions es van reunir diverses vegades. La Comissió de Nomenaments, 14 vegades, la de Retribucions, 7; la d'Auditoria i Control, 15; l'Executiva, 22 i la de Riscos, 16 vegades.

La Comissió Executiva

La Comissió Executiva té delegades totes les competències i facultats legalment i estatutàriament delegables. A efectes interns, la Comissió Executiva té les limitacions establertes en l'article 4 del Reglament del Consell d'Administració ([Reglament del Consell d'Administració | Govern corporatiu i Política de Remuneracions | CaixaBank](#))

La Comissió de Riscos

La Comissió de Riscos està composta exclusivament per Consellers no executius (la majoria han de ser Consellers independents) i que tinguin els coneixements, la capacitat i l'experiència oportuns per entendre plenament i controlar l'estratègia i la propensió al risc.

Les funcions principals d'aquesta Comissió, entre d'altres, tenen en compte³:

- Assessorar el Consell d'Administració sobre la propensió global al risc, actual i futura, de l'Entitat i la seva estratègia en aquest àmbit, i informar sobre el Marc d'Apetit al Risc (RAF).
- Proposar al Consell la Política de Riscos del Grup, incloent-hi els diversos tipus de risc a què s'enfronta la Societat, els sistemes d'informació i control intern que s'utilitzaran per controlar i gestionar els riscos esmentats, així com les mesures previstes per mitigar l'impacte dels riscos identificats, en cas que arribin a materialitzar-se.
- Determinar, juntament amb el Consell d'Administració, la naturalesa, la quantitat, el format i la freqüència de la informació sobre riscos que hagi de rebre el Consell d'Administració i fixar la que la Comissió ha de rebre.
- Revisar regularment exposicions amb els clients principals, sectors econòmics d'activitat, àrees geogràfiques i tipus de risc.
- Examinar els processos d'informació i control de riscos del Grup, així com els sistemes d'informació i indicadors.
- Valorar el risc de compliment normatiu en el seu àmbit d'actuació i decisió, duent a terme el seu seguiment i l'examen de possibles deficiències amb els principis de deontologia.
- Informar sobre els nous productes i serveis o sobre canvis significatius en els existents.

La Comissió de Nomenaments

La Comissió de Nomenaments està formada per Consellers que no exerceixen funcions

executives; un terç dels seus membres han de ser independents, d'entre els quals es tria el President de la Comissió.

Les seves principals responsabilitats, entre d'altres, són:

- Avaluar i proposar al Consell d'Administració l'avaluació de les competències, els coneixements, la diversitat i l'experiència necessaris dels membres del Consell d'Administració i del personal clau de la Societat.
- Proposar al Consell d'Administració el nomenament de Consellers independents per a la seva designació per cooptació o per a la seva submissió a la decisió de la Junta General d'Accionistes, així com les propostes per a la reelecció o separació d'aquests Consellers per la Junta General.
- Comunicar les propostes de nomenament de la resta de Consellers per a la seva designació per cooptació o per a la seva submissió a la decisió de la Junta General d'Accionistes, així com les propostes per a la seva reelecció o separació per la Junta General d'Accionistes.
- Comunicar el nomenament i, si escau, cessament del Conseller Coordinador, i del Secretari i dels Vicesecretaris del Consell per a la seva submissió a l'aprovació del Consell d'Administració.
- Informar de les propostes de nomenament o separació dels alts directius. Pot fer aquestes propostes directament quan es tracti d'alts directius que per les seves funcions, ja siguin de control o bé de suport al Consell o les seves Comissions, consideri la Comissió que ha de prendre aquesta iniciativa. Proposar, si ho considera convenient, condicions bàsiques en els contractes dels alts directius, alienes als aspectes retributius, i informar-ne quan s'hagin establert.
- Informar el Consell sobre les qüestions de diversitat de gènere i establir un objectiu de representació per al sexe menys representat en el Consell d'Administració, així com elaborar les orientacions sobre com s'ha d'assolir aquest objectiu.
- Avaluar periòdicament, i almenys un cop l'any, l'estructura, la mida, la composició i l'actuació del Consell d'Administració i de les seves Comissions, el seu President, Conseller Delegat i Secretari, fer-li recomanacions sobre possibles canvis i actuar sota la direcció del Conseller Coordinador, si escau, en relació amb l'avaluació del President. Avaluar la composició del Comitè de Direcció, així com les seves taules de reemplaçament per a la previsió adequada de les transicions.
- Supervisar l'actuació de la Societat en relació amb la responsabilitat social corporativa i elevar al Consell les propostes que consideri

³ S'han seleccionat aquelles funcions amb més rellevància en la gestió de riscos de cadascuna de les Comissions.

oportunes en aquesta matèria.

La Comissió de Retribucions

La seva composició ha de seguir les mateixes regles que la Comissió de Nomenaments.

Entre les seves funcions principals destaquen, entre d'altres:

- Informar i proposar al Consell d'Administració la política de retribucions, el sistema i la quantia de les retribucions anuals dels Consellers i Alts Directius, així com la retribució individual dels Consellers executius i Alts Directius i les altres condicions dels seus contractes, especialment de tipus econòmic i sens perjudici de les competències de la Comissió de Nomenaments pel que fa a condicions que aquesta hagi proposat i alienes a l'aspecte retributiu.
- Vetllar per l'observança de la política de retribucions de Consellers i Alts Directius, així com informar sobre les condicions bàsiques establertes en els contractes celebrats amb aquests i el seu compliment.
- Informar i preparar la política general de remuneracions de la Societat i, en especial, les polítiques que es refereixen a les categories de personal les activitats professionals de les quals incideixin de manera significativa en el perfil de risc de la Societat, i les que tenen per objectiu evitar o gestionar els conflictes d'interès amb els clients de la Societat.
- Analitzar, formular i revisar periòdicament els programes de retribució ponderant la seva adequació i els seus rendiments, i vetllar per la seva observança.
- Proposar al Consell l'aprovació dels informes o de les polítiques de remuneracions que aquest hagi de sotmetre a la Junta General d'Accionistes, així com informar el Consell sobre les propostes que tinguin relació amb remuneració que, si escau, aquest hagi de proposar a la Junta General.
- Considerar els suggeriments que li faci arribar el President, els membres del Consell, els Directius o els Accionistes de la Societat.

La Comissió d'Auditoria i Control

La Comissió d'Auditoria i Control ha d'estar composta exclusivament per Consellers no executius, la majoria dels quals han de ser independents i un d'ells serà designat tenint en compte els seus coneixements i experiència en

matèria de comptabilitat, auditoria o en ambdues. En el seu conjunt, els membres de la Comissió d'Auditoria i Control hauran de tenir els coneixements tècnics pertinents en relació amb l'activitat de l'Entitat.

- Les principals funcions de la Comissió, entre d'altres, són: informar la Junta General sobre les qüestions que es plantegin en relació amb aquelles matèries de la seva competència i, en particular, sobre el resultat de l'auditoria, i explicar com aquesta ha contribuït a la integritat de la informació financera i la funció que la Comissió ha exercit en aquest procés.
- Supervisar l'eficàcia del control intern de la Societat, l'auditoria interna i els sistemes de gestió de riscos, així com discutir amb l'auditor de comptes les debilitats significatives del sistema de control intern detectades en el desenvolupament de l'auditoria.
- Supervisar el procés d'elaboració i presentació de la informació financera preceptiva i presentar recomanacions o propostes al Consell d'Administració dirigides a salvaguardar la seva integritat.
- Elevar al Consell d'Administració les propostes de selecció, nomenament, reelecció i substitució de l'auditor de comptes.
- Establir les relacions oportunes amb l'auditor extern per rebre informació sobre aquelles qüestions que puguin suposar una amenaça per a la seva independència, per tal que siguin examinades per la Comissió d'Auditoria i Control, i qualssevol altres relacionades amb el procés de desenvolupament de l'auditoria de comptes i, quan escaigui, l'autorització dels serveis diferents dels prohibits.
- Emetre anualment, amb caràcter previ a l'informe d'auditoria de comptes, un informe en què s'expressarà una opinió sobre si la independència de l'auditor de comptes resulta compromesa.
- Informar, amb caràcter previ, el Consell d'Administració sobre totes les matèries previstes en la Llei, els Estatuts Socials i el Reglament del Consell.

3.1.2. Estructura organitzativa

Direcció General de Riscos

Dins l'equip directiu, el Director General de Riscos és el màxim responsable de la coordinació de la gestió, el seguiment i el control dels riscos del

Grup, i actua per a això de manera independent de les àrees de negoci i amb ple accés als Òrgans de Govern del Grup. El Director General de Riscos ha estructurat el seu equip de la manera següent:

- Direcció d'Anàlisi i Concessió de Particulars, amb responsabilitat en l'anàlisi i la concessió de crèdit a persones físiques (particulars i autònoms, sense considerar en aquests últims els autònoms del sector agrari).
- Direcció d'Anàlisi i Concessió d'Empreses, amb responsabilitat en l'anàlisi i la concessió de risc a la resta de segments de negoci i a sectors especialitzats (Empreses i PIMES, Corporativa, Sector Públic, Sobirà, Entitats Financeres, Immobiliari, Project Finance, Sector Turisme i Agroalimentari).
- Morositat i Reestructuracions, amb responsabilitat en l'anàlisi i l'aprovació d'operacions encaminades a gestionar exposicions creditícies deteriorades, per exemple mitjançant refinançament o reestructuració, per a tots els segments.
- Direcció d'Actius Adjudicats, que efectua el control i seguiment de les inversions i desinversions immobiliàries i és responsable de les polítiques associades a la gestió d'immobles.
- Direcció de Gestió Global del Risc (*Risk Management Function* – RMF), amb responsabilitat en la gestió dels riscos i la tutela de la sanitat de l'actiu i els mecanismes de solvència i garantia. Per fer-ho, s'ocupa de les funcions d'identificació, mesurament, seguiment, *reporting* i control dels riscos. S'ocupa de la valoració i integració de les diferents exposicions, així com la rendibilitat ajustada al risc de cada àmbit d'activitat, des d'una perspectiva global del Grup CaixaBank i d'acord amb la seva estratègia de gestió. Es responsabilitza també de determinar límits i definir polítiques per a la concessió, gestió i mitigació dels riscos.

Com a responsable de la segona línia de defensa en la gestió dels riscos, actua de manera independent de les àrees prenedores de risc, i té accés directe als Òrgans de Govern del Grup, especialment a la Comissió de Riscos, als Consellers dels quals reporta regularment sobre la situació i evolució esperada del perfil de riscos de l'Entitat.

- Validació de Models de Risc, responsable de garantir que els models interns utilitzats a l'efecte de gestió interna o caràcter regulatori són adequats.

Una de les missions més rellevants de la Direcció de Riscos, en col·laboració amb altres àrees de l'Entitat, és liderar la implantació a tota la Xarxa Territorial dels instruments que permetin la gestió integral dels riscos, sota les directrius de Basilea, per tal d'assegurar l'equilibri entre els riscos assumits i la rendibilitat esperada.

Subdirecció General de Control i Compliance

La Subdirecció General de Control i *Compliance*, en dependència directa del Conseller Delegat, conforma, juntament amb la funció de Gestió Global del Risc, la segona línia de defensa, que actua de manera independent de les unitats de negoci, seguint així el model de les tres línies de defensa partint del que estructura el Marc de Control Intern de CaixaBank.

Per a més informació es pot consultar la secció de Marc de Control Intern d'aquest mateix apartat.

Direcció General Adjunta d'Auditoria Interna

Per garantir la independència i l'autoritat de la funció, la Direcció d'Auditoria Interna depèn funcionalment de la Comissió d'Auditoria i Control, especialitzada del Consell d'Administració, i també reporta al President del Consell d'Administració. D'aquesta manera, es garanteix la independència i autoritat de la funció d'Auditoria Interna, que desenvolupa una activitat independent i objectiva d'assegurament i consulta.

Per a més informació sobre l'activitat i les funcions d'Auditoria Interna, es pot consultar la secció de Marc de Control Intern d'aquest mateix apartat.

Direcció Executiva de Morositat, recuperacions i actius adjudicats

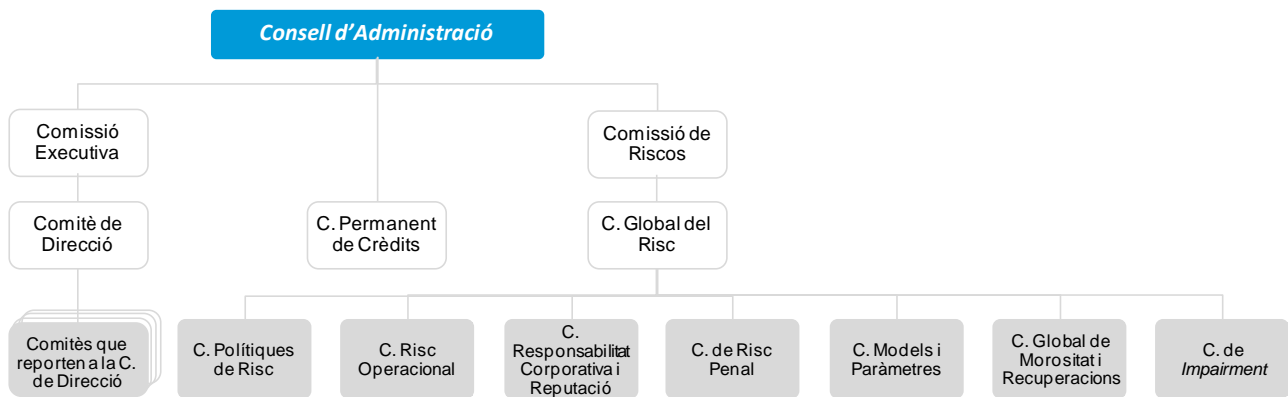
CaixaBank ha reforçat durant l'any 2017 el model de govern i el marc operatiu de la gestió d'actius problemàtics. En aquest sentit, durant l'any 2017 s'ha constituït una nova Direcció Executiva denominada Recuperacions, Morositat i Actius Adjudicats, amb dependència jeràrquica immediata del Conseller Delegat. Aquesta nova Direcció Executiva té com a objectiu dur a terme la gestió de la morositat i dels actius adjudicats, amb una visió global del cicle de vida associat⁴. Destaquen com a principals responsabilitats i línies de treball de la nova Direcció Executiva:

- La proposta i implantació de les estratègies de recuperacions.
- La definició dels objectius de la funció recuperatòria.
- La gestió del flux i d'*stock* de la morositat.

⁴ Per a més informació, vegeu la nota 3 de la Memòria 2017 del Grup CaixaBank.

3.1.3. Comitès rellevants en la gestió i el control de riscos

Òrgans col·legiats dins l'àmbit de riscos

Figura 2

L'Alta Direcció del Grup, en el marc de les atribucions delegades pel Consell i les seves Comissions, configura els diversos comitès per al govern, la gestió i el control del risc.

En primera instància, es detallen els Comitès de primer nivell i posteriorment aquells de segon nivell que tenen una responsabilitat rellevant en l'àmbit dels riscos del Grup.

1. Comitès vinculats amb la funció de riscos:

En general, els Comitès la funció dels quals s'associa a la presa de riscos reporten al Consell d'Administració a través de la seva Comissió Executiva. Es tracta del Comitè de Direcció i els seus comitès dependents (ALCO, Transparència, Regulació, Govern de la Informació i Qualitat de la Dada, Protecció de Dades i Comitè de Plans de Reestructuració i Resolució).

Comitè Permanent de Crèdits

El Comitè Permanent de Crèdits (CPC) analitza i, si escau, aprova les operacions dins el seu nivell d'atribucions i eleva a la Comissió Executiva les que l'excedeixin. Les operacions vinculades i les relacionades amb alts càrrecs s'eleven a la Comissió d'Auditoria i Control i al Consell d'Administració perquè les aprovin.

Al seu torn, el CPC pot aprovar de manera individual operacions que no compleixin tots els criteris establerts segons la tipologia de producte o política específica a aplicar, sempre que no hi hagi cap motiu que faci requerir nivell de sanció del Consell d'Administració.

Així mateix, els comitès les funcions dels quals dimanen del Consell d'Administració en la seva funció de supervisió que s'encarreguen de la gestió dels riscos, a través de la Comissió de Riscos, són el Comitè Global del Risc (CGR) i els seus dependents que es detallen més endavant.

Comitè Global del Risc

Aquest Comitè té la missió de gestionar, controlar i monitorar de manera global els riscos que afecten l'Entitat i els específics de les participacions financeres més rellevants, així com les implicacions de tots ells en la gestió de la solvència i el capital.

Sota la seva responsabilitat, aquest Comitè vetlla per l'adequació de l'estratègia de CaixaBank en matèria de riscos al que estableix el Consell d'Administració en el Marc d'Apetit al Risc (RAF); ha d'aclarir i solucionar els dubtes d'interpretació i mantenir informat el Consell de CaixaBank de les línies d'actuació principals i de la situació en els àmbits de riscos, a través de la Comissió de Riscos.

Igualment, analitza recurrentment el posicionament global de riscos del Grup i defineix les línies mestres d'actuació que permetin optimitzar la gestió de riscos en el marc dels seus reptes estratègics.

2. Comitès que reporten al Comitè de Direcció

Es destaquen:

Comitè ALCO

El Comitè ALCO (*Asset and Liability Committee*) és responsable de la gestió, seguiment i control dels riscos estructurals de liquiditat, tipus d'interès i tipus de canvi. És responsable d'optimitzar i rendibilitzar l'estructura financera del balanç del Grup CaixaBank, incloent-hi el marge d'interessos i els resultats extraordinaris d'operacions financeres, així com determinar les taxes de transferència interna, monitorar preus, terminis i volums entre les activitats generadores d'actiu i passiu, sota les polítiques, Marc d'Apetit al Risc i límits de risc aprovats pel Consell d'Administració.

Comitè de Transparència

El Comitè de Transparència actua com a òrgan decisor per a tots els aspectes relacionats amb la transparència en el disseny i la comercialització d'instruments financers, de productes bancaris i d'assegurances d'estalvi i inversió.

Té la responsabilitat de garantir la transparència en la comercialització dels productes, mitjançant la definició i aprovació de polítiques com ara la de prevenció de conflictes d'interès, de salvaguarda d'actius de clients i de millor execució. Així mateix, valida la classificació dels nous instruments financers, productes bancaris i assegurances d'estalvi i inversió en funció del seu risc i de la seva complexitat, d'acord amb el que estableix la normativa MiFID, de transparència bancària i d'assegurances i aprova els criteris de comercialització dels diferents productes.

El 2016, i dependent del Comitè de Transparència, es crea el Comitè de Producte com a òrgan encarregat d'aprovar qualsevol nou producte o servei que l'entitat dissenyi i/o comercialitzi després d'analitzar-ne les característiques i els riscos associats i la seva adequació al públic objectiu a què va dirigit. Tot això, tenint en compte la normativa en matèria de transparència i protecció al client. La Política de Govern de Producte té com a objectiu l'establiment d'un procediment que permeti el disseny i l'aprovació de la comercialització de nous productes, així com el procediment de seguiment del cicle de vida del producte. Aquesta política s'ha dissenyat considerant les necessitats dels nostres clients d'una manera àgil i enrobustint la seva protecció, alhora que minimitzem els riscos legals i reputacionals derivats del disseny i la comercialització incorrectes de productes financers.

Comitè de Regulació

El Comitè de Regulació actua com el responsable del seguiment de l'entorn regulatori que afecta o pot afectar el Grup CaixaBank, la fixació de les posicions estratègiques en relació amb les diferents propostes normatives o prenortatives en funció del seu possible impacte en el Grup i la determinació de les línies mestres de l'estratègia per comunicar aquestes posicions als diferents *stakeholders*, incloent-hi la gestió de la representació dels interessos del Grup. Tot això a fi d'anticipar-se als canvis normatius i facilitar l'adaptació del Grup a les noves i creixents exigències regulatòries.

Comissió de Planificació

La Comissió de Planificació, creada el juny de 2015, és responsable de coordinar, monitorar i integrar els diferents processos de planificació (reptes de la xarxa comercial, pressupost, ICAAP, *Funding Plan*, coordinació amb filials, etc.). Entre les seves funcions destaquen: transmetre la cultura de planificació a totes les àrees implicades; establir un llenguatge comú de planificació; aprovar i cercar consens, tant en les fases intermèdies del procés com en la final; elevar proposta al Comitè de Direcció; el seguiment del compliment del pla durant l'any, i garantir el compliment de les fites definides.

Comitè de Govern de la Informació i Qualitat de la Dada (CGIQD)

És el responsable de vetllar per la coherència, consistència i qualitat de la informació a reportar tant al regulador com a la Direcció del Grup, aportant en tot moment una visió transversal d'aquesta.

Dins les principals funcions del Comitè, destaca definir l'estratègia de gestió de dades, promovent el valor de la informació i les dades com a actiu empresarial i element crític i diferencial, promoure la definició de la Política que regula el marc de Govern de la Informació i Qualitat de la Dada, aprovar objectius de qualitat de la dada (criticitat, indicadors, nivells de tolerància, plans de qualitat) i fer-ne el seguiment i informar els diferents Òrgans de Govern.

Així mateix, el Comitè revisa i aprova les modificacions rellevants, relatives a informes crítics (de gestió i regulatoris), dades o estructures de dades que afectin diferents àmbits, i resol les possibles discrepàncies. Finalment, reporta al Comitè de Direcció el grau d'avançament global del pla de Govern de la Informació i Qualitat de la Dada, el nivell de qualitat de dades i el nivell de compliment dels requeriments regulatoris en matèria d'informació i dades.

Comitè de Privacitat

És l'òrgan de caràcter permanent, amb competències de discussió, treball i decisió en tots els aspectes relacionats amb protecció de dades de caràcter personal relacionades amb CaixaBank i les empreses del Grup. La finalitat del comitè s'enfoca al seguiment de l'aplicació de la legislació de protecció de dades vigent en cada moment, a la resolució de les incidències que es detectin i a liderar la implementació de nova normativa i criteris en la matèria.

El comitè informa de les seves actuacions el Comitè de Direcció, que serà l'encarregat d'informar el Consell d'Administració dels aspectes més rellevants o que puguin afectar seriosament la reputació o els interessos corporatius de CaixaBank.

Comitè de Plans de Reestructuració i Resolució

Un altre comitè no dependent de la Direcció de Riscos és el Comitè de Plans de Reestructuració i Resolució (CPRR), que coordina tots els aspectes relacionats amb els plans de recuperació i resolució.

En el procés d'elaboració del Pla de Recuperació, el CPRR determina l'abast del pla i les àrees implicades, en proposa l'actualització amb freqüència mínima anual d'acord amb la normativa aplicable i dirigeix el projecte, tot supervisant i controlant el procés d'elaboració, que correspon a l'Oficina de Projecte.

En el procés d'aprovació del Pla de Recuperació, el CPRR valida l'Informe proposat per l'Oficina del Projecte i l'eleva al Comitè de Direcció.

En relació amb els indicadors de recuperació, el CPRR revisa trimestralment l'informe que elabora l'Oficina del Projecte i, en funció de la situació presentada en aquest informe, podria elevar una proposta d'activació/tancament d'un Pla de Recuperació.

En l'àmbit dels plans de resolució, el CPRR coordina les peticions d'informació de les autoritats de resolució nacionals (Banc d'Espanya / FROB) i europea (Junta Única de Resolució).

3. Comitès que reporten al Comitè Global del Risc

Es destaquen:

Comitè de Polítiques de Risc i Comitè de Polítiques de Risc de Participades

Aquests Comitès aproven les Polítiques de Risc de Crèdit i Mercat del Grup. S'entén per Polítiques les directrius que regeixen l'actuació de

l'Entitat, així com els procediments que les hagin de sustentar.

Tenen la responsabilitat de fixar polítiques que estiguin alineades amb el Marc d'Apetit al Risc establert per al Grup CaixaBank i el suportin. Les seves competències, per delegació del Comitè Global del Risc, inclouen la definició i aprovació de polítiques de concessió i de seguiment de riscos, així com les polítiques de morositat i de recuperacions.

El Comitè de Polítiques de Risc, juntament amb el Comitè de Nous Productes, han d'assegurar que els components de risc i operatives dels nous productes estan adaptats i s'adeqüen al marc establert per la Direcció, que també ha d'analitzar i aprovar els productes d'Actiu.

Comitè de Risc Operacional

S'ocupa, dins el Marc Integral de Gestió de Risc Operacional, d'aplicar, revisar i transmetre aquest Marc, així com d'identificar els punts crítics i establir procediments de control i mitigació del risc operacional.

Comitè de Responsabilitat Corporativa i Reputació (CRCR)

El CRCR és responsable de proposar les polítiques generals per a la gestió de la reputació, fer el seguiment de l'estratègia i les pràctiques de responsabilitat social corporativa, així com gestionar, controlar i monitorar de forma global el Risc Reputacional que afecti el Grup CaixaBank.

Comitè de Risc Penal

És el responsable de l'organització i gestió per a la prevenció de delictes, que inclou el conjunt de procediments, mesures i controls existents en el Grup CaixaBank, i que té com a finalitat principal estructurar un sistema de prevenció i resposta davant possibles conductes delictives aplicables a les persones jurídiques a Espanya. Tot això, a través d'actuacions i controls encaminats a reduir el risc de la seva eventual comissió. És un òrgan d'alt nivell dotat de poders autònoms d'iniciativa i control, investit d'aquesta consideració pel Consell d'Administració de CaixaBank.

Comitè de Models i Paràmetres

Revisa i aprova formalment els models i paràmetres del Risc de Crèdit, Mercat (incloent-hi el Risc de Contrapart – Crèdit a l'activitat de Tresoreria i Operacional), així com qualsevol metodologia derivada de la funció de control que ostenta.

Comitè Global de Morositat i Recuperacions

Analitza els objectius de morositat establerts per l'Alta Direcció i els trasllada a les carteres gestionades i als actors del procés. Fa el seguiment i monitoratge del nivell de compliment dels objectius marcats i coordina amb les diferents àrees les mesures necessàries per corregir-los en cas de desviacions.

Aquest Comitè defineix i fa el seguiment de les polítiques i procediments de recuperacions, la implantació dels quals es presentarà al Comitè de Polítiques per a la seva aprovació. Efectua el *reporting* al Comitè Global del Risc sobre les competències transferides.

Comitè d'Impairment

S'ocupa de l'establiment de la qualificació i les cobertures comptables dels crèdits vinculats als acreditats avaluats individualment partint d'evidències objectives de deteriorament, així com de la modificació dels criteris d'estimació de la provisió dels actius el deteriorament de valor dels quals s'estima de manera col·lectiva i, en general, de qualsevol canvi en l'estructura de dotació que suposi un impacte significatiu en les provisions de deteriorament de la cartera creditícia.

3.2. Procés estratègic de gestió del risc

L'evolució del sistema financer i la transformació del Marc Regulatori posen de manifest la rellevància de l'avaluació dels riscos i del seu entorn de control.

A aquest efecte, el Grup CaixaBank disposa d'un procés estratègic de gestió del risc per identificar, mesurar, fer seguiment, controlar i fer *reporting* dels riscos que es recolza en els processos següents:

- **Risk Assessment:** exercici semestral d'autoavaluació de riscos per a tots els riscos del Catàleg de Riscos i que incorpora un procés d'identificació de riscos emergents de possible incorporació al Catàleg.
- **Catàleg de Riscos:** relació i descripció dels Riscos Materials identificats pel procés de *Risk Assessment* amb revisió anual.

- **Marc d'Apetit al Risc (RAF):** seguiment del perfil de risc de CaixaBank determinat pels riscos identificats pel procés de *Risk Assessment* i recollits al Catàleg de Riscos amb revisió anual.
- **Planificació del risc:** planificació de l'evolució esperada de les magnituds i de les ràtios que delimiten el perfil de risc futur, com a part del Pla Estratègic.

3.2.1. Avaluació de riscos (*Risk Assessment*)

És responsabilitat de Gestió Global del Risc com a *Risk Management Function* (RMF) de CaixaBank impulsar i gestionar el procés d'autoavaluació del risc de CaixaBank. El resultat s'ha d'informar, almenys anualment, primer al Comitè Global del Risc i, en segona instància, a la Comissió de Riscos, perquè, finalment, el Consell d'Administració l'aprovi.

Sens perjudici de l'anterior, el Grup CaixaBank efectua aquest procés d'autoavaluació amb periodicitat semestral, en el qual l'Entitat cerca:

- Identificar, avaluar, qualificar i comunicar internament canvis significatius en els riscos inherents que assumeix l'Entitat en el seu entorn i model de negoci, ja sigui per evolució del nivell de risc (evolutius) o per aparició d'uns altres que es podrien convertir en materials (emergents). El resultat d'aquest procés forma part de la revisió anual del Catàleg de Riscos de CaixaBank.
- Fer una autoavaluació de les capacitats de gestió, control i govern dels riscos com a instrument explícit que ajuda a detectar millors pràctiques i debilitats relatives en algun dels riscos. Tot això està orientat a maximitzar la transparència interna i la cultura de riscos, així com a la prioritització d'esforços i inversions que tinguin més impacte potencial en el perfil de Risc Residual del Grup.

Aquest procés, que originalment va néixer a l'Entitat com exercici *ad hoc* sota el context ICAAP o Informe d'Autoavaluació de Capital, suposa avui dia un procés autònom i independent que ha anat evolucionant en abast i profunditat en consonància amb l'autoexigència de millora contínua, així com per incorporació de les directrius i de les recomanacions que els organismes reguladors i supervisors europeus han publicat en els últims anys.

Avui dia, es fa partint d'informació quantitativa, *benchmarks* i *inputs* qualitatius, facilitats pels interlocutors interns de diversos *stakeholders*, de les àrees que participen en la gestió dels riscos, així com de les àrees de control per a tots els Riscos del Catàleg. Amb la valoració agregada de tots els riscos ponderats es determina el perfil global de risc de CaixaBank i el seu alineament amb el perfil declarat en el Marc d'Apetit al Risc (RAF).

3.2.2. Catàleg de Riscos

És responsabilitat de Gestió Global del Risc com a *Risk Management Function* (RMF) de CaixaBank impulsar i gestionar l'adequació del Catàleg de Riscos del Grup CaixaBank als riscos amb afectació material als quals el Grup està exposat. S'ha de revisar, almenys anualment, amb *Reporting* primer al Comitè Global del Risc i, en segona instància, a la Comissió de Riscos, perquè, finalment, l'aprovi el Consell d'Administració.

El Grup CaixaBank disposa d'un Catàleg de Riscos, actualitzat el desembre de 2017. Facilita el seguiment i *reporting*, intern i extern, dels riscos del Grup, agrupats en tres categories principals: Riscos de Model de Negoci, Riscos Específics de l'Activitat Financera de l'Entitat i Risc Operacional i Reputacional.

L'actualització del Catàleg ha suposat els canvis següents: explicitar la inclusió del Risc de Model⁵ dins del Risc Operacional i explicitar la inclusió del Risc de *Step-in* dins el Risc Reputacional⁶.

Els principals riscos que es reporten de manera periòdica a la direcció i els Òrgans de Govern de CaixaBank són:

Riscos de Model de Negoci

- **Rendibilitat del Negoci:** obtenció de resultats inferiors a les expectatives del mercat o als objectius del Grup que impedeixin, en darrera instància, assolir un nivell de Rendibilitat Sostenible superior al Cost de Capital.
- **Recursos Propis/Solvència:** restricció de la capacitat del Grup CaixaBank per adaptar el seu volum de recursos propis a les exigències

normatives o a la modificació del seu perfil de Risc.

- **Liquiditat i Finançament:** dèficit d'actius líquids, o limitació en la capacitat d'accés al finançament del mercat, per satisfer els venciments contractuals dels passius, els requeriments regulatoris o les necessitats d'inversió del Grup.

Riscos específics de l'activitat financera

- **Crèdit:** pèrdua de valor dels actius del Grup CaixaBank davant una contrapartida pel deteriorament de la seva capacitat per fer front als seus compromisos.
- **Deteriorament d'altres actius:** reducció del valor en llibres de les participacions accionaries i dels actius no financers (materials, immaterials, Actius Fiscals Diferits (DTA) i altres actius) del Grup CaixaBank.
- **Mercat:** pèrdua de valor dels actius o increment de valor dels passius inclosos a la cartera de negociació i inversió del Grup, per fluctuacions dels tipus, *spread* de crèdit, factors externs o preus en els mercats en què es negocien aquests actius/passius.
- **Estructural de tipus d'interès:** efecte negatiu sobre el Valor Econòmic del balanç o sobre els resultats, per la renovació de masses d'actiu i de passiu a tipus diferents dels establerts anteriorment, a causa de canvis a l'estructura de la corba de tipus d'interès.
- **Actuarial:** increment del valor dels compromisos contrets per contractes d'assegurança amb clients (negoci assegurador) i per pensions amb empleats (compromisos per pensions) arran de la divergència entre les estimacions de sinistralitat i tipus i l'evolució real d'aquestes magnituds.

Risc Operacional i Reputacional

- **Legal/Regulatori:** pèrdues o disminució de la rendibilitat del Grup CaixaBank a conseqüència de canvis legislatius o regulatoris, errors d'interpretació o aplicació de la legislació i de la regulació vigent, decisions judicials o demandes administratives desfavorables per a l'Entitat o decisions

⁵ El risc de model és el risc derivat de la pèrdua potencial en què podria incórrer una entitat a conseqüència de decisions fundades principalment en els resultats de models interns, a causa d'errors a la concepció, aplicació o utilització d'aquests models.

⁶ El risc *Step-In* és el risc que les entitats financeres donin suport financer a certes entitats no consolidades en absència d'obligacions contractuals per fer-ho.

d'índole tributària adoptades per la mateixa entitat o per les autoritats tributàries.

- **Conducta i Compliment:** aplicació per part de CaixaBank de criteris d'actuació contraris als interessos dels seus clients i els seus grups d'interès, i deficiències en els procediments que originin actuacions o omissions no ajustades al marc jurídic i regulatori, o als codis i normes internes, de les quals es puguin derivar sancions administratives o danys reputacionals.
- **Tecnològic:** pèrdues degudes a la inadequació o les errades del *hardware* i el *software* de les infraestructures tecnològiques, que poden comprometre la disponibilitat, integritat, accessibilitat i seguretat de les infraestructures i les dades.
- **Processos operatius i esdeveniments externs:** pèrdues o danys provocats per errors operatius en els processos vinculats a l'activitat de l'Entitat, per esdeveniments externs que escapen al control de CaixaBank, o per terceres persones alienes a aquesta, tant de forma accidental com dolosa. Inclou, entre d'altres, els errors de gestió de proveïdors, el Risc de Model i la custòdia de valors.
- **Fiabilitat de la informació financera:** deficiències en l'exactitud, integritat i criteris d'elaboració de les dades necessàries per a l'avaluació de la situació financera i patrimonial del Grup CaixaBank.
- **Reputacional:** menyscabament de la capacitat competitiva per deteriorament de la confiança en CaixaBank d'alguns dels seus grups d'interès, a partir de l'avaluació que aquests grups efectuen de les actuacions o omissions, elaborades o atribuïdes, de l'Entitat, la seva Alta Direcció, els seus Òrgans de Govern o per fallida d'entitats relacionades no consolidades (Risc de *Step-In*).

3.2.3. Marc d'Apetit al Risc (RAF)

Al Grup CaixaBank, la cultura de riscos sempre ha constituït un element important i distintiu en la concepció del negoci. Aquesta cultura, plasmada en les capacitats del seu equip humà, a les polítiques que orienten la presa de decisions i les infraestructures de riscos que les implanten, ha permès mantenir un perfil de risc moderat i una solvència distintiva en el mercat espanyol.

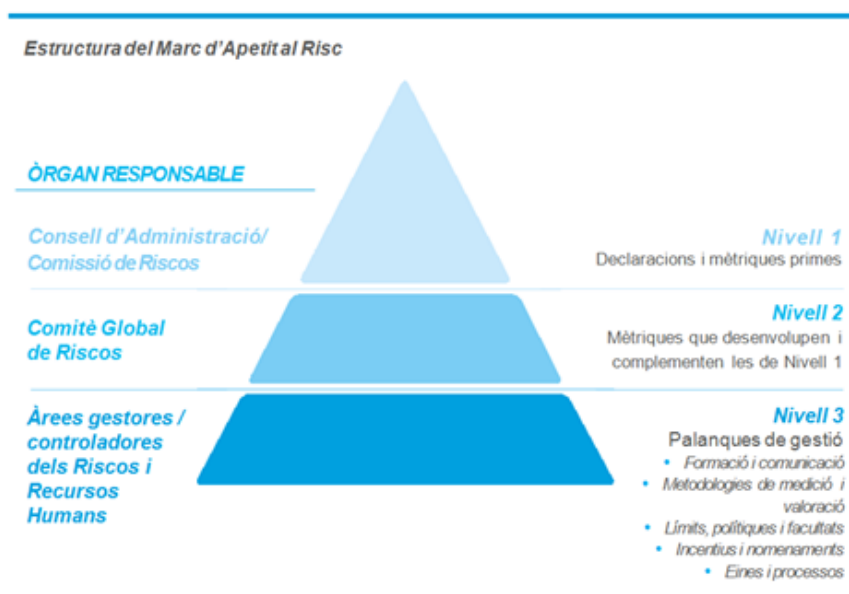
Aquest Marc és una eina integral i prospectiva amb què el Consell d'Administració determina la tipologia i els llindars de risc que està disposat a acceptar per a la consecució dels objectius estratègics del Grup. Per tant, el RAF determina l'Apetit al Risc per al desenvolupament de l'activitat.

El Consell fixa quatre dimensions prioritàries (declaracions qualitatives) que expressen l'aspiració del Grup amb relació als riscos més rellevants inclosos en el Catàleg de Riscos. Són les següents:

- **Protecció davant de pèrdues:** CaixaBank es marca com a objectiu mantenir un perfil de risc mitjà-baix i una confortable adequació de capital, per enfortir la seva posició com una de les entitats més sòlides en el mercat bancari europeu.
- **Liquiditat i Finançament:** CaixaBank vol tenir la certesa d'estar permanentment en condicions de complir les seves obligacions i necessitats de finançament de manera oportuna, fins i tot sota condicions adverses de mercat, i es marca com a propòsit tenir una base de finançament estable i diversificada, per preservar i protegir els interessos dels seus dipositants.
- **Composició de negoci:** CaixaBank aspira a mantenir la seva posició de lideratge en el mercat de banca detallista i la generació d'ingressos i de capital de manera equilibrada i diversificada.
- **Franquícia:** CaixaBank es compromet en la seva activitat amb els estàndards més alts ètics i de governança, fomentant la sostenibilitat i l'acció social responsable, i assegurant-ne l'excel·lència operativa.

En línia amb les millors pràctiques del sector financer, l'estructura del Marc complementa aquestes declaracions amb mètriques i palanques de gestió per traslladar-les de forma coherent, clara i eficaç a la gestió del negoci i dels riscos.

A continuació es representa el Marc com una estructura piramidal que culmina amb els principis i les mètriques de primer nivell, complementades al seu torn per mètriques de més detall (segon nivell), i tot això és integrat en l'activitat diària i en la presa de decisions dels empleats mitjançant les palanques de gestió (tercer nivell).

Figura 3

El **Nivell 1** engloba tant la Declaració d'Apetit al Risc com les mètriques fonamentals, a les quals s'assignen llindars de tolerància i d'incompliment. És el Consell d'Administració el que defineix, aprova, monitora i pot modificar aquest nivell amb la periodicitat definida en el mateix reglament de govern del Marc, amb assessorament especialitzat i un seguiment recurrent per part de la Comissió de Riscos.

Es fixen nivells de Tolerància i d'Incompliment per a cadascuna de les mètriques a través d'un sistema de semàfors d'alerta:

- Semàfor Verd: zona d'apetit.
- Semàfor Ambre: zona de tolerància (alerta precoç).
- Semàfor Vermell: incompliment.

Adicionalment, i per a una selecció de mètriques recollides al *Recovery Plan*, s'ha definit un Semàfor Negre que, si s'activés, desencadenaria uns processos de comunicació i governança propis d'acord amb la gravetat de les situacions així definides.

Amb això, s'assegura un procés integral de monitoratge i escalat de potencials deterioraments en el perfil de risc de l'Entitat.

Com a exemple, s'esmenten algunes de les mètriques considerades per a cadascuna de les dimensions:

- **Protecció davant pèrdues.** Ràtios de solvència regulatòria, càlculs basats en els models i metodologies avançades (Pèrdua Esperada, VaR) i magnituds de l'àmbit comptable, com ara el cost del risc o la ràtio de morositat.
- **Liquiditat i Finançament.** Mètriques externes (ràtios regulatòries) i internes (de gestió).
- **Composició de Negoci.** Indicadors que fomenten la diversificació (per acreditat, sectorial, etc.) i minimitzen l'exposició a actius no estratègics.
- **Franquícia.** S'integren els riscos no financers (operacional, reputacional...), tant amb mètriques quantitatives com amb compromisos de tolerància zero davant l'incompliment.

El **Nivell 2** recull mètriques de més detall, que monitora el Comitè Global del Risc. Aquests indicadors solen derivar de la descomposició factorial dels de Nivell 1 o d'un major desglossament de la contribució al nivell d'agregació superior per carteres de risc o segments de negoci. També incorporen elements de mesurament del risc més complexos i especialitzats que permeten traslladar les mètriques de primer nivell a la presa de decisions de les unitats gestores dels riscos.

D'aquesta manera, el Consell d'Administració té la certesa que l'equip directiu monitora els mateixos riscos, més detalladament, per identificar i prevenir possibles desviacions en el perfil de risc que ha definit.

Finalment, el **nivell 3** representa les palanques de gestió que l'equip directiu, a través de les diferents unitats de negoci i de les àrees responsables de l'admissió, seguiment i control de cada Risc, defineix i implementa, per alinear l'execució amb el Marc Establert.

Aquestes palanques són:

- **La formació i la comunicació**, com a vehicles clau per interioritzar la cultura de riscos.
- **La definició de Polítiques de Presa, Gestió i Control de Riscos**, incloent-hi límits i delegació de facultats en diversos nivells a l'organització i a la governança.
- **Els incentius i nomenaments**, com a eixos de les Polítiques de Recursos Humans, que ajuden a encaminar el comportament dels empleats.
- **Les eines i els processos**, ja sigui per al seguiment i la construcció adequats del mateix RAF o per a la implantació de les mètriques i els seus llindars en els entorns rellevants.

El Consell d'Administració defineix i supervisa el Perfil de Risc del Grup i actualitza les mètriques i els llindars del Marc quan ho consideri oportú, però amb una periodicitat mínima anual. El desenvolupament del Marc durant el 2017 continua demostrant la seva utilitat per al Consell i la Comissió de Riscos com a plataforma única i integral per encaminar estratègia, gestió i control del Grup. A la revisió anual duta a terme en l'exercici, s'han inclòs noves mètriques i s'han modificat llindars tenint en compte noves exigències regulatòries i les evolucions estratègiques de l'Entitat.

En tot aquest procés la Comissió de Riscos és la responsable d'assistir el Consell en aquesta tasca i de revisar amb més freqüència i profunditat l'evolució de les mètriques de nivell 1, així com el compliment dels plans d'acció per reconduir els riscos subjacents a la zona d'apetit com més aviat millor.

El Comitè Global del Risc és el responsable de proposar el disseny, el desenvolupament i monitorar el compliment del Marc, amb una periodicitat mínima mensual. Si s'excedeixen els nivells establerts d'apetit, s'adopten en la gestió les mesures necessàries per reconduir la situació.

Per assegurar el compliment del Marc i una transparència en línia amb les millors pràctiques internacionals, s'ha definit el següent sistema de *reporting* mínim:

- Presentació mensual per part de la Direcció Executiva de Gestió Global de Riscos en el Comitè Global del Risc, indicant la tendència passada i futura de les mètriques de primer i segon nivell, segons les previsions del Pla Estratègic/projeccions fetes dins l'exercici ICAAP. En cas que els nivells de risc actuals siguin superiors al llindar de:
- **Tolerància:** s'assigna un Semàfor Ambre o alerta precoç a l'indicador i el Comitè Global del Risc designa el responsable o Comitè directiu encarregats de preparar un pla d'acció per tornar a la zona verda, amb indicació del calendari. La situació del pla d'acció s'ha de reportar a la Comissió de Riscos com a part del *reporting* recurrent.
- **Incompliment:** s'assigna un Semàfor Vermell, amb una explicació del motiu de la ineficàcia del pla d'acció anterior (en cas que n'hi hagi), així com una proposta d'accions correctives o mitigants per reduir l'exposició, que ha d'aprovar la Comissió de Riscos. El Consell ha de rebre informació amb el contingut i la periodicitat que estableixi la Comissió Riscos.
- **Recovery Plan:** es desencadenaria el procés de governança del Pla, que preveu un conjunt de mesures per:
  1. Reduir la possibilitat que l'Entitat faci fallida o entri en un procés de resolució.
  2. Minimitzar l'impacte en cas de fallida, intentant evitar el rescat des del sector públic (*bail out*).

En aquest cas, hi ha l'obligació d'informar el supervisor dels incompliments severos i dels plans d'acció que es preveuen adoptar.

- Presentació trimestral a la Comissió de Riscos, sobre la situació, els plans d'acció i les previsions per a les mètriques de primer nivell.
- Presentació al Consell d'Administració amb periodicitat semestral, sobre la situació, els plans d'acció i les previsions per a cadascuna de les mètriques de primer nivell.

En aquestes sessions, el Consell podria establir la modificació o actualització de les mètriques i dels llindars prèviament assignats. Així mateix, i en cas que en algun dels riscos se superi el nivell d'incompliment definit i això pugui suposar una amenaça per a la viabilitat del Grup, el Consell podria activar alguna de les accions establertes al *Recovery Plan*.

Des de la seva aprovació el novembre de 2014, el Marc s'ha convertit en un pilar fonamental dels processos de planificació interna i de simulació davant potencials escenaris de *stress* (tots ells es tracten de manera integrada). Tant a l'ICAAP com a l'ILAAP (o Informe d'Autoavaluació de Liquiditat) s'ha facilitat al Consell una visió holística del nivell de compliment del RAF en els diversos escenaris perquè puguin adoptar les decisions pertinents per modificar o aprovar les previsions facilitades pels responsables d'aquests exercicis.

3.2.4. Planificació de riscos

El Grup CaixaBank té processos institucionals i mecanismes per avaluar l'evolució del perfil de risc (recent, futur i hipotètic en escenaris d'estrès).

Com a part del Pla Estratègic (l'actual comprèn el període 2015-2018), l'Entitat efectua una planificació de l'evolució esperada de les magnituds i de les ràtios que delimiten el perfil de risc futur, el compliment de la qual es revisa de manera recurrent.

Addicionalment, s'avaluen les variacions en aquest mateix perfil sota potencial ocurrència d'escenaris estressats, tant en exercicis interns com en els subjectes a supervisió regulatòria (ICAAP, ILAAP i *Stress Tests* EBA). Amb això, es facilita a l'equip directiu i als Òrgans de Govern la visió necessària sobre la resistència de l'Entitat davant esdeveniments interns i/o externs.

3.3. Cultura de riscos

Principis Generals de Gestió de Riscos

Es resumeixen a continuació els Principis Generals de Gestió del Risc⁷:

- El risc és inherent a l'activitat del Grup.
- El Consell d'Administració ostenta l'última responsabilitat en la gestió del risc, funció en què està implicada Alta Direcció.
- El perfil de risc objectiu del Grup és mitjà-baix.
- Tota l'organització ha d'estar implicada a adequar el risc assumit al perfil desitjat.
- La gestió del risc comprèn el cicle complet de les operacions: des de l'anàlisi prèvia a la concessió, el seguiment de la solvència del client de la contrapartida i la rendibilitat fins al reemborsament o recuperació dels actius deteriorats.
- La funció de riscos és independent de les unitats de negoci i operatives.
- Les decisions de negoci són conjuntes entre un mínim de dos empleats, amb línies de dependències organitzatives diferents.
- La integració en els sistemes del quadre de facultats facilita la descentralització de les decisions, per adoptar-les tan a prop del client com es pugui i assegurar a la vegada l'autorització dels riscos per nivell adequat.
- La concessió es basa en la capacitat de devolució del titular i té en compte l'obtenció d'una rendibilitat adequada.
- Els criteris i les eines utilitzats són homogenis en tota l'organització.
- El mesurament i anàlisi dels riscos es fan amb eines i mètodes avançats, d'acord amb les millors pràctiques del sector. Totes les actuacions en l'àmbit del mesurament, seguiment i gestió del risc es duen a terme d'acord amb la recomanació del Comitè de Supervisió Bancària de Basilea i la normativa establerta en les directives europees i la legislació espanyola vigent.
- Dotació de recursos adequats: els recursos humans i tècnics assignats a la funció de gestió del risc són suficients en nombre i qualitat per complir amb els seus objectius.

⁷ Per ampliar informació, vegeu la Nota 3 de la Memòria dels Comptes Anuals del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2017.

Formació

La formació representa un mecanisme fonamental a CaixaBank per interioritzar la cultura de riscos. A continuació es detallen els principals programes i iniciatives formatives que es desenvolupen a l'entitat.

Amb l'objectiu que els directors d'oficines, gestors de banca *premier* i assessors de banca privada del Grup ofereixin el millor servei als clients i en consolidin la confiança, des de l'any 2015, més de 6.000 directors i gestors de banca *premier* han obtingut el diploma d'Assessorament Financer de la UPF School of Management (de la Universitat Pompeu Fabra) i gairebé els mateixos han obtingut el *Certificate in Wealth Management* del Chartered Institute for Securities & Investment (CISI). D'aquesta manera el Grup es converteix en la primera entitat financera espanyola que certifica la formació dels seus empleats amb un diploma de postgrau universitari en Assessorament Financer i amb un certificat internacional de gran prestigi en el sector financer.

En l'àmbit específic de l'activitat de riscos, la Direcció General de Riscos i la Direcció General de Recursos Humans defineixen els continguts de formació, tant en les funcions de suport al Consell d'Administració / Alta Direcció, amb continguts específics que facilitin la presa de decisions a alt nivell, com en la resta de les funcions de l'organització, especialment pel que fa a professionals de la xarxa d'oficines. Tot això es fa amb l'objectiu de facilitar la translació a tota l'organització del Marc d'Apetit al Risc (RAF), la descentralització de la presa de decisions, l'actualització de competències en l'anàlisi de riscos i l'optimització de la qualitat del risc.

L'Entitat està estructurant la seva oferta formativa a través de l'Escola de Riscos. Així, la formació es planteja com una eina estratègica orientada a donar suport a les àrees de negoci, alhora que és el canal de transmissió de la cultura i les Polítiques de Riscos de la companyia, ja que ofereix formació, informació i eines a tots els professionals de l'Entitat. La proposta s'articula com un itinerari formatiu d'especialització en la gestió de riscos que estarà vinculat a la carrera professional de qualsevol empleat de l'Entitat, i comprèn des de la Banca *Retail* fins a especialistes de qualsevol àmbit. Es busca que el personal de l'Entitat tingui un coneixement adequat de:

- El sistema financer i els diversos riscos de l'entorn econòmic i del negoci bancari.
- L'organització i funcionament de la Gestió de Riscos al Grup.

- Els processos i les eines associats a operacions creditícies tant en l'admissió i el seguiment com, eventualment, en les fases de renegociació i recobriment.
- Els productes de crèdit i el risc inherent a cadascun, així com de la legislació relativa als contractes de crèdit.

Des del setembre de 2015, quan l'Escola de Riscos va llançar la primera promoció del Certificat d'Anàlisi de Risc (destinat a Gestors Comercials) i la primera promoció del Diploma de Postgrau d'Anàlisi de Risc – Especialitat *Retail* (destinat a Directors i Subdirectors d'Oficina), més de 3.500 empleats han fet o estan cursant certificacions de Riscos.

En el marc de l'Escola de Riscos, s'han dut a terme les formacions següents en Risc Bancari:

- **Curs Bàsic de Risc Bancari:** Certificació Universitària de nivell bàsic, dirigida a empleats i gestors no especialistes de la xarxa comercial d'oficines i altres col·lectius d'interès que puguin requerir un coneixement bàsic dels criteris de risc de l'organització per a l'execució de la seva feina. L'any 2017 han finalitzat la segona i la tercera edicions, amb un total de 506 persones certificades.
- **Diploma de Postgrau en Anàlisi de Risc Bancari:** Diploma Universitari dirigit a direccions i subdireccions d'oficines de la xarxa comercial, i altres col·lectius d'interès que, per la seva funció, puguin tenir atribucions en la concessió d'operacions d'actiu o bé requereixin un coneixement avançat del risc a CaixaBank. El 2017 s'han iniciat les edicions tercera, quarta, cinquena i sisena de la primera part del Diploma, amb un total de 1.489 participants, i les edicions segona i tercera de la segona part, en què participen 1.543 professionals més.

Aquest mateix any ha finalitzat la primera edició del Programa, que ha certificat un total de 638 professionals amb el Diploma de Postgrau d'Anàlisi de Risc Bancari –Especialitat *Retail*.

En les dues últimes edicions de la primera part del Diploma, ja s'incorporen participants que faran, durant el proper exercici, l'especialitat Empreses del programa.

També s'han dut a terme formacions específiques com les següents:

- **Factoring:** dirigit als analistes de riscos per aprofundir en el coneixement del producte en els seus aspectes tècnics i jurídics.

- **Tresoreria:** dirigida als equips de riscos per aprofundir en el coneixement en cobertures de divises, renegociacions, risc de tipus de canvi i derivats.
- **Tècnica d'Interpretació del Model de Projeccions:** dirigida a tots els analistes dels Centres d'Admissió de Riscos.
- **Risc en Canals de Comerç:** dirigit als analistes en determinats territoris i impartit per *Comercial Global Payment*.
- **Sectors econòmics:** dirigit per especialistes als equips d'Admissió de Riscos.

El juny de 2017 es va donar per conclòs el programa de Nous Analistes de Risc, ja que s'incorporaran a la Diplomatura d'Anàlisi de Risc Bancari en l'especialitat d'Empresa.

Comunicació

Com a mecanisme de la difusió de la cultura de riscos de CaixaBank, durant l'exercici 2017 s'han dut a terme diverses iniciatives de comunicació interna dirigides a tots els empleats de l'entitat, entre les quals cal destacar:

- **Què és el RAF?:** exercici de divulgació del Marc d'Apetit al Risc (RAF) per tal de proporcionar la base de coneixement necessària que permeti comprendre els principis que consoliden les decisions estratègiques que afecten qualsevol professional de l'entitat en l'exercici de la seva funció.
- **Annex IX:** exposició de les principals implicacions del canvi a la circular comptable 4/2016 del Banc d'Espanya.

Avaluació i retribució de l'acompliment

Tal com s'ha esmentat a la secció del Marc d'Apetit al Risc (RAF), el Grup CaixaBank vetlla perquè la motivació dels seus empleats sigui coherent amb la cultura de riscos i amb el compliment dels nivells de risc que el Consell està disposat a assumir.

Amb aquest propòsit hi ha dos esquemes diferenciats:

- El 15% del component variable de la compensació dels membres del Comitè de Direcció i del Col·lectiu Identificat depèn

directament de l'evolució anual del compliment del Marc d'Apetit al Risc (RAF)⁸.

- Els empleats de les àrees de negoci estableixen els seus reptes en processos *bottom-up* i *top-down* per assegurar que, en agregat, es compleixen els objectius anuals del Pla Estratègic. Mitjançant aquests objectius (ja calibrats per assegurar el compliment del RAF) i d'altres, també de caràcter institucional (com la identificació i el coneixement dels clients segons els principis *Know-your-costumer*), s'assoleix una transmissió i el consegüent alineament eficaç i eficient amb el perfil de risc establert pel Consell.

3.4. Marc de Control Intern

El Grup CaixaBank disposa d'un Marc de Control Intern que proporciona un grau de seguretat raonable en la consecució dels objectius del Grup. El Marc de Control Intern és el conjunt de regles i controls que regeixen l'estructura organitzativa i operativa de CaixaBank, inclosos els processos de report i les funcions de gestió de riscos, compliment i auditoria interna. En línia amb les directrius dels reguladors i les millors pràctiques del sector, es configura partint de model de tres línies de defensa.

S'integra al sistema de govern, gestió i control de riscos del Grup CaixaBank, que està alineat amb el seu model de negoci, les expectatives dels *stakeholders* i les millors pràctiques internacionals.

Les línies directrius de l'entorn o Marc de Control Intern del Grup CaixaBank estan recollides a la Política de Control Intern.

Normativa i estàndards d'aplicació

El Marc de Control Intern de CaixaBank està alineat amb les *Guidelines on Internal Governance* de l'EBA, de 26 de setembre de 2017, que despleguen els requeriments sobre govern intern establerts a la Directiva 2013/36/UE del Parlament Europeu, i que seran aplicables a partir del 30/06/2018. Regulen tots els àmbits del govern intern de les entitats, entre els quals hi ha els processos de gestió de riscos i el mateix Marc de Control Intern.

⁸ Per a més informació, es prega consultar l'«Informe anual sobre remuneracions dels Consellers de societats anònimes d'entitats cotitzades» en el web de CaixaBank (http://www.caixabank.com/informacionparaaccionistaseinversores/gobiernocorporativo/remuneracionesdelosconsejeros/informeannualderemuneraciones_es.html).

Així mateix, el Marc segueix altres directrius regulatòries sobre les funcions de control de les entitats financeres, establertes a:

- El Reglament (UE) 575/2013 i la Directiva 2013/36/UE, sobre requisits de solvència de les entitats de crèdit (en els termes establerts a Basilea 3), que regulen la funció de validació de models interns.
- La Llei 10/2014, de 26 de juny, d'Ordenació, Supervisió i Solvència d'Entitats de crèdit; el Reial Decret 84/2015, de 13 de febrer, pel qual es desplega la Llei 10/2014, de 26 de juny, i la Circular 2/2016, de 2 de febrer, del Banc d'Espanya, a les Entitats de crèdit, sobre supervisió i solvència.
- La Circular 1/2014, de 26 de febrer, de la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV), sobre els requisits d'organització interna i de les funcions de control de les entitats que presten serveis d'inversió.
- «Principis de govern corporatiu per a bancs», emès pel Comitè de Supervisió Bancària de Basilea el juliol de 2015.
- «Compliment i funció de Compliment Normatiu en bancs», emès pel Comitè de Supervisió Bancària de Basilea l'abril de 2005.
- «La funció d'Auditoria Interna en bancs», emès pel Comitè de Supervisió Bancària de Basilea el juny de 2012.

Finalment, i en un àmbit més específic, CaixaBank té un Sistema de Control Intern de la Informació Financera per a entitats cotitzades (SCIIF) adaptat a les recomanacions de la CNMV.

Funcions de Control Intern a CaixaBank

El major èmfasi sobre el risc i el seu marc de govern corresponent inclou identificar les responsabilitats de les diferents parts de l'organització per tractar i gestionar el risc. Les funcions de Control Intern de CaixaBank s'estructuren, tal com s'ha apuntat més amunt, sota el denominat model de les tres línies de defensa, en el qual:

- La **primera línia de defensa** està formada per les unitats de negoci i de suport del Grup, que són les àrees prenedores de risc, responsables de desenvolupar i mantenir controls efectius sobre els seus negocis corresponents, així com d'identificar, gestionar i mesurar, controlar, mitigar i comunicar els riscos principals que originen en l'exercici continu de la seva activitat.

La componen tots els àmbits del Grup CaixaBank, llevat dels designats expressament com a funcions de segona i tercera línies de defensa.

- La **segona línia de defensa** actua de forma independent de les unitats de negoci i duu a terme la identificació, el mesurament, el seguiment i el report dels riscos, estableix les Polítiques de Gestió i els procediments de control i és responsable de la seva aplicació per part de la primera línia. La segona línia de defensa està formada per les funcions de Gestió Global del Risc (*Risk Management Function* – RMF), així com per la funció de Compliment, que és responsable, entre d'altres, de garantir que el banc opera amb integritat i en consonància amb les legislacions, regulacions i Polítiques Internes aplicables.
- Auditoria Interna, com a **tercera línia de defensa**, té una funció independent i objectiva d'assegurament i consulta, concebuda per afegir valor i millorar les activitats. Contribueix a la consecució dels objectius estratègics del Grup CaixaBank aportant un enfocament sistemàtic i disciplinat en l'avaluació i millora dels processos de gestió de riscos i controls, i del govern corporatiu.

La **segona línia de defensa** de CaixaBank es distribueix entre:

- La funció de Gestió de Riscos.
La funció central de Gestió de Riscos comprèn tota l'organització i el Grup i constitueix una peça clau per assegurar la implantació efectiva del marc de gestió del risc i de les polítiques de gestió del risc i per proporcionar una visió global de tots els riscos. La funció de gestió del risc assumeix les funcions vinculades a la gestió i actualització del *Risk Assessment*, del Catàleg de Riscos i del Marc d'Apetit al Risc (RAF).
La funció la duu a terme la Direcció Executiva de Gestió Global del Risc, a la qual reporta funcionalment la Direcció de Departament de Control Intern Financer. Així mateix, la funció de gestió de riscos es complementa en l'àmbit de control de models amb la funció que duu a terme la Direcció de Departament de Validació de Models, consistent en el contrast independent dels models interns establert en el Reglament (UE) 575/2013 i la Directiva 2013/36/UE.

- La funció de Compliment Normatiu.

La funció de Compliment Normatiu la duu a terme la Subdirecció General de *Control & Compliance* i assegura que la seva supervisió s'estructura a través d'un pla anual de compliment ben definit, un programa de supervisió i control dels procediments establerts, adequat per prevenir, detectar, corregir i minimitzar els riscos d'incompliment de les obligacions aplicables i l'observança de les seves pròpies polítiques, normes i procediments.

Així mateix, la funció de Compliment Normatiu verifica, en estreta cooperació amb la funció de gestió de riscos, que els productes i procediments nous compleixen el marc regulatori aplicable, tenint en compte també futurs canvis regulatoris i requeriments dels supervisors d'acord amb el que estableix la Política de Govern de Producte de CaixaBank.

Procediment global d'avaluació de l'entorn de control de riscos

Dins de l'entorn de control de riscos de l'Entitat, ja esmentat anteriorment, CaixaBank té un Procés Estratègic de gestió del risc que inclou, entre d'altres, l'exercici semestral d'Avaluació de Riscos (*Risk Assessment*) per avaluar tant l'evolució del perfil de risc com la seva pròpia capacitat d'assegurar un govern, una gestió i un control adequats. Aquest procés d'Avaluació de Riscos serveix com a complement i reforç que retroalimenta tant el Catàleg de Riscos com el Marc d'Apetit al Risc (RAF) del Grup que fa el seguiment del perfil de risc de l'Entitat (recent, futur i hipotètic en escenaris d'estrès).

En aquest context, el Marc de Control Intern del Grup CaixaBank estableix un procediment global d'avaluació de l'entorn de control únic i homogeni per a tots els riscos pel que fa a terminologia, format i escales de valoració.

3.4.1. Primera línia de defensa

Formada per les línies de negoci (àrees prenedores de risc) de l'Entitat i les seves funcions suport. Són responsables de desenvolupar i mantenir controls efectius dels seus negocis corresponents. Així mateix, són responsables d'identificar, gestionar i mitigar els riscos que originen, així com d'operar en un entorn de control adequat.

Assumeixen riscos i són responsables de la seva gestió contínua. Entre altres responsabilitats, identifiquen, avaluen i notifiquen les seves

exposicions, tenint en compte l'Apetit al Risc del banc, les seves polítiques, procediments i controls. La manera com la línia de negoci executa les seves responsabilitats ha de reflectir la cultura de risc actual del banc, promoguda pel Consell d'Administració.

Les seves funcions principals en l'àmbit del desenvolupament del marc de control intern són:

- Identificar i avaluar els riscos associats als seus processos. Identificar possibles riscos emergents.
- Identificar, definir, implantar i actualitzar els controls d'aquests riscos i controlar, en primera instància, la seva aplicació.
- Elaborar i implantar les normes i els procediments que despleguen les Polítiques d'assumpció i gestió de riscos establertes per les segones línies de defensa i controlar, en primera instància, la seva aplicació.
- Monitorar i avaluar periòdicament l'efectivitat dels controls.
- Mantenir actualitzat el mapa de riscos.
- Identificar, implantar, actualitzar i seguir periòdicament Indicadors de mesurament de riscos i controls.
- Identificar, de manera proactiva, les possibles debilitats de control.
- Establir, seguir i executar els plans d'acció per a la remediació de les debilitats de control identificades.
- Informar els àmbits de Direcció, negoci i suport i les segones i terceres línies de defensa de la situació dels riscos i controls: debilitats, plans d'acció, riscos emergents, impacte de nova normativa, resultats i avaluació dels riscos i efectivitat dels controls.

Aquestes funcions poden estar integrades en les mateixes unitats de negoci i suport al negoci. No obstant això, quan el nivell de complexitat, intensitat o necessitat de focalització ho requereixi, és desitjable establir unitats de control específiques, dotades de més especialització, per assegurar un nivell adequat de control dels riscos a aquestes activitats.

3.4.2. Segona línia de defensa

Formada per les funcions de Gestió Global del Risc (*Risk Management Function – RMF*) i *Compliance*. Aquestes funcions efectuen la identificació, el mesurament i el seguiment dels riscos, estableixen les polítiques de gestió i els

procediments de control i són responsables de la revisió independent de la seva aplicació per part de la primera línia de defensa.

La segona línia de defensa actua de forma independent de les unitats de negoci, i té la funció d'assegurar l'existència de polítiques de gestió i control dels riscos, monitorar-ne l'aplicació, avaluar l'entorn de control i reportar tots els riscos materials del Grup.

De manera general, recull les funcions d'elaborar Polítiques en coordinació amb la primera línia de defensa, assessorar i validar amb visió crítica la primera línia de defensa, fer seguiment de Riscos (incloent-hi riscos emergents), Debilitats de Control i Plans d'Acció, així com opinar sobre Entorn de Control dels Riscos.

La segona línia de defensa de CaixaBank es distribueix entre:

- L'RMF, que integra en la seva jerarquia les funcions de gestió, seguiment i control de la major part dels riscos del Catàleg, llevat dels que recauen sobre *Compliance*.
- Addicionalment, el departament de Control Intern Financer completa l'RMF assumint les funcions de segona línia de defensa en determinats riscos del Catàleg com, entre d'altres, el de Rendibilitat del Negoci o el de Recursos Propis.
- *Compliance* es responsabilitza de les funcions de seguiment i control dels riscos Legal i Regulatori, Conducta i Compliment i Reputacional.
- Addicionalment, Validació de Models de Risc (VMR) assumeix les responsabilitats de contrast independent dels models interns establerts en el Reglament (UE) 575/2013 i la Directiva 2013/36/UE per als riscos de Crèdit, Mercat, Actuarial i Processos operatius i Esdeveniments Externs.

La segona línia de defensa inclou les funcions següents, amb relació a:

Polítiques, normes i procediments:

- Elaborar polítiques de gestió i control dels riscos, en coordinació amb la primera línia de defensa, alineades amb el Marc d'Apetit al Risc (RAF).
- Validar, amb visió crítica, el compliment de normes i procediments i la seva alineació amb les polítiques.

Riscos i controls:

- Fer i/o validar, amb visió crítica, la identificació i valoració dels riscos i controls (incloent-hi riscos emergents).
- Definir la metodologia de mesurament i quantificar els riscos.
- Assessorar o definir criteris per identificar, monitorar i avaluar l'efectivitat dels controls.
- Assessorar o definir criteris per implantar controls.
- Assessorar o definir criteris per al compliment de la normativa en l'àmbit de gestió i control dels riscos.
- Fer seguiment periòdic dels resultats de l'avaluació de riscos i de l'efectivitat dels controls.
- Fer el seguiment periòdic dels Riscos Emergents.
- Controlar l'emplenament del Catàleg de Riscos, el procés de *Risk Assessment* i el Marc d'Apetit al Risc (RAF).
- Coordinar el del Catàleg de Riscos, el Procés de *Risk Assessment* i el Marc d'Apetit al Risc (RAF).

Seguiment d'indicadors:

- Assessorar o definir criteris per a la implantació d'indicadors.
- Validar, amb visió crítica, la identificació d'indicadors per part de la primera línia de defensa i els seus criteris de mesurament.
- Fer un seguiment periòdic d'indicadors de primera línia de defensa, així com d'indicadors propis de la segona línia de defensa, en relació amb el perfil dels riscos establerts.

Debilitats de control i plans d'acció:

- Assessorar o definir criteris per establir plans d'acció per la primera línia de defensa.
- Validar, amb visió crítica, la identificació de debilitats, així com l'establiment, implantació i seguiment de plans d'acció per la primera línia de defensa.
- Fer seguiment periòdic de les debilitats identificades per les diverses línies de defensa i de la implantació dels plans d'acció per la primera línia de defensa.

Reporting:

- Reportar a Òrgans de Govern, Comitès, Alta Direcció i Supervisor... els riscos, les principals debilitats de control i el grau d'implantació dels Plans d'Acció i l'Opinió sobre l'adequació de l'entorn de control dels riscos.

Amb relació al document d'Informació amb Rellevància Prudencial, la segona línia de defensa de CaixaBank, responsable de proporcionar un grau de seguretat raonable respecte a la fiabilitat de la informació financera reportada, ha validat l'existència dels controls necessaris i ha vetllat per la qualitat i la integritat de la informació, per garantir el rigor de la informació presentada.

Gestió Global del Risc (RMF)

La *Risk Management Function* té responsabilitat en la identificació, seguiment, anàlisi, mesurament, gestió i *reporting* dels riscos, i adquireix una visió holística sobre la totalitat de riscos de l'entitat. A aquest efecte, el departament de Control Intern Financer reporta funcionalment a aquesta tots aquells aspectes considerats rellevants per a l'exercici de la seva funció

Adicionalment, la funció d'RMF fa el seguiment de l'organització interna de la segona línia de defensa, els plans i les activitats generals, i l'avaluació de la seva eficàcia. Entre les seves funcions també s'inclouen vetllar pel dimensionament adequat de la segona línia de defensa per garantir la gestió eficaç de les seves responsabilitats, dur a terme el seguiment dels objectius de la segona línia de defensa i les àrees que la componen i dels projectes de millora relatius als processos i sistemes de gestió i seguiment dels riscos i assegurar a la Direcció i als Òrgans de Govern l'existència, el disseny adequat i l'aplicació efectiva de les polítiques i els procediments de control dels riscos en l'organització, avaluant l'entorn de control del Grup CaixaBank. Així mateix, l'RMF ha de reforçar sempre que sigui necessari els mecanismes de coordinació de les actuacions de les Unitats de Control de Riscos de la primera, segona i tercera línia de defensa.

Control Intern Financer

El departament de Control Intern Financer depèn jeràrquicament de la Direcció Executiva d'Intervenció, Control de Gestió i Capital i fa funcions de segona línia de defensa sobre determinats riscos específics que recauen sota la seva responsabilitat. Aquests són:

- El risc de rendibilitat de negoci.
- El risc de recursos propis / solvència.
- El risc de deteriorament d'altres actius. Inclou participacions accionaries, així com altres actius no financers com ara: actius materials, immaterials, actius fiscals diferits i altres actius.

- El risc de fiabilitat de la informació financera.

Amb caràcter addicional a les funcions generals esmentades, descrites anteriorment, que es desenvolupen o estan en procés de desenvolupament per als diferents riscos, sota el risc de fiabilitat de la informació financera, l'Entitat té un Sistema de Control Intern sobre la Informació Financera (d'ara endavant, «SCIIF»).

El SCIIF, com a part del control intern de l'Entitat, es defineix com el conjunt de processos que es duen a terme per proporcionar seguretat raonable respecte a la fiabilitat de la informació financera que l'entitat publica en els mercats. Està dissenyat d'acord amb el que ha establert la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV) al document «Control intern sobre la informació financera en les entitats cotitzades» (entitats emissores de títols admesos a cotització). Com a segona línia de defensa, supervisa que les pràctiques i els processos desenvolupats a l'Entitat per elaborar la informació financera en garanteixen la fiabilitat i conformitat amb la normativa aplicable.

En concret, aquesta funció ha d'avaluar que la informació financera elaborada per les diverses entitats que constitueixen el Grup compleix amb els principis següents:

- Les transaccions, els fets i altres esdeveniments recollits per la informació financera efectivament hi són i s'han registrat en el moment adequat (existència i ocurrència).
- La informació reflecteix la totalitat de les transaccions, els fets i altres esdeveniments en els quals l'entitat és part afectada (integritat).
- Les transaccions, els fets i altres esdeveniments es registren i valoren de conformitat amb la normativa aplicable (valoració).
- Les transaccions, fets i altres esdeveniments es classifiquen, presenten i revelen en la informació financera d'acord amb la normativa aplicable (presentació, desglossament, i comparabilitat).
- La informació financera reflecteix, en la data corresponent, els drets i obligacions a través dels corresponents actius i passius, de conformitat amb la normativa aplicable (drets i obligacions).

A l'Informe Anual de Govern Corporatiu de l'exercici 2017 es presenta el detall d'aquesta funció, així com les activitats que s'han dut a terme en el període.

https://www.caixabank.com/deployedfiles/caixabank/Estaticos/PDFs/Informacion_accionistas_inversores/CABK_IAGC_2017_cat.pdf

Compliment Normatiu

L'objectiu principal de Compliment Normatiu és la supervisió del Risc de Conducta i Compliment des de la seva funció de segona línia de defensa. Des de finals de 2017, s'ha ampliat l'àmbit d'actuació com a segona línia de defensa també als Riscos Legal/Regulatori i Reputacional. La Subdirecció General de *Control & Compliance*, en què s'integra la Direcció Corporativa de Compliment Normatiu, supervisa el Risc de Conducta i Compliment derivat de possibles deficiències en els procediments i controls implantats per la primera línia de defensa; a través d'activitats de *monitoring*, la revisió de procediments interns en el marc de les activitats de *Compliance Plan* anual, l'anàlisi i el seguiment de la remediació de deficiències detectades per informes d'experts externs, informes de les inspeccions dels organismes supervisors, reclamacions de clients, etc. En cas de detecció de deficiències, la Subdirecció General de *Control & Compliance* insta les àrees de gestió afectades a desenvolupar propostes d'accions de millora sobre les quals es fa un seguiment periòdic.

Així mateix, la Subdirecció General de *Control & Compliance* fa activitats d'assessorament sobre les matèries de la seva competència i duu a terme accions de formació i comunicació per potenciar la cultura del compliment en l'organització. Una altra activitat que desenvolupa és vetllar per les bones pràctiques en matèria d'integritat i normes de conducta, per a la qual cosa disposa, entre altres mitjans, del canal confidencial de consultes i denúncies intern per a empleats de l'Entitat. Aquest canal serveix, a més, per resoldre les denúncies relacionades amb les irregularitats de naturalesa financera i comptable que es puguin produir.

Finalment, cal destacar que la Subdirecció General de *Control & Compliance* és interlocutor, en matèries de la seva competència, amb els principals organismes supervisors nacionals i internacionals i, si escau, coordina els requeriments que aquests organismes puguin remetre. Sobre totes aquestes activitats, la Subdirecció General de *Control & Compliance* fa el report periòdic a l'Alta Direcció, a la Comissió d'Auditoria i Control, a la Comissió de Riscos i al Consell d'Administració.

La Subdirecció General de *Control & Compliance* desenvolupa la seva activitat a través de les direccions següents: Direcció de Riscos Normatius, Direcció de Prevenció de Blanqueig

de Capitals i Finançament del Terrorisme, Direcció d'Internacional i Grup, Direcció de Compliment en l'Àrea de *Corporate* i *Institutional Banking* – CIB, la Direcció de Control & *Compliance Analytics* i Direcció de Control i *Reporting*.

Validació interna

Control dels sistemes interns de qualificació

La criticitat i importància del procés de gestió del risc i de la determinació del capital exigeix disposar d'entorns de control adequats que garanteixin la fiabilitat de les estimacions. A més, cal que l'entorn de control sigui suficientment especialitzat i que es faci de manera contínua en les entitats. En aquest sentit, la validació interna ha de complir les exigències regulatòries, i ha de representar un suport fonamental a la gestió del risc, en les seves responsabilitats d'emissió d'opinió tècnica i autorització a l'ús de models interns.

La normativa estableix la validació interna com un requisit ineludible previ a la validació supervisora que ha de dur a terme una unitat suficientment independent i especialitzada dins la mateixa entitat, amb funcions clarament establertes.

A CaixaBank, la funció de Validació Interna l'exerceix Validació de Models de Risc (d'ara endavant, «VMR»), que depèn directament de la Direcció General de Riscos. Es garanteix així la seva independència de les àrees responsables del desenvolupament de models de risc i de polítiques i infraestructures de risc. La missió de VMR és emetre una opinió tècnica sobre l'adequació dels models interns utilitzats a l'efecte de gestió interna o de caràcter regulatori del Grup CaixaBank.

D'acord amb aquesta missió, l'àmbit d'actuació de VMR engloba els riscos de Crèdit, Mercat, Operacional, Capital Econòmic, a més del model intern parcial de Mortalitat i Longevitat de la filial asseguradora, i revisa els aspectes metodològics, de gestió (usos dels models i eines de gestió, polítiques de risc, nivell de cobertura, controls, *governance*, implantació dels models en els processos de gestió) i la verificació de l'existència d'un entorn tecnològic amb prou qualitat de dades per donar suport a les necessitats dels models.

Les activitats de VMR estan alineades amb les exigències normatives dels diferents mecanismes de supervisió i coordinades amb Auditoria Interna en l'exercici de les seves funcions.

Les activitats de VMR s'agrupen en tres àmbits:

- **Planificació anual:** VMR disposa d'una planificació anual que reflecteix les activitats d'anàlisi i revisions que s'efectuaran durant l'any per garantir la vigència de les opinions emeses per VMR.
- **Revisió i seguiment:** mitjançant els cicles de validació i la revisió dels canvis en els models, VMR manté actualitzada l'opinió sobre els diferents models i la seva integració a la gestió.
- **Activitats de reporting:**
  - Memòria anual de VMR, sobre les activitats dutes a terme en l'últim exercici.
  - Coordinació del procés d'actualització dels dossiers de seguiment dels models.
  - Realització del Mapa d'exposicions per model de les principals magnituds de riscos.

Els resultats de qualsevol activitat de revisió de VMR deriven en recomanacions i en una opinió global. L'atenció de VMR s'ha de centrar en les principals deficiències identificades, adequant el nivell de seguiment i escalat de les recomanacions en funció de la seva rellevància.

Per aconseguir els seus objectius, VMR ha d'actuar sota els principis generals definits en el Marc Global de Validació de Models de Risc. En particular, en el procés de valoració de les revisions són especialment rellevants els principis generals següents:

- **Examen Crític:** s'ha d'avaluar tota la informació rellevant amb relació als models i els seus usos. S'ha d'emetre una opinió rigorosa, profunda i fonamentada.
- **Transparència:** l'opinió de VMR ha de ser degudament compresa per les àrees revisades.
- **Compliment Normatiu:** VMR ha de complir sempre les normes internes i regulatòries que li siguin aplicables. En particular, ha d'assegurar que els models interns compleixen els requisits mínims regulatoris.

3.4.3. Tercera Línia de Defensa

Auditoria Interna de CaixaBank desenvolupa una activitat independent i objectiva d'assegurament i consulta, concebuda per agregar valor i millorar

les activitats. Contribueix a la consecució dels objectius estratègics del Grup CaixaBank aportant un enfocament sistemàtic i disciplinat a l'avaluació i millora dels processos de gestió de riscos, controls i del govern intern.

Per garantir la independència i l'autoritat de la funció, la Direcció d'Auditoria Interna depèn funcionalment de la Comissió d'Auditoria i Control, especialitzada del Consell d'Administració, i que també reporta al President del Consell d'Administració.

D'acord amb el Model de control de tres línies de defensa implantat a CaixaBank, Auditoria Interna actua com a tercera línia de defensa supervisant les actuacions de la primera i segona línies amb l'objectiu de proporcionar una seguretat raonable a l'Alta Direcció i als Òrgans de Govern sobre:

- L'eficàcia i eficiència dels Sistemes de Control Intern per a la mitigació dels riscos de les activitats del Grup.
- El compliment de la legislació vigent, amb especial atenció als requeriments dels Organismes Supervisors.
- El compliment de les polítiques i normatives internes, i l'alineació amb el Marc d'Apetit al Risc (RAF) i les millors pràctiques i uns bons usos sectorials, per a un govern intern del Grup adequat.
- La fiabilitat i integritat de la informació financera i operativa, incloent-hi l'efectivitat del Sistema de Control Intern sobre la Informació Financera (SCIIF).

Les funcions d'Auditoria Interna inclouen:

- Elaborar el Pla Anual d'Auditoria amb una visió plurianual basada en les avaluacions de riscos, que inclogui els requeriments dels reguladors i les tasques o projectes sol·licitats per l'Alta Direcció/Comitè de Direcció i la Comissió d'Auditoria i Control.
- Reportar de forma periòdica a l'Alta Direcció i a la Comissió d'Auditoria i Control les conclusions dels treballs fets i les debilitats detectades.
- Aportar valor mitjançant la formulació de recomanacions proposades per solucionar les debilitats detectades en les revisions i el seguiment de la seva adequada implantació per part dels centres responsables.

- Mantenir una comunicació regular amb els supervisors per tal de compartir les àrees de risc identificades per ambdues parts.

En relació amb BPI, cal destacar el següent:

- Auditoria Interna del Grup CaixaBank té un perímetre corporatiu. En aquest sentit, la funció d'Auditoria Interna de Grupo BPI està alineada amb el marc de Govern Corporatiu, així com amb les polítiques i procediments d'Auditoria establerts en l'àmbit de Grup CaixaBank.
- Auditoria Interna del Grup CaixaBank supervisa que s'apliqui correctament el marc de govern de la funció, establert en l'àmbit de Grup, per tal de garantir la consistència de la informació reportada a la Comissió d'Auditoria i Control tant a BPI com a nivell Corporatiu.

En relació amb la Informació de Rellevància Prudencial, Auditoria Interna supervisa l'entorn de control de la gestió dels riscos inclosos en aquest informe, i proporciona una visió objectiva i independent sobre l'eficàcia i l'eficiència del marc de control aplicat per les diferents àrees gestores.

Per al Risc de Crèdit, verifica els processos de gestió principals implantats en aquest àmbit, l'ús dels models avançats de risc de crèdit i el compliment dels requeriments regulatoris establerts, en especial:

- Comprovació del compliment de la normativa interna i externa de l'Entitat en relació amb la gestió del Risc de Crèdit. En particular, el 2017 s'ha revisat el procés d'adaptació del Grup CaixaBank als requeriments de la Circular 4/2016 del Banc d'Espanya i al procés de transició als criteris IFRS 9.
- Revisió dels principals processos d'admissió i concessió, gestió de la morositat, seguiment dels acreditats i recuperacions.
- Revisió de la integració adequada dels models de risc en la gestió diària de l'Entitat, tant en la concessió d'operacions, com en la seva posterior gestió i seguiment.
- Seguiment de la gestió del Risc de Concentració i Risc País.
- Verificació de la integritat i consistència de les bases de dades utilitzades en la construcció dels models de risc i el calibratge dels paràmetres de risc.

- Comprovació de la veracitat de les dades que alimenten els sistemes corporatius de l'Entitat, així com l'existència i suficiència dels controls.

- Revisió de la implementació dels models de risc i els procediments de càlcul de capital regulatori i econòmic, així com les eines de mesurament i gestió de riscos.
- Valoració de la classificació comptable i suficiència de les provisions de grans acreditats.
- Revisió dels models de valoració de la cobertura per deteriorament de la cartera de crèdits.
- Supervisió del marc de control de la gestió de riscos avaluant les funcions de control independents dutes a terme per la primera i segones línies de defensa.

Per al Risc Operacional, revisa els processos rellevants de mesurament, avaluació i gestió, entre els quals destaquen:

- Revisió del compliment i implantació del Marc de Gestió del Risc Operacional en el Grup.
- Verificació del compliment dels requeriments normatius per a la utilització del mètode estàndard en el càlcul dels requeriments mínims de capital.
- Avaluació de la integració a la gestió i els usos del Model de Gestió del Risc Operacional verificant la implantació efectiva del model a la gestió diària del Risc Operacional.
- Avaluació dels procediments i les eines de gestió implantats i la seva evolució contínua, verificant el compliment de la normativa interna.
- Revisió del sistema de mesurament verificant principalment la bondat i la integritat de les dades.
- Revisió de l'entorn tecnològic i de les aplicacions: en els seus vessants d'integritat i confidencialitat de la informació, així com la disponibilitat dels sistemes i la continuïtat del negoci, tant amb revisions planificades com a través de l'auditoria contínua mitjançant el seguiment dels indicadors de risc definits.

Per als Riscos de Mercat, Liquiditat i Estructural de Tipus, Auditoria verifica els principals processos de gestió implantats en aquests àmbits, l'ús d'un model intern avançat de Risc de

Mercat i de models interns en Risc de Liquiditat, Risc Estructural de Tipus d'Interès i de Canvi i el compliment dels requeriments regulatoris establerts:

- La revisió que les metodologies utilitzades tenen en consideració els factors de risc rellevants.
- La revisió del procés, la integritat i la coherència de les dades utilitzades en la gestió dels riscos.
- La supervisió de l'entorn de control, que inclou tant les funcions de control detallades per a les diverses unitats responsables (primera i segona línies de defensa) com el *reporting* adequat a la Direcció i als Òrgans de Govern.
- La comprovació que els sistemes d'anàlisi, mesurament, seguiment i control dels riscos estan implantats en la gestió diària de l'Entitat.
- La verificació que els procediments relatius al sistema i al procés de gestió de riscos estan suportats per la documentació corresponent.
- La comprovació del compliment de la normativa interna i externa de l'Entitat en relació amb la gestió i *reporting* regulatori dels Riscos de Mercat, Liquiditat i Estructural de Tipus.

Per als Riscos Legal i Regulatori, es revisa l'entorn de control establert per mitigar els riscos derivats de canvis a la legislació i les modificacions al marc regulatori i a la gestió de processos judicials.

Per al Risc de Compliment, es verifica que les polítiques i procediments establerts al Grup CaixaBank s'ajusten al marc jurídic, regulatori i als codis i normes interns.

Addicionalment a la supervisió dels riscos de Pilar 1 del marc de gestió global definit per Basilea, Auditoria revisa els processos d'avaluació de l'adequació del capital intern (ICAAP) i de la liquiditat (ILAAP). Així mateix, es revisa el Pla de Recuperació actualitzat anualment per l'Entitat, així com aquest document, abans de la seva aprovació per part del Consell d'Administració.

4. CAPITAL

El Grup CaixaBank ha mantingut durant el 2017 una sòlida posició en solvència, amb unes ràtios molt per damunt dels requeriments mínims, contribuint a la Política de Dividends.

- Una de les prioritats de CaixaBank és mantenir una posició còmoda de capital que s'adeqüi al perfil de risc assumit per l'Entitat. Entre els objectius clau del pla estratègic vigent, s'hi inclou mantenir la ràtio de *Common Equity Tier 1* (CET1) *fully loaded* al voltant de l'11%-12% i la de Capital Total *fully loaded* per damunt del 14,5%.
- La gestió del capital persegueix assegurar, en tot moment, el compliment dels requisits regulatoris, així com dels objectius interns de capital de l'Entitat.
- Al tancament de l'exercici 2017, CaixaBank arriba a unes ràtios *fully loaded* de l'11,7% de CET1, el 12,3% de Tier 1 i del 15,7% de Capital Total.
- L'entrada en vigor d'IRFS9 tindrà un impacte de -15 punts bàsics en la ràtio CET1 *fully loaded*.
- Els nivells actuals de solvència del Grup CaixaBank no impliquen cap limitació a la distribució de dividends, retribució variable i d'interessos als titulars de valors de capital de nivell 1 addicional (hi ha un marge de 5.856 milions d'euros fins al *trigger* MDA regulatori del Grup).
- Les ràtios de capital al tancament de 2017 incorporen la integració del banc portuguès BPI durant el primer trimestre de l'any, així com l'emissió de 1.000 milions d'AT1 el juny.
- A més, la ràtio de Capital Total s'ha vist reforçada amb diverses emissions de deute subordinat per un import de 2.150 milions durant l'any.
- Aquest any també s'ha fet una emissió de 1.250 milions de deute *senior non-preferred* (SNP), per complir futurs requeriments MREL.
- La fortalesa en solvència contribueix a l'objectiu de distribuir un dividend en efectiu igual o superior al 50% del benefici net (53% el 2017).

CONTINGUTS DEL CAPÍTOL

- 4.1. Gestió de capital
- 4.2. Capital regulatori
- 4.3. SREP i coixins de capital
- 4.4. *Stress Test*
- 4.5. Capital econòmic
- 4.6. Plans de recuperació i resolució

18.966 MM €

CET1 BIS3 Regulatori

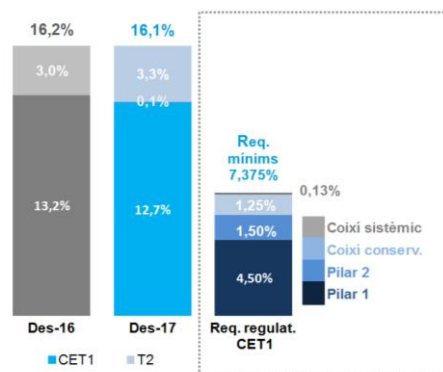
12,7%

CET1 BIS3 Regulatori (%)

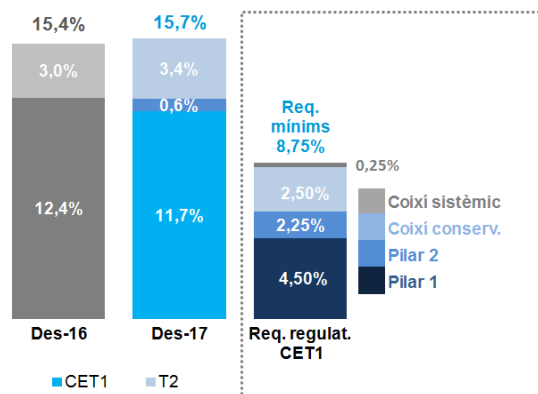
16,1%

Total Capital BIS3 Regulatori (%)

RÀTIOS DE CAPITAL REGULATORI

RÀTIOS DE CAPITAL FULLY LOADED

RECURSOS PROPIS COMPUTABLES

Imports en milions d'euros

	BIS 3 (Regulatori)		BIS 3 (Fully Loaded)	
	31.12.16	31.12.17	31.12.16	31.12.17
CET1	17.789	18.966	16.648	17.323
Tier 1 adicional	-	108	-	999
TIER 1	17.789	19.074	16.648	18.322
TIER 2	4.003	4.973	4.088	5.023
CAPITAL TOTAL	21.792	24.047	20.736	23.345
APRs	134.864	148.940	134.385	148.695
Ratio CET1	13,2%	12,7%	12,4%	11,7%
Ratio Tier 1	13,2%	12,8%	12,4%	12,3%
Ratio Cap. Total	16,2%	16,1%	15,4%	15,7%
Ratio Cap. Total +SNP		17,2%		16,8%
Leverage ratio	5,7%	5,5%	5,4%	5,3%
Ratio CET1 individual	12,6%	13,6%		

4.1. Gestió de Capital

Objectius i Política de Capital

Un dels objectius de CaixaBank és el manteniment d'una confortable adequació del capital al perfil de risc assumit, per tal d'enfortir la seva posició com una de les entitats més sòlides en el mercat bancari europeu.

Amb aquesta finalitat, el Consell d'Administració determina les polítiques de riscos i de capital del Grup. Per la seva banda, el Comitè de Direcció duu a terme la seva gestió al més alt nivell, d'acord amb les estratègies establertes pel Consell.

La Direcció Executiva d'Intervenció, Control de Gestió i Capital és l'encarregada del seguiment i control dels recursos propis de l'Entitat.

La gestió de capital té com a objectiu assegurar no només el compliment dels requisits regulatoris en qualsevol moment, sinó també dels objectius interns de capital de l'Entitat: el manteniment d'un nivell de solvència elevat, en el rang 11%-12% en termes de la ràtio *Common Equity Tier 1* (CET1) *fully loaded* i superior al 14,5% en termes de la ràtio de Capital Total *fully loaded*, és un dels pilars de la fortalesa financera de l'entitat. Tot això, recolzat sobre una gestió activa del capital, que és una de les cinc línies del Pla Estratègic per al període 2015-2018.

Durant el 2017, CaixaBank manté una proporció de capital dedicada al negoci de participades al voltant del 5%, així folgadamente amb el Pla Estratègic, en què es fixava un 10%.

Segons la política de dividends fixada en el Pla Estratègic 2015-2018, CaixaBank té intenció de distribuir anualment als seus accionistes un import en efectiu igual o superior al 50% del benefici net consolidat.

Per a l'exercici 2017, l'import total previst de la remuneració a l'accionista és de 0,15 euros bruts per acció, i l'import total que s'abonarà en efectiu és equivalent al 53% del benefici net consolidat.

4.2. Capital regulatori

4.2.1. Recursos propis computables

Les partides que constitueixen els recursos propis computables són conegudes com Capital Total, que es forma com la suma del capital de nivell 1 ordinari (*Common Equity Tier 1*, CET1, per les seves sigles en anglès), el capital de nivell 1 addicional (*Additional Tier 1*, AT1) i el capital de Nivell 2 (*Tier 2*).

A l'annex I es presenta el detall dels recursos propis computables de CaixaBank a 31 de desembre de 2017, tal com estableix l'annex VI del Reglament d'Execució (UE) 1423/2013 de la Comissió.

Taula 5. Recursos propis computables

Imports en milions d'euros

	BIS 3 (Regulatori)		BIS 3 (Fully Loaded)	
	31.12.16	31.12.17	31.12.16	31.12.17
Instruments CET1	22.923	23.927	22.891	23.973
Fons propis comptables	23.400	24.204	23.400	24.204
Capital	5.981	5.981	5.981	5.981
Resultat	1.047	1.685	1.047	1.685
Reserves i altres	16.372	16.538	16.372	16.538
Int. minoritaris i ajustos per valoració	148	472	148	472
Correcció computab. int. minorit i ajust. vall.	(104)	(140)	(132)	(86)
Altres ajustos ¹	(521)	(609)	(525)	(617)
Deduccions CET1	(5.134)	(4.961)	(6.243)	(6.650)
Actius immaterials	(4.026)	(3.365)	(4.026)	(4.206)
Actius fiscals diferits	(685)	(1.126)	(1.713)	(1.876)
Dèficit de provisions vs pèrdua esperada IRB	(200)	(335)	(334)	(419)
Resta de deduccions de CET1	(223)	(135)	(170)	(149)
CET1	17.789	18.966	16.648	17.323
Instruments AT1	-	999	-	999
Deduccions AT1	-	(891)	-	-
TIER 1	17.789	19.074	16.648	18.322
Instruments T2	4.088	5.023	4.088	5.023
Finançaments subordinats	4.088	4.572	4.088	4.572
Fons de provisions computables	-	451	-	451
Deduccions T2	(85)	(50)	-	-
TIER 2	4.003	4.973	4.088	5.023
CAPITAL TOTAL	21.792	24.047	20.736	23.345
Emissions de deute sènior <i>non-preferred</i> (SNP)		1.245		1.245
Altres instruments computables MREL ²		363		363
CAPITAL TOTAL + SNP		25.655		24.953

(1) Principalment previsió de dividends pendents de pagament i AVAs.

(2) Principalment deute subordinat no computable com Tier 2.

El CET1 es constitueix amb els elements de recursos propis de més qualitat (principalment els fons propis comptables), una vegada aplicats els filtres prudencials previstos en la normativa i l'aplicació progressiva de les disposicions transitòries segons les discrecionalitats nacionals. Aquests elements es minoren amb les deduccions de CET1, després de l'aplicació dels límits regulatoris i considerant la implementació gradual de la norma.

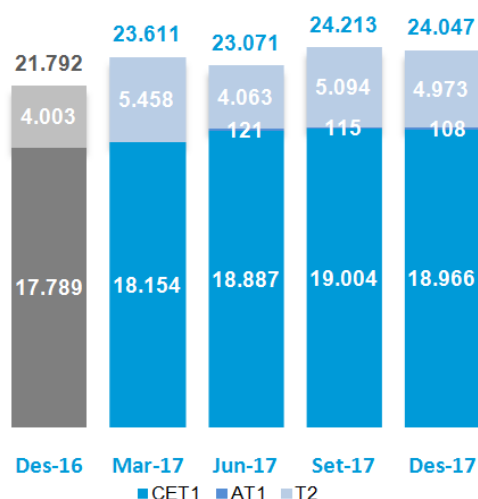
Als 24.204 milions de fons propis comptables de 2017, s'afegeixen 426 milions d'interessos minoritaris (principalment BPI) i 46 milions d'ajustos de valoració. La part dels interessos minoritaris del Grup CaixaBank que no procedeixen de la filial bancària Banco BPI s'exclou gradualment del còmput de recursos propis CET1. L'excés de capital sobre requeriments mínims corresponent als interessos minoritaris de Banco BPI també s'exclou. De la mateixa manera, els ajustos de valoració només són computables pel percentatge gradual que correspongui segons el calendari d'aplicació de Basilea 3 per a l'any en curs. Els instruments computables com a CET1 es minoren per altres elements, principalment per la previsió de dividends pendents de pagament amb càrrec a l'any en curs i pels ajustos addicionals per valoració prudent (AVA).

En total, a 31 de desembre de 2017, els instruments computables com a CET1 en visió regulatòria pugen a 23.927 milions d'euros (1.004 milions més que el 2016).

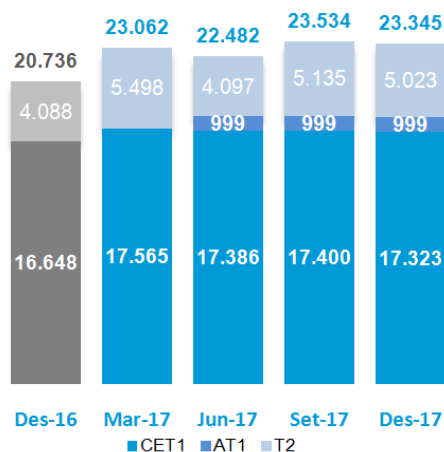
En el CET1 regulatori, les deduccions en concepte d'actius immaterials assoleixen els 3.365 milions, 2.494 milions dels quals són actiu intangible del balanç i 871 milions de fons de comerç de participades net de fons de deteriorament, segons l'esglaonat per a aquest any. De la resta de deduccions, destaquen els 1.126 milions d'actius fiscals diferits originats per bases imposables negatives i altres crèdits fiscals, i els 335 milions de dèficit de provisions respecte a pèrdues esperades de la cartera IRB de crèdits, que s'esglaonen segons el calendari previst per a 2017.

Com a conclusió de l'anterior, el CET1 regulatori arriba als 18.966 milions d'euros (1.177 milions més que el 2016) i la ràtio CET1 regulatòria arriba al 12,7% (11,7% en visió *fully loaded* de la normativa).

Evolució capital regulatori

Evolució capital *fully loaded*

El capital de nivell 1 addicional (AT1) consta de les emissions d'instruments híbrids computables netes de les deduccions d'AT1. El juny de 2017, CaixaBank ha emès 1.000 milions d'euros computables com a instruments d'AT1 (les característiques de l'emissió es detallen a l'annex II). Ja que aquesta emissió absorbeix deduccions que, durant el període transitori d'aplicació de Basilea 3, se sostenien per CET1, la millora en solvència d'aquesta emissió es trasllada en bona part a CET1. Amb això, el capital de nivell 1 (Tier 1) se situa en 19.074 milions d'euros i la ràtio de Tier 1 assoleix el 12,8% (12,3% en *fully loaded*).

Els components dels recursos propis de segona categoria (Tier 2) inclouen els finançaments subordinats i altres fons de provisió no assignats que són computables segons la normativa prudencial.

Durant el 2017, CaixaBank ha fet tres emissions de deute subordinat per un import de 2.150

milions, i ha amortitzat una emissió amb un import nominal de 1.302 milions.

El desembre, CaixaBank té 7 emissions pròpies de deute subordinat i 2 emissions procedents de BPI amb tercers, amb un import computable de 4.572 milions d'euros, considerant la pèrdua d'elegibilitat segons el calendari normatiu. El detall d'aquestes emissions es pot veure a l'annex II d'aquest document, tal com estableix l'annex III del Reglament d'Execució (UE) 1423/2013 de la Comissió.

El capital total assoleix els 24.047 milions d'euros (2.255 milions més que el 2016) i la ràtio de Capital Total regulatori assoleix el 16,1% (15,7% en *fully loaded*).

Per complir futurs requeriments MREL, el 2017 s'han emès 1.250 milions de deute *senior non-preferred* (SNP). La ràtio sobre APR d'instruments subordinats, incloent-hi principalment el capital total, el *Senior Non-Preferred* i altres elements subordinats no computables com a capital regulatori, és de 17,2% (16,8% *fully loaded*).

Les ràtios de solvència regulatòria de desembre, però amb els criteris d'aplicació progressiva vigents per a l'any 2018, se situarien en l'11,8% el CET1, el 12,5% el Tier 1 i el 15,9% el Capital Total.

L'entrada en vigor de la normativa IFRS9 tindrà un impacte de -20 punts bàsics en la ràtio CET1 regulatòria (-15 pb en *fully loaded*), desglossat en -38 punts bàsics per l'efecte en reserves i +18 punts bàsics per altres impactes en capital, principalment alliberament de deduccions per dèficit de provisions respecte a pèrdues esperades en la cartera IRB. CaixaBank no té la intenció d'acollir-se al període transitori voluntari recollit en la normativa a l'efecte de l'impacte en capital.

Taula 6. Variació del capital regulatori

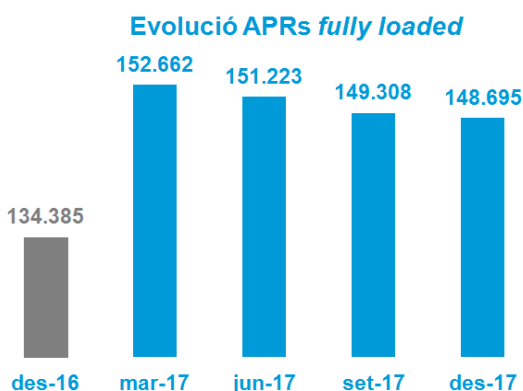
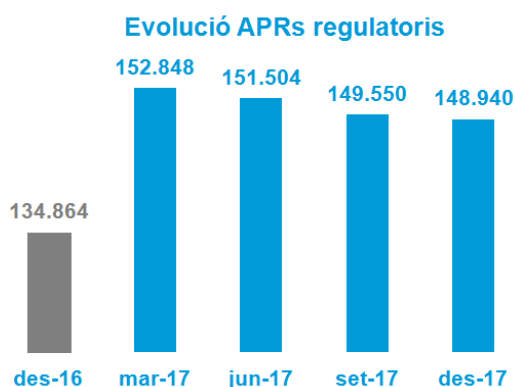
Imports en milions d'euros

	2016-2017
CET1 a l'inici del període	17.789
Moviments instrum. CET1	1.004
Benefici	1.684
Dividend	(897)
Reserves	(103)
Minoritaris	269
Ajustos de valoració i altres	51
Moviments deduc. CET1	173
Actius immaterials	(949)
Actius fiscals diferits	(441)
Resta deduccions CET1	(133)
Deduccions AT1 cobertes per CET1	1.696
CET1 al final del període	18.966
Tier 1 adicional a l'inici del període	0
Moviments en instr. AT1	999
Instruments computables AT1	999
Moviments en deduc. AT1	(891)
Actius immaterials	(841)
Resta deduccions AT1	(50)
Tier 1 adicional al final del període	108
Tier 2 a l'inici del període	4.003
Moviments en instr. Tier 2	935
Emissions subordinades	2.150
Amortització emissions	(1.302)
Resta instruments Tier 2	87
Moviments en deduc. Tier 2	35
Resta deduccions Tier 2	35
Tier 2 al final del període	4.973

4.2.2. Requeriments de capital

La informació quantitativa d'aquest document facilita els requisits de divulgació revisats per al Pilar 3 del Comitè de Supervisió Bancària de Basilea.

Trimestralment es posa a disposició d'inversors i analistes una selecció de les taules més significatives sol·licitades pel Comitè de Supervisió Bancària de Basilea (BCBS) a la pàgina web de CaixaBank.

El volum total d'APR a 31 de desembre de 2017 és de 148.940 milions d'euros, 14.076 milions més que el 2016, principalment per la integració de Banco BPI, que es va fer durant el primer trimestre.

El despallanquejament, incloent-hi el consegüent a la desconsolidació Critería i la caiguda de la cartera creditícia, contribueix a la reducció dels actius ponderats per risc de crèdit durant l'any.

Els actius ponderats per risc de la cartera accionarial inclouen els APR de les participacions

en entitats d'assegurances que no es dedueixen dels recursos computables (principalment VidaCaixa).

Taula 7. Participacions en entitats d'assegurances no deduïdes de fons propis (UE INS1)

	Valor ^(*)
Participacions en entitats del sector financer on es té una inversió significativa no deduïda dels fons propis (abans de la ponderació de risc)	2.189
APRs totals	8.098

(*) Correspon a la posició accionarial en el Grup VidaCaixa, sobre la qual s'aplica la disposició prevista en l'art. 49.1 de la CRR ("Compromís danés").

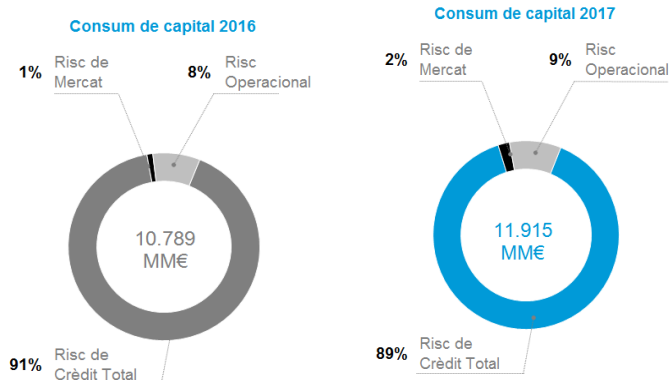
L'exposició no inclou el fons de comerç de 973 milions que es dedueix de CET1.

Taula 8. Consum de capital per segments

Imports en milions d'euros

	2016		2017	
	Capital	%	Capital	%
Crèdit (*)	9.751	91%	10.694	89%
Mercat	135	1%	182	2%
Operacional	903	8%	1.039	9%
Total	10.789	100%	11.915	100%

(*) Inclou cartera accionarial, titulitzacions i contrapart

A la taula 9 es detallen els actius ponderats per risc i els requeriments de capital del Grup CaixaBank a 31 de desembre de 2017, per a

cada tipologia de risc. Els requeriments de recursos propis computables són equivalents al 8% dels APR.

Taula 9. Actius ponderats per risc i requeriments de capital per tipus de risc (UE OV1)

Imports en milions d'euros

	APR		Capital	
	2016	2017	2016	2017
1 Risc de Crèdit (exclòs Risc Contrapart)	106.671	117.961	8.534	9.437
2 Mètode Estàndard (SA)	46.110	61.941	3.689	4.955
3 Mètode basat en qualificacions internes (IRB)	60.562	56.020	4.845	4.482
<i>de què Risc de Crèdit</i>	48.777	46.164	3.902	3.693
<i>de què Cartera Accionarial - Mètode PD/LGD</i>	11.785	9.856	943	788
4 Risc de Crèdit de Contrapartida	3.104	2.515	248	201
5 Mètode Estàndard (SA)	2.694	2.195	216	176
<i>del què Riesc de Contrapart</i>	1.809	1.525	145	122
<i>de què Risc per Credit Value Adjustment (CVA)</i>	886	669	71	54
6 Mètode basat en qualificacions internes (IRB)	410	320	33	26
7 Pos. accionaries C. Inversió mét. basat en el mercat	9.431	10.616	754	849
Mètode de ponderació simple (SRW)	9.266	10.480	741	838
Mètode VaR	165	135	13	11
8 Risc per contribució al fons de garantia per a impagaments d'una ECC	0	2	0	0
9 Inversions de capital en fons - look-through approach	0	0	0	0
10 Inversions de capital en fons - mandate-based approach	0	0	0	0
11 Inversions de capital en fons - fall-back approach	0	0	0	0
12 Risc de Liquidació	0	0	0	0
13 Exposicions de titulització en la cartera d'inversions	199	197	16	16
14 Mètode IRB basat en qualificacions (RBA)	57	33	5	3
15 Mètode IRB basat en la fórmula supervisora (SFA)	130	130	10	10
16 Mètode Estàndard (SA)	12	34	1	3
17 Risc de Mercat	1.689	2.278	135	182
18 Mètode Estàndard (SA)	325	1.228	26	98
19 Mètode basat en Models Interns (IMA)	1.364	1.051	109	84
20 Risc Operacional	11.282	12.983	903	1.039
21 Mètode de l'Indicador Bàsic	0	0	0	0
22 Mètode Estàndard	11.282	12.983	903	1.039
23 Mètode de Medició Avançat	0	0	0	0
24 Imp. sota dels llindars de deducció (Pond. 250%)	2.487	2.389	199	191
25 Ajust mínim ("suelo")	0	0	0	0
26 Total (1+4+7+8+9+10+11+12+13+17+20+24+25)	134.864	148.940	10.789	11.915

4.2.3. Evolució de la solvència

Segons els apartats anteriors, l'evolució de la solvència de CaixaBank ha quedat afectada per diversos impactes rellevants. Durant el primer trimestre de l'any, es produeix la integració del banc portuguès BPI, que ha tingut un impacte de -115 punts bàsics en CET1 regulatori (-108 punts bàsics en *fully loaded*). Les ràtios de desembre de 2016 anticipaven l'increment de capital per cobrir aquest impacte.

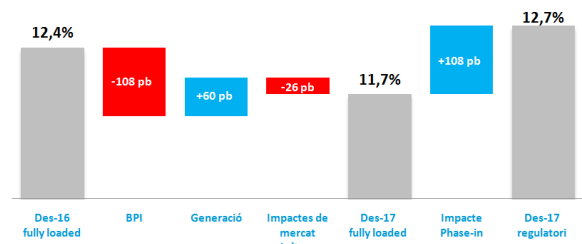
Durant el segon trimestre, s'han emès 1.000 milions d'instruments d'AT1 que han suposat una millora de la ràtio Tier 1 *fully loaded* i la ràtio CET1 regulatòria, per deixar d'absorbir les deduccions que fins a aquell moment es transferien a CET1.

En el tercer trimestre s'han fet 3 emissions de deute subordinat per un import total de 2.150 milions. També s'ha amortitzat una emissió col·locada en el mercat detallista amb un nominal de 1.302 milions.

Durant el tercer trimestre també s'ha fet una emissió de 1.250 milions de deute *senior non-preferred* (SNP), per complir futurs requeriments d'MREL.

Durant el quart trimestre, la solvència s'ha mantingut estable i la generació orgànica s'ha compensat amb l'evolució del mercat.

generació de capital (resultat retingut net de la variació d'actius ponderats per risc de crèdit) i de -26 punts bàsics per l'evolució del mercat i altres factors.

4.2.4. Ràtio de palanquejament

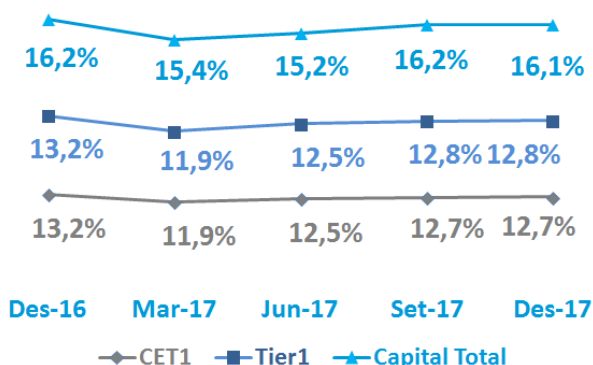
El marc de Basilea 3 introdueix el coeficient de palanquejament (*Leverage Ratio*) com a mesura complementària als requeriments de capital en funció del risc. Actualment, l'RRC no conté un requeriment mínim de capital de palanquejament, encara que les propostes de la Comissió Europea del 23 de novembre de 2016, que modifiquen l'RRC, estableixen un requisit obligatori del 3%.

La ràtio de palanquejament es proposa com a mesura no sensible al risc, destinada a limitar el creixement excessiu del balanç en relació amb el capital disponible. La ràtio es calcula com el Tier 1 (CET1 + AT1) dividit per una mesura d'exposició basada sobre el total de l'actiu, minorat per les deduccions de Tier 1 i incloent-hi, entre d'altres, els riscos i compromisos contingents ponderats segons la normativa aplicable, el valor net dels derivats (més un recàrrec per la potencial exposició futura) i altres ajustos.

A 31 de desembre de 2017, el Grup CaixaBank manté una ràtio de palanquejament regulatòria del 5,5% (5,3% en *fully loaded*), folgadoament per damunt de la proposta de mínim regulatori.

En l'annex III s'inclou la informació de publicació obligada que s'estableix en el document del Comitè de Supervisió Bancària de Basilea i en el document de l'EBA sobre divulgació de la ràtio de palanquejament, segons l'article 451 (2) de l'RRC.

Evolució ratis regulatoris

Al tancament de l'exercici, la ràtio CET1 *fully loaded* del Grup s'ha mantingut en l'11,7%, en línia amb el rang fixat en el Pla Estratègic de l'11%-12%. Excloent l'impacte de la integració del banc portuguès BPI, l'evolució anual de la ràtio ha estat de +60 punts bàsics, a causa de la

Taula 10. Ràtio de palanquejament

Imports en milions d'euros

	Regulatori	Fully Loaded
Tier 1	19.074	18.322
Actiu total reservat	335.019	335.019
Deduccions Tier 1	(5.852)	(6.650)
Altres ajustos (*)	15.115	15.115
Exposició palanquejament	344.281	343.484
Ràtio de palanquejament	5,5%	5,3%

(*) Inclou elements fora de balanç, derivats i SFTs.

4.2.5. Conglomerat financer

El Grup CaixaBank constitueix un conglomerat financer subjecte a supervisió addicional des de 2014. Aquesta supervisió suposa una vigilància reforçada per part del supervisor en relació amb l'operativa entre les activitats financeres i les d'assegurances.

Amb l'aplicació de Basilea 3, a l'efecte de solvència el Banc d'Espanya autoritza CaixaBank a no deduir la inversió en companyies d'assegurances, en virtut de l'article 49.1 de l'RRC.

El desembre de 2017, la ràtio de cobertura del conglomerat financer (relació dels recursos propis del conglomerat amb els requeriments mínims) se situa en el 143,4%.

Taula 11. Ràtio de cobertura del conglomerat

Imports en milions d'euros

	Import
Capital total bancari	24.047
Elements addicionals	595
Capital a l'efecte de conglomerat	24.642
Requeriments sobre capital total bancari	16.197
Altres requeriments	990
Requeriments de capital de conglomerat	17.187
Ràtio de cobertura de conglomerat	143,4%

4.3. SREP i Coixins de Capital
4.3.1. Requeriments mínims (Pilar 1 i Pilar 2R)

En el marc del Pilar 2 de Basilea, el Grup CaixaBank duu a terme un procés anual d'autoavaluació de capital (ICAAP, *Internal Capital Adequacy Assessment Process*, per les seves sigles en anglès), en què s'inclou: (i) una planificació financera del capital a tres anys en diversos escenaris d'estrès, (ii) un *risk assessment* per identificar els riscos als quals

l'entitat pot estar exposada i (iii) una anàlisi de l'adequació de capital, tant en termes de recursos propis com requeriments, sota visió purament interna (econòmica). En particular, s'avaluen potencials requeriments per altres riscos diferents del crèdit, operacional i mercat, com per exemple risc de tipus d'interès o risc de negoci.

L'ICAAP és un procés plenament integrat en la gestió de l'entitat, que es desenvolupa sota les directrius del supervisor i de l'Autoritat Bancària Europea (EBA, European Banking Authority per les seves sigles en anglès). Els resultats del procés es reporten anualment al supervisor.

L'ICAAP és un *input* fonamental en el procés de Revisió i Avaluació Supervisora (SREP, *Supervisory Review and Evaluation Process*) del BCE.

Com a resultat de l'SREP, el BCE decideix anualment els requeriments mínims de capital aplicables per a cada entitat. Aquests requeriments es formen com la suma del nivell mínim comú per a totes les entitats (Pilar 1, segons l'article 92 d'RRC) i d'un requeriment específic mínim, també denominat de Pilar 2R (segons l'article 104 de DRC IV). El 2017, el Pilar 2R s'ha de satisfer íntegrament mitjançant CET1. A escala individual s'exclou l'aplicació del Pilar 2R.

4.3.2. Coixins de capital

Addicionalment als requeriments mínims del Pilar 1 i el Pilar 2R, les entitats han de complir el requisit combinat de capital específic de l'entitat, que està compost pels coixins de conservació de capital per a pèrdues inesperades, anticíclic i els coixins sistèmics. Aquest requeriment combinat de coixins (CBR) ha de ser constituït amb capital de màxima qualitat (CET 1).

El coixí de conservació de capital, fixat com a garantia que els bancs acumulin capital de reserva, fora de períodes de tensió, que puguin utilitzar en cas d'hipotètiques pèrdues en situacions de més estrès. Es requereix el 2,5% sobre APR esglaonat des de l'1 de gener de 2016 fins a la plena implantació el gener de 2019 (25% anual a Espanya).

El coixí anticíclic específic és la reserva de capital a acumular durant períodes expansius per reforçar la solvència i neutralitzar el procíclic sobre el crèdit dels requeriments de capital. En general, oscil·la entre el 0% i el 2,5%, i l'autoritat competent determina trimestralment quin coixí aplicar als APR corresponents a les exposicions

ubicades en el seu territori. Cada entitat, doncs, té un requeriment específic, en funció de la composició geogràfica de la seva cartera (és la mitjana ponderada dels percentatges dels coixins anticíclics que s'apliquin en els territoris en què estiguin operant).

Els coixins sistèmics es fixen segons la consideració d'una entitat com a:

1. Entitat d'Importància Sistèmica Mundial (ESIM) o Altra Entitat d'Importància Sistèmica (AEIS).
2. Entitat per riscos sistèmics.

CaixaBank ha estat identificada com a AEIS des de l'exercici 2016 amb un recàrrec de capital que s'ha mantingut invariable en el 0,25% *fully loaded*.

La transposició vigent de la DRC IV a la legislació aplicable a Espanya preveu que tant el coixí de conservació de capital com el d'una altra entitat sistèmica s'apliqui de manera progressiva a partir de 2016, en 4 anys, com es mostra a la taula K8. Aquests coixins s'apliquen a escala individual i consolidada.

Taula 12. Requeriment de coixins

Coixins de capital	2015	2016	2017	2018	2019
Conservació de capital	n.a.	0,630%	1,250%	1,875%	2,500%
Anticíclic específic ¹	n.a.	0%	0%	0% ²	
Sistèmic ³	n.a.	0,0625%	0,125%	0,1875%	0,250%

(1) A discrecionalitat de les autoritats competents en què estan ubicades les exposicions

(2) Per al primer trimestre 2018

(3) A discrecionalitat de l'autoritat competent. Coixí OEIS per a 2018

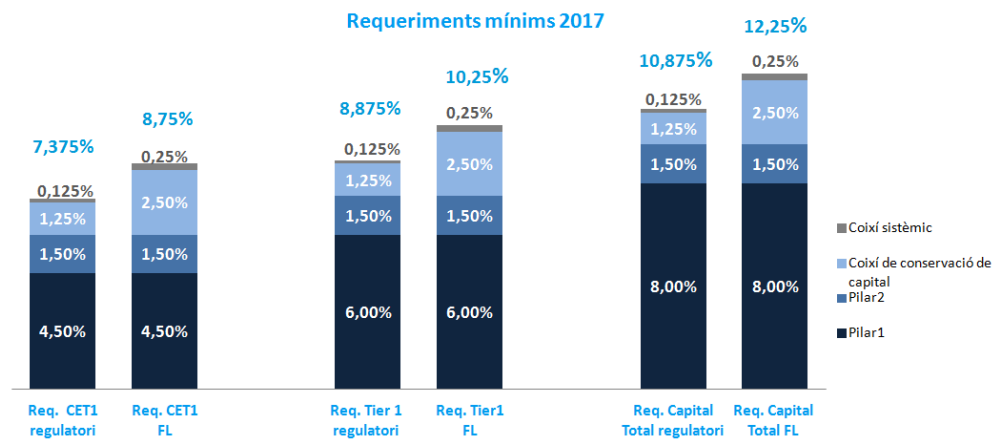
mantenen invariables respecte de 2017 i en termes *phase-in* exigeix que el Grup CaixaBank mantingui el 2018 una ràtio CET1 *phase-in* del 8,063%, que inclou: el mínim exigít per Pilar 1 (4,5%), el requeriment de Pilar 2R (1,5%), el coixí de conservació de capital (1,875%) i el coixí AEIS (0,1875%). A efectes *fully loaded*, el nivell mínim de CET1 se situaria, per tant, en el 8,75%. Anàlogament, partint de l'exigència de Pilar 1 del 8%, els requeriments mínims de Capital Total assolirien el 10,875% *phase-in* i el 12,25% *fully loaded*. A escala individual, per al càlcul dels requeriments mínims no es considera el Pilar 2R.

La decisió del BCE indica el nivell de CET1 regulatori per sota del qual el Grup CaixaBank estaria obligat a limitar les distribucions en forma de pagament de dividends, remuneració variable i d'interessos als titulars de valors de capital de nivell 1 addicional. Aquest llindar conegut com nivell d'activació de l'import màxim distribuïble (o *MDA trigger*) és del 8,063% el 2018, al qual caldria afegir-hi en cada moment els potencials dèficits de capital de categoria Tier 1 o Tier 2 respecte als nivells mínims implícits de Pilar 1 de l'1,5% i 2%, respectivament. Aquest requeriment, comparat amb els nivells actuals de la ràtio CET1, constata que els requeriments aplicables a CaixaBank no implicarien cap limitació de les que preveu la normativa de solvència.

4.3.3. Requeriments totals SREP

Per al 2017, el Banc Central Europeu (BCE) exigeix que CaixaBank mantingui una ràtio CET1 regulatòria del 7,375%, que inclou el mínim comú exigít pel Pilar 1 del 4,5%, el requeriment específic de Pilar 2R de l'1,5%, un coixí de conservació de capital de l'1,25% i el coixí AEIS del 0,125%.

El desembre de 2017, CaixaBank ha rebut l'actualització de la decisió del Banc Central Europeu (BCE) sobre els requisits mínims de capital regulatori que, en termes *fully loaded*, es

4.3.4. Detall dels coixins sistèmics

Una entitat pot ser considerada com a:

1. Entitat d'importància sistèmica

El Banc d'Espanya identifica anualment les entitats seguint la metodologia de l'EBA:

- Entitats d'Importància Sistèmica Mundial (ESIM).
- Altres Entitats d'Importància Sistèmica (AEIS).

L'EBA estableix com a criteris fonamentals per al càlcul de la puntuació per a la importància sistèmica la mida de l'entitat, la importància per a l'economia espanyola o de la UE, la complexitat (incloent-hi la derivada per l'activitat transfronterera de l'entitat) i la interconnexió de l'entitat amb el sistema financer.

El coixin associat a la classificació com a ESIM oscil·la entre l'1% i el 3,5%, mentre que per a una AEIS el coixin pot assolir fins al 2% de l'import total d'exposició al risc.

Els principals indicadors del Grup Criteriacaixa, a 31 de desembre de 2016 (màxim nivell de consolidació prudencial en aquesta data) estan disponibles a la pàgina web de la companyia, concretament, a:

https://www.criteriacaixa.com/informacionparainversores/informacioneconomicofinanciera/indicadoresderelevanciasistemicaglobal_ca.html

La situació dels indicadors a 31 de desembre de 2017, relatius a CaixaBank, es publicarà en el web corporatiu del banc com a màxim el 30 d'abril de 2018.

2. Riscos sistèmics

Neixen amb la finalitat de prevenir riscos sistèmics o macroprudencials acíclics a llarg termini que no estiguin coberts per l'RRC. Aquests riscos podrien produir una pertorbació en el sistema financer amb conseqüències negatives greus en aquest sistema i en l'economia real. Les autoritats competents poden requerir la constitució d'aquest coixin que, en general, estarà entre un 1% i un 3%, i que serà aplicable a totes o algunes de les exposicions ubicades a Espanya o a l'Estat membre que fixi aquest coixin, a les exposicions a tercers països i a les exposicions ubicades en altres Estats membres de la Unió Europea, a totes les entitats integrades o no en un grup consolidable d'entitats de crèdit o a un o diversos subsectors d'aquestes entitats.

En aquest context, a la taula següent es desglossen geogràficament les exposicions segons el país d'origen. El grau d'exposicions més elevat es troba dins el territori nacional, on s'aplica un recàrrec del 0%.

Taula 13. Distribució geogràfica de les exposicions

Imports en milions d'euros

País	Exposicions creditícies generals		Exposicions de la cartera de negociació		Exposicions de titulització		Requisits de fons propis				Ponderació	Percentage de coixí de capital anticíclic
	Mètode STD (*)	Mètode IRB	Suma de posicions llargues i curtes	Exposició per a models interns	Suma de posicions llargues i curtes	Exposició per a models interns	Exposic. creditícies generals	Cartera negoc.	Exposic. de titulització	Total		
Esoanya	40.307	177.857	589	610	4	135	7.693	71	3	7.767	80,9%	0,00%
Portugal	21.452	764	0	0	57		1.071	0	2	1.074	11,2%	0,00%
Àustria	15	1.462		0			118			118	1,2%	0,00%
Mèxic	579	834		0			95			95	1,0%	0,00%
Regne Unit	1.317	788		0			87			87	0,9%	0,00%
Holanda	549	260	8	0			56	1		57	0,6%	0,00%
Estats Units	582	157		0	0		51			51	0,5%	0,00%
Alemanya	234	628		0			40			40	0,4%	0,00%
França	348	372		0			52			52	0,5%	0,00%
Irlanda	207	131		0		1.900	27		10	38	0,4%	0,00%
Andorra	257	31		0			31			31	0,3%	0,00%
Polònia	342	3		0			27			27	0,3%	0,00%
Canadà	308	4		0			25			25	0,3%	0,00%
Luxemburg	32	193	21	0			15	3		18	0,2%	0,00%
Resta	1.069	1.219		0			119			119	1,2%	0,00%
Total	67.599	184.703	618	610	61	2.035	9.507	75	16	9.598	100%	0,00%

(*) No inclou EAD per Risc de Credit Value Adjustment (CVA)

(**)A l'efecte del càlcul del buffer de capital anti cíclic, i segons s'especifica en el Reglament Delegat 2015/1555, les exposicions creditícies pertinents inclouran totes aquelles categories d'exposicions diferents d'aquelles a què es refereix l'article 12, lletres a) a f) del Reglament (UE) n o 575/2013.

Taula 14. Import del coixí de capital anticíclic específic de cada Entitat

Imports en milions d'euros

	Valor
Import total de l'exposició al risc	255.626
Percentatge de coixí anticíclic específic de cada entitat	0,00%
Requisit de coixí anticíclic específic de cada entitat	0,00%

4.4. Stress Test

Durant el 2016, l'Autoritat Bancària Europea (EBA, per les seves sigles en anglès) va fer un exercici de resistència de la banca (*Stress Test*). Aquest exercici, que va cobrir el 70% dels actius del sector bancari europeu, va avaluar la capacitat de les entitats europees principals, entre les quals hi ha CaixaBank a través del Grup Criteriacaixa, per resistir una situació macroeconòmica adversa durant el període 2016-2018. L'EBA no va exigir un llindar de capital comú per superar la prova i la projecció va constituir un element rellevant en la decisió de capital del BCE en el marc de l'SREP.

El 2017 el BCE ha dut a terme una anàlisi de sensibilitat del risc de tipus d'interès de la cartera d'inversions (IRRBB) per conèixer la sensibilitat dels actius i passius de la cartera d'inversions de les entitats i dels seus ingressos nets per interessos a la variació de tipus d'interès. El resultat s'ha reflectit en l'SREP de 2017.

L'EBA ha anunciat que durant el 2018 conduirà un nou exercici de *Stress Test* sobre totes les carteres. Aquest any, CaixaBank participarà directament com a capçalera del Grup CaixaBank a efectes prudencials després de la desconsolidació de Criteriacaixa el setembre de 2017. Els resultats es publicaran el novembre de 2018.

Aquest exercici suposa un *input* rellevant per a l'SREP.

4.5. Capital Econòmic

El Grup CaixaBank té desenvolupat un model de capital econòmic que mesura amb criteri intern els recursos propis disponibles i els requeriments de capital pel conjunt de riscos als quals està sotmesa l'activitat del Grup.

El capital econòmic és un complement a la visió regulatòria de solvència per aproximar-se més al perfil de riscos real que assumeix el Grup CaixaBank i incorporar riscos no considerats, o considerats parcialment, en les exigències regulatòries del Pilar 1. A més dels riscos ja establerts en el Pilar 1 (risc de crèdit, de mercat i operacional), s'inclouen el Risc de Tipus d'Interès Estructural, de Liquiditat i altres Riscos (el de Negoci, el Reputacional, etc.).

Per al Risc de Crèdit, dos dels efectes més rellevants respecte a l'enfocament regulatori són:

- **Concentració en grans noms:** les exposicions en grans noms o *Single Large Exposures* (exposicions superiors a 100 milions d'euros) tenen un impacte important en les estimacions de capital econòmic, particularment a la cartera accionarial i en els segments *corporate* i bancs. La formulació regulatòria, que considera les carteres infinitament granulars, no és del tot adequada per cobrir el nivell de concentració que presenta la cartera del Grup. Per aquest motiu el model intern reflecteix la possibilitat de tenir *single large exposures* i simula possibles incompliments d'aquestes posicions específiques. D'aquesta manera, la distribució de pèrdues simulada conté ja el risc de concentració individual davant grans noms. Aquesta mateixa concentració indueix diversificació entre carteres.
- **Estimació de sensibilitats i diversificació:** el Grup CaixaBank ha elaborat un esquema propi de determinació de sensibilitats de les probabilitats d'incompliment a variables econòmiques i financeres específiques de manera que s'estimen implícitament correlacions de les probabilitats d'incompliment ajustades a l'àmbit d'activitat del Grup. Aquestes estimacions incorporen en la pràctica una diversificació addicional entre carteres i sectors industrials, fruit de les diferents sensibilitats obtingudes. També s'estimen sensibilitats específiques per a les participades financeres internacionals de la cartera accionarial que aporten diversificació addicional amb la resta de la cartera.

Pel que fa a recursos propis computables, l'efecte intern més rellevant és el reconeixement de les plusvàlues o minusvàlues de les carteres de renda fixa i renda variable que comptablement no es registren al seu valor raonable: renda fixa a venciment i renda variable en companyies associades, bàsicament.

4.6 Plans de recuperació i resolució

L'any 2014 es va aprovar la Directiva 2014/59/UE, per la qual s'estableix un marc per a la reestructuració i resolució d'entitats de crèdit, coneguda comunament per les seves sigles en anglès, BRRD (*Bank Recovery and Resolution Directive*). El 2015 es va transposar la BRRD al marc regulatori espanyol mitjançant la Llei 11/2015 i altres normes de rang inferior. Amb la BRRD i la Directiva 2014/49 del Sistema de Garantia de Dipòsits es millora la capacitat del sector bancari d'absorbir els impactes de crisis econòmiques i financeres i la capacitat de

resolució d'entitats de manera ordenada, mantenint en tots dos casos l'estabilitat financera, la protecció als dipositants i evitant el rescat públic (*bail-out*).

La BRRD estableix que els Estats Membres han d'assegurar que les entitats elaboren i mantenen un pla de recuperació (*Recovery Plan*) amb l'objectiu de possibilitar l'adopció de mesures per part de l'entitat, amb vista a restablir la seva posició financera després d'un deteriorament important d'aquesta. Com a complement a la BRRD i la legislació nacional, l'EBA ha emès diverses guies en relació amb la definició d'un Pla de Recuperació.

El Grup CaixaBank va desenvolupar el primer Pla de Recuperació el 2014, amb dades de tancament de 2013. El Pla de Recuperació 2017 (amb dades de 2016) suposa la quarta versió, i va ser aprovat pel Consell d'Administració el setembre de 2017.

El Pla de Recuperació de CaixaBank està plenament integrat en la gestió i el govern intern dels riscos i del capital, i hi destaca la implicació de l'Alta Direcció en el Comitè de Plans de Recuperació i Resolució i la integració dels indicadors de recuperació en el Marc d'Apetit al Risc (RAF), que formen part dels informes de seguiment habituals de l'entitat.

5. RISC DE CRÈDIT TOTAL

(Risc de Crèdit, de Contrapart, en titulitzacions i en cartera accionarial)

- El perímetre potencial per a l'aplicació de mètode IRB al Grup CaixaBank és, fonamentalment, l'exposició davant el sector privat. Exclou, per tant, el risc davant el sector públic i institucions financeres, així com els actius no representatius de deute (immobles i altres). Considerant únicament aquest perímetre potencial IRB, a 31 de desembre de 2017 la cobertura IRB és del 77,6%.
- En el tancament de l'exercici 2016, la cobertura sota models IRB davant el sector privat va ser del 87%. El descens s'explica principalment per la incorporació de la cartera de BPI que s'avalua fonamentalment per mètode estàndard.
- Considerant el total de la cartera creditícia (incloent-hi Risc de Crèdit, Risc de Contrapart, en titulitzacions i en cartera accionarial), el 57% s'avalua per mètode IRB.
- El 98% dels requeriments de capital per Risc de Crèdit total del Grup es concentren en l'activitat creditícia tradicional i en la cartera accionarial.

CONTINGUTS DEL CAPÍTOL

- 5.1. Risc de crèdit
- 5.2. Risc de Contrapart
- 5.3. Titulitzacions
- 5.4. Cartera accionarial

133.679 MM €
APR de Risc de Crèdit total

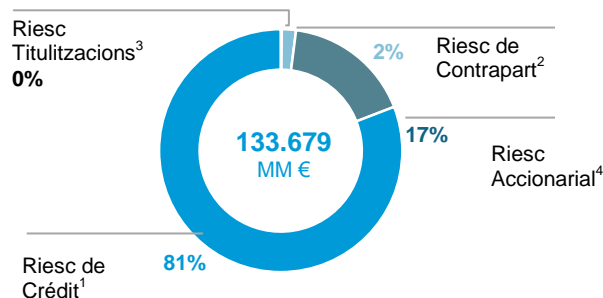
326.947 MM €
EAD de Risc de Crèdit total

77,6%
EAD sota mètodes IRB davant el sector privat

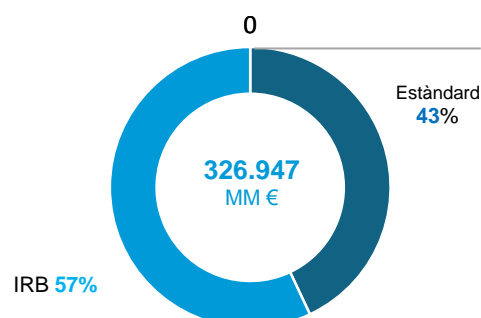
APR RISC DE CRÈDIT TOTAL

Distribució per mètode, %

EAD RISC DE CRÈDIT TOTAL

Distribució per mètode, %

REQUERIMENTS DE CAPITAL PER RISC DE CRÈDIT TOTAL

Taula 15. Risc de Crèdit, Contrapartida, titulitzacions i accionarial per mètodes

Imports en milions d'euros	EAD			APR			Densitat	Requeriments de Capital ⁵		
	STD	IRB	Total	STD	IRB	Total		STD	IRB	Total
Risc de Crèdit ¹	135.175	173.520	308.695	61.941	46.164	108.105	35,0%	4.955	3.693	8.648
Risc de Contrapartida ²	4.972	608	5.580	2.197	320	2.517	45,1%	176	26	201
Risc Titulitzacions ³	61	2.035	2.096	34	163	197	9,4%	3	13	16
Risc Cartera Accionarial ⁴	0	10.575	10.575	0	22.860	22.860	216,2%	0	1.829	1.829
Total Riscos Crediticis	140.208	186.738	326.947	64.172	69.508	133.679	40,9%	5.134	5.561	10.694

(1) Risc de Crèdit sense incloure Risc de Contrapartida, en titulitzacions ni en cartera accionarial.

(2) Risc de Contrapartida en què s'inclou el risc per CVA i el risc per concepte de Default Fund (sota enfocament STD).

(3) L'EAD mostrada per a Risc Titulitzacions correspon a l'exposició subjecta a ponderacions de risc abans de deduccions.

(4) Cartera accionarial inclou el negoci de participades a més de la participació en unes altres societats cotitzades i en filials que no s'integren globalment a efectes prudencials (principalment VidaCaixa).

(5) Requeriments de capital com 8% sobre APR.

5.1. Risc de Crèdit

El Risc de Crèdit és el més significatiu del Grup CaixaBank i correspon, fonamentalment, a l'activitat bancària. Grup CaixaBank avalua per models interns el 77,9% de l'EAD davant el sector privat.

- El Risc de Crèdit quantifica les pèrdues derivades del potencial incompliment de les obligacions financeres per part dels acreditats. Aquesta quantificació es fa sobre la base de la pèrdua esperada i inesperada.
- Mitjançant la formulació i revisió periòdica del Marc d'Apetit al Risc (RAF), els Òrgans de Govern i l'Equip Directiu monitoren que el perfil de risc segueixi sent el que el Grup està disposat a assumir, prestant una atenció especial als impactes potencials en solvència i rendibilitat derivats de l'activitat.
- El 2017, les prioritats de gestió en termes de Risc de Crèdit s'han focalitzat en: incrementar l'operativa de finançament al consum i a empreses; millorar les Polítiques d'Admissió; i analitzar les implicacions de la reforma regulatòria impulsada pel Comitè de Basilea.
- A 31 de desembre de 2017, l'exposició del Grup a Risc de Crèdit en el moment d'incompliment (*Exposure at Default* o EAD) era de 308.695 MM €, 173.520 MM € (56%) dels quals es calculen segons el mètode IRB i 135.175 MM € (44%) segons el mètode estàndard. Considerant l'exposició davant el sector privat, el percentatge segons el mètode IRB s'eleva al 77,9%.
- Els actius ponderats per risc (APR) de Risc de Crèdit del Grup pujaven a 108.105 MM €, 46.164 MM € (43%) dels quals s'avaluen pel mètode IRB.
- Pel que fa a la distribució geogràfica de l'EAD per Risc de Crèdit, el 86,7% procedeix d'Espanya, el 9,0%, de Portugal (per la incorporació de la cartera creditícia de BPI), el 2,5%, d'Europa i l'1,8%, de la resta del món. Pel que fa a la seva distribució per sectors, el dels particulars és el que més exposició té, amb un 40% del total. Per venciment residual, el 76% de les exposicions tenen un venciment superior a 1 any, i el 57%, superior a 5 anys.

CONTINGUTS DEL CAPÍTOL

5.1.1. Gestió del Risc de Crèdit

5.1.2. Requeriments de recursos propis

5.1.3. Aspectes quantitius

108.105 MM €

APR de Risc de Crèdit

308.695 MM €

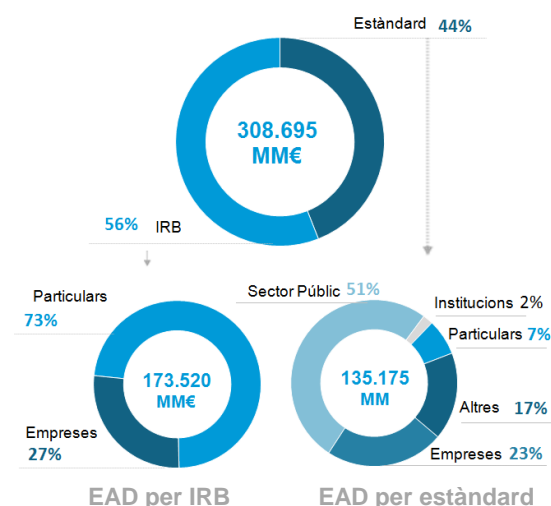
EAD de Risc de Crèdit

77,9%

EAD sota mètodes IRB davant el sector privat

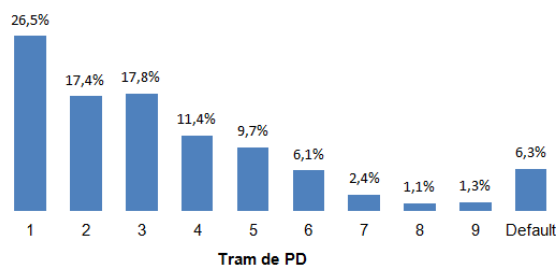
EAD RISC DE CRÈDIT

Distribució per mètode, %

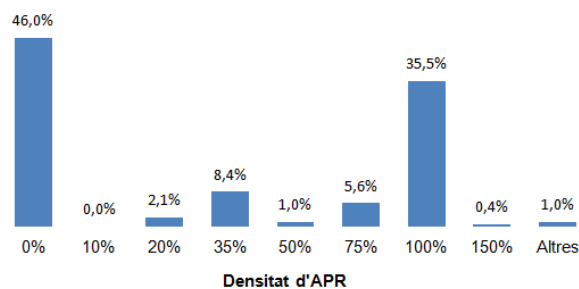
EAD PER MÈTODE IRB

Distribució per interval de PD, %

EAD PER MÈTODE ESTÀNDARD

Distribució per ponderació de risc, %

5.1.1. Gestió del Risc de Crèdit

Descripció i política general

La concessió d'operacions d'actiu a CaixaBank segueix com a criteri bàsic l'avaluació de la capacitat de devolució de l'acreditat; no és política de l'Entitat l'aprovació d'operacions per la mera existència de garanties. Si aquest criteri es compleix, també són importants l'obtenció de garanties addicionals, sobretot en operacions de llarga durada, i la fixació d'un preu d'acord amb les dues condicions anteriors.

Respecte a l'activitat ordinària, CaixaBank orienta la seva activitat creditícia a la satisfacció de les necessitats de finançament de les famílies i de les empreses. La gestió del risc de crèdit es caracteritza per una política de concessió prudent i de cobertures adequades. La inversió creditícia, consolidada en particulars i crèdit hipotecari per a l'adquisició de primer habitatge, presenta una estructura amb un nivell de risc significativament baix pel seu alt grau de diversificació i atomització. De conformitat amb el que estableix el Pla Estratègic, el Grup CaixaBank té la voluntat de mantenir el seu lideratge en el finançament de particulars i reforçar la seva posició en el segment d'empreses. Pel que fa a la distribució geogràfica, el seu negoci se centra bàsicament a Espanya i Portugal.

Amb l'objecte de garantir l'adequat nivell de protecció dels clients, persones físiques, d'entitats de crèdit, l'actual marc legal (Llei 2/2011, de 4 de març, d'economia sostenible, i Ordre EHA/2899/2011, de 28 d'octubre, de transparència i protecció del client de serveis bancaris) obliga totes les entitats a establir polítiques, mètodes i procediments que assegurin l'estudi i concessió correctes de les operacions de crèdit. Així, i com a mecanisme de protecció dels usuaris de serveis financers, el concepte de «préstec responsable» estableix la necessitat de dur a terme una avaluació adequada de la solvència dels clients i de fomentar les pràctiques dirigides a garantir la concessió responsable de les operacions.

Per fer-ho, CaixaBank ha detallat les polítiques, mètodes i procediments d'estudi i concessió de préstecs o crèdits responsables segons el que exigeix l'Annex 6 de la Circular 5/2012 de 27 de juny, del Banc d'Espanya, a entitats de crèdit i proveïdors de serveis de pagament, sobre transparència dels serveis bancaris i responsabilitat en la concessió de préstecs.

El document elaborat va ser aprovat pel Consell d'Administració el mes de gener de 2015, complint el que estableix la Circular esmentada, i, entre d'altres, establint les polítiques següents:

- Una relació adequada entre els ingressos i les càrregues que assumeixen els consumidors.
- La verificació documental de la informació facilitada pel prestatari i la seva solvència.
- La informació precontractual i protocols d'informació adequats a les circumstàncies i característiques personals de cada client i de l'operació.
- Una valoració adequada i independent de les garanties immobiliàries.
- No és política de l'Entitat concedir crèdit en moneda estrangera a particulars.

El moment particular del cicle econòmic impulsa establir polítiques que ofereixin determinades ajudes a clients, en un marc d'actuació aprovat per la direcció de l'Entitat i amb vigilància de l'ortodòxia dels processos de refinançament. En aquest sentit, CaixaBank també està adherida al Codi de Bones Pràctiques per a la reestructuració viable dels deutes amb garantia hipotecària sobre l'habitatge habitual inclòs en el Reial Decret Llei 6/2012, de 9 de març, de mesures urgents de protecció de deutors hipotecaris sense recursos i modificat per la Llei 1/2013, de 14 de maig, de mesures per reforçar la protecció als deutors hipotecaris, reestructuració de deute i lloguer social, pel Reial Decret Llei 1/2015, de 27 de febrer, de mecanisme de segona oportunitat, reducció de càrrega financera i altres mesures d'ordre social i pel Reial Decret Llei 5/2017, de 17 de març pel qual es modifica el Reial Decret Llei 6/2012, de 9 de març i la Llei 1/2013, de 14 de maig.

Adicionalment, en l'actual context economicosocial, CaixaBank ha desenvolupat un Pla d'Ajudes a persones físiques amb hipoteca sobre l'habitatge habitual, per ajudar els clients vinculats que es troben amb dificultats econòmiques de caràcter conjuntural. Amb el desenvolupament d'aquest Pla d'Ajudes es persegueixen tres objectius:

- Ser proactius en la prevenció de la insolvència.
- Oferir ajuda a les famílies amb bon comportament històric en la seva relació com a clients de l'entitat, que estiguin en risc d'entrar en mora a causa de situacions d'atur

d'algun dels titulars, malaltia, reducció temporal d'ingressos o altres circumstàncies de caràcter conjuntural.

- Reduir la taxa de morositat.

Estructura i organització de la funció de gestió del risc de crèdit

Com s'ha esmentat anteriorment, el Comitè Global del Risc de CaixaBank, integrat per membres de l'Alta Direcció, té com a funció principal analitzar i fixar les estratègies i les polítiques generals de concessió de crèdits en l'àmbit de l'actuació de la xarxa.

Amb la intenció de reforçar les relacions de l'Àrea de Riscos amb els Òrgans de Govern, el Comitè Global del Risc reporta directament a la Comissió de Riscos, de la qual depèn.

La Direcció Executiva de Gestió Global del Risc de CaixaBank és també responsable de les polítiques i els procediments d'admissió, així com de l'elaboració i el seguiment dels models de risc de crèdit. En depèn la Direcció Corporativa de Risc de Crèdit i Operacional, que integra Informació de Gestió Global de Riscos, Polítiques i Control de Riscos de Crèdit, Models de Risc, *Impairment* i Riscos Operacionals, Infraestructura i RDA.

Entre les funcions més destacades de la Direcció Corporativa de Risc de Crèdit hi ha la modelització dels riscos més rellevants per a l'Entitat, la gestió preventiva del risc de crèdit per segments, el desenvolupament d'eines per a la integració en la gestió i la definició, acceptació i seguiment dels models de mesurament del risc de la cartera, en l'àmbit d'operació i client (*ratings*, *scorings*, probabilitat d'incompliment, severitat i exposició).

Addicionalment, l'Àrea és responsable de la definició, implantació i seguiment de polítiques de risc en coordinació amb la resta de les àrees implicades, de la centralització i l'establiment de la prioritització del desenvolupament d'infraestructures i projectes dins l'àmbit de Riscos, així com de la generació de *reporting* periòdic intern i extern i del suport a les peticions d'informació i conciliació de dades amb els Òrgans de Supervisió. Finalment, gestiona i administra les operacions cedides a fons de titulització.

Addicionalment, en dependència de la Direcció Executiva de Gestió Global del Risc s'integren:

- **Risc de Mercat i de Balanç**, responsable de la quantificació i el seguiment del risc de mercat assumit per l'Entitat. Fa un seguiment diari del rendiment i el risc derivat de la presa de posició de risc de mercat per part dels responsables de gestió, així com de la relació entre el retorn obtingut i el risc assumit. Així mateix, vetlla pel compliment de les polítiques generals i model de gestió autoritzats per a l'assumpció d'aquest risc, la qual cosa inclou el seguiment del compliment dels límits quantitius i universos de valors, productes i contrapartides aprovats.
- **Seguiment individual d'Acreditats**, que té entre les seves funcions el seguiment de la cartera de risc de crèdit des de la comptabilització de les operacions fins al seu reemborsament final, amb el càlcul del deteriorament dels acreditats individualment significatius, així com amb la determinació i gestió dels procediments de precontencions i contencions. Addicionalment coordina amb els equips de risc de serveis centrals i direccions territorials la gestió dels refinançaments de crèdit i fa una previsió de la morositat i dotacions, així com una anàlisi de les desviacions.
- **Estratègia, Govern de Riscos i Regulació**, unitat transversal responsable de la coordinació, el control i l'execució dels processos d'identificació, mesurament, seguiment, control i *reporting* dels Processos Estratègics de Riscos: *Risk Assessment*, Catàleg de Riscos i Marc d'Apetit al Risc (RAF). Ha de mantenir una visió global del marc de govern de riscos i dels seus Òrgans de Govern, així com de l'entorn regulatori amb impacte en l'àmbit de riscos.

Cicle del Risc de Crèdit

El cicle complet de gestió del risc de crèdit comprèn tota la vida de l'operació, des de l'anàlisi de la viabilitat i l'admissió del risc segons criteris establerts, fins al seguiment de la solvència i de la rendibilitat i, eventualment, la recuperació dels actius deteriorats. La diligència en la gestió de cadascuna d'aquestes etapes propiciarà l'èxit en el reemborsament.

Gestió del risc. Sistemes de mesurament i d'informació

CaixaBank utilitza models interns de qualificació des de l'any 1998, *scorings* i *ratings*, amb els quals mesura la qualitat creditícia dels clients i operacions.

El 25 de juny de 2008, el Banc d'Espanya va autoritzar a CaixaBank la utilització de mètodes basats en models de qualificació interna (IRB) per al càlcul dels requeriments de recursos propis per risc de crèdit.

El risc de crèdit quantifica les pèrdues derivades per l'incompliment de les obligacions financeres per part dels acreditats sobre la base de dos conceptes: la pèrdua esperada i la pèrdua inesperada.

- **Pèrdua esperada.** És la mitjana de les pèrdues possibles i es calcula com el producte de les tres magnituds següents: probabilitat d'incompliment (PD), exposició (EAD) i severitat (LGD).
- **Pèrdua inesperada.** Són les pèrdues potencials imprevisibles, produïdes per la variabilitat que pot tenir el càlcul de la pèrdua esperada, que poden succeir per canvis sobtats de cicle, per variació en els factors de risc i per la correlació natural entre el risc de crèdit dels diferents deutors. Les pèrdues inesperades són poc probables i d'import elevat i han de ser absorbides pels recursos propis de l'Entitat. El càlcul de la pèrdua inesperada es basa també en la probabilitat d'incompliment (PD), l'exposició (EAD) i la severitat (LGD) de l'operació.

L'estimació dels paràmetres del risc de crèdit es basa en l'experiència històrica d'impagament de l'Entitat. Per fer-ho, CaixaBank disposa d'un conjunt d'eines i tècniques d'acord amb les necessitats particulars de cadascun dels riscos; d'aquesta manera, la PD s'estima partint de les entrades en *default* associades a les puntuacions de *rating* i *scoring* de les operacions; l'LGD es basa en els ingressos i les despeses observats en el procés de recuperació actualitzats al moment present i en els costos indirectes d'aquest procés, i l'estimació de l'EAD es basa en l'observació de l'ús dels límits de crèdit durant els mesos previs del *default*.

CaixaBank té eines per mesurar la probabilitat d'incompliment de cada acreditat i operació, cobrint la totalitat de l'activitat creditícia. En els segments encara no coberts, pel que fa a exposició global, es fa la captura d'informació rellevant per construir en el futur eines de càlcul de la probabilitat d'incompliment.

A més de l'ús regulatori per a la determinació dels recursos propis mínims de l'entitat, els paràmetres de risc de crèdit (PD, LGD i EAD) intervenen en diverses eines de gestió com la del càlcul de

rendibilitat ajustada al risc, sistema de *bonus* ajustat al risc, eina de *pricing*⁹, preclassificació de clients, eines de seguiment i sistemes d'alertes.

Admissió i concessió

La concessió d'operacions actives a CaixaBank es basa en una organització descentralitzada que permet l'aprovació per part de les oficines d'un elevat percentatge d'operacions. Als empleats amb càrrec de responsabilitat el sistema els assigna de manera automàtica els nivells de tarifa i de risc que la Direcció delega com a estàndards associats a càrrec seu. Quan les facultats d'aprovació d'un empleat no són suficients, el sistema exigeix aprovació de nivell superior. L'aprovació de qualsevol operació requereix almenys la concurrència de dos empleats amb facultats suficients.

Hi ha dos sistemes alternatius per calcular el nivell d'aprovació de risc d'una operació:

1. Sobre la base de la pèrdua esperada acumulada de totes les operacions del client i del seu grup econòmic. S'aplica a les sol·licituds el primer titular de les quals és una empresa privada o Promotora Immobiliària (per regla general, empreses amb facturació anual fins a 200 milions d'euros).
2. Sobre la base de l'import nominal i les garanties de tots els riscos del client o del seu grup econòmic. S'aplica a la resta dels segments: persones físiques, empreses molt grans, sector públic, entre d'altres.

El procés d'admissió i concessió de noves operacions es basa en l'anàlisi de quatre punts bàsics: anàlisi dels intervinents, finalitat de l'operació, capacitat de devolució i característiques de l'operació.

En l'avaluació de la capacitat de devolució de l'acreditat, és peça essencial la probabilitat d'incompliment (paràmetre de risc definit en el de gestió proposat pel Comitè de Basilea de Supervisió Bancària) que assignen els sistemes de *scoring* i *rating*. Aquestes eines s'han desenvolupat tenint en compte l'experiència històrica de morositat de l'Entitat i incorporen mesures per ajustar els resultats al cicle econòmic.

⁹ Vegeu Nota 3.3.3.2 «Admissió i concessió» dels Comptes Anuals del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2017 per a un grau de detall més elevat.

Concentració de riscos

En línia amb els Principis que va publicar el Comitè de Supervisors Bancaris Europeus (CEBS en les seves sigles en anglès) el setembre de 2010, poc abans de la seva dissolució i de l'assumpció de les seves funcions per part de l'EBA, la concentració de riscos és una de les principals causes de pèrdues significatives i de potencial destrucció de la solvència d'una entitat financera, fet evidenciat ja en el període de 2008 a 2009.

Així mateix, tal com especifica el 7è principi de CEBS, CaixaBank ha desenvolupat metodologies, processos i eines per identificar de forma sistemàtica l'exposició agregada en relació amb un mateix client, tipus de producte, ubicació geogràfica i sector econòmic. Allà on s'ha estimat necessari, també s'han definit límits a l'exposició relativa a cadascun d'aquests eixos, dins el Marc d'Apetit al Risc (RAF), com en concentració per sectors econòmics, diferenciant la posició amb les diferents activitats econòmiques del sector privat empresarial i el finançament al sector públic. En línia amb la política de comunicació interna del Marc d'Apetit al Risc (RAF), es presenta l'evolució d'aquestes magnituds de forma mensual al Comitè Global del Risc, trimestral a la Comissió de Riscos i, com a mínim, semestral al Consell d'Administració.

Polítiques de Cobertura i tècniques de mitigació

La mitigació del risc de crèdit s'aconsegueix mitjançant l'aportació de garanties per part de l'acreditat. En aquest sentit, és pràctica habitual que les operacions a llarg termini tinguin garanties sòlides, tant en l'àmbit de la banca detallista (per exemple: hipoteca, aval, pignoració de productes de passiu, fiança dels socis), com en banca d'empreses i corporativa (per exemple: fiança de la matriu, cobertures per asseguradores de crèdit o agències estatals), ja que la capacitat de devolució està sempre subjecta a la contingència del pas del temps i a la dificultat d'avaluar i controlar els projectes d'inversió.

A continuació es resumeixen les principals tècniques de reducció del risc de crèdit acceptades habitualment en el desenvolupament de l'operativa del Grup CaixaBank.

1. Polítiques i processos de compensació de les posicions de balanç i de fora de balanç

Els acords de compensació d'operacions, inclosos en les clàusules dels contractes marc de compensació, són utilitzats com a tècniques de

mitigació del risc de crèdit, ja que permeten fer una compensació entre contractes d'un mateix tipus. En aquest sentit, en la gestió del risc i càlcul de recursos propis, les posicions recíproques entre l'Entitat i la contrapart es compensen.

2. Tipus de garanties, polítiques i procediments de gestió i valoració

La concessió d'operacions, així com la seva quantia màxima, han d'estar vinculades amb la capacitat de devolució del prestatari, de manera que pugui complir, dins el termini establert i en la forma pertinent, les obligacions financeres assumides. Si aquest criteri es compleix, addicionalment s'avalua l'aportació de garanties complementàries (garantia hipotecària, dels fiadors o pignoració).

Entenem per garantia el conjunt de béns i/o solvències que estan afectats per assegurar el compliment d'una obligació. La garantia pot ser personal (constituïda per la solvència dels titulars i fiadors) o real (que afecta un bé específic com a garantia d'una operació).

Qualsevol operació de risc comporta la garantia personal del deutor, ja sigui persona física o jurídica que respon del compliment de les seves obligacions amb tots els seus béns presents i futurs. A més de la garantia personal del deutor, podem requerir garanties addicionals. La presa de garanties addicionals és sempre un factor reductor del risc ja que ens permet cobrir-nos de contingències imprevistes (i per tant s'han d'exigir més garanties com més gran sigui la probabilitat que aquestes es produeixin).

En cap cas aquestes garanties han de substituir una falta de capacitat de devolució o una finalitat incerta de l'operació.

A efectes comptables, es consideraran garanties eficaces les garanties reals i personals per a les quals l'entitat en demostrï la validesa com a mitiganter del risc. L'anàlisi de l'eficàcia de les garanties haurà de tenir en compte, entre d'altres, el temps necessari per a execució de les garanties, la capacitat de realització de les garanties per part de l'entitat, així com la seva experiència en dur-les a termes.

Garanties personals: destaquen les operacions de risc pur amb empreses, en què es considera rellevant l'aval dels socis, siguin persones físiques o jurídiques, com a responsables màxims del curs de l'operació. Quan es tracta de persones físiques, l'estimació de la garantia s'efectua a

partir de les declaracions de béns i, quan l'avalador és persona jurídica, s'analitza en el procés de concessió com un titular.

Garanties reals: els principals tipus de garanties reals acceptats en l'operativa diària són els següents:

- Garanties pignorades

Són operacions garantides mitjançant pignoració sobre determinades operacions de passiu o d'intermediació de CaixaBank.

És aplicable a préstecs, crèdits oberts, comptes de crèdit, avals, línies de risc o *leasings*, mitjançant penyora d'operacions de passiu o intermediació de CaixaBank.

Per poder admetre'ls com a garantia, els instruments financers han d'estar dipositats a CaixaBank, han d'estar lliures de càrregues, la seva definició contractual no ha d'impedir-ne la pignoració i la seva qualitat creditícia o evolució del valor no ha d'estar relacionada amb el titular del préstec.

La pignoració roman fins que venç o es cancel·la anticipadament l'actiu o mentre no es doni de baixa. En el procés d'alta de la garantia, el sistema controla que el títol és pignorable i determina el percentatge de pignoració, que varia en funció del tipus d'instrument financer entre el 100% per a l'efectiu i el 50% per a la renda variable.

Els principals instruments financers pignorables són:

- Llibretes d'estalvi a la vista: es fa la pignoració d'un import concret. De la resta se'n pot disposar lliurement i fins i tot pot servir com a garantia d'una altra operació activa.
- Imposicions a termini i làmines d'estalvi: s'aplica la retenció efectiva de la totalitat de l'import del producte.
- Participacions en fons d'inversió: hauran de ser fons d'inversió espanyols, o bé fons de gestores internacionals registrats a la CNMV i que comercialitzi CaixaBank a través d'*All Funds Bank*. La retenció de la garantia s'aplica al nombre de participacions que sumen l'import pignorat, en funció de la valoració en el moment de la pignoració. La resta de participacions poden ser pignorades en altres operacions d'actiu.

- Pòlisses d'assegurança de vida estalvi: pignoració en l'àmbit de la pòlissa associada i pel valor més petit entre el valor de rescat i l'import dels capitals, pensions i aportacions. La pòlissa pignorada queda afectada pel total.
- Títols de renda fixa: s'haurà de tractar d'emissions sènior o cèdules hipotecàries, i no podran ser emissions subordinades, convertibles o preferents. Han d'estar admeses a negociació en un mercat regulat de la Unió Europea o assimilable i han de tenir un *rating* mínim de BBB.
- Títols de renda variable: poden ser objecte de pignoració els valors dipositats a CaixaBank, sempre que cotitzin en un mercat regulat de la Unió Europea o assimilables.
- Garanties hipotecàries

La hipoteca és un dret real constituït sobre un bé immoble en garantia d'una obligació.

La política interna estableix els aspectes següents:

- El procediment d'admissió de garanties i els requeriments necessaris per a la formalització de les operacions com, per exemple, la documentació que ha de ser lliurada a l'Entitat i la certesa jurídica que ha de tenir aquesta.
- Processos de revisió de les taxacions registrades, per assegurar el seguiment i control correctes de la garantia. Es duen a terme processos periòdics de contrast i validació dels valors de taxació, per tal de detectar possibles anomalies en l'actuació de les societats de taxació que proveeixen CaixaBank.
- Política de desemborsament, que afecta principalment les operacions de promocions immobiliàries, perquè les disposicions es duguin a terme en funció de la valoració per part d'una societat de taxació del grau d'avançament de les obres.
- *Loan-to-value* (LTV) de l'operació. Els capitals que es concedeixen en operacions hipotecàries estan limitats a uns percentatges sobre el valor de la garantia, valor que es defineix com el més baix de tres: el de taxació, l'estimat pel sol·licitant i, en cas que sigui una operació d'adquisició, el que consta en l'escriptura pública de compravenda. Els sistemes informàtics calculen el nivell d'aprovació requerit per a cada tipus d'operació.

- Derivats de crèdit: garants i contrapart.

Finalment, el Grup CaixaBank utilitza puntualment derivats de crèdit per a la cobertura del Risc de Crèdit. Així mateix, no existeix la participació significativa de cap contrapart en la contractació de derivats de crèdit de cobertura. El Grup CaixaBank fa la seva contractació amb entitats de crèdit amb alt nivell creditici i emparats per un contracte col·lateral.

La taula següent presenta la informació relativa a les exposicions de risc de crèdit sense incloure-hi la cartera accionarial, ni contrapart, ni titulacions (segons el tipus de garantia aplicada en la mitigació del Risc de Crèdit) del Grup CaixaBank a 31 de desembre de 2017.

Taula 16. Exposició segons l'aplicació de tècniques de mitigació

Imports en milions d'euros

Tipus de garantia	EAD			
	Mètode Estàndard	Mètode Avançat (IRB)	Total	% sobre total
Hipotecària	15.118	118.998	134.116	43,4%
Real	215	3.070	3.285	1,1%
Personal	119.842	51.452	171.294	55,5%
TOTAL	135.175	173.520	308.695	100,0%

Taula 17. Mètode estàndard: exposició en funció de l'aplicació de tècniques de mitigació

Imports en milions d'euros

Tipus de Garantia aplicada en la mitigació del Risc de Crèdit avaluats sota metodologia estàndard	EAD			Total
	Garanties hipotecàries	Garanties reals	Garanties personals	
Administracions centrals o bancs centrals	18	0	54.400	54.419
Administracions regionals o autoritats locals	247	8	10.320	10.574
Entitats del Sector Públic	442	2	2.975	3.419
Bancs Multilaterals de Desenvolupament			144	144
Organitzacions Internacionals				
Entitats	12	5	2.721	2.737
Empreses	1.361	176	21.619	23.156
Exposicions minoristes	156	24	8.743	8.923
Exposicions garantides per hipoteques sobre béns immobles	12.283		444	12.727
Exposicions en situació de default	599	1	1.070	1.669
Exposicions associades a riscos particularment elevats				
Bons garantits			19	19
Entitats i empreses amb avaluació creditícia a curt termini				
Organismes d'Inversió Col·lectiva				
Exposicions de renda variable				
Altres partides			17.389	17.389
TOTAL	15.118	215	119.842	135.175

Taula 18. Mètode IRB: exposició en funció de l'aplicació de tècniques de mitigació

Imports en milions d'euros

Tipus de Garantia aplicada en la mitigació del Risc de Crèdit avaluats sota metodologia Avançada (IRB)	EAD			Total
	Garanties hipotecàries	Garanties reals	Garanties personals	
Corporates	5.467	1.373	26.286	33.127
Pimes	7.060	507	6.308	13.875
Cobertes amb hipoteques sobre immobles	95.615			95.615
Pimes cobertes amb hipoteques/immobles	10.856			10.856
Exposicions detallistes renovables elegibles			5.311	5.311
Exposicions Pimes detallista		674	6.482	7.156
Altres exposicions detallistes	0	516	7.064	7.580
TOTAL	118.998	3.070	51.452	173.520

Seguiment del risc de crèdit

La gestió adequada del risc de crèdit fa imprescindible un seguiment continuat dels acreditats durant tota la vida de les seves operacions. El resultat de l'actuació de seguiment és establir una conclusió que determini el grau de satisfacció amb el risc assumit amb un acreditat i les accions que cal dur a terme, si escau. L'objectiu del seguiment de risc és la cartera d'inversions creditícia de forma global.

La funció dels equips de Seguiment i Gestió Preventiva del Risc té un doble vessant: d'una banda, l'elaboració d'informes de seguiment sobre acreditats individuals o grups econòmics amb nivells de risc més elevats o grans riscos, i de l'altra, el seguiment dels titulars de risc que presenten símptomes de deteriorament en la seva qualitat creditícia, segons el *rating* i la qualificació de seguiment, basada en alertes de risc de cada acreditat.

Una altra característica del sistema d'alertes és la seva absoluta integració en els sistemes d'informació de clients, fins i tot en totes les sol·licituds d'operacions d'actiu relacionades amb aquest client. Les alertes s'assignen individualment a cada acreditat, i mensualment se n'estableix una classificació de manera automàtica.

Els procediments de seguiment són:

- El seguiment massiu per a persones físiques i PIME (risc inferior a 150.000 euros) mitjançant la gestió preventiva que genera accions automàtiques amb implicacions directes sobre la gestió del risc.
- El seguiment monitorat per a empreses i promotores amb risc fins a 20 milions d'euros.
- El seguiment específic i continu per als riscos rellevants o amb característiques específiques.

El resultat de l'acció de seguiment és l'establiment de Plans d'Acció sobre cadascun dels acreditats analitzats. Aquests plans complementen la qualificació per alertes i, alhora, són una referència per a la política de concessions futures.

Gestió de la morositat i recuperacions

La funció de morositat i recuperacions és l'últim pas del procés de gestió del risc de crèdit, i està alineada amb les directrius de gestió de riscos de CaixaBank.

L'activitat de recuperació es concep com un circuit integral de gestió que s'inicia fins i tot abans de l'incompliment, o exigibilitat de l'obligació, mitjançant el sistema de prevenció implementat per CaixaBank, i acaba amb la recuperació o situació de fallida definitiva d'aquesta.

És responsabilitat de la Xarxa d'Oficina aquesta activitat de recuperació. L'àmplia xarxa de què disposa l'Entitat permet cobrir tot el territori nacional, assegurant proximitat i coneixement del client, punts que són explotats sota criteris d'eficàcia i eficiència.

L'objectiu és actuar des del primer moment que es detecten indicis de deteriorament de la solvència del deutor i d'aquesta manera adoptar, amb la màxima diligència, les mesures oportunes per fer el seguiment de les operacions i de les seves garanties associades i, si escau, iniciar les reclamacions per aconseguir la ràpida recuperació del deute.

Definicions comptables de morositat i posicions deteriorades

Un actiu financer es considera deteriorat quan hi ha una evidència objectiva d'un impacte negatiu en els fluxos d'efectiu futurs que es van estimar en el moment de formalitzar-se la transacció, com a conseqüència que l'acreditat no pot o no podrà fer front als seus compromisos contractuals dins el termini establert i en la forma pertinent, o quan no pugui recuperar-se íntegrament el seu valor en llibres. La disminució del valor raonable per sota del cost d'adquisició no constitueix per si mateixa una evidència de deteriorament.

En funció del risc d'insolvència imputable al client o a l'operació, aquestes es classifiquen en alguna de les categories següents:

- Risc normal: comprèn els instruments que no compleixen els requisits per classificar-los en altres categories.

- Risc normal en vigilància especial: comprèn totes les operacions que, sense complir els criteris per classificar-les individualment com a risc dubtós o fallit, presenten debilitats que poden suposar assumir pèrdues per a CaixaBank superiors a les d'altres operacions similars classificades com a normals. CaixaBank presumeix que les operacions que presenten imports vençuts amb més de 30 dies d'antiguitat tenen debilitats, llevat que hi hagi una prova en contra.

Inclou, entre d'altres:

1. Operacions incloses en un acord de sostenibilitat que no han completat el període de prova. Aquest període de prova, llevat que hi hagi evidència que en permeti la reclassificació a normal abans, es compleix quan han transcorregut dos anys des de la modificació de condicions subjectes a l'acord, les operacions estan al corrent de pagament i s'ha reduït el principal subjecte a les modificacions de l'acord.
2. Operacions de refinançament, refinançades o reestructurades que no sigui procedent reclassificar com a dubtoses i estan encara en període de prova (vegeu la nota 2.10 de la Memòria dels Comptes Anuals del Grup CaixaBank corresponent a l'exercici 2017).
3. Operacions d'acreditats en concurs de creditors en què no sigui procedent la classificació com a riscos dubtosos o fallits.

- Risc dubtós:

1. Per raó de la morositat del client comprèn l'import total dels instruments de deute, sigui quin sigui el seu titular i garantia, que tinguin algun import vençut per principal, interessos o despeses pactades contractualment, amb més de 90 dies d'antiguitat, llevat que escaigui classificar-los com a fallits. També s'inclouen en aquesta categoria les garanties concedides en què l'avalat ha incorregut en morositat.

També es classificaran com a dubtoses per raó de la morositat les operacions en què tots els seus titulars són arrossegats pels criteris de risc persona. S'aplica a un acreditat l'arrossegament per risc persona quan les operacions amb imports vençuts amb més de 90 dies d'antiguitat siguin superiors al 20% dels imports pendents de cobrament.

Es reclassifiquen a risc normal aquelles operacions en què, com a conseqüència del cobrament de part dels imports vençuts, desapareixen les causes que han motivat la seva classificació com a risc dubtós d'acord amb el que s'ha indicat en els paràgrafs anteriors i el titular no té imports vençuts amb més de 90 dies d'antiguitat en altres operacions en la data de reclassificació a la categoria de risc normal.

4. Per raons diferents de la morositat del client: comprèn els instruments de deute, vençuts o no, en què sense que es donin les circumstàncies per classificar-los en les categories de fallits o dubtosos per raó de la morositat del client, hi ha dubtes raonables sobre el seu reemborsament total, principal i interessos, en els termes pactats contractualment, així com les exposicions fora de balanç no qualificades de dubtoses per raó de la morositat del titular el pagament de les quals per la Societat sigui probable i la seva recuperació, dubtosa.

En aquesta categoria s'inclouen, entre d'altres, les operacions de titulars que després d'una revisió individualitzada es determina que estan en situacions que suposen un deteriorament de la seva solvència.

CaixaBank ha establert una metodologia d'indicadors que constitueixen un índex per a la identificació del deteriorament i alerten de dificultats financeres significatives de l'acreditat (una estructura economicofinancera inadequada), incompliments de les clàusules contractuals (impagaments recurrents o retards en el pagament), alta probabilitat d'entrada en una situació concursal i la desaparició d'un mercat actiu per a l'actiu financer en qüestió, a causa de dificultats financeres.

Aquests indicadors són aplicables als acreditats que es defineixen com a significativament rellevants i la seva activació implica la necessitat d'una anàlisi individualitzada que conclouï en la qualificació de les operacions com a normals, normals en vigilància especial o dubtoses.

A més de les operacions qualificades en aquesta categoria després d'una revisió individualitzada, es qualificaran d'operacions dubtoses per raó diferent de la morositat les que compleixin algun dels criteris següents:

- Operacions amb saldos reclamats o sobre els quals l'entitat hagi decidit reclamar judicialment el seu reemborsament, encara que estiguin garantits, així com les operacions sobre les

quals el deutor hagi suscitat litigi de la resolució del qual en depengui el cobrament.

- Operacions d'arrendament financer en què s'hagi decidit rescindir el contracte per recuperar la possessió del bé.
- Operacions dels titulars que estiguin declarats o consti que es declararan en concurs de creditors sense petició de liquidació.
- Garanties concedides a avalats declarats en concurs de creditors per als quals consti que s'hagi declarat o s'hagi de declarar la fase de liquidació, o pateixin un deteriorament notori i irrecuperable de la seva solvència, encara que el beneficiari de l'aval no n'hagi reclamat el pagament.
- Operacions de refinançament, refinançades o reestructurades a les quals correspongui la seva classificació en dubtós (vegeu Nota 2.10 de la Memòria dels Comptes Anuals del Grup CaixaBank corresponent a l'exercici 2017), incloent-hi aquelles que, havent estat en dubtós durant el període de prova, siguin refinançades o reestructurades novament o arribin a tenir imports vençuts amb una antiguitat superior als 30 dies.
- Risc fallit:

En aquesta categoria es classifiquen els instruments de deute, vençuts o no, per als quals després d'una anàlisi individualitzada es considera que tenen possibilitats remotes de recuperació i es procedeix a donar-los de baixa de l'actiu, sens perjudici de les actuacions que pugui dur a terme el Grup CaixaBank per intentar aconseguir cobrar-los fins que no s'hagin extingit definitivament els seus drets, sigui per prescripció, condonació o altres causes.

S'inclouen en aquesta categoria:

1. Les operacions dubtoses per raó de morositat amb una antiguitat superior a 4 anys o, abans d'assolir aquesta antiguitat, quan l'import no cobert amb garanties eficaces s'hagi mantingut amb una cobertura del 100% durant més de 2 anys.
2. Operacions de titulars declarats en concurs de creditors per als quals consti que s'hagi declarat o s'hagi de declarar la fase de liquidació. En ambdós supòsits no es consideren fallits si tenen garanties reals eficaces que cobreixen almenys el 10% de l'import en llibres brut de l'operació.

Per classificar en aquesta categoria operacions abans que transcorrin els terminis indicats, és necessari que l'Entitat provi en la seva anàlisi individualitzada que han adquirit la condició de fallits.

Sobre la base dels criteris de gestió i seguiment de Risc de Crèdit, CaixaBank considera com a acreditats individualment significatius aquells que, per la seva exposició i el seu nivell de risc, requereixen una anàlisi individualitzada. El compliment de qualsevol de les condicions següents és suficient per ser considerats acreditat individualment rellevant:

1. Acreditats amb una exposició total superior a 20 milions d'euros.
2. Acreditats amb una exposició total superior a 10 milions d'euros que es considerin d'alt risc perquè es donen determinades circumstàncies com haver estat refinançats, morositat emergent o superar determinats llindars de pèrdua esperada.
3. Acreditats amb una exposició total superior a 5 milions d'euros i el saldo en situació dubtosa dels quals superi el 5% d'aquesta.

A més de les operacions anteriors, es consideren acreditats individualment significatius aquells que per qualsevol altre motiu es consideri que requereixen un tractament individual.

Tots aquells acreditats que no compleixin el que s'ha exposat anteriorment són objecte de tractament col·lectiu.

Operacions de refinançament o reestructuració

D'acord amb el que estableix la normativa, aquestes operacions corresponen a aquelles en què el client ha presentat, o es preveu que pugui presentar, dificultats financeres per atendre les seves obligacions de pagament en els termes contractuals vigents i, per aquest motiu, s'ha procedit a modificar, cancel·lar o fins i tot formalitzar una nova operació.

Aquestes operacions es podran materialitzar a través de:

- La concessió d'una nova operació (operació de refinançament) amb la qual es cancel·len totalment o parcialment altres operacions (operacions refinançades) que han estat prèviament concedides per qualsevol empresa del Grup CaixaBank al mateix titular o altres empreses del seu grup econòmic. Passen a estar al corrent de pagaments els riscos prèviament vençuts.
- La modificació de les condicions contractuals d'operació existent (operacions reestructurades) de manera que varii el seu quadre d'amortització (carències, augment del termini, reducció del tipus d'interès, modificació

del quadre d'amortització, ajornament de tot o part del capital al venciment, etc.).

- L'activació de clàusules contractuals pactades en origen que dilatin el reemborsament del deute (carència flexible).
- La cancel·lació parcial del deute sense que hi hagi aportació de fons del client (adjudicació, compra o dació de les garanties, o condonació de capital, interessos, comissions o qualsevol altra despesa derivada del crèdit atorgat al client).

L'existència d'impagaments previs és un indicatiu de dificultats financeres. Es presumeix, llevat que hi hagi una prova en contra, que hi ha una reestructuració o refinançament quan la modificació de les condicions contractuals afecti operacions que han estat vençudes durant més de 30 dies almenys una vegada en els tres mesos anteriors a la seva modificació. No obstant això, no és condició necessària l'existència d'impagaments previs perquè una operació es consideri de refinançament o reestructurada.

La cancel·lació d'operacions, modificació de condicions contractuals o activació de clàusules que dilatin el reemborsament davant la impossibilitat de fer front a venciments futurs constitueix també un refinançament/reestructuració.

Davant les anteriors, les renovacions i renegociacions es concedeixen sense que el prestatari tingui, o es prevegi que pugui tenir en el futur, dificultats financeres; és a dir, es formalitzen per motius comercials i no per tal de facilitar el pagament en la concessió de l'operació.

Perquè una operació pugui considerar-se com a tal, els titulars han de tenir capacitat per obtenir en el mercat, en la data, operacions per un import i amb unes condicions financeres anàlogues a les que li apliqui l'entitat. Aquestes condicions, al seu torn, han d'estar ajustades a les que es concedeixen en aquesta data a titulars amb perfil de risc similar.

Com a norma general, les operacions refinançades o reestructurades i les noves operacions efectuades per al seu refinançament es classifiquen en la categoria de risc normal en vigilància especial. Tanmateix, tenint en compte les característiques concretes de l'operació, es classifiquen en risc dubtós quan compleixen amb els criteris generals per classificar com a tals els instruments de deute i en particular:

1. Operacions sustentades en un pla de negoci inadequat.

2. Operacions que incloguin clàusules contractuals que dilatin el reemborsament, com períodes de carència superiors a 24 mesos.
3. Operacions que presentin imports donats de baixa del balanç perquè es consideren irrecuperables i que superin les cobertures que resultaria d'aplicar els percentatges establerts per a risc normal en vigilància especial.

Les operacions refinançades o reestructurades i les noves operacions efectuades per al seu refinançament romanen identificades com en vigilància especial durant un període de prova fins que es compleixin tots els requisits següents:

- Que s'hagi conclòs, després d'una revisió de la situació patrimonial i financera del titular, que no és previsible que pugui tenir dificultats financeres i que, per tant, resulta altament probable que pugui complir les seves obligacions davant l'entitat dins el termini establert i en la forma pertinent.
- Que hagi transcorregut un termini mínim de dos anys des de la data de formalització de l'operació de reestructuració o refinançament o, si és posterior, des de la data de reclassificació des de la categoria de risc dubtós.
- Que el titular hagi pagat les quotes meritedes de principal i interessos des de la data en què s'hagi formalitzat l'operació de reestructuració o refinançament o, si és posterior, des de la data de reclassificació des de la categoria de risc dubtós.
- Que el titular hagi satisfet mitjançant pagaments regulars un import equivalent a tots els imports (principal i interessos) que estaven vençuts en la data de l'operació de reestructuració o refinançament, o que es van donar de baixa com a conseqüència d'aquestes.
- Quan sigui més adequat tenint en compte les característiques de les operacions, que s'hagin verificat uns altres criteris objectius que demostrin la capacitat de pagament del titular.

L'existència de clàusules contractuals que dilatin el reemborsament, com ara períodes de carència per al principal, implica que l'operació romangui identificada com a risc normal en vigilància especial fins que es compleixin tots els criteris.

- Que el titular no tingui cap altra operació amb imports vençuts més de 30 dies al final del període de prova.

Quan es compleixen tots els requisits anteriors, les operacions deixen d'estar identificades en els estats financers com operacions de refinançament, refinançades o reestructurades.

Durant el període de prova anterior, un nou refinançament o reestructuració de les operacions de refinançament, refinançades, o reestructurades, o l'existència d'importos vençuts en aquestes operacions amb una antiguitat superior als 30 dies, suposa la reclassificació d'aquestes operacions a la categoria de risc dubtós per raons diferents de la morositat, sempre que estiguin classificades en la categoria de risc dubtós abans de l'inici del període de prova.

Les operacions refinançades o reestructurades i les noves operacions efectuades per al seu refinançament romanen identificades com a risc dubtós fins que es verifiquin els criteris generals per als instruments de deute i en particular els requisits següents:

- Que hagi transcorregut un període d'un any des de la data de refinançament o reestructuració.
- Que el titular hagi pagat les quotes meritades de principal i interessos (és a dir, al corrent de pagament) i hagi reduït el principal renegociat, des de la data en què s'hagi formalitzat l'operació de reestructuració o refinançament o, si és posterior, des de la data de reclassificació d'aquella a la categoria de dubtós.
- Que s'hagi satisfet mitjançant pagaments regulars un import equivalent a tots els importos, principal i interessos, que es trobin vençuts en la data de l'operació de reestructuració o refinançament, o que s'hagin donat de baixa com a conseqüència d'aquesta, o bé, quan sigui més adequat tenint en compte les característiques de les operacions, que s'hagin verificat uns altres criteris objectius que demostrin la capacitat de pagament del titular.
- El titular no tingui cap altra operació amb importos vençuts en més de 90 dies en la data de reclassificació a la categoria de risc normal en vigilància especial de l'operació de refinançament, refinançada o reestructurada.

Descripció dels mètodes per determinar les correccions per deteriorament

La cobertura calculada o provisió es defineix com la diferència entre l'import en llibres brut de l'operació i el valor actualitzat de l'estimació dels fluxos d'efectiu que s'espera cobrar, descomptats amb el tipus d'interès efectiu de l'operació. Es tenen en compte les garanties eficaces rebudes.

CaixaBank calcula l'import necessari per a la cobertura del risc imputable al titular i al risc país, sempre que el risc no hagi estat transferit a fallit.

Als efectes de l'estimació de les cobertures, l'import del risc és, per als instruments de deute, l'import en llibres brut i, per a les exposicions fora de balanç, l'estimació de les quanties que s'espera desemborsar.

D'acord amb la normativa aplicable, el mètode de càlcul de la cobertura està determinat en funció de si l'acreditat és individualment significatiu i de la seva classificació comptable.

- Si el client, a més de ser individualment significatiu, es troba en situació de dubtós (per raó de la morositat o bé per raons diferents de la morositat) la cobertura específica de les operacions s'estima mitjançant una anàlisi detallada dels fluxos del client, tenint en compte la situació del titular i els fluxos que s'espera recuperar, que s'avaluen mitjançant dues metodologies en funció de la capacitat del client per generar fluxos per la seva activitat o no.

El càlcul del valor present dels fluxos d'efectiu futurs estimats d'un actiu financer amb garantia reflectirà els fluxos d'efectiu que podrien resultar de l'execució d'aquesta, menys els costos d'obtenció i venda de la garantia, independentment del fet que l'execució d'aquesta sigui probable o no.

- A la resta de casos, la cobertura s'estima de forma col·lectiva mitjançant metodologies internes, partint de l'experiència històrica de CaixaBank i tenint en compte el valor actualitzat i ajustat de les garanties considerades com a eficaces.

El càlcul de la cobertura col·lectiva s'efectua partint de models interns de la Societat, que estan subjectes a la Política de Models i Paràmetres que està vigent, consistents amb la Circular 4/2016.

L'objectiu del càlcul de provisions partint de models interns és estimar, en l'àmbit de carteres, la pèrdua de les exposicions continguda en aquestes carteres. La Societat no fa únicament un càlcul en l'àmbit de cartera, sinó que hi ha una assignació de cobertura en l'àmbit de cada exposició individual. El procés de càlcul consta de dos elements:

- Determinació de la base provisionable, que es divideix en dos passos:

1. Càlcul de l'import d'exposició, consistent en la suma de l'import en llibres brut en el moment del càlcul més els imports fora de balanç (disponibles o risc de firma) que s'espera que puguin estar desemborsats en el moment en què el client compleixi les condicions per ser considerat dubtós.
  2. Càlcul del valor recuperable de les garanties eficaces vinculades a l'exposició. A l'efecte de determinar el valor recuperable d'aquestes garanties, en el cas de garanties immobiliàries, els models estimen l'import de venda futura d'aquesta garantia al qual descompten la totalitat de les despeses que es produirien fins a la venda.
- Determinació de la cobertura a aplicar sobre aquesta base provisionable:

Aquest càlcul es fa tenint en compte la probabilitat d'incompliment del titular amb l'operació, la probabilitat de regularització o cura i la pèrdua que es produiria en cas que no es donés aquesta regularització o cura.

Per a carteres poc materials per a què, des d'un punt de vista de processos o per manca de representativitat de l'experiència històrica de la Societat es consideri que l'enfocament de models interns no és adequat, la Societat pot utilitzar els percentatges per defecte de cobertura que estableixi el Banc d'Espanya.

Tant les operacions classificades sense risc apreciable com aquelles operacions que com a conseqüència de la tipologia del seu garant siguin classificades sense risc apreciable podran tenir un percentatge de cobertura del 0%. Aquest percentatge només s'aplicarà sobre el risc cobert.

Les cobertures individualitzades o col·lectives de les operacions dubtoses no han de ser inferiors a la cobertura genèrica que els correspondria si estiguessin classificades com a risc normal en vigilància especial.

La cobertura final que s'apliqui a una operació serà la més alta entre la cobertura pel risc de crèdit imputable al titular i la de risc-país. Aquesta última no és significativa per a CaixaBank.

A fi d'assegurar la fiabilitat i coherència de les estimacions de cobertures, CaixaBank efectua proves retrospectives (*backtesting*), mitjançant les quals contrasta les estimacions efectuades amb les pèrdues reals efectivament observades i proves de comparació i referència (*benchmarking*), mitjançant les quals contrasta les estimacions amb les estimacions de pèrdua esperada a l'efecte de solvència i qualsevol altra referència que es consideri rellevant.

Prioritats en la gestió del Risc de Crèdit

- Compensació de la caiguda de la demanda de finançament de les llars per a l'adquisició d'habitatge amb el finançament al consum i a les empreses (excloent-ne promotors).
- Automatització i digitalització de la concessió de crèdit a clients particulars, per tal de guanyar competitivitat i maximitzar l'eficiència a través de canals no presencials.
- Polítiques, models i límits per controlar la qualitat creditícia de la nova producció per possibilitar un finançament més alt a l'economia, però assegurant nivells sostenibles de morositat futura
- Gestió de la cartera d'actius improductius (principalment, actius adjudicats), per minimitzar-ne l'impacte en la rendibilitat: descens en les entrades d'immobles i el manteniment de nivells elevats de comercialització, obtenint resultats positius en les vendes.
- Implantació de l'Annex IX del Banc d'Espanya, que modifica substancialment la metodologia de classificació de les exposicions per risc de crèdit i estableix el càlcul de pèrdua esperada com a eix fonamental per determinar el nivell de provisions de la cartera.
- Garantir el compliment, dins el termini establert i en la forma pertinent, del que disposa la Norma IFRS9. Per a això, des de finals de l'exercici 2015 CaixaBank va iniciar un projecte intern, va crear un Comitè específic, encarregat de monitorar els avenços produïts i de prendre les decisions corresponents, que es reuneix amb una periodicitat setmanal. En la data de formulació d'aquest document, després de totes les reunions mantingudes, les accions dutes a terme i l'estat actual del projecte, es considera assolit l'objectiu inicial plantejat fa ja més de dos anys.
- Anàlisi, interacció amb els supervisors i preparació de la futura implantació dels canvis regulatoris denominats «Basilea IV» en el consum de capital regulatori.
- Titulització sintètica.

5.1.2. Requeriments de recursos propis mínims per risc de crèdit

Requeriments de recursos propis mínims per Risc de Crèdit per metodologia Estàndard

Per fer el càlcul de les exposicions ponderades per risc mitjançant l'aplicació del mètode estàndard, la ponderació per risc s'estableix segons la qualitat creditícia de l'exposició. El Grup CaixaBank utilitza les agències de qualificació externa Standard & Poor's, Moody's, Fitch i DBRS designades com a elegibles pel Banc d'Espanya.

El Grup CaixaBank aplica el mètode estàndard amb caràcter permanent a les exposicions enumerades a continuació:

- Administracions centrals i bancs centrals.
- Administracions regionals i autoritats locals.
- Institucions.

Segons l'aplicació dels mètodes de càlcul previstos a la regulació europea vigent sobre requeriments de capital (DRC IV i RRC), en cas de no disposar de qualificació externa corresponent a exposicions d'Administracions Regionals o Locals, s'utilitzarà aquella qualificació disponible de l'organisme públic de nivell superior.

Cal destacar que el Grup no assigna qualificacions creditícies d'emissions públiques de valors a actius comparables que no estiguin a la cartera de negociació.

En les taules d'aquesta secció es detallen:

- L'exposició original («Exposicions abans de provisions, de CCF i CRM», que inclou exposicions de crèdit dins i fora de Balanç).
- L'EAD («Exposicions després de CCF i CRM»).
- Els Actius Ponderats per Risc (APR o RWA, pel seu acrònim en anglès).

Del quocient entre EAD i APR s'obté la densitat d'APR. Aquest càlcul equival a la ponderació mitjana que s'aplica a cada categoria d'exposició.

Cal destacar que el 2017 s'ha vist incrementada l'exposició per metodologia Estàndard per la incorporació a la cartera creditícia de Grup CaixaBank de la cartera que prové de BPI, avaluada per aquest mètode.

A continuació es detallen l'exposició original, EAD i APR a desembre de 2017 per segments regulatoris de metodologia estàndard sense incloure-hi les exposicions de Risc de Contrapartida, de titulitzacions ni de la cartera accionarial:

Taula 19. Mètode estàndard - Exposició al Risc de Crèdit i efectes de tècniques per a la seva mitigació (UE CR4)

Imports en milions d'euros

	Exposició Original			EAD			APR	Densitat d'APRs	Capital (8%)
	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total Exposició Original	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total EAD			
Administracions centrals o bancs centrals	52.768	302	53.070	54.301	117	54.419	9.216	16,93%	737
Administracions regionals o autoritats locals	10.465	1.957	12.422	10.400	174	10.574	371	3,51%	30
Entitats del Sector Públic	3.344	1.081	4.425	3.165	254	3.419	3.072	89,84%	246
Bancs Multilaterals de Desenvolupament	17	24	41	144	0	144		0,00%	
Organitzacions Internacionals								0,00%	
Entitats	2.158	805	2.962	2.347	390	2.737	984	35,95%	79
Empreses	24.413	6.822	31.235	21.018	2.138	23.156	21.654	93,51%	1.732
Exposicions minoristes	9.212	2.771	11.983	8.732	191	8.923	4.958	55,56%	397
Exposicions garantides per hipoteques sobre béns immobles	12.683	677	13.361	12.623	104	12.727	4.674	36,73%	374
Exposicions en situació de <i>default</i>	3.092	221	3.314	1.640	29	1.669	1.961	117,46%	157
Exposicions associades a riscos particularment elevats								0,00%	
Bons garantits	19		19	19		19	4	20,00%	0
Entitats i empreses amb avaluació creditícia a curt termini								0,00%	
Organismes d'Inversió Col·lectiva								0,00%	
Exposicions de renda variable								0,00%	
Altres partides	17.405		17.405	17.389		17.389	15.049	86,55%	1.204
Total Mètode estàndard *	135.576	14.661	150.237	131.778	3.397	135.175	61.941	45,82%	4.955

(*) Només s'inclou Risc de Crèdit. No s'inclou Risc de Contrapartida ni titulitzacions r.

Imports en milions d'euros

	Exposición Original			EAD			APR	Densitat d'APRs	31/12/2016
	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total Exposició Original	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total EAD			Capital (8%)
Administracions centrals o bancs centrals	39.780	33	39.813	41.298	32	41.330	8.156	19,73%	652
Administracions regionals o autoritats locals	11.510	1.585	13.096	11.509	135	11.644	233	2,00%	19
Entitats del Sector Públic	3.502	1.018	4.520	3.253	242	3.495	3.116	89,16%	249
Bancs Multilaterals de Desenvolupament								0,00%	
Organitzacions Internacionals				331	1	332		0,00%	
Entitats	1.866	258	2.124	1.806	98	1.904	571	29,96%	46
Empreses	16.457	3.538	19.995	13.476	1.256	14.732	13.434	91,19%	1.075
Exposicions minoristes	5.953	1.923	7.876	5.572	137	5.710	2.865	50,17%	229
Exposicions garantides per hipoteques sobre béns immobles	2.686	559	3.245	2.651	116	2.767	1.068	38,61%	85
Exposicions en situació de <i>default</i>	2.314	115	2.429	1.225	10	1.235	1.489	120,58%	119
Exposicions associades a riscos particularment elevats								0,00%	
Bons garantits	714		714	714		714	108	15,06%	9
Entitats i empreses amb avaluació creditícia a curt termini								0,00%	
Organismes d'Inversió Col·lectiva								0,00%	
Exposicions de renda variable								0,00%	
Altres partides	16.774		16.774	16.774		16.774	15.070	89,84%	1.206
Total Mètode estàndard *	101.558	9.030	110.587	98.610	2.028	100.638	46.110	45,82%	3.689

(*) Només s'inclou Risc de Crèdit. No s'inclou Risc de Contrapartida ni titulitzacions r.

A continuació es mostren les distribucions d'exposició i d'actius ponderats per risc partint de les categories regulatòries de l'RRC i les diferents ponderacions de risc aplicades sense incloure-hi les exposicions de risc de contrapartida, de titulitzacions ni de la cartera accionarial:

Taula 20. Mètode estàndard: Exposicions de Risc de Crèdit per classes d'actiu i ponderacions per risc (UE CR5)

Imports en milions d'euros

	0%	2%	4%	10%	20%	35%	50%	70%	75%	100%	150%	250%	370%	1250%	Otras	EAD	De les quals: sense qualificació
Administracions centrals o bancs centrals	47.165				0		0			5.945	0	1.308				54.419	54.412
Administracions regionals o autoritats locals	9.593				763					218						10.574	10.574
Entitats del Sector Públic	346				1					3.071						3.419	3.419
Bancs Multilaterals de Desenvolupament	144															144	144
Organitzacions Internacionals																	
Entitats	1	11			2.014		262			448	1					2.737	1.874
Empreses	1.054						1			22.098	3					23.156	23.069
Exposicions detallistes	1.620								7.304							8.923	8.923
Exposicions garantides per hipoteques sobre béns immobles					0	11.378	1.078		199	72						12.727	12.727
Exposicions en situació de <i>default</i>	0				0		7			1.071	591					1.669	1.658
Exposicions associades a riscos particularment elevats																	
Bons garantits						19										19	19
Entitats i empreses amb avaluació creditícia a curt termini																	
Organismes d'Inversió Col·lectiva																	
Exposicions de renda variable																	
Altres partides	2.266					92				15.031						17.389	17.389
Total Mètode estàndard (*)	62.190	11	0	0	2.889	11.378	1.348	0	7.502	47.954	594	1.308	0	0	0	135.175	134.207

(*) Només s'inclou Risc de Crèdit. No s'inclou Risc de Contrapartida ni titulitzacions ni accionarial

Imports en milions d'euros

																31/12/2016	
	0%	2%	4%	10%	20%	35%	50%	70%	75%	100%	150%	250%	370%	1250%	Otras	EAD	De les quals: sense qualificació
Administracions centrals o bancs centrals	34.587									5.802		941				41.330	41.312
Administracions regionals o autoritats locals	11.410				1					233						11.644	11.605
Entitats del Sector Públic	379									3.116						3.495	3.339
Bancs Multilaterals de Desenvolupament																	
Organitzacions Internacionals	332															332	332
Entitats					1.521		233			150						1.904	52
Empreses	977				0					13.752	3					14.732	13.058
Exposicions detallistes	1.586								4.123							5.710	5.709
Exposicions garantides per hipoteques sobre béns immobles						1.662	1.037		1	67						2.767	2.767
Exposicions en situació de default										727	508					1.235	1.235
Exposicions associades a riscos particularment elevats																	
Bons garantits	176				538											714	714
Entitats i empreses amb avaluació creditícia a curt termini																	
Organismes d'Inversió Col·lectiva																	
Exposicions de renda variable																	
Altres partides	1.704									15.070						16.774	16.774
Total Mètode estàndard (*)	51.152	0	0	0	2.061	1.662	1.271	0	4.124	38.916	511	941	0	0	0	100.638	96.898

(*) Només s'inclou Risc de Crèdit. No s'inclou Risc de Contrapartida ni titulitzacions ni accionarial

Taula 21. Mètode estàndard: Actius ponderats per Risc de Crèdit per classes d'actiu i ponderacions per risc (UE CR5)

Imports en milions d'euros

	0%	2%	4%	10%	20%	35%	50%	70%	75%	100%	150%	250%	370%	1250%	Otras	APR	De les quals: sense qualificació
Administracions centrals o bancs centrals					0		0			5.945	0	3.271				9.216	9.209
Administracions regionals o autoritats locals					153					218						371	371
Entitats del Sector Públic					0					3.071						3.072	3.072
Bancs Multilaterals de Desenvolupament																	
Organitzacions Internacionals																	
Entitats		0			403		131			448	2					984	687
Empreses					0		1			21.649	4					21.654	21.568
Exposicions detallistes									4.958							4.958	4.958
Exposicions garantides per hipoteques sobre béns immobles					0	3.948	512		145	69						4.674	4.674
Exposicions en situació de <i>default</i>					0		3			1.071	886					1.961	1.952
Exposicions associades a riscos particularment elevats																	
Bons garantits					4											4	4
Entitats i empreses amb avaluació creditícia a curt termini																	
Organismes d'Inversió Col·lectiva																	
Exposicions de renda variable																	
Altres partides					18					15.031						15.049	15.049
Total Mètode estàndard (*)	0	0	0	0	578	3.948	647	0	5.102	47.502	892	3.271	0	0	0	61.941	61.543

Només s'inclou Risc de Crèdit. No s'inclou Risc de Contrapartida ni titulitzacions ni accionarial

(*) L'import per ponderació correspon a l'import després d'aplicar el factor de dono suport a PIME (0,769), establert en l'article 501 de la CRR

Imports en milions d'euros

	0%	2%	4%	10%	20%	35%	50%	70%	75%	100%	150%	250%	370%	1250%	Otras	APR ^(*)	31/12/2016 De les quals: sense qualificació
Administracions centrals o bancs centrals										5.802	2.354					8.156	8.156
Administracions regionals o autoritats locals					0					233						233	233
Entitats del Sector Públic										3.116						3.116	2.960
Bancs Multilaterals de Desenvolupament																	
Organitzacions Internacionals																	
Entitats					304		117			150						571	63
Empreses					0					13.430	5					13.434	12.559
Exposicions detallistes									2.865							2.865	2.864
Exposicions garantides per hipoteques sobre béns immobles						526	483		1	59						1.068	1.068
Exposicions en situació de default										727	763					1.489	1.489
Exposicions associades a riscos particularment elevats																	
Bons garantits					108											108	108
Entitats i empreses amb avaluació creditícia a curt termini																	
Organismes d'Inversió Col·lectiva																	
Exposicions de renda variable																	
Altres partides										15.070						15.070	15.070
Total Mètode estàndard (*)	0	0	0	0	412	526	599	0	2.865	38.586	767	2.354	0	0	0	46.110	44.570

No més s'inclou Risc de Crèdit. No s'inclou Risc de Contrapartida ni titulitzacions ni accionarial

(*) L'import per ponderació correspon a l'import després d'aplicar el factor de dono suport a PIME (0,769), establert en l'article 501 de la CRR

En la taula següent es mostren les exposicions garantides per béns immobles, desglossades entre béns arrels comercials i residencials.

Taula 22. Mètode estàndard: exposicions garantides per immobles per tipus de garantia

Imports en milions d'euros

	Exposició Original	Exposicions després de CRM abans de CCF	EAD	APR	Densitat d'APR	Capital (8%)
Comercials	1.228	1.217	1.147	576	50,17%	46
Residencials	12.132	12.084	11.580	4.098	35,39%	328
TOTAL	13.361	13.301	12.727	4.674	36,73%	374

Imports en milions d'euros

31/12/2016

	Exposició Original	Exposicions després de CRM abans de CCF	EAD	APR	Densitat d'APR	Capital (8%)
Comercials	1.146	1.131	1.095	534	48,77%	43
Residencials	2.099	2.077	1.672	534	31,96%	43
TOTAL	3.245	3.208	2.767	1.068	38,61%	85

Requeriments de recursos propis mínims per Risc de Crèdit per metodologia Avançada (IRB)

Es mostren les exposicions sota metodologia avançada (IRB) en funció de les categories regulatòries de la normativa vigent (RRC) per a aquest mètode de càlcul. La taula següent mostra l'equivalència entre l'escala mestra interna i els nivells de qualitat creditícia que utilitzen les agències de *rating* principals.

Taula 23. Equivalència entre escala mestra i *rating* d'agències

Escala Mestra	Equivalent de qualificació externa		
	S&P's	Fitch	Moody's
0	AAA / AA+	AAA / AA+	Aaa / Aa1
1	AA / AA- / A+	AA / AA- / A+	Aa2 / Aa3 / A1
2	A / A- / BBB+	A / A- / BBB+	A2 / A3 / Baa1
3	BBB / BBB- / BB+	BBB / BBB- / BB+	Baa2 / Baa3 / Ba1
4	BB	BB	Ba2
5	BB-	BB-	Ba3
6	B+ / B	B+ / B	B1 / B2
7	B-	B-	B3
8	CCC+	CCC+	Caa1
9	CCC / CCC-	CCC / CCC-	Caa2 / Caa3

En les taules d'aquest document en què es mostra l'obertura per Tram de PD de la cartera IRB no es mostra referència alguna a l'escala Mestra 0 a causa de que PD regulatòria mínima aquesta establerta en 0,03%

Taula 24. IRB: Exposicions al Risc de Crèdit per cartera

Imports en milions d'euros

	Intervals PD		Exposició original			EAD		Nombre de deutors (*)	LGD	Venciment mitjà anys	APR	Densitat d'APRs	PE	Ajustos de valor i provisions	Capital (8%)
	PD Mitjana (***)	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total Exposició Original	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total EAD								
Empreses	10,29%	37.722	22.782	60.504	37.722	9.280	47.002	58	35,31%	6	25.247	53,71%	2.471	(2.409)	2.020
Corporates	8,28%	25.371	18.688	44.059	25.371	7.756	33.127	7	37,05%	5	19.693	59,45%	1.723	(1.626)	1.575
Pimes	15,08%	12.352	4.093	16.445	12.352	1.524	13.875	51	31,14%	8	5.554	40,02%	749	(782)	444
Minoristes	6,63%	121.075	38.561	159.636	121.075	5.444	126.518	8.978	25,79%	16	20.917	16,53%	2.917	(2.565)	1.673
Cobertes amb hipoteques sobre immobles	6,10%	95.158	23.221	118.378	95.158	457	95.615	1.532	18,61%	19	11.136	11,65%	1.791	(1.632)	891
Pimes cobertes amb hipoteques/immobles	14,82%	10.745	2.310	13.055	10.745	111	10.856	121	18,85%	13	2.345	21,60%	471	(295)	188
Exposicions detallistes renovables elegibles	2,45%	2.820	8.289	11.110	2.820	2.491	5.311	4.598	76,78%	3	1.253	23,59%	94	(74)	100
Exposicions Pimes detallista	5,68%	5.708	2.613	8.321	5.708	1.448	7.156	449	52,71%	3	2.451	34,24%	249	(245)	196
Altres exposicions detallistes	5,44%	6.644	2.128	8.772	6.644	936	7.580	2.277	65,16%	4	3.732	49,24%	312	(319)	299
Total Risc de Crèdit mètode IRB (**)	7,62%	158.797	61.343	220.139	158.797	14.723	173.520	9.036	28,37%	13	46.164	26,60%	5.388	(4.974)	3.693

(*) Nombre de deutors en milers

(**) Només s'inclou Risc de Crèdit. No s'inclou Risc de Contrapartida ni titulitzacions ni accionarial

(***) Inclou cartera en default

Imports en milions d'euros

31/12/2016

	Intervals PD		Exposició original			EAD		Nombre de deutors (*)	LGD	Venciment mitjà anys	APR	Densitat d'APRs	PE	Ajustos de valor i provisions	Capital (8%)
	PD Mitjana (***)	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total Exposició Original	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total EAD								
Empreses	12,74%	37.879	22.419	60.297	37.879	8.649	46.528	54	36,34%	5	27.562	59,24%	2.832	(2.740)	2.205
Corporates	9,75%	26.271	18.858	45.129	26.271	7.251	33.521	6	38,36%	4	22.618	67,47%	1.821	(1.691)	1.809
Pimes	20,45%	11.608	3.561	15.169	11.608	1.399	13.007	48	31,12%	8	4.945	38,02%	1.011	(1.049)	396
Minoristes	7,00%	123.026	35.458	158.484	123.026	5.053	128.079	7.740	24,69%	16	21.215	16,56%	3.018	(2.777)	1.697
Cobertes amb hipoteques sobre immobles	6,21%	99.029	22.714	121.744	99.029	774	99.803	1.560	19,01%	19	12.955	12,98%	1.918	(1.973)	1.036
Pimes cobertes amb hipoteques/immobles	17,62%	11.687	2.279	13.966	11.687	126	11.813	128	19,19%	13	2.529	21,41%	643	(427)	202
Exposicions detallistes renovables elegibles	1,97%	2.269	6.923	9.192	2.269	2.227	4.495	4.150	76,79%	3	1.047	23,28%	64	(39)	84
Exposicions Pimes detallista	5,60%	4.647	2.423	7.070	4.647	1.348	5.995	411	51,74%	3	1.995	33,27%	201	(177)	160
Altres exposicions detallistes	4,44%	5.394	1.119	6.513	5.394	578	5.972	1.492	64,17%	5	2.689	45,03%	193	(160)	215
Total Risc de Crèdit mètode IRB (**)	8,53%	160.905	57.877	218.782	160.905	13.702	174.607	7.794	27,79%	14	48.777	27,94%	5.851	(5.517)	3.902

(*) Nombre de deutors en milers

(**) Només s'inclou Risc de Crèdit. No s'inclou Risc de Contrapartida ni titulitzacions ni accionarial

(***) Inclou cartera en default

Taula 25. IRB: Exposicions al Risc de Crèdit per interval de PD (UE CR6)

Imports en milions d'euros

Tram PD	PD mitjana	Exposició Original			EAD			Nombre de deutors ^(*)	LGD	Venciment mitjà anys	APR	Densitat d'APRs	PE	Ajustos de valor i provisions	Capital (8%)
		Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total Exposició Original	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total EAD								
1	0,04%	44.077	17.129	61.207	44.077	1.940	46.017	2.223	21,31%	16	1.092	2,37%	4	(195)	87
2	0,11%	27.287	12.787	40.073	27.287	2.836	30.123	1.278	25,19%	15	2.836	9,42%	8	(112)	227
3	0,26%	26.382	12.806	39.188	26.382	4.533	30.916	996	30,59%	11	8.185	26,47%	25	(98)	655
4	0,60%	17.812	7.114	24.927	17.812	2.038	19.850	1.069	31,70%	11	7.454	37,55%	38	(104)	596
5	1,44%	14.814	5.550	20.364	14.814	1.937	16.751	1.920	33,41%	10	9.330	55,70%	81	(118)	746
6	3,34%	9.712	3.266	12.979	9.712	879	10.591	749	32,02%	10	7.675	72,47%	113	(116)	614
7	7,53%	3.940	1.244	5.184	3.940	260	4.200	360	29,74%	12	3.846	91,58%	95	(87)	308
8	16,84%	1.865	209	2.074	1.865	28	1.893	190	26,71%	14	2.135	112,79%	84	(70)	171
9	36,29%	2.197	273	2.469	2.197	44	2.240	107	28,85%	13	3.036	135,52%	244	(150)	243
Cartera Sana	1,41%	148.087	60.378	208.465	148.087	14.495	162.582	8.892	27,39%	13	45.589	28,04%	693	(1.051)	3.647
Default	100,00%	10.710	965	11.674	10.710	229	10.938	144	42,92%	13	575	5,26%	4.695	(3.923)	46
Total	7,62%	158.797	61.343	220.139	158.797	14.723	173.520	9.036	28,37%	13	46.164	26,60%	5.388	(4.974)	3.693

(*) Nombre de deutors en milers

Només s'inclou Risc de Crèdit. No s'inclou Risc de Contrapartida ni titulitzacions ni accionarial

Imports en milions d'euros

31/12/2016

Tramo PD	PD Media	Exposició Original			EAD			Nombre de deutors ^(*)	LGD	Venciment mitjà anys	APR	Densitat d'APRs	PE	Ajustos de valor i provisions	Capital (8%)
		Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total Exposició Original	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total EAD								
1	0,04%	56.701	19.731	76.432	56.701	1.913	58.614	2.269	20,31%	17	1.397	2,38%	5	(286)	112
2	0,12%	17.282	9.253	26.534	17.282	2.833	20.115	1.037	28,84%	13	2.609	12,97%	7	(70)	209
3	0,29%	25.840	11.913	37.753	25.840	3.730	29.570	729	29,82%	11	7.854	26,56%	26	(127)	628
4	0,69%	17.414	6.835	24.249	17.414	2.076	19.490	1.020	32,78%	11	8.821	45,26%	44	(109)	706
5	1,53%	11.663	4.302	15.965	11.663	1.584	13.247	1.097	32,82%	10	7.874	59,44%	66	(100)	630
6	3,43%	10.541	2.875	13.417	10.541	837	11.378	944	29,28%	11	7.881	69,26%	112	(204)	630
7	7,69%	4.384	1.214	5.598	4.384	334	4.717	292	31,22%	11	5.080	107,68%	111	(110)	406
8	16,48%	1.859	218	2.077	1.859	35	1.894	191	27,27%	15	2.162	114,16%	84	(102)	173
9	35,36%	3.329	524	3.853	3.329	104	3.433	109	25,57%	14	4.473	130,29%	321	(252)	358
Cartera Sana	1,69%	149.012	56.864	205.877	149.012	13.445	162.457	7.689	26,75%	14	48.151	29,64%	776	(1.361)	3.852
Default	100,00%	11.893	1.012	12.905	11.893	257	12.150	105	41,77%	13	626	5,15%	5.075	(4.155)	50
Total	8,53%	160.905	57.877	218.782	160.905	13.702	174.607	7.794	27,79%	14	48.777	27,94%	5.851	(5.517)	3.902

(*) Nombre de deutors en milers

Només s'inclou Risc de Crèdit. No s'inclou Risc de Contrapartida ni titulitzacions ni accionarial

Taula 26. Estats de flux dels APR d'exposicions al Risc de Crèdit amb l'IRB (UE CR8)

Imports en milions d'euros

	APR	Capital (8%)
APR al tancament de període de declaració previ	48.777	3.902
Tamany de l'actiu	220	18
Calitat dels actius	(2.857)	(229)
Actualització del model	400	32
Metodologia i polítiques	0	0
Adquisicions i alienacions	(38)	(3)
Oscil·lacions del tipus de canvi	0	
Altres	(338)	(27)
APR al tancament de període de declaració	46.164	3.693

L'evolució dels Actius Ponderats per Risc (APR) a la cartera de Risc de Crèdit avaluada sota models IRB durant l'exercici 2017 ha suposat una disminució de -2.613 MM € (-209 MM € en capital regulatori al 8%) que s'explica principalment per l'evolució favorable de la qualitat creditícia de les carteres avaluades. S'ha registrat un moviment favorable entre nivells de qualitat creditícia que s'ha traduït en una disminució de -2.857 MM € en APR. Aquest moviment s'ha vist compensat parcialment pel punt Actualització de Model, en què destaca l'actualització de paràmetres (PD, LGD, CCF) que es va dur a terme a final de 2017.

Evolució de les pèrdues per deteriorament

A continuació es recullen els fons de correcció de valor per deteriorament d'actius i provisions per a riscos i compromisos contingents del Grup CaixaBank corresponents als últims quatre exercicis, per a cadascuna de les categories de risc.

Pel que fa a l'evolució de les provisions de l'exercici 2017, cal destacar els aspectes següents:

- Augment del fons de provisió en la cartera subjecta a mètode Estàndard resultat principalment de la integració de BPI (incorporació dels fons de provisió associats a la seva cartera).
- A la cartera subjecta a models IRB, descens del fons de provisió a la cartera d'empresa resultat, principalment, de la intensa gestió sobre NPL feta, així com a la cartera detallista a causa de la millor evolució macroeconòmica, especialment la relativa a l'evolució favorable del mercat immobiliari a Espanya i Portugal (augment dels preus mitjans de l'habitatge).

Taula 27. Evolució provisions

Imports en milions d'euros

Categoria regulatòria de risc	Desembre 2014		Desembre 2015		Desembre 2016		Desembre 2017	
	Provisions	%	Provisions	%	Provisions	%	Provisions	%
Administracions centrals o bancs centrals	(0)	0%	(0)	0%	(11)	0%	(11)	0%
Administracions regionals o autoritats locals	(8)	0%	(5)	0%	(5)	0%	(3)	0%
Entitats del Sector Públic	(322)	3%	(76)	1%	(106)	1%	(79)	1%
Bancs Multilaterals de Desenvolupament	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Organitzacions Internacionals	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Entitats	(0)	0%	(2)	0%	(5)	0%	(0)	0%
Empreses	(132)	1%	(417)	4%	(286)	4%	(212)	3%
Exposicions detallistes	(9)	0%	(110)	1%	(63)	1%	(136)	2%
Exposicions garantides per hipoteques sobre béns immobles	(18)	0%	(24)	0%	(24)	0%	(38)	1%
Exposicions en situació de <i>default</i>	(1.764)	15%	(1.451)	15%	(1.063)	15%	(1.462)	21%
Exposicions associades a riscos particularment elevats	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Bons garantits	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Entitats i empreses amb avaluació creditícia a curt termini	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Organismes d'Inversió Col·lectiva	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Exposicions de renda variable	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Altres partides	0	0%	0	0%	0	0%	(16)	0%
Total Mètode Estàndard	(2.252)	20%	(2.087)	21%	(1.564)	22%	(1.958)	28%
Empreses	(6.140)	54%	(4.465)	46%	(2.747)	39%	(2.409)	35%
<i>Corporates</i>	(3.028)	26%	(2.349)	24%	(1.695)	24%	(1.626)	23%
Pimes	(3.112)	27%	(2.116)	22%	(1.052)	15%	(782)	11%
Detallistes	(3.072)	27%	(3.160)	33%	(2.778)	39%	(2.565)	37%
Cobertes amb hipoteques sobre immobles	(1.736)	15%	(2.160)	22%	(1.973)	28%	(1.632)	24%
Pimes cobertes amb hipoteques/immobles	(979)	9%	(654)	7%	(427)	6%	(295)	4%
Exposicions detallistes renovables elegibles	(15)	0%	(14)	0%	(39)	1%	(74)	1%
Exposicions Pimes detallista	(247)	2%	(249)	3%	(178)	3%	(245)	4%
Altres exposicions detallistes	(96)	1%	(83)	1%	(161)	2%	(319)	5%
Total Mètode IRB	(9.211)	80%	(7.625)	79%	(5.525)	78%	(4.974)	72%
TOTAL(*)	(11.464)	100%	(9.712)	100%	(7.089)	100%	(6.932)	100%

(*) Només s'inclou Risc de Crèdit. No s'inclou Risc de Contrapartida ni titulitzacions ni accionarial

5.1.3. Aspectes quantitius

Distribució de les exposicions

En aquest apartat es mostra informació sobre les exposicions al Risc de Crèdit del Grup amb el detall del mètode de càlcul utilitzat per als requeriments de capital regulatori i la categoria regulatòria d'exposició per als desglossaments següents:

- Exposicions mitjanes.
- Àrea geogràfica.
- Sector d'activitat.

- Venciment residual.
- Informació sobre les exposicions en mora i correccions de valor per deteriorament d'actius.

Els imports mostrats a les taules d'aquest apartat no incorporen els imports corresponents a les exposicions de risc de contrapartida, ni de titulitzacions ni de la cartera accionarial.

Valor mitjà de les exposicions

Els imports es presenten en funció del mètode de càlcul aplicat per a cadascuna de les categories regulatòries d'exposició.

Tabla 28. Exposición media por categoría de riesgo (EU CRB-B)

Imports en millions d'euros

Categoria regulatòria de risc	Desembre 2016		Desembre 2017		Exp. Original Mitjana ⁽¹⁾	EAD mitjana
	Exp. Original ⁽¹⁾	EAD	Exp. original ⁽¹⁾	EAD		
Administracions centrals o bancs centrals	39.813	41.330	53.070	54.419	46.442	47.875
Administracions regionals o autoritats locals	13.096	11.644	12.422	10.574	12.759	11.109
Entitats del Sector Públic	4.520	3.495	4.425	3.419	4.473	3.457
Bancs Multilaterals de Desenvolupament	0	0	41	144	21	72
Organitzacions Internacionals	0	332	0	0	0	166
Entitats	2.124	1.904	2.962	2.737	2.543	2.321
Empreses	19.995	14.732	31.235	23.156	25.615	18.944
Exposicions detallistes	7.876	5.710	11.983	8.923	9.930	7.316
Exposicions garantides per hipoteques sobre béns immobles	3.245	2.767	13.361	12.727	8.303	7.747
Exposicions en situació de <i>default</i>	2.429	1.235	3.314	1.669	2.871	1.452
Exposicions associades a riscos particularment elevats	0	0	0	0	0	0
Bons garantits	714	714	19	19	366	366
Entitats i empreses amb avaluació creditícia a curt termini	0	0	0	0	0	0
Organismes d'Inversió Col·lectiva	0	0	0	0	0	0
Exposicions de renda variable	0	0	0	0	0	0
Altres partides	16.774	16.774	17.405	17.389	17.090	17.082
Total Mètode Estàndar	110.587	100.638	150.237	135.175	130.412	117.907
Empreses	60.297	46.528	60.504	47.002	60.401	46.765
<i>Corporates</i>	45.129	33.521	44.059	33.127	44.594	33.324
Pimes	15.169	13.007	16.445	13.875	15.807	13.441
Minoristes	158.484	128.079	159.636	126.518	159.060	127.299
Cobertes amb hipoteques sobre immobles	121.744	99.803	118.378	95.615	120.061	97.709
Pimes cobertes amb hipoteques/immobles	13.966	11.813	13.055	10.856	13.511	11.335
Exposicions detallistes renovables elegibles	9.192	4.495	11.110	5.311	10.151	4.903
Exposicions Pimes detallista	7.070	5.995	8.321	7.156	7.696	6.576
Altres exposicions detallistes	6.513	5.972	8.772	7.580	7.642	6.776
Total Mètode IRB	218.782	174.607	220.139	173.520	219.461	174.064
TOTAL^(**)	329.369	275.245	370.376	308.695	349.873	291.970

(¹) Exposicions abans de tècniques de mitigació del risc (CRM) i factors de conversió del crèdit

(^{**}) Només s'inclou Risc de Crèdit. No s'inclou Risc de Contrapartida ni titulitzacions ni accionarial

Distribució geogràfica de les exposicions

A continuació s'informa, a 31 de desembre de 2017, de la composició del valor d'exposició, sense deduir les correccions de valor per deteriorament, desglossada per àrees geogràfiques significatives per al Grup CaixaBank.

El valor d'exposició inclou el total de risc de crèdit, sense tenir en compte les exposicions corresponents al risc de contrapart, titulitzacions ni exposicions de la cartera accionarial.

Per al Grup CaixaBank, al tancament de 2017, el 86,7% de l'exposició es concentra a Espanya, el 9,0%, a Portugal, el 2,5%, a la resta de països de la Unió Europea i l'1,8%, en països de la resta del món.

Taula 29. Desglossament d'exposicions de crèdit per zona geogràfica (UE CRB-C)

Imports en milions d'euros

Àrea geogràfica	% sobre total	Exp. Original	EAD	APR
Espanya	71,7%	107.759	99.721	42.288
Portugal	21,0%	31.516	26.903	13.534
Unió Europea	4,0%	6.081	4.764	2.757
Altres	3,2%	4.881	3.788	3.362
Mètode estàndard	100,00%	150.237	135.175	61.941
Espanya	96,8%	213.121	168.039	43.468
Portugal	0,6%	1.218	762	240
Unió Europea	1,6%	3.559	2.853	1.457
Altres	1,0%	2.242	1.866	998
Mètode IRB	100,00%	220.139	173.520	46.164
Total^(*)		370.376	308.695	108.105

(*) No més s'inclou Risc de Crèdit. No s'inclou Risc de Contrapartida ni titulitzacions ni accionarial

Distribució de les exposicions per sector d'activitat

A continuació es detalla, per al Grup CaixaBank, a 31 de desembre de 2017, la distribució de les exposicions en termes d'EAD per tipus de sector d'activitat en funció de cadascuna de les categories regulatòries d'exposició i per mètodes utilitzats per al càlcul dels requeriments de capital regulatori.

El detall per sector d'activitat inclou el total de risc de crèdit, sense tenir en compte les exposicions corresponents al risc de contrapart, titulitzacions ni exposicions de la cartera accionarial.

Taula 30. EAD per sectors d'activitat econòmica

Imports en milions d'euros

Categoria regulatòria de risc	TOTAL	Sector Públic	Activitat Empresarial no financera	Activitat Empresarial financera	Persones físiques	Institucions sense fins de lucre al servei de les llars	Altres sectors(*)
Administracions centrals o bancs centrals	54.419	53.665	60	694	0	0	0
Administracions regionals o autoritats locals	10.574	10.565	9	0	0	0	0
Entitats del Sector Públic	3.419	3.299	1	119	0	0	0
Bancs Multilaterals de Desenvolupament	144	0	139	2	0	3	0
Organitzacions Internacionals	0	0	0	0	0	0	0
Entitats	2.737	0	451	2.281	0	4	0
Empreses	23.156	1	19.214	2.606	385	181	768
Exposicions detallistes	8.923	0	3.095	11	5.762	56	0
Exposicions garantides per hipoteques sobre béns immobles	12.727	1	2.075	183	10.438	30	0
Exposicions en situació de <i>default</i>	1.669	6	970	14	471	4	204
Exposicions associades a riscos particularment elevats	0	0	0	0	0	0	0
Bons garantits	19	0	0	19	0	0	0
Entitats i empreses amb avaluació creditícia a curt termini	0	0	0	0	0	0	0
Organismes d'Inversió Col·lectiva	0	0	0	0	0	0	0
Exposicions de renda variable	0	0	0	0	0	0	0
Altres partides	17.389	0	0	0	0	0	17.389
Total Mètode Estàndard	135.175	67.537	26.015	5.929	17.056	278	18.361
Empreses	47.002	0	44.224	2.777	0	0	0
<i>Corporates</i>	33.127	0	30.550	2.576	0	0	0
Pimes	13.875	0	13.674	201	0	0	0
Detallistes	126.518	0	20.276	60	106.182	0	0
Cobertes amb hipoteques sobre immobles	95.615	0	4.552	0	91.062	0	0
Pimes cobertes amb hipoteques/immobles	10.856	0	7.882	29	2.945	0	0
Exposicions detallistes renovables elegibles	5.311	0	745	0	4.566	0	0
Exposicions Pimes detallista	7.156	0	6.732	31	393	0	0
Altres exposicions detallistes	7.580	0	364	0	7.215	0	0
Total Mètode IRB	173.520	0	64.501	2.838	106.182	0	0
TOTAL	308.695	67.537	90.516	8.766	123.238	278	18.361

(*) Principalment resta d'immobles procedents d'adjudicacions o recuperacions, inversió immobiliaria en edificis, mobiliari i instal·lacions, etc.

El criteri utilitzat per a la construcció de les taules corresponents a sectors d'activitat s'ha revisat per a 2017.

Taula 31. EAD per sectors d'Activitat empresarial no financera (UE CRB-D)

Imports en milions d'euros

Categoria regulatòria de risc	TOTAL	Agricultura i indústria	Subminist. energia i aigua	Construcció	Comerç a l'engròs i al detall; reparació de vehicles de motor i motocicletes	Transport, Hosteleria, Informació i comunicació	Activitats immobiliàries	Actividades financieras, profesionales, administrativas, d'educació i sanitàries	Altres serveis (*)
Administracions centrals o bancs centrals	60	0	0	34	0	25	0	0	0
Administracions regionals o autoritats locals	9	6	0	0	0	0	0	0	3
Entitats del Sector Públic	1	0	1	0	0	0	0	0	0
Bancs Multilaterals de Desenvolupament	139	98	0	1	13	6	0	4	17
Organitzacions Internacionals	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Entitats	451	57	243	8	39	56	9	23	16
Empreses	19.214	1.945	3.806	3.368	1.236	3.279	1.296	2.251	2.033
Exposicions detallistes	3.095	878	37	266	810	508	93	381	123
Exposicions garantides per hipoteques sobre béns immobles	2.075	126	2	398	186	194	627	374	168
Exposicions en situació de <i>default</i>	970	82	116	176	60	114	18	93	310
Exposicions associades a riscos particularment elevats	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bons garantits	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Entitats i empreses amb avaluació creditícia a curt termini	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Organismes d'Inversió Col·lectiva	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Exposicions de renda variable	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Altres partides	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total Mètode Estàndard	26.015	3.192	4.205	4.251	2.343	4.183	2.043	3.126	2.671
Empreses	44.224	7.910	2.818	7.494	6.253	7.439	5.600	4.654	2.057
<i>Corporates</i>	30.550	5.428	2.563	4.422	4.047	5.517	3.576	3.342	1.656
Pimes	13.674	2.482	255	3.072	2.206	1.923	2.024	1.312	401
Detallistes	20.276	3.176	267	3.167	4.121	3.378	1.908	3.689	570
Cobertes amb hipoteques sobre immobles	4.552	670	35	529	866	859	119	1.272	203
Pimes cobertes amb hipoteques/immobles	7.882	930	48	1.877	1.196	1.045	1.548	1.095	144
Exposicions detallistes renovables elegibles	745	72	2	49	161	136	16	265	44
Exposicions Pimes detallista	6.732	1.413	178	695	1.816	1.269	220	981	160
Altres exposicions detallistes	364	91	4	17	82	70	6	77	19
Total Mètode IRB	64.501	11.086	3.085	10.660	10.374	10.818	7.508	8.344	2.627
TOTAL	90.516	14.278	7.290	14.912	12.717	15.001	9.551	11.470	5.298

(*) Activitats de les llars, d'organitzacions i organismes extraterritorials, uns altres serveis.

El criteri utilitzat per a la construcció de les taules corresponents a sectors d'activitat s'ha revisat per a 2017.

Taula 32. APR per sectors d'activitat econòmica

Imports en milions d'euros

Categoria regulatòria de risc	TOTAL	Sector Públic	Activitat Empresarial no financera	Activitat Empresarial financera	Persones físiques	Institucions sense fins de lucre al servei de les llars	Altres sectors (*)
Administracions centrals o bancs centrals	9.216	9.216	0	0	0	0	0
Administracions regionals o autoritats locals	371	369	2	0	0	0	0
Entitats del Sector Públic	3.072	2.952	0	119	0	0	0
Bancs Multilaterals de Desenvolupament	0	0	0	0	0	0	0
Organitzacions Internacionals	0	0	0	0	0	0	0
Entitats	984	0	218	763	0	3	0
Empreses	21.654	1	17.697	2.441	322	180	1.012
Exposicions detallistes	4.958	0	1.831	7	3.087	32	0
Exposicions garantides per hipoteques sobre béns immobles	4.674	0	850	86	3.726	12	0
Exposicions en situació de <i>default</i>	1.961	9	1.180	15	484	5	269
Exposicions associades a riscos particularment elevats	0	0	0	0	0	0	0
Bons garantits	4	0	0	4	0	0	0
Entitats i empreses amb avaluació creditícia a curt termini	0	0	0	0	0	0	0
Organismes d'Inversió Col·lectiva	0	0	0	0	0	0	0
Exposicions de renda variable	0	0	0	0	0	0	0
Altres partides	15.049	0	0	0	0	0	15.049
Total Mètode Estàndard	61.941	12.547	21.779	3.433	7.619	232	16.331
Empreses	25.247	0	23.866	1.381	0	0	0
<i>Corporates</i>	19.693	0	18.408	1.286	0	0	0
Pimes	5.554	0	5.458	95	0	0	0
Detallistes	20.917	0	5.383	20	15.514	0	0
Cobertes amb hipoteques sobre immobles	11.136	0	629	0	10.507	0	0
Pimes cobertes amb hipoteques/immobles	2.345	0	2.049	11	285	0	0
Exposicions detallistes renovables elegibles	1.253	0	203	0	1.050	0	0
Exposicions Pimes detallista	2.451	0	2.332	9	110	0	0
Altres exposicions detallistes	3.732	0	169	0	3.563	0	0
Total Mètode IRB	46.164	0	29.249	1.401	15.514	0	0
TOTAL	108.105	12.547	51.028	4.834	23.133	232	16.331

(*) Principalment resta d'immobles procedents d'adjudicacions o recuperacions, inversió immobiliària en edificis, mobiliari i instal·lacions, etc.

El criteri utilitzat per a la construcció de les taules corresponents a sectors d'activitat s'ha revisat per a 2017.

Taula 33. APR per sectors d'Activitat empresarial no financera (UE CRB-D)

Imports en milions d'euros

Categoria regulatòria de risc	TOTAL	Agricultura i indústria	Subminist. energia i aigua	Construcció	Comerç a l'engròs i al detall; reparació de vehicles de motor i motocicletes	Transport, Hosteleria, Informació i comunicació	Activitats immobiliàries	Actividades financieras, profesionales, administratives, d'educació i sanitàries	Altres serveis (*)
Administracions centrals o bancs centrals	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Administracions regionals o autoritats locals	2	1	0	0	0	0	0	0	1
Entitats del Sector Públic	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bancs Multilaterals de Desenvolupament	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Organitzacions Internacionals	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Entitats	218	43	65	4	31	52	4	11	10
Empreses	17.697	1.877	3.805	2.284	1.193	3.033	1.283	2.208	2.014
Exposicions detallistes	1.831	518	22	156	476	309	54	224	73
Exposicions garantides per hipoteques sobre béns immobles	850	49	1	157	69	78	278	152	67
Exposicions en situació de <i>default</i>	1.180	89	136	199	65	133	22	98	437
Exposicions associades a riscos particularment elevats	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bons garantits	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Entitats i empreses amb avaluació creditícia a curt termini	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Organismes d'Inversió Col·lectiva	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Exposicions de renda variable	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Altres partides	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total Mètode Estàndard	21.779	2.577	4.029	2.800	1.833	3.605	1.641	2.693	2.601
Empreses	23.866	3.860	1.159	4.948	3.103	4.483	2.687	2.619	1.006
<i>Corporates</i>	18.408	2.923	1.003	3.572	2.230	3.830	1.924	2.095	831
Pimes	5.458	937	156	1.376	873	654	763	525	175
Detallistes	5.383	822	82	1.002	1.108	931	517	777	145
Cobertes amb hipoteques sobre immobles	629	93	4	85	129	143	15	132	28
Pimes cobertes amb hipoteques/immobles	2.049	194	15	617	268	245	442	237	32
Exposicions detallistes renovables elegibles	203	18	1	14	46	46	4	60	15
Exposicions Pimes detallista	2.332	479	61	278	629	457	54	313	61
Altres exposicions detallistes	169	38	1	8	37	39	2	35	10
Total Mètode IRB	29.249	4.682	1.240	5.950	4.212	5.414	3.204	3.396	1.151
TOTAL	51.028	7.259	5.269	8.751	6.045	9.019	4.845	6.089	3.752

(*)Activitats de les llars, d'organitzacions i organismes extraterritorials, uns altres serveis.

El criteri utilitzat per a la construcció de les taules corresponents a sectors d'activitat s'ha revisat per a 2017.

Distribució de les exposicions per venciment residual

A continuació es detalla, per al Grup CaixaBank, a 31 de desembre de 2017, la distribució de les exposicions en termes de l'EAD desglossada en funció del termini de venciment residual i en funció de les categories d'exposició, per a cadascun dels mètodes de càlcul de requeriments de recursos propis mínims aplicats.

El detall per venciment inclou el total de risc de crèdit, sense tenir en compte les exposicions corresponents al risc de crèdit de contrapart ni exposicions de la cartera accionarial.

Per venciment residual, el 76% de les exposicions tenen un venciment superior a 1 any i el 57%, superior a 5 anys, explicat principalment pel pes en l'exposició de la cartera hipotecària.

Taula 34. Distribució de les exposicions per venciment residual (UE CRB-E)

Imports en milions d'euros

Categoria regulatòria de risc	Valor de l'exposició en funció del termini de venciment residual (*) (**) (***)						TOTAL
	A la vista	< 3 mesos	3 mesos - 1 any	1-5 anys	> 5 anys	Sense venciment establert	
Administracions centrals o bancs centrals	16.406	1.667	4.062	17.177	7.763	7.345	54.419
Administracions regionals o autoritats locals	0	584	3.728	2.553	3.654	55	10.574
Entitats del Sector Públic	0	65	423	677	1.836	419	3.419
Bancs Multilaterals de Desenvolupament	0	17	3	76	48	0	144
Organitzacions Internacionals	0	0	0	0	0	0	0
Entitats	238	493	453	457	114	982	2.737
Empreses	300	1.699	1.820	5.508	12.370	1.457	23.156
Exposicions detallistes	1.698	360	469	2.095	1.473	2.827	8.923
Exposicions garantides per hipoteques sobre béns immobles	0	9	48	373	12.129	169	12.727
Exposicions en situació de <i>default</i>							1.669
Exposicions associades a riscos particularment elevats	0	0	0	0	0	0	0
Bons garantits	0	0	11	8	0	0	19
Entitats i empreses amb avaluació creditícia a curt termini	0	0	0	0	0	0	0
Organismes d'Inversió Col·lectiva	0	0	0	0	0	0	0
Exposicions de renda variable	0	0	0	0	0	0	0
Altres partides	1.956	0	0	0	13.177	2.255	17.389
Total Mètode Estàndard	20.599	4.894	11.015	28.923	52.564	15.510	135.175
Empreses	16	3.628	8.468	15.671	17.556	1.663	47.002
<i>Corporates</i>	14	2.133	6.220	13.286	10.088	1.385	33.127
Pimes	2	1.495	2.248	2.385	7.468	278	13.875
Detallistes	907	1.370	2.773	14.925	106.287	257	126.518
Cobertes amb hipoteques sobre immobles	0	89	104	2.387	93.035	0	95.615
Pimes cobertes amb hipoteques/immobles	0	99	74	1.114	9.565	5	10.856
Exposicions detallistes renovables elegibles	42	39	263	4.852	116	0	5.311
Exposicions Pimes detallista	11	1.047	1.978	2.547	1.334	239	7.156
Altres exposicions detallistes	854	96	354	4.026	2.237	13	7.580
Total Mètode IRB	922	4.998	11.241	30.596	123.843	1.919	173.520
TOTAL	21.521	9.893	22.256	59.519	176.407	17.430	308.695

(*) Exposició original després de l'aplicació de correccions de valor per deteriorament i dels factors de conversió (CCF).

(**) El termini de venciment residual s'ha calculat com la diferència entre la data de procés i la data d'últim venciment. S'expressa en anys i es calcula en base ACT/360.

(***) Immobles, uns altres actius materials, caixa i uns altres

El criteri utilitzat per a la construcció de les taules corresponents a sectors d'activitat s'ha revisat per a 2017.

Taula 35. Distribució d'APR per venciment residual (UE CRB-E)

Imports en milions d'euros

Categoria regulatòria de risc	Valor de l'exposició en funció del termini de venciment residual (*) (**) (***)						TOTAL
	A la vista	< 3 mesos	3 mesos - 1 any	1-5 anys	> 5 anys	Sense venciment establert	
Administracions centrals o bancs centrals	0	0	0	7	0	9.209	9.216
Administracions regionals o autoritats locals	0	0	215	26	127	2	371
Entitats del Sector Públic	0	65	423	677	1.836	72	3.072
Bancs Multilaterals de Desenvolupament	0	0	0	0	0	0	0
Organitzacions Internacionals	0	0	0	0	0	0	0
Entitats	48	169	169	256	80	262	984
Empreses	299	1.655	1.744	5.080	11.184	1.691	21.654
Exposicions detallistes	56	213	287	1.314	983	2.105	4.958
Exposicions garantides per hipoteques sobre béns immobles	0	3	21	145	4.446	59	4.674
Exposicions en situació de <i>default</i>							1.961
Exposicions associades a riscos particularment elevats	0	0	0	0	0	0	0
Bons garantits	0	0	2	2	0	0	4
Entitats i empreses amb avaluació creditícia a curt termini	0	0	0	0	0	0	0
Organismes d'Inversió Col·lectiva	0	0	0	0	0	0	0
Exposicions de renda variable	0	0	0	0	0	0	0
Altres partides	0	0	0	0	13.088	1.961	15.049
Total Mètode Estàndard	403	2.106	2.861	7.505	31.744	15.360	61.941
Empreses	1	1.449	3.672	9.274	10.045	806	25.247
<i>Corporates</i>	0	880	2.790	8.424	6.930	669	19.693
Pimes	1	569	882	850	3.115	137	5.554
Detallistes	540	452	971	4.338	14.549	68	20.917
Cobertes amb hipoteques sobre immobles	0	5	4	100	11.026	0	11.136
Pimes cobertes amb hipoteques/immobles	0	8	15	161	2.159	1	2.345
Exposicions detallistes renovables elegibles	22	11	49	1.139	32	0	1.253
Exposicions Pimes detallista	3	377	712	850	444	64	2.451
Altres exposicions detallistes	514	51	190	2.087	888	3	3.732
Total Mètode IRB	541	1.901	4.642	13.612	24.594	874	46.164
TOTAL	943	4.008	7.504	21.118	56.338	16.234	108.105

(*) Exposició original després de l'aplicació de correccions de valor per deteriorament i dels factors de conversió (CCF).

(**) El termini de venciment residual s'ha calculat com la diferència entre la data de procés i la data d'últim venciment. S'expressa en anys i es calcula en base ACT/360.

(***) Immobles, uns altres actius materials, caixa i uns altres

En termes totals, el valor comptable brut de les exposicions de CaixaBank se situa en 365.660 milions d'euros a 31 de desembre de 2017, amb una concentració del 68% en la cartera de préstecs, el 24% en exposicions fora de balanç i el 8% restant en títols de deute.

Les exposicions en situació de *default* se situen en 15.061 milions d'euros a tancament de 2017, incloent-hi 952 milions d'euros de contribució de les exposicions fora de balanç. La taxa

d'exposicions en *default* és del 4,12% del total d'exposicions (un 5,62% per a préstecs) i la taxa de cobertura de les dotacions constituïdes sobre les exposicions en *default* és del 48,16% del total d'exposicions (un 49,00% per a préstecs).

La taula següent presenta la informació de canvis en l'estoc de préstecs i títols de deute en situació de *default* entre el tancament de l'exercici anterior i l'actual.

Taula 36. Canvis en el saldo dels préstecs i valors representatius de deute en situació de *default* i del qual valor s'ha deteriorat (UE CR2-B)

Imports en milions d'euros

		a
		Valor comptable brut de les exposicions en situació de <i>default</i>
1	Saldo d'obertura	14.285
2	Préstecs i valors representatius de deute que han passat a situació de <i>default</i> o del qual valor s'ha deteriorat des de l'últim període de referència	3.830
3	Reclassificació a situació de no <i>default</i>	(1.147)
4	Imports reconeguts com fallits	(4.135)
5	Altres canvis	1.276
6	Saldo de tancament	14.108

En línies generals, el valor comptable brut dels préstecs i títols de deute en situació de *default* es va reduir 177 milions d'euros durant l'exercici 2017, i va passar de 14.285 milions d'euros al tancament de 2016 a 14.108 milions d'euros al tancament de 2017.

L'evolució s'explica per:

- (+) 3.830 milions d'euros en préstecs i títols de deute declarats en situació de *default* des del desembre de 2016.
- (-) (1.147) milions d'euros en préstecs i títols de deute que van tornar a la situació de no *default* des del desembre de 2016.
- (-) (4.135) milions d'euros en préstecs i títols de deute que van ser cancel·lats i/o totalment amortitzats durant l'exercici.

- (+) 1.276 milions d'euros en préstecs i títols de deute que s'explicarien per altres canvis, principalment per la incorporació dels actius en *default* procedents de BPI en l'exercici.

La taula següent presenta les exposicions de CaixaBank desglossades per sector FINREP, és a dir, mostrant els diferents sectors o segments dels estats financers del Grup CaixaBank a 31 de desembre de 2017.

Taula 37. Qualitat creditícia de les exposicions per categoria d'exposició i instrument (UE CR1-A)

Imports en milions d'euros

		a	b	c	d	e	f	g
		Valor comptable brut de		Ajust per Risc de Crèdit específic	Ajust per Risc de Crèdit general	Fallits acumulats	Càrrecs per ajustos per Risc de Crèdit	Valors net (a+b-c-d)
		Exposicions en situació de <i>default</i>	Exposicions que no estan en situació de <i>default</i>					
1	Bancs centrals	-	17.097	-	-	-	-	17.097
2	Administracions públiques	194	41.265	21	1	41	18	41.437
3	Entitats de crèdit	0	8.849	0	0	2	0	8.849
4	Altres societats financeres	157	6.517	63	16	68	43	6.594
5	Societats no financeres	7.092	114.868	3.740	1.217	11.484	45	117.003
6	Llars	7.617	162.005	1.640	555	3.875	186	167.427
7	Total	15.061	350.599	5.464	1.789	15.469	292	358.406
8	De les quals: Préstecs	13.991	234.750	5.143	1.712	15.469	124	241.886
9	De les quals: Valors representatius de deute	117	30.076	35	7	0	40	30.152
10	De les quals: Exposicions fora de balanç	952	85.773	287	70	-	128	86.368

Tal com s'aprecia a la taula, una part substancial de la cartera es concentra en finançament a llars (46% del valor comptable brut), que acumula el 51% de les exposicions en *default* i el 30% de les provisions. D'altra banda, més del 47% de les exposicions en *default* procedeixen de societats no financeres, que acumulen el 68% de les provisions.

La taula següent presenta la informació dels préstecs a societats no financeres desglossats per sector econòmic.

Taula 38. Qualitat creditícia de préstecs per a societats no financeres per sector econòmic (UE CR1-B)

Imports en milions d'euros

	a	b	c	d	e	f	g
	Valor comptable brut de		Ajust per Risc de Crèdit específic	Ajust per Risc de Crèdit general	Fallits acumulats	Càrrecs per ajustos per risc de crèdit	Valors net (a+b-c-d)
Exposicions en situació de default	Exposicions que no estan en situació de default						
1 Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	134	1.423	37	9	193	(47)	1.510
2 Indústries extractives	10	302	4	1	30	(3)	308
3 Indústria manufacturera	498	8.941	245	32	904	47	9.161
4 Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	233	6.959	111	75	20	10	7.005
5 Subministrament d'aigua	70	1.063	32	5	15	8	1.095
6 Construcció	1.588	8.383	661	88	6.252	(351)	9.222
7 Comerç a l'engròs i al detall	720	9.314	410	36	646	61	9.588
8 Transport i emmagatzematge	218	5.525	106	23	145	59	5.615
9 Hostaleria	321	3.907	157	11	230	(5)	4.061
10 Informació i comunicacions	121	1.942	57	7	221	(6)	1.999
11 Activitats immobiliàries	520	9.304	559	38	919	18	9.227
12 Activitats professionals, científiques i tècniques	857	3.338	687	14	359	409	3.495
13 Activitats administratives i serveis auxiliars	43	1.735	33	10	191	(118)	1.735
14 Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria	2	297	0	1	2	0	298
15 Educació	64	345	30	7	17	9	372
16 Activitats sanitàries i de serveis socials	47	988	15	4	19	6	1.016
17 Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	81	512	50	4	40	(11)	538
18 Altres serveis	263	6.969	212	876	363	(164)	6.143
19 Total	5.789	71.247	3.408	1.240	10.563	(78)	72.388

Una part substancial de la cartera es concentra en els sectors econòmics Comerç a l'engròs i al detall (13,0% del valor comptable brut), Construcció (12,9%), Activitats Immobiliàries (12,8%) i Indústria Manufacturera (12,3%), mentre les exposicions en *default* es concentren sobretot en els sectors Construcció (27,4%), Activitats professionals, científiques i tècniques (14,8%) i

Comerç a l'engròs i al detall (12,4%).

La taula següent presenta la informació de les exposicions de CaixaBank desglossades per àrea geogràfica, diferenciant Espanya, Portugal, la resta de països de la Unió Europea i els països de la resta del món.

Taula 39. Qualitat creditícia de les exposicions per zona geogràfica (UE CR1-C)

Imports en milions d'euros

		a	b	c	d	e	f	g
		Valor comptable brut de		Ajust per Risc de Crèdit específic	Ajust per Risc de Crèdit general	Fallits acumulats	Càrrecs per ajustos per risc de crèdit	Valors net (a+b-c-d)
	Exposicions en situació de <i>default</i>	Exposicions que no estan en situació de <i>default</i>						
1	Espanya	13.086	298.153	4.878	1.633	15.132	(373)	304.728
2	Portugal	1.397	30.473	486	103	38	583	31.282
3	Resta Unió Europea	186	9.440	57	27	54	61	9.542
4	Resta del món	392	12.533	43	26	245	21	12.855
5	Total	15.061	350.599	5.464	1.789	15.469	292	358.406

Al tancament de 2017, el 85,1% del valor comptable brut de les exposicions es concentra a Espanya, el 8,7%, a Portugal, el 2,6%, a la resta de països de la Unió Europea i el 3,5%, en països

de la resta del món. La taula següent presenta el valor comptable brut de les exposicions vençudes desglossades per trams de dies de venciment i producte.

Taula 40. Antiguitat de les exposicions vençudes (UE CR1-D)

Imports en milions d'euros

		a	b	c	d	e	f
		Valors comptables bruts					
		≤ 30 dies	> 30 dies ≤ 60 dies	> 60 dies ≤ 90 dies	> 90 dies ≤ 180 dies	> 180 dies ≤ 1 any	> 1 any
1	Préstecs	1.376	644	301	861	1.305	4.991
2	Valors representatius de deute	0	0	0	0	0	0
3	Total exposicions	1.376	644	301	861	1.305	4.991

Del total de les exposicions vençudes, el 53% estan vençudes des de fa més d'un any, mentre que un 24% són exposicions que estan vençudes des de fa menys de 90 dies.

La taula següent presenta la informació de les exposicions dubtoses i exposicions reestructurades i refinançades desglossades per tipus de producte.

Taula 41. Exposicions dubtoses i exposicions reestructurades i refinançades (UE CR1-E)

Imports en milions d'euros

	a	b	c	d	e	f	g	h		i		j		k		l		m					
								Valor comptable brut de les exposicions normals i dubtoses						Deteriorament de valor acumulat i provisions i ajustos negatius						Garanties reals i financeres rebudes			
								De les quals: normals però vençudes > 30 dies i ≤ 90 dies			De les quals: normals reestructurades i refinançades			De les quals: dubtoses			En exposicions normals		En exposicions dubtoses		En exposicions dubtoses		De les quals: exposicions reestructurades i refinançades
			De les quals: en situació de <i>default</i>			De les quals: deteriorades			De les quals: reestructurades i refinançades		De les quals: reestructurades i refinançades		De les quals: reestructurades i refinançades		De les quals: reestructurades i refinançades								
1	Valors representatius de deute	30.194	-	11	130	117	130	13	7	0	35	4	-	-	-	-	-	-	-				
2	Préstecs i bestretes	248.741	556	4.473	14.081	13.991	11.673	7.820	1.712	117	5.143	2.506	7.334	7.647									
3	Exposicions fora de balanç	86.725	-	37	967	952	-	23	70	1	287	2	237	23									
4	Total exposicions	365.660	556	4.522	15.179	15.061	11.804	7.856	1.789	118	5.464	2.512	7.571	7.670									

Del total d'exposicions de CaixaBank al tancament de 2017, 15.179 milions d'euros són exposicions dubtoses i 15.061 milions d'euros, exposicions en situació de *default*.

Pel que fa a la cartera de préstecs reestructurats i refinançats, se situa en 12.378 milions d'euros a

31 de desembre de 2017, 4.522 milions d'euros dels quals es troben en situació normal i 7.856 milions d'euros, en situació dubtosa.

La taula següent separa el total d'exposicions de CaixaBank a desembre de 2017 entre exposicions garantides i no garantides.

Tabla 42. Técnicas de reducción del Riesgo de Crédito – Visión general (EU CR3)

Imports en milions d'euros

	a	b	c	d	e
	Exposicions no garantides – Import en llibres	Exposicions garantides – Import en llibres	Exposicions cobertes amb garanties reals	Exposicions cobertes amb garanties financeres	Exposicions garantides amb derivats de crèdit
1 Total préstecs	110.762	137.979	133.161	596	1
2 Total valors representatius de deute	30.150	43	34	9	-
3 Total exposicions	140.912	138.022	133.195	605	1
4 De les quals: en situació de <i>default</i>	4.435	9.673	6.929	14	1

Del total d'exposicions a tancament de 2017, les exposicions garantides amb col·lateral representen un 49% del total i un 55% en el cas dels préstecs. Pel que fa a les exposicions en situació de *default*, les exposicions garantides amb col·lateral són un 69% del total.

Variacions en les pèrdues per deteriorament i provisions

1. Variacions en el fons de provisions

A continuació es mostra el detall de les modificacions dutes a terme a les correccions de valor de diversos epígrafs del Balanç de situació consolidat i a les provisions per riscos i compromisos contingents del Grup CaixaBank en l'exercici 2017¹⁰.

Taula 43. Canvis en el saldo dels ajustos per Risc de Crèdit General i Específic (UE CR2-A)

Imports en milers d'euros

	a	b
	Ajust acumulat per Risc de Crèdit Específic	Ajust acumulat per Risc de Crèdit General
1 Saldo d'obertura	2.379.550	4.353.020
2 Augments deguts a dotacions per a pèrdues creditícies estimades durant el període	285.310	503.855
3 Disminucions degudes a imports per a pèrdues creditícies estimades revertits durant el període	-497.023	-460.205
4 Disminucions degudes als imports aplicats amb càrrec als ajustos acumulats per Risc de Crèdit	-361.229	-522.027
5 Transferències entre ajustos per Risc de Crèdit	-489	0
6 Impacte dels diferencis de canvi		
7 Combinacions de negoci, incloses les adquisicions i les alienacions de filials	292.119	787.722
8 Altres ajustos	266.363	-130.457
9 Saldo de tancament	2.364.601	4.531.908
10 Recuperacions d'ajustos per Risc de Crèdit registrades directament en el compte de resultats	101.829	185.987
11 Ajustos per Risc de Crèdit Específic registrats directament en el compte de resultats	-17.713	-600.370

¹⁰ Vegeu notes 12.3 «Fons de deteriorament» i 21 «Provisions» dels Comptes Anuals del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2017.

2. Pèrdues per deteriorament i reversions de les pèrdues anteriorment reconegudes

El detall de les pèrdues per deteriorament i les reversions de les pèrdues prèviament reconegudes en actius fallits, registrades directament contra el compte de pèrdues i guanys consolidat del Grup CaixaBank en l'exercici 2017 es mostra a la taula següent¹¹.

Taula 44. Pèrdues per deteriorament i reversions de les pèrdues

Imports en milions d'euros

	Total
Sanejaments	(733)
Préstecs i partides a cobrar	(519)
Instrumentos de patrimoni	(140)
Valors representatius de deute	(4)
Actius tangibles- Ús propi	
Actius intangibles	(70)
Altres actius	
Dotacions netes	(685)
Préstecs i partides a cobrar	(554)
Valors representatius de deute	(31)
Altres actius-Existències	(47)
Actius tangibles - Inversions immobiliàries	(23)
Actius tangibles-Ús propi	(30)
Recuperació d'actius	298
Valor total	(1.120)

Utilització del mètode basat en qualificacions internes

El mes de juliol de 2005, el Consell d'Administració de "la Caixa" va aprovar, en línia amb les indicacions del Banc d'Espanya, el Pla Director d'Implantació de Basilea II. En aquell moment, "la Caixa" va sol·licitar formalment al Banc d'Espanya l'autorització per a l'ús de models interns en el mesurament del risc de crèdit. Durant l'exercici 2007, el Banc d'Espanya va efectuar-ne el procés de validació i va emetre, en data 25 de juny de 2008, la corresponent autorització perquè el Grup "la Caixa" pogués procedir a partir d'aquell exercici a aplicar-los en el càlcul de les seves exigències de capital.

El Banc d'Espanya ha autoritzat la utilització del mètode basat en qualificacions internes (mètode

IRB) per al càlcul dels requeriments de recursos propis de les exposicions creditícies següents:

- Exposicions valuades pels models de préstecs hipotecaris a persones físiques (de comportament i admissió), amb aplicació d'estimacions pròpies de pèrdues en cas d'impagament i dels factors de conversió de crèdit.
- Exposicions valuades pels models per a préstecs personals a persones físiques (de comportament i admissió), amb aplicació d'estimacions pròpies de pèrdues en cas d'impagament i dels factors de conversió de crèdit.
- Exposicions valuades pels models de targetes a persones físiques (de comportament i admissió), amb aplicació d'estimacions pròpies de pèrdues en cas d'impagament i dels factors de conversió de crèdit.
- Exposicions valuades pels models de pimes, en les variants de mitjanes empreses, petites empreses i microempreses, amb aplicació d'estimacions pròpies de pèrdues en cas d'impagament i dels factors de conversió de crèdit.
- Exposicions valuades pel model de pimes promotores, amb aplicació d'estimacions pròpies de pèrdues en cas d'impagament i dels factors de conversió de crèdit.
- Exposicions valuades pel model de corporativa, amb aplicació d'estimacions pròpies de pèrdues en cas d'impagament i dels factors de conversió de crèdit.
- Exposicions de renda variable valuades pel mètode basat en qualificacions internes, en les seves modalitats de models interns (VaR), PD/LGD i simple ponderació del risc.

Amb efectes a tancament de l'exercici 2009, el Banc d'Espanya va autoritzar la utilització del mètode IRB per al càlcul dels requeriments de recursos propis de les exposicions creditícies derivades de l'operativa de MicroBank de "la Caixa", SA després de la reorganització del Grup Nou Micro Bank, SA.

¹¹ Vegeu notes 34 «Deteriorament del valor o reversió del deteriorament d'actius financers no valorats a valor raonable amb canvi en resultats» i 35 «Deteriorament del valor o reversió del deteriorament del valor d'actius no financers» dels Comptes Anuals del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2017.

1. Integració de les estimacions internes en la gestió

Els resultats de les eines esmentades anteriorment s'utilitzen per desenvolupar les actuacions següents¹²:

- Suport en la decisió.
- Sistema de facultats per pèrdua esperada en la concessió de risc a empreses.
- Sistema de diagnòstics per prima de risc en la concessió de risc a particulars.
- Optimització de processos interns i funció de seguiment.
- Sistema de Rendibilitat Ajustada a Risc (RAR).
- Sistema de *Pricing* en la concessió de risc.
- Càlcul de provisions per models interns sota NIC39 o Circular 4/2016 del Banc d'Espanya. A partir de l'1 de gener de 2017, també s'utilitzaran per al càlcul de provisions i classificació comptable sota l'IFRS9 o la Circular 4/2017 del Banc d'Espanya.

2. Procés de gestió i reconeixement de la reducció del risc

El resultat de les tècniques de mitigació de riscos de la cartera IRB es reflecteix en l'estimació i assignació dels paràmetres de severitat (LGD) que seran diferents segons les garanties aportades. Per a això s'observa per a cada operació el tipus de garantia: financera, béns arrels o altres de col·laterals. Addicionalment, en el cas dels béns arrels utilitzats com a col·laterals es consulta la característica de la garantia hipotecària per tal de determinar si es tracta d'un bé residencial o comercial.

Descripció del procés intern d'assignació de qualificacions per a cada categoria d'exposició

1. Estructura dels sistemes interns de qualificació

CaixaBank disposa de models interns de qualificació creditícia que, a través de l'assignació de qualificacions de solvència o *ratings* interns als clients, permet fer una predicció de la probabilitat d'incompliment de cada acreditat, cobrint gairebé la totalitat de l'activitat creditícia.

Aquests models interns de qualificació creditícia, desenvolupats d'acord amb l'experiència històrica de mora de l'Entitat i que incorporen els mesuraments necessaris per ajustar els resultats al cicle econòmic, estan orientats tant al producte com al client. Les eines orientades al producte prenen en consideració característiques específiques del deutor relacionades amb el producte en qüestió i són utilitzades bàsicament en l'àmbit de l'admissió de noves operacions de banca detallista. Pel que fa a les eines orientades al client, aquestes avaluen la probabilitat d'incompliment del deutor de manera genèrica, tot i que en el cas de persones físiques poden aportar resultats diferenciats per producte.

Les eines orientades al client a CaixaBank estan constituïdes per *scorings* de comportament per a persones físiques i per *ratings* d'empreses, i estan implantats a tota la xarxa d'oficines integrades dins les eines habituals de concessió de productes d'actiu.

Per a empreses, les eines de *rating* estan enfocades per client i varien notablement en funció del segment al qual pertanyen. Les qualificacions obtingudes també se sotmeten a un ajust al cicle econòmic que segueix la mateixa estructura que per a les persones físiques.

CaixaBank disposa d'una funció de *rating* corporatiu per a la qualificació especialitzada del segment de grans empreses i ha desenvolupat models de qualificació interna. Aquests models són de caràcter «expert» i requereixen la participació dels analistes. La construcció d'aquests models s'ha alineat amb la metodologia de Standard & Poor's, de manera que s'han pogut utilitzar taxes d'incompliment global publicades per aquesta agència de *rating* que afegeixen fiabilitat a la metodologia.

• Models d'estimació de la probabilitat d'impagament (PD)

CaixaBank disposa de 26 models interns d'estimació de probabilitat d'impagament (PD) que cobreixen la major part de carteres del Grup. En els segments encara no coberts, es fa la captura d'informació rellevant per construir, en el futur, eines d'estimació de la probabilitat d'incompliment.

¹² Al final d'aquesta secció es dona més detall sobre la integració de les estimacions internes en la gestió.

Es defineix el *default* com la incapacitat de la contrapart per complir amb les seves obligacions de pagament. El tipus de probabilitat d'incompliment (PD) estimada a l'Entitat és *through the cycle*. És a dir, s'associen les puntuacions assignades pels models de qualificació a probabilitats de *default* mitjanes per a un cycle econòmic complet. Aquesta estimació es fa ancorant la corba de probabilitats de *default* a la tendència de llarg termini (tendència central) estimada per a la cartera. Una vegada assignada una probabilitat d'incompliment a cada contracte/client, aquesta es tradueix a l'Escala Mestre, categorització a la qual es vinculen els resultats de totes les eines de *scoring* i *rating*, que en facilita la interpretació. La taula següent mostra de manera resumida la correspondència entre escala mestra i la probabilitat d'incompliment.

Taula 45. Escala mestra de qualificacions creditícies

Escala mestra	PD Mínima (%)	PD Màxima (%)
0	0,00%	0,03%
1	0,03%	0,08%
2	0,08%	0,18%
3	0,18%	0,42%
4	0,42%	1,00%
5	1,00%	2,34%
6	2,34%	5,37%
7	5,37%	11,84%
8	11,84%	24,15%
9	24,15%	100,00%

En les taules d'aquest document en què es mostra l'obertura per Tram de PD de la cartera IRB no es mostra referència alguna a l'Escala Mestre 0 a causa de que PD regulatòria mínima aquesta establerta en 0,03%

- **Models d'estimació de l'exposició en el moment de *default* (EAD)**

CaixaBank disposa de 9 models interns d'estimació de l'exposició en el moment de *default* (EAD).

L'exposició en el moment de *default* (EAD) es defineix com la quantitat que s'espera que el client degui a l'entitat de crèdit en el supòsit d'una entrada en mora en algun moment durant els pròxims 12 mesos.

Es calcula l'EAD com el disposat actual (quantitat reflectida en l'actiu del balanç de l'Entitat) més un percentatge del concedit no utilitzat (disponible), això és, un factor

d'equivalència denominat CCF (*credit conversion factor*) i que representa una estimació quantitativa de quin percentatge de l'import no utilitzat pel client s'estima que serà finalment utilitzat o disposat en el moment d'entrada en morositat.

El mètode utilitzat a l'Entitat per a l'estimació de l'EAD consisteix en l'enfocament de l'horitzó variable (fixant un any com a horitzó per calcular els CCF observats).

Actualment, els models d'EAD existents a l'Entitat per als compromisos de saldos disponibles s'han desenvolupat segons el segment del titular i del producte.

- **Models d'estimació de la pèrdua en cas de *default* (LGD)**

CaixaBank disposa de 38 models interns d'estimació de la pèrdua en cas de *default* (LGD).

L'LGD és la pèrdua econòmica derivada d'un esdeveniment de *default*. Actualment, a l'Entitat s'estima una LGD mitjana a llarg termini, així com una LGD sota condicions adverses del cycle (*Downturn*) per a totes les operacions que no estan en *default*. Així mateix, per a les operacions que es troben en *default*, s'està calculant una estimació no esbiaixada de la pèrdua (*Best Estimate*).

2. Models de qualificació

A continuació es descriuen els models de qualificació aprovats per ser utilitzats en el càlcul de requeriments de recursos propis pel mètode IRB:

Particulars i autònoms

- **Comportament Actiu:** avalua mensualment tots els clients operatius (particulars o autònoms) titulars d'alguna operació amb garantia personal o hipotecària.

El seu ús principal és el seguiment del risc viu de totes les operacions amb més de 6 mesos d'antiguitat d'aquests clients.

En la construcció del model es va utilitzar una metodologia d'anàlisi multivariant (regressió logística). Es basa exclusivament en dades del comportament financer del client.

- **Comportament No Actiu:** avalua mensualment tots els clients (particulars o autònoms) sense contractes d'actiu excepte targetes de crèdit.

El seu ús principal és el seguiment del risc viu de les targetes amb més de 6 mesos d'antiguitat de clients i descoberts.

En la construcció del model es va utilitzar una metodologia d'anàlisi multivariant (regressió logística). Es basa exclusivament en dades del comportament financer del client.

- **Hipotecari Client:** s'utilitza per a l'avaluació en el moment d'admissió d'operacions amb garantia hipotecària a clients. La qualificació del moment de concessió es manté durant els 6 primers mesos de vida de l'operació.

En la construcció del model es va utilitzar una metodologia d'anàlisi multivariant (regressió logística). Es basa en dades relatives a l'operació, sociodemogràfiques i del comportament financer del client.

- **Hipotecari No Client:** s'utilitza per a l'avaluació en el moment d'admissió d'operacions amb garantia hipotecària a no clients. La qualificació del moment de concessió es manté durant els 6 primers mesos de vida de l'operació.

En la construcció del model es va utilitzar una metodologia d'anàlisi multivariant (regressió logística). Es basa en dades relatives a l'operació, de la garantia i sociodemogràfiques del client.

- **Personal Client:** s'utilitza per a l'avaluació en el moment d'admissió d'operacions amb garantia personal a clients i l'admissió de targetes a clients. La qualificació del moment de concessió es manté durant els 6 primers mesos de vida de l'operació.

En la construcció del model es va utilitzar una metodologia d'anàlisi multivariant (regressió logística). Es basa en dades relatives a l'operació, sociodemogràfiques i del comportament financer del client.

- **Personal No Client:** s'utilitza per a l'avaluació en el moment d'admissió d'operacions amb garantia personal a no clients. La qualificació del moment de concessió es manté durant els 6 primers mesos de vida de l'operació.

En la construcció del model es va utilitzar una metodologia d'anàlisi multivariant (regressió logística). Es basa en dades relatives a l'operació, característiques del risc del prestatari i en dades del client (sociodemogràfiques, laborals, econòmiques, etc.).

- **Autònom Client:** s'utilitza per a l'avaluació en el moment d'admissió d'operacions amb garantia personal a clients amb finalitat empresarial. La qualificació del moment de concessió es manté durant els 6 primers mesos de vida de l'operació.

En la construcció del model es va utilitzar una metodologia d'anàlisi multivariant (regressió logística). Es basa en dades relatives a l'operació, sociodemogràfiques i del comportament financer del client.

- **Targetes No Client:** s'utilitza per a l'avaluació en el moment d'admissió de targetes a no clients. La qualificació del moment de concessió es manté durant els 6 primers mesos de vida de l'operació.

En la construcció del model es va utilitzar una metodologia d'anàlisi multivariant (regressió logística). Es basa en dades relatives a l'operació, característiques del risc del prestatari i en dades del client (sociodemogràfiques, laborals, econòmiques, etc.).

Empreses

- **Rating de Pimes i Pimes Promotores:** els models de *Rating* de Pimes i Pimes Promotores tenen com a objecte assignar una puntuació interna o *rating* a les empreses privades classificades com a Microempresa, Petita Empresa, Mitjana Empresa o Pime Promotora, segons la segmentació de risc intern. S'avalua mensualment tota la cartera de Pimes i Pimes Promotores, així com en el moment de concessió d'una nova operació a una Pime o Pime Promotora si no es disposa de *rating* calculat.

En la construcció dels quatre models es va utilitzar una metodologia d'anàlisi multivariant (regressió logística). Es basa en:

- Informació financera: informació disponible en els balanços i comptes de resultats. Per exemple: actius totals, fons propis o benefici net.
- Informació d'operativa: informació operativa bancària i creditícia de l'empresa client, tant en la seva relació amb CaixaBank com amb la resta de bancs del sistema financer espanyol (CIRBE). Per exemple: saldo mitjà dels productes de passiu o mitjana utilització CIRBE.

- Informació qualitativa: basada en característiques de l'empresa i la seva posició en el sector. Per exemple: experiència del gerent de l'empresa, règim patrimonial dels immobles, etc.
- **Rating de Corporativa:** el model de *rating* de Corporativa té com a objecte assignar una puntuació interna o *rating* a les empreses privades i promotores immobiliàries classificades com a grans empreses segons la segmentació interna de risc de CaixaBank. El càlcul del *rating* de Corporativa el fa una unitat centralitzada, i la periodicitat de recàlcul del *rating* dependrà de la recepció de nova informació a incorporar a la valoració, tenint en compte que hi ha una vigència màxima de 12 mesos.

El model de Corporativa està basat en judici expert, construït seguint la metodologia de Standard & Poor's, i es basa en la utilització de diferents eines de *rating* (*templates* o plantilles) en funció del sector al qual pertany l'empresa.

Les variables intervinents en el model de Corporativa tenen en compte aspectes tant qualitatiu com quantitatiu:

- Les variables de tipus qualitatiu són representatives del risc de negoci, com per exemple la posició sectorial de l'empresa.
- Les variables quantitatives són en general ràtios financeres, com per exemple deute total sobre EBITDA.

Valors d'exposició i APR per a carteres IRB de crèdit

A les taules següents es detalla per a cada segment IRB, en funció dels graus de deutor, informació relativa a les exposicions del Grup CaixaBank a 31 de desembre de 2017.

Taula 46. IRB - Exposicions al Risc de Crèdit per cartera i interval de PD segment Corporates (UE CR6)

Imports en milions d'euros

Tram PD	PD Mitjana	Exposició Original			EAD			Nombre de deutors (*)	LGD	Venciment mitjà anys	APR	Densitat d'APRs	PE	Ajustos de valor i provisions	Capital (8%)
		Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total Exposició Original	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total EAD								
1	0,06%	626	425	1.051	626	93	719	0	34,15%	1,2	68	9,43%	0,2	(1)	5
2	0,13%	2.314	3.768	6.082	2.314	1.656	3.970	1	33,41%	3,2	1.121	28,23%	1,7	(3)	90
3	0,27%	9.057	7.889	16.946	9.057	3.615	12.672	1	34,59%	6,0	5.662	44,68%	11,6	(7)	453
4	0,64%	3.935	2.507	6.443	3.935	995	4.930	1	37,19%	4,4	3.645	73,94%	11,8	(14)	292
5	1,31%	3.715	1.597	5.312	3.715	640	4.354	1	33,67%	5,8	3.784	86,89%	19,0	(14)	303
6	3,53%	2.521	1.313	3.834	2.521	430	2.951	1	35,66%	5,8	3.275	110,96%	37,1	(15)	262
7	9,15%	666	533	1.200	666	160	826	0	30,62%	3,8	1.075	130,09%	23,0	(9)	86
8	18,32%	67	8	75	67	3	70	0	34,96%	5,2	131	187,21%	4,4	(1)	10
9	42,74%	341	97	438	341	24	366	0	37,09%	4,7	726	198,38%	59,4	(33)	58
Cartera Sana	1,54%	23.242	18.137	41.380	23.242	7.617	30.859	6	34,74%	5,1	19.485	63,14%	168,1	(96)	1.559
<i>Default</i>	100%	2.128	551	2.679	2.128	139	2.267	1	68,56%	4,6	208	9,17%	1.554,5	(1.530)	17
Total	8,28%	25.371	18.688	44.059	25.371	7.756	33.127	7	37,05%	5,1	19.693	59,45%	1.722,6	(1.626)	1.575

(*) Nombre de deutors en milers

Només s'inclou Risc de Crèdit. No s'inclou Risc de Contrapartida ni titulitzacions ni accionarial

Taula 47. IRB - Exposicions al Risc de Crèdit per cartera i interval de PD segment Pimes (UE CR6)

Imports en milions d'euros

Tram PD	PD Mitjana	Exposició Original			EAD			Nombre de deutors (*)	LGD	Venciment mitjà anys	APR	Densitat d'APRs	PE	Ajustos de valor i provisions	Capital (8%)
		Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total Exposició Original	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total EAD								
1	0,05%	392	199	591	392	78	470	3	31,30%	7,1	50	10,54%	0,1	(1)	4
2	0,13%	1.910	786	2.696	1.910	402	2.312	9	31,82%	5,2	428	18,53%	0,9	(6)	34
3	0,30%	1.751	550	2.301	1.751	246	1.998	7	30,06%	6,3	586	29,32%	1,8	(9)	47
4	0,65%	2.129	875	3.004	2.129	355	2.484	8	31,72%	6,5	1.074	43,25%	5,1	(13)	86
5	1,57%	2.074	656	2.731	2.074	217	2.291	8	29,50%	8,1	1.296	56,59%	10,7	(17)	104
6	3,16%	1.415	521	1.936	1.415	117	1.532	9	28,31%	9,5	1.011	66,04%	13,6	(27)	81
7	6,73%	535	204	739	535	29	564	2	28,03%	12,1	474	83,99%	10,9	(19)	38
8	19,68%	152	18	170	152	5	157	1	23,98%	9,5	156	99,29%	7,3	(8)	12
9	36,55%	238	43	281	238	6	244	1	30,13%	12,4	307	126,13%	26,6	(11)	25
Cartera Sana	2,22%	10.596	3.853	14.449	10.596	1.454	12.050	47	30,29%	7,4	5.382	44,67%	76,9	(110)	431
<i>Default</i>	100%	1.756	241	1.996	1.756	70	1.825	4	36,80%	9,5	171	9,37%	671,6	(673)	14
Total	15,08%	12.352	4.093	16.445	12.352	1.524	13.875	51	31,14%	7,6	5.554	40,02%	748,5	(782)	444

(*) Número de deudores en miles

Només s'inclou Risc de Crèdit. No s'inclou Risc de Contrapartida ni titulitzacions ni accionarial

Taula 48. IRB - Exposicions al Risc de Crèdit per cartera i interval de PD segment detallistes cobertes amb hipoteques sobre immobles (UE CR6)

Imports en milions d'euros

Tram PD	PD Mitjana	Exposició Original			EAD			Nombre de deutors (*)	LGD	Venciment mitjà anys	APR	Densitat d'APRs	PE	Ajustos de valor i provisions	Capital (8%)
		Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total Exposició Original	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total EAD								
1	0,04%	38.919	11.431	50.349	38.919	267	39.186	685	16,13%	17,7	732	1,87%	2,4	(178)	59
2	0,10%	20.161	5.944	26.105	20.161	90	20.251	323	18,69%	19,3	978	4,83%	3,9	(91)	78
3	0,23%	11.777	2.635	14.413	11.777	45	11.822	181	19,00%	19,3	1.071	9,06%	5,3	(60)	86
4	0,55%	8.332	1.733	10.066	8.332	28	8.360	124	19,58%	19,0	1.440	17,22%	9,0	(51)	115
5	1,43%	4.762	697	5.458	4.762	13	4.775	74	20,19%	18,5	1.598	33,47%	13,7	(33)	128
6	3,16%	2.466	335	2.801	2.466	7	2.473	42	19,27%	18,2	1.287	52,06%	15,1	(22)	103
7	7,40%	1.603	197	1.799	1.603	4	1.606	26	19,64%	18,4	1.323	82,36%	23,4	(22)	106
8	16,53%	1.166	113	1.279	1.166	3	1.168	17	19,71%	18,3	1.298	111,13%	38,1	(28)	104
9	33,78%	1.064	77	1.141	1.064	2	1.066	14	20,00%	18,1	1.299	121,86%	72,3	(46)	104
Cartera Sana	1,02%	90.250	23.162	113.411	90.250	457	90.707	1.487	17,85%	18,5	11.026	12,16%	183,2	(531)	882
<i>Default</i>	100%	4.908	59	4.967	4.908	0	4.908	45	32,75%	19,2	111	2,26%	1.607,5	(1.102)	9
Total	6,10%	95.158	23.221	118.378	95.158	457	95.615	1.532	18,61%	18,5	11.136	11,65%	1.790,7	(1.632)	891

(*) Número de deudores en miles

Només s'inclou Risc de Crèdit. No s'inclou Risc de Contrapartida ni titulitzacions ni accionarial

Taula 49. IRB - Exposicions al Risc de Crèdit per cartera i interval de PD segment Detallistes Pimes cobertes amb hipoteques sobre immobles (UE CR6)

Imports en milions d'euros

Tram PD	PD Mitjana	Exposició Original			EAD			Nombre de deutors (*)	LGD	Venciment mitjà anys	APR	Densitat d'APRs	PE	Ajustos de valor i provisions	Capital (8%)
		Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total Exposició Original	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total EAD								
1	0,04%	1.312	441	1.752	1.312	17	1.329	23	13,29%	13,0	17	1,27%	0,1	(6)	1
2	0,11%	1.176	339	1.515	1.176	15	1.191	16	15,04%	13,1	37	3,14%	0,2	(4)	3
3	0,28%	1.234	287	1.521	1.234	17	1.251	14	16,91%	12,6	89	7,13%	0,6	(5)	7
4	0,63%	1.158	331	1.489	1.158	19	1.176	12	17,59%	12,9	153	13,01%	1,3	(7)	12
5	1,47%	1.622	281	1.903	1.622	16	1.638	15	18,71%	12,8	395	24,14%	4,5	(10)	32
6	3,42%	1.819	370	2.189	1.819	22	1.841	21	18,27%	13,0	809	43,93%	11,5	(15)	65
7	6,56%	565	148	712	565	3	568	6	19,55%	15,0	344	60,47%	7,2	(9)	27
8	16,83%	232	25	257	232	1	233	3	18,07%	13,7	183	78,56%	7,2	(5)	15
9	34,96%	299	29	329	299	1	300	3	19,40%	13,4	272	90,46%	20,4	(10)	22
Cartera Sana	2,95%	9.417	2.250	11.667	9.417	111	9.528	111	17,09%	13,1	2.299	24,13%	53,1	(71)	184
<i>Default</i>	100%	1.328	60	1.388	1.328	0	1.328	10	31,47%	12,4	46	3,46%	417,9	(224)	4
Total	14,82%	10.745	2.310	13.055	10.745	111	10.856	121	18,85%	13,0	2.345	21,60%	471,0	(295)	188

(*) Número de deudores en miles

Només s'inclou Risc de Crèdit. No s'inclou Risc de Contrapartida ni titulitzacions ni accionarial

Taula 50. IRB - Exposicions al Risc de Crèdit per cartera i interval de PD segment detallistes renovables elegibles (UE CR6)

Imports en milions d'euros

Tram PD	PD Mitjana	Exposició Original			EAD			Nombre de deutors (*)	LGD	Venciment mitjà anys	APR	Densitat d'APRs	PE	Ajustos de valor i provisions	Capital (8%)
		Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total Exposició Original	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total EAD								
1	0,04%	874	4.268	5.142	874	1.259	2.133	1.411	77,00%	3,0	46	2,15%	0,6	(2)	4
2	0,13%	296	1.612	1.908	296	478	774	816	77,00%	3,1	45	5,87%	0,7	(1)	4
3	0,25%	307	895	1.202	307	286	593	560	77,00%	3,2	60	10,21%	1,1	(2)	5
4	0,63%	363	782	1.145	363	243	606	558	76,94%	3,2	129	21,36%	3,0	(3)	10
5	1,46%	291	375	666	291	117	408	398	76,79%	3,3	166	40,63%	4,6	(3)	13
6	3,06%	321	241	562	321	71	392	382	76,74%	3,2	271	69,06%	9,2	(6)	22
7	7,17%	171	85	256	171	27	198	240	76,40%	3,4	240	120,92%	10,8	(8)	19
8	14,90%	93	25	118	93	8	101	137	75,56%	3,3	180	179,26%	11,3	(9)	14
9	40,59%	50	6	56	50	1	52	58	73,58%	2,9	115	221,55%	15,6	(11)	9
Cartera Sana	1,43%	2.765	8.289	11.055	2.765	2.491	5.256	4.562	76,87%	3,1	1.253	23,83%	56,9	(45)	100
<i>Default</i>	100%	55	0	55	55	0	55	36	67,44%	1,8	0	0,23%	37,1	(29)	0
Total	2,45%	2.820	8.289	11.110	2.820	2.491	5.311	4.598	76,78%	3,1	1.253	23,59%	94,0	(74)	100

(*) Número de deudores en miles

Només s'inclou Risc de Crèdit. No s'inclou Risc de Contrapartida ni titulitzacions ni accionarial

Taula 51. IRB - Exposicions al Risc de Crèdit per cartera i interval de PD segment Pimes detallista (UE CR6)

Imports en milions d'euros

Tram PD	PD Mitjana	Exposició Original			EAD			Nombre de deutors (*)	LGD	Venciment mitjà anys	APR	Densitat d'APRs	PE	Ajustos de valor i provisions	Capital (8%)
		Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total Exposició Original	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total EAD								
1	0,05%	583	305	888	583	187	770	28	54,11%	3,1	49	6,43%	0,2	(2)	4
2	0,12%	601	325	925	601	186	786	33	53,34%	2,8	93	11,77%	0,5	(2)	7
3	0,31%	1.043	533	1.576	1.043	311	1.355	85	53,21%	2,8	309	22,80%	2,2	(7)	25
4	0,64%	853	396	1.249	853	217	1.070	56	52,01%	2,9	364	33,98%	3,5	(6)	29
5	1,47%	1.262	524	1.786	1.262	303	1.566	83	51,59%	2,7	755	48,23%	11,9	(18)	60
6	3,37%	756	381	1.138	756	181	938	118	49,73%	2,5	534	56,92%	15,7	(16)	43
7	6,82%	184	61	246	184	29	213	16	51,30%	2,1	136	63,98%	7,6	(7)	11
8	16,14%	76	17	93	76	8	83	6	50,05%	2,7	69	82,13%	6,7	(6)	5
9	37,12%	94	19	113	94	8	102	8	51,42%	3,1	112	109,47%	19,6	(14)	9
Cartera Sana	1,93%	5.454	2.560	8.014	5.454	1.429	6.883	434	52,17%	2,8	2.420	35,16%	67,9	(79)	194
<i>Default</i>	100%	254	53	308	254	19	273	15	66,33%	2,4	30	11,13%	181,4	(165)	2
Total	5,68%	5.708	2.613	8.321	5.708	1.448	7.156	449	52,71%	2,8	2.451	34,24%	249,2	(245)	196

(*) Número de deudores en miles

Només s'inclou Risc de Crèdit. No s'inclou Risc de Contrapartida ni titulitzacions ni accionarial

Taula 52. IRB - Exposicions al Risc de Crèdit per cartera i interval de PD segment unes altres exposicions detallistes (UE CR6)

Imports en milions d'euros

Tram PD	PD Mitjana	Exposició Original			EAD			Nombre de deutors (*)	LGD	Venciment mitjà anys	APR	Densitat d'APRs	PE	Ajustos de valor i provisions	Capital (8%)
		Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total Exposició Original	Quantia en balanç	Quantia fora de balanç	Total EAD								
1	0,05%	1.372	61	1.433	1.372	38	1.411	73	60,79%	6,1	130	9,23%	0,4	(5)	10
2	0,09%	829	14	843	829	10	839	79	65,18%	5,6	133	15,88%	0,5	(4)	11
3	0,24%	1.213	17	1.230	1.213	12	1.225	147	68,37%	4,4	408	33,29%	2,0	(8)	33
4	0,57%	1.042	490	1.532	1.042	182	1.224	309	65,69%	3,9	649	53,00%	4,6	(11)	52
5	1,62%	1.088	1.420	2.508	1.088	631	1.720	1.340	61,81%	2,6	1.336	77,68%	17,0	(23)	107
6	3,48%	414	105	520	414	51	465	177	70,08%	3,4	488	105,05%	11,3	(15)	39
7	7,99%	216	15	231	216	8	223	71	67,47%	3,8	255	114,10%	12,1	(14)	20
8	17,63%	80	3	82	80	1	81	26	65,69%	4,3	119	145,96%	9,4	(13)	9
9	39,44%	110	2	111	110	1	111	22	67,77%	3,7	206	185,91%	29,7	(24)	16
Cartera Sana	1,80%	6.363	2.127	8.491	6.363	935	7.299	2.244	64,58%	4,3	3.724	51,02%	87,0	(118)	298
<i>Default</i>	100%	280	1	281	280	1	281	33	80,05%	6,4	9	3,04%	224,8	(201)	1
Total	5,44%	6.644	2.128	8.772	6.644	936	7.580	2.277	65,16%	4,4	3.732	49,24%	311,8	(319)	299

(*) Número de deudores en miles

Només s'inclou Risc de Crèdit. No s'inclou Risc de Contrapartida ni titulitzacions ni accionarial

Anàlisi comparativa d'estimacions i resultats obtinguts

1. Introducció

La pèrdua esperada regulatòria recull el valor estimat de la pèrdua mitjana anual corresponent a un cicle econòmic complet. Aquesta pèrdua es calcula considerant els conceptes següents:

- **Probabilitat d'incompliment mitjana del cicle (*Probability of Default – Through The Cycle*, abreujat «PD»):** informa sobre la proporció d'incompliments en relació amb el total de risc sa que de mitjana es preveu que es produiran durant un any del cicle econòmic i per a una qualitat creditícia donada (*scoring/rating*).
- **Severitat *downturn* (*Downturn Loss Given Default*, abreujat «LGD DT»):** informa de la proporció de deute que es preveu no recuperar en un període advers del cicle. Per això, la severitat que inicialment s'estima a partir dels fluxos de processos de recuperació de contractes en incompliment, segons la cartera, s'estressa mitjançant una variable explicativa o s'estima a partir d'una mostra d'estimació restringida a un període advers del cicle.
- **Exposició en *default* (*Exposure At Default*, abreujat «EAD»):** exposició que s'espera tenir en el moment d'incompliment.

Atès que la pèrdua esperada es calcula utilitzant una probabilitat d'incompliment ancorada al cicle i una severitat representativa d'un moment advers del cicle, el valor ofert de pèrdua esperada només fluctuarà, fixats uns paràmetres de risc, a causa de canvis en la composició de la cartera o de les característiques d'aquesta.

D'altra banda, la pèrdua efectiva és el valor de la pèrdua actualitzada que s'ha produït en la cartera en un període concret. Aquesta pèrdua efectiva es pot descompondre en els conceptes següents:

- **Freqüència d'incompliment observada (*observed default frequency*, abreujat «ODF»):** informa de la proporció de contractes sans que incorren en incompliment a un any vista.
- **Severitat observada (*realised loss given default*, abreujat «LGD»):** es calcula a partir dels fluxos de recuperació i pèrdua dels contractes en incompliment. Aquesta severitat informa de la proporció de deute que es recupera durant el procés de recuperació.

- **Exposició observada (*Realised Exposure*):** risc assignat al contracte en el moment d'incompliment.

Pel fet que la pèrdua efectiva es calcula amb els valors corresponents a cada període d'observació, els valors obtinguts per a aquest concepte tindran una dependència directa de la situació econòmica vigent en cada període analitzat.

En base a les definicions introduïdes es presenta la sèrie d'ODF històrica i les següents comparatives aplicades sobre les carteres IRB més rellevants:

- **ODF vs PD:** es compara per tram de risc l'ODF de 2017 amb la PD calculada a 31 de desembre de 2016 i utilitzada en el càlcul de requeriments de recursos propis de la mateixa data.
- **EAD vs exposició observada:** per a aquells contractes que han entrat en *default* durant el 2017, es compara l'EAD estimada a 31 de desembre de 2016 amb l'Exposició real observada en la data en què s'identifica el *default*.
- **LGD DT vs LGD observada:** es comparen la severitat *downturn* estimada a 31 de desembre de 2014 amb la severitat observada dels incompliments identificats durant el període d'un any i el procés de recuperació dels quals hagi finalitzat. Es pren una data de referència anterior a la utilitzada amb la resta de paràmetres per permetre la maduració dels cicles de recuperació i d'aquesta manera disposar d'una mostra representativa per fer l'anàlisi.
- **Pèrdua observada vs. pèrdua esperada:** es compara la pèrdua esperada estimada a 31 de desembre amb la pèrdua efectiva observada a la cartera durant l'any següent. L'anàlisi inclou el període 2013-2017.

La cartera de gran empresa no s'inclou en l'anàlisi de severitat per la baixa representativitat del baix nombre d'incompliments observats en aquesta cartera.

2. Sèries d'ODF històriques

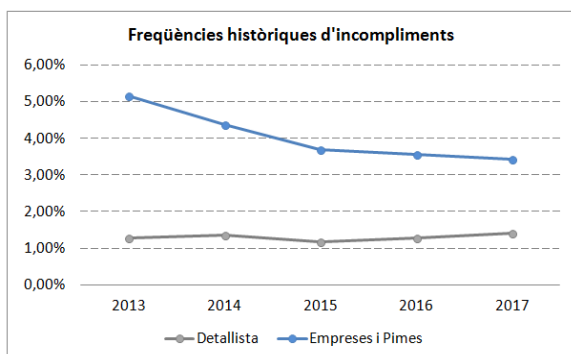
La sèrie històrica d'ODF mostra el nivell d'incompliment d'exposicions concretes amb CaixaBank al llarg del temps.

Taula 53. Sèries ODF

ODF històrica					
	2013	2014	2015	2016	2017
Detallista	1,28%	1,35%	1,18%	1,27%	1,41%
Empresa	5,17%	4,37%	3,70%	3,57%	3,44%

Després d'uns anys de forta recessió econòmica s'observa com:

- L'ODF de la cartera d'Empreses i Pimes manté el canvi de tendència amb la seva disminució durant els últims 5 anys, i s'ha estabilitzat en els dos últims exercicis.
- L'ODF de particulars, malgrat que augmenta lleugerament respecte al 2016, es manté estable en els nivells observats els últims anys.

Gràfic 1. Evolució ODF

3. Comparativa d'ODF i PD

L'estimació regulatòria de necessitats de recursos propis per a la cobertura de pèrdua esperada i inesperada d'un exercici es fa a partir de l'avaluació de la probabilitat d'incompliment de cada client/contracte en base a la informació que hi ha en el tancament de l'exercici anterior.

D'acord amb la regulació de requeriments prudencials, i amb la voluntat de mantenir estabilitat en les estimacions, la PD *Through the Cycle* (per simplicitat, d'ara endavant «PD») d'una cartera al tancament d'any no té com a objectiu predir els incompliments de l'exercici següent, sinó valorar la probabilitat d'incompliment en mitjana del cicle.

Així, de manera natural, les ODF, en moments de debilitat en el cicle econòmic, haurien de ser superiors a les PDS estimades per a aquests

exercicis, mentre que en època d'expansió l'ODF se situarà per sota de la PD.

Malgrat la seva diferent vocació en reflectir l'efecte dels cicles econòmics, la comparació de totes dues mesures permet observar la magnitud de l'ajust al cicle efectuat en les estimacions de PD. Tal com s'observa en els gràfics següents, per a la gran majoria de trams, les ODF se situen en nivells pròxims als de les PD estimades. Aquesta situació és coherent amb les millores que s'estan observant a l'economia en els últims anys.

Cal remarcar que l'octubre de 2016 es van adoptar els nous criteris d'incompliment establerts per la Circular 4/2016, cosa que va suposar un increment a la taxa d'incompliments observada (ODF) a causa de la consideració com a dubtoses d'un rang més ampli de casuístiques de refinançaments i un efecte arrossegament més ampli. L'entrada en vigor de la Circular 4/2017 no ha comportat impactes addicionals en les taxes d'incompliment.

En funció de la qualificació dels contractes davant persones físiques o dels *ratings* de persones jurídiques, cada cartera se segmenta en diferents nivells de qualitat creditícia, definits a l'escala mestra, amb diferents nivells de PD.

La bondat dels models es pot analitzar comparant la freqüència d'incompliment observada (ODF) en un exercici amb l'estimació de PD feta al seu inici, per a cada tram de qualitat creditícia de cada cartera. Aquesta anàlisi té com a objectiu:

- Confirmar que la relació entre ODF i escala mestra sigui monòtona creixent, que és el que s'espera per a models amb poder de discriminació elevats com els de l'Entitat.
- Comparar els nivells per analitzar la ciclicitat de l'estimació i la realitat observada.

En aquest capítol es contrasta, per a cada tram de risc en cadascuna de les carteres:

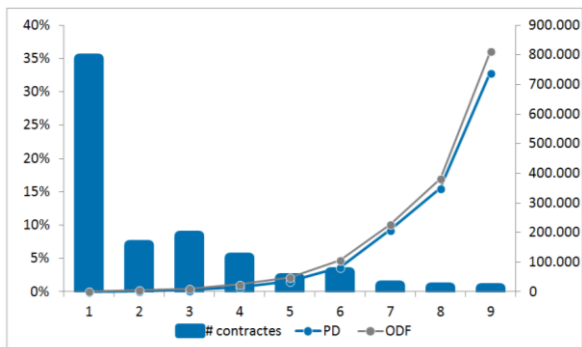
- Les ODF de l'exercici 2017. S'utilitzen dades d'incompliments produïts entre el gener i el desembre de 2017.
- Les PD per a l'any 2017, estimades a tancament de 2016.

Conjuntament, per facilitar la comprensió de les dades, es mostra la distribució del nombre de contractes en persones físiques i el nombre de clients en persones jurídiques existents al tancament de 2016.

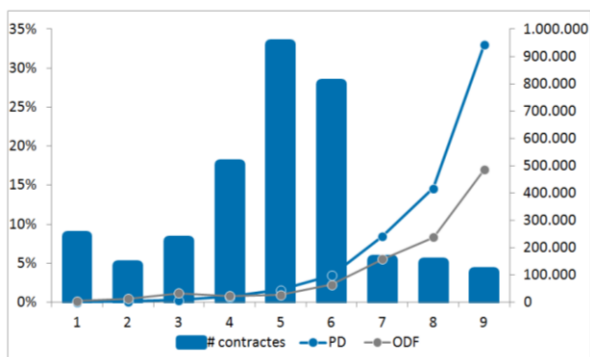

Minorista

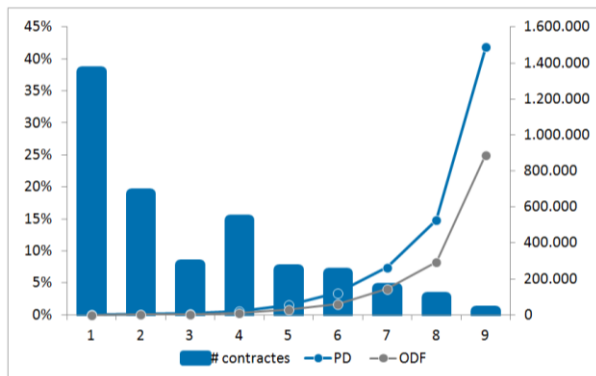
Gràfic 2. Hipotecari

Gràfic 3. Consum

Gràfic 4. Targetes

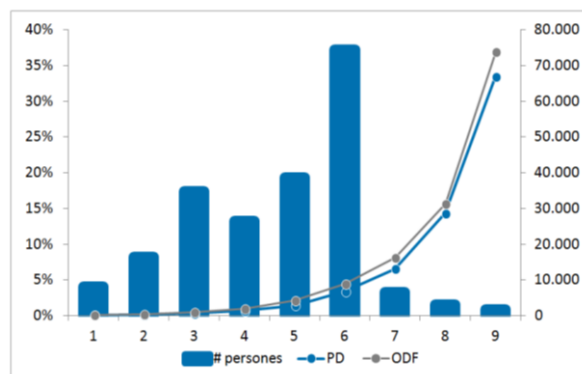

En les carteres de particulars es confirma que la sèrie d'ODF és una funció monòtona creixent respecte de l'escala mestra. Això és, com s'ha comentat anteriorment, el reflex que els models interns detallistes de CaixaBank discriminen correctament els clients per nivell de risc.

Per a la cartera hipotecària s'observa que la PD se situa en la línia de les freqüències d'incompliment observades el 2017, mentre que a la resta de productes la PD se situa força per damunt de l'ODF, cosa que reflecteix la millora en la situació econòmica actual.

Pime

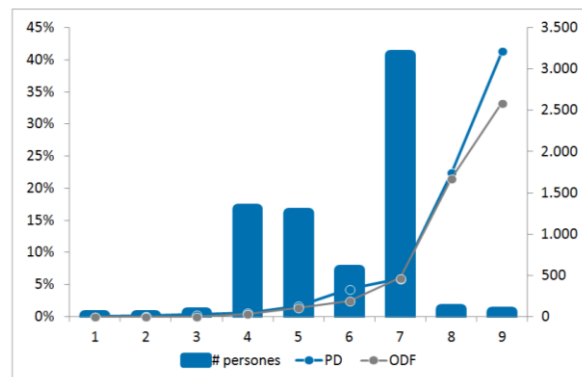
Gràfic 5. Pime no promotora

Tant la sèrie d'ODF de la cartera de pime no promotora com la de PD són funcions monòtones creixents respecte a l'escala mestra. D'aquesta manera els models interns estan discriminant correctament els clients per nivell de risc.

La cartera presenta una PD que se situa en la línia de les freqüències d'incompliment observades el 2017 i mostra un bon funcionament del model en la situació econòmica actual.

Gràfic 6. Pime promotora

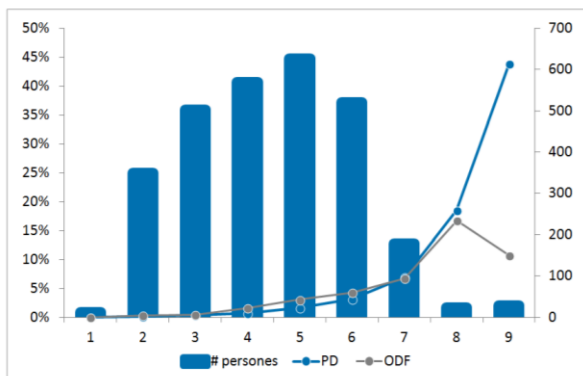

Tant la sèrie d'ODF com la de PD de la cartera de pime promotor són funcions monòtones creixents respecte de l'escala mestra. D'aquesta manera, es considera que els models interns de CaixaBank discriminen raonablement els clients per nivell de risc.

Com en el cas de les pimes no promotores, la cartera presenta una PD que se situa en la línia de les freqüències d'incompliment observades el 2017, especialment en els trams amb més observacions, i mostra un bon funcionament del model en la situació econòmica actual.

Empresa

Gràfic 7. Gran empresa

El baix nombre de clients que hi ha a la cartera de grans empreses fa que l'ODF per escala mestra no sigui estadísticament representativa, encara que s'observa que tant la sèrie d'ODF com la de PD són funcions monòtones creixents respecte a l'escala mestra, excepte l'últim tram per a l'ODF, en què el volum d'observacions és poc representatiu.

S'observa com l'ODF se situa en nivells lleugerament superiors als de la PD en els trams intermedis de l'escala mestra; mentre que se situa per sota de la PD en els trams superiors de l'escala.

Valors de PD i ODF mitjanes per a carteres IRB de crèdit

A les taules següents es detalla, per a cada segment IRB, en funció dels intervals de PD definits per l'escala mestra, informació relativa a la PD mitjana de les exposicions del Grup CaixaBank a 31 de desembre de 2017 i la taxa d'incompliment anual mitjana dels últims cinc anys per a aquestes carteres.

Taula 54. IRB - Comprovació de la probabilitat d'incompliment (PD): segment Corporates (UE CR9)

Número de deudores en unidades

Tram PD	Equivalent de qualificació externa			PD mitjana ponderada	PD mitjana aritmètica per deutor	Nombre de deutors		Deutors en situació d'incompliment l'any	dels quals: nous incompliments de deutors l'any	Taxa d'incompliment anual històrica mitjana
	S&P's	Fitch	Moody's			Tancament de l'exercici previ	Tancament de l'exercici			
1	AA / AA- / A+	AA / AA- / A+	Aa2 / Aa3 / A1	0,06%	0,04%	23	42	1	0	0,00%
2	A / A- / BBB+	A / A- / BBB+	A2 / A3 / Baa1	0,13%	0,12%	680	772	3	1	0,58%
3	BBB / BBB- / BB+	BBB / BBB- / BB+	Baa2 / Baa3 / Ba1	0,27%	0,28%	1.068	1.193	39	0	1,36%
4	BB	BB	Ba2	0,64%	0,64%	1.141	1.304	23	1	1,81%
5	BB-	BB-	Ba3	1,31%	1,46%	1.187	1.379	21	0	2,94%
6	B+ / B	B+ / B	B1 / B2	3,53%	3,16%	971	1.140	45	4	5,07%
7	B-	B-	B3	9,15%	7,44%	394	204	23	0	8,83%
8	CCC+	CCC+	Caa1	18,32%	19,36%	47	36	8	0	15,40%
9	CCC / CCC-	CCC / CCC-	Caa2 / Caa3	42,74%	39,80%	125	100	25	0	23,44%

Taula 55. IRB - Comprovació de la probabilitat d'incompliment (PD): segment Pimes (UE CR9)

Nombre de deutors en unitats

Tram PD	Equivalent de qualificació externa			PD mitjana ponderada	PD mitjana aritmètica per deutor	Nombre de deutors		Deutors en situació d'incompliment l'any	dels quals: nous incompliments de deutors l'any	Taxa d'incompliment anual històrica mitjana
	S&P's	Fitch	Moody's			Tancament de l'exercici previ	Tancament de l'exercici			
1	AA / AA- / A+	AA / AA- / A+	Aa2 / Aa3 / A1	0,05%	0,05%	2.198	2.504	0	0	0,17%
2	A / A- / BBB+	A / A- / BBB+	A2 / A3 / Baa1	0,13%	0,12%	8.071	9.058	22	0	0,27%
3	BBB / BBB- / BB+	BBB / BBB- / BB+	Baa2 / Baa3 / Ba1	0,30%	0,30%	6.866	7.356	27	0	0,57%
4	BB	BB	Ba2	0,65%	0,65%	7.999	8.432	68	3	1,13%
5	BB-	BB-	Ba3	1,57%	1,61%	7.751	8.200	124	2	3,02%
6	B+ / B	B+ / B	B1 / B2	3,16%	3,06%	7.141	8.521	219	10	7,54%
7	B-	B-	B3	6,73%	6,31%	1.893	1.880	102	3	12,28%
8	CCC+	CCC+	Caa1	19,68%	18,54%	487	537	86	1	22,37%
9	CCC / CCC-	CCC / CCC-	Caa2 / Caa3	36,55%	36,23%	1.108	805	281	1	37,69%

Taula 56. IRB - Comprovació de la probabilitat d'incompliment (PD): segment Detallistes cobertes amb hipoteques sobre immobles (UE CR9)

Nombre de deutors en unitats

Tram PD	Equivalent de qualificació externa			PD mitjana ponderada	PD mitjana aritmètica per deutor	Nombre de deutors		Deutors en situació d'incompliment l'any	dels quals: nous incompliments de deutors l'any	Taxa d'incompliment anual històrica mitjana
	S&P's	Fitch	Moody's			Tancament de l'exercici previ	Tancament de l'exercici			
1	AA / AA- / A+	AA / AA- / A+	Aa2 / Aa3 / A1	0,04%	0,04%	884.969	685.334	725	1	0,13%
2	A / A- / BBB+	A / A- / BBB+	A2 / A3 / Baa1	0,10%	0,10%	159.613	323.457	435	10	0,34%
3	BBB / BBB- / BB+	BBB / BBB- / BB+	Baa2 / Baa3 / Ba1	0,23%	0,23%	193.324	181.114	936	7	0,69%
4	BB	BB	Ba2	0,55%	0,54%	115.489	124.490	1.228	13	1,35%
5	BB-	BB-	Ba3	1,43%	1,44%	46.409	74.354	1.014	16	2,68%
6	B+ / B	B+ / B	B1 / B2	3,16%	3,13%	64.710	42.211	3.079	44	5,62%
7	B-	B-	B3	7,40%	7,39%	17.563	25.560	1.966	38	11,62%
8	CCC+	CCC+	Caa1	16,53%	16,46%	14.807	16.813	3.038	66	20,92%
9	CCC / CCC-	CCC / CCC-	Caa2 / Caa3	33,78%	33,95%	22.851	14.156	8.407	146	37,36%

Taula 57. IRB - Comprovació de la probabilitat d'incompliment (PD): segment Detallistes Pimes cobertes amb hipoteques sobre immobles (UE CR9)

Nombre de deutors en unitats

Tram PD	Equivalent de qualificació externa			PD mitjana ponderada	PD mitjana aritmètica per deutor	Nombre de deutors		Deutors en situació d'incompliment l'any	dels quals: nous incompliments de deutors l'any	Taxa d'incompliment anual històrica mitjana
	S&P's	Fitch	Moody's			Tancament de l'exercici previ	Tancament de l'exercici			
1	AA / AA- / A+	AA / AA- / A+	Aa2 / Aa3 / A1	0,04%	0,04%	31.807	22.554	65	0	0,24%
2	A / A- / BBB+	A / A- / BBB+	A2 / A3 / Baa1	0,11%	0,11%	9.560	16.437	27	0	0,30%
3	BBB / BBB- / BB+	BBB / BBB- / BB+	Baa2 / Baa3 / Ba1	0,28%	0,27%	14.804	13.837	90	1	0,60%
4	BB	BB	Ba2	0,63%	0,61%	11.774	11.647	151	2	1,16%
5	BB-	BB-	Ba3	1,47%	1,47%	14.262	14.561	231	1	2,08%
6	B+ / B	B+ / B	B1 / B2	3,42%	3,40%	21.592	20.517	1.112	5	6,61%
7	B-	B-	B3	6,56%	6,65%	5.466	5.976	402	6	8,72%
8	CCC+	CCC+	Caa1	16,83%	16,58%	2.888	2.734	567	13	17,08%
9	CCC / CCC-	CCC / CCC-	Caa2 / Caa3	34,96%	34,95%	4.654	3.042	1.715	23	39,68%

Taula 58. IRB - Comprovació de la probabilitat d'incompliment (PD): segment detallistes renovables elegibles (UE CR9)

Nombre de deutors en unitats

Tram PD	Equivalent de qualificació externa			PD mitjana ponderada	PD mitjana aritmètica per deutor	Nombre de deutors		Deutors en situació d'incompliment l'any	dels quals: nous incompliments de deutors l'any	Taxa d'incompliment anual històrica mitjana
	S&P's	Fitch	Moody's			Tancament de l'exercici previ	Tancament de l'exercici			
1	AA / AA- / A+	AA / AA- / A+	Aa2 / Aa3 / A1	0,04%	0,04%	1.212.106	1.411.414	82	0	0,01%
2	A / A- / BBB+	A / A- / BBB+	A2 / A3 / Baa1	0,13%	0,12%	755.523	816.465	233	21	0,03%
3	BBB / BBB- / BB+	BBB / BBB- / BB+	Baa2 / Baa3 / Ba1	0,25%	0,24%	319.956	559.556	289	6	0,07%
4	BB	BB	Ba2	0,63%	0,64%	654.978	558.446	1.736	78	0,20%
5	BB-	BB-	Ba3	1,46%	1,58%	357.981	398.334	2.382	229	0,46%
6	B+ / B	B+ / B	B1 / B2	3,06%	3,14%	415.721	382.090	5.327	843	1,07%
7	B-	B-	B3	7,17%	7,39%	221.291	240.027	8.069	2.266	2,93%
8	CCC+	CCC+	Caa1	14,90%	15,07%	139.715	137.444	9.900	2.246	5,65%
9	CCC / CCC-	CCC / CCC-	Caa2 / Caa3	40,59%	37,49%	53.940	58.224	8.969	879	13,60%

Taula 59. IRB - Comprovació de la probabilitat d'incompliment (PD): segment Pimes detallista (UE CR9)

Nombre de deutors en unitats

Tram PD	Equivalent de qualificació externa			PD mitjana ponderada	PD mitjana aritmètica per deutor	Nombre de deutors		Deutors en situació d'incompliment l'any	dels quals: nous incompliments de deutors l'any	Taxa d'incompliment anual històrica mitjana
	S&P's	Fitch	Moody's			Tancament de l'exercici previ	Tancament de l'exercici			
1	AA / AA- / A+	AA / AA- / A+	Aa2 / Aa3 / A1	0,05%	0,05%	27.137	27.923	35	1	0,12%
2	A / A- / BBB+	A / A- / BBB+	A2 / A3 / Baa1	0,12%	0,12%	29.537	33.182	65	3	0,21%
3	BBB / BBB- / BB+	BBB / BBB- / BB+	Baa2 / Baa3 / Ba1	0,31%	0,31%	82.796	85.269	636	60	0,56%
4	BB	BB	Ba2	0,64%	0,66%	45.608	56.120	458	46	1,03%
5	BB-	BB-	Ba3	1,47%	1,44%	78.364	83.253	2.282	136	2,60%
6	B+ / B	B+ / B	B1 / B2	3,37%	3,44%	107.536	117.809	4.268	315	6,39%
7	B-	B-	B3	6,82%	6,90%	13.259	16.042	1.122	48	9,26%
8	CCC+	CCC+	Caa1	16,14%	16,20%	7.321	5.798	1.137	20	15,57%
9	CCC / CCC-	CCC / CCC-	Caa2 / Caa3	37,12%	36,99%	7.994	8.149	2.408	21	37,34%

Taula 60. IRB - Comprovació de la probabilitat d'incompliment (PD): segment Altres exposicions detallistes (UE CR9)

Nombre de deutors en unitats

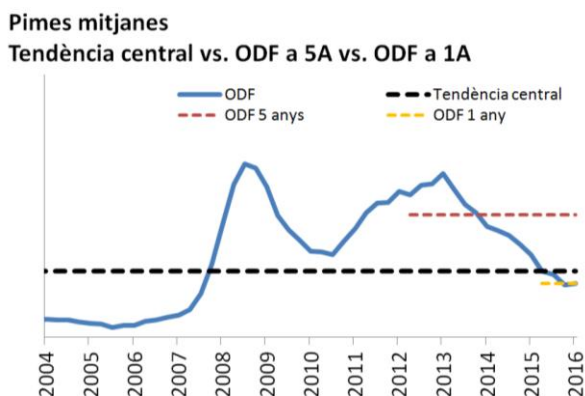
Tram PD	Equivalent de qualificació externa			PD mitjana ponderada	PD mitjana aritmètica per deutor	Nombre de deutors		Deutors en situació d'incompliment l'any	dels quals: nous incompliments de deutors l'any	Taxa d'incompliment anual històrica mitjana
	S&P's	Fitch	Moody's			Tancament de l'exercici previ	Tancament de l'exercici			
1	AA / AA- / A+	AA / AA- / A+	Aa2 / Aa3 / A1	0,05%	0,05%	110.385	73.084	139	5	0,10%
2	A / A- / BBB+	A / A- / BBB+	A2 / A3 / Baa1	0,09%	0,09%	74.329	78.540	317	16	0,32%
3	BBB / BBB- / BB+	BBB / BBB- / BB+	Baa2 / Baa3 / Ba1	0,24%	0,24%	109.909	147.265	1.060	49	0,72%
4	BB	BB	Ba2	0,57%	0,64%	183.344	308.588	2.077	156	1,04%
5	BB-	BB-	Ba3	1,62%	1,81%	591.121	1.340.295	4.230	429	1,50%
6	B+ / B	B+ / B	B1 / B2	3,48%	3,54%	326.225	176.942	8.335	1.013	2,56%
7	B-	B-	B3	7,99%	7,95%	32.259	70.556	3.314	390	6,01%
8	CCC+	CCC+	Caa1	17,63%	16,57%	25.991	26.435	3.656	115	10,14%
9	CCC / CCC-	CCC / CCC-	Caa2 / Caa3	39,44%	38,55%	18.802	22.170	6.132	66	23,96%

S'observa que la taxa d'incompliments anual mitjana dels últims cinc anys se situa, en alguns casos, per damunt de la PD mitjana de la cartera actual (a 31 de desembre de 2017) a causa, d'una banda, que la PD és una mètrica *through-the-cycle* que intenta valorar la probabilitat d'incompliment en mitjana del cicle, i, de l'altra, l'ODF reflecteix la taxa d'incompliments en el moment actual, en aquest cas, els últims cinc anys, que encara inclouen anys de debilitat econòmica del cicle.

L'efecte esmentat al paràgraf anterior es demostra al gràfic següent per a pimes mitjanes, encara que l'anàlisi seria similar a la resta de carteres. Per a l'obtenció dels PD *through-the-cycle* es parteix d'una tendència central igual a l'ODF mitjana entre el 1991 i el desembre de 2016. La freqüència d'incompliment de 2016 està per sota de la tendència central, mentre que la freqüència d'incompliment mitjana dels últims cinc anys està molt per damunt, en recollir encara els pics d'incompliment de 2013.

Gràfic 8. Comparació de les freqüències d'incompliment amb la tendència central

4. Comparativa entre EAD i exposició observada

L'EAD, o *exposure at default*, es defineix com l'import que en cas d'incompliment s'estima que estarà disposat pel client. Aquest valor s'obté com el disposat en el moment en què s'estima més una proporció de l'import disponible que es determina mitjançant el *credit conversion factor* (CCF).

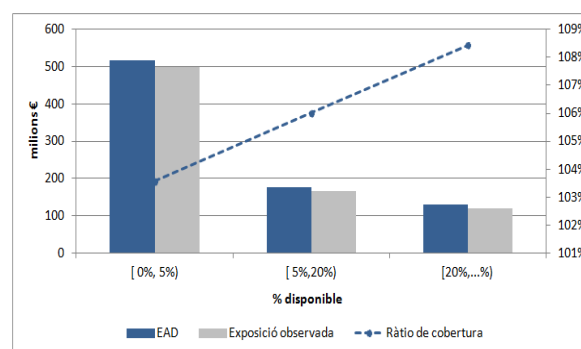
Per verificar la bondat del CCF estimat, en les principals carteres en què es concedeix la possibilitat de disposar fins al límit contractat (crèdit obert, targetes i comptes de crèdit), s'ha comparat l'EAD estimada a 31 de desembre de 2016 amb l'Exposició observada en la data en què s'identifica el *default*. Aquesta comparativa es

fa per trams de disponibilitat, que es calcula com a import disponible dividit entre el límit o disposat potencial màxim.

Adicionalment es defineix la ràtio de cobertura com una mesura a partir de la qual poder valorar la precisió de les estimacions realitzades. Aquesta ràtio es defineix com l'EAD estimada entre l'exposició realment observada.

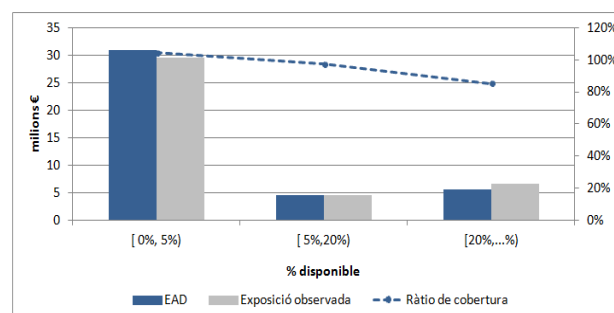
Minorista

Gràfic 9. Crèdit obert

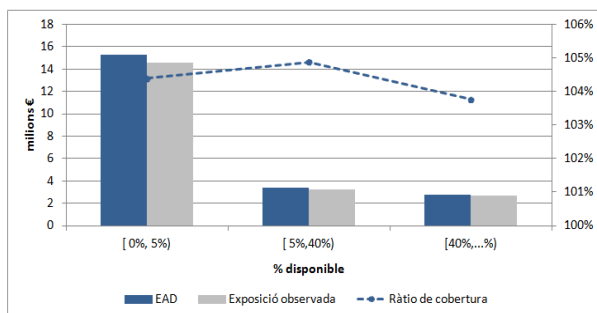

El crèdit obert és un dels productes amb saldo disponible més estesos a CaixaBank i, en especial, a la cartera detallista. En aquesta cartera, la major part de l'exposició es concentra en els trams de menys disponibilitat i presenta una ràtio de cobertura mitjana de 105%, la qual cosa és indicativa que el CCF d'aquest producte prediu correctament l'exposició del moment del *default*.

Gràfic 10. Targetes de crèdit

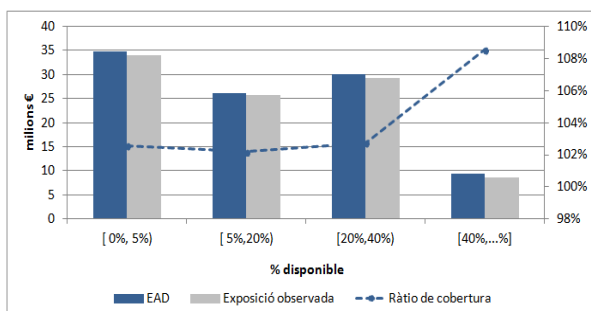

A la cartera de targetes de particulars, la major part de l'exposició també es concentra en els trams de menor disponibilitat i presenta una ràtio de cobertura mitjana del 101%.

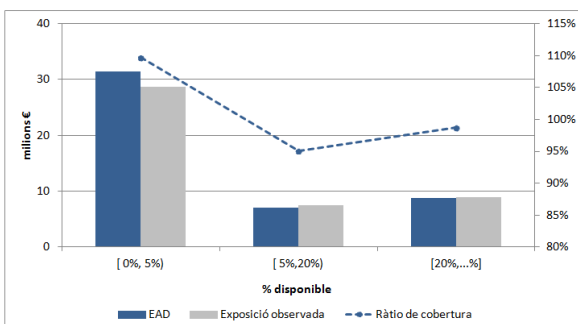

Gràfic 11. Comptes de crèdit

En la cartera de comptes de crèdit, encara que l'exposició és significativament inferior a la cartera de crèdits oberts, també s'observa com l'EAD estimada a l'inici de l'any és superior a la que finalment s'observa quan es produeix el *default*, la qual cosa situa la ràtio de cobertura mitjana en el 104%.

Pime

Gràfic 12. Crèdit obert

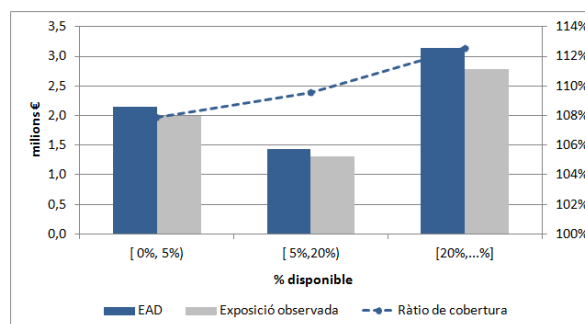
En tots els trams de disponibilitat, el total d'EAD estimat per a crèdit obert de pimes és lleugerament superior a l'Exposició que s'observa en la data en què es produeix el *default*. Aquesta situació permet obtenir una ràtio de cobertura de la cartera del 103%.

Gràfic 13. Comptes de crèdit

El fet que s'observi una concentració important en el tram de major utilització és un bon indicatiu que

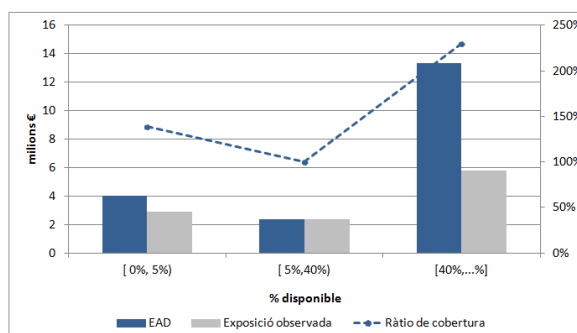
els límits de crèdit s'ajusten correctament a les necessitats de les pimes, no oferint un disponible que podria suposar un major risc per a l'Entitat.

La ràtio de cobertura de la cartera se situa en el 105%, de manera que s'ha estimat una EAD que cobreix amb prou marge l'Exposició observada en la data d'incompliment.

Gràfic 14. Targetes

En tots els trams de disponibilitat, el total d'EAD estimat per a targetes de pimes és lleugerament superior a l'exposició que s'observa en la data en què es produeix el *default*, i s'obté una ràtio de cobertura de la cartera de 110%.

Empresa

Gràfic 15. Comptes de crèdit

En tots els trams de disponibilitat, el total d'EAD estimat per a crèdit obert d'empreses és força superior a l'Exposició que s'observa en la data en què es produeix el *default*, especialment en el tram de disponibilitat més alt, encara que el poc volum d'incompliments en aquesta cartera fa que els resultats no siguin estadísticament representatius.

Anàlogament, les carteres de targetes i crèdit obert per al segment de gran empresa, encara que no es mostren als gràfics, també tenen poca representativitat i presenten ràtios de cobertura molt elevades.

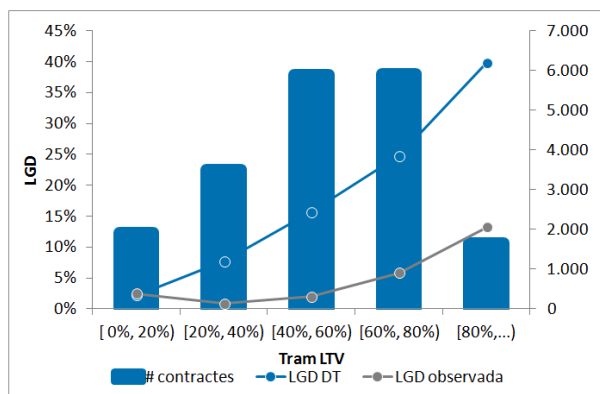
5. Comparativa entre LGD DT i LGD observada

L'LGD, o *Loss Given Default*, és una mesura que informa sobre la proporció d'EAD que l'Entitat no ha pogut recuperar després de finalitzar els processos de recuperació. Per tant, atès que la pèrdua real en un *default* només serà certa quan acaba el procés de recuperació, que pot durar des d'uns quants dies fins a diversos anys, l'LGD observada només es podrà calcular en processos finalitzats, és a dir, cicles tancats. Aquesta situació fa necessari disposar d'un període d'observació major al d'ODF o exposició per obtenir l'LGD observada. A més, per a una mateixa cartera en *default* l'LGD mitjana observada pot variar d'un any a l'altre per la incorporació de nous *default* finalitzats.

Per poder disposar d'un període d'observació de més d'un any, en les anàlisis que es presenten a continuació se seleccionen els *defaults* de contractes sans a 31 desembre de 2014, que han entrat en *default* durant el 2015 i el procés de recuperació dels quals estigui finalitzat a 31 de desembre de 2017.

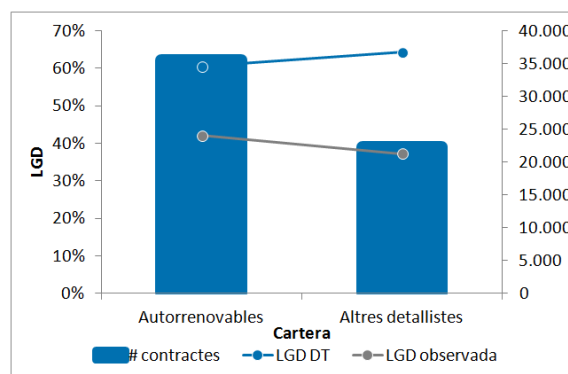
Minorista

Gràfic 16. Garantia hipotecària

En termes generals, l'LGD observada de particulars amb garantia hipotecària (4%) se situa en un valor força inferior a l'LGD DT estimada (17,78%), que és el que s'esperava, a causa que el període d'observació correspon a un període de recuperació econòmica (2015-2017).

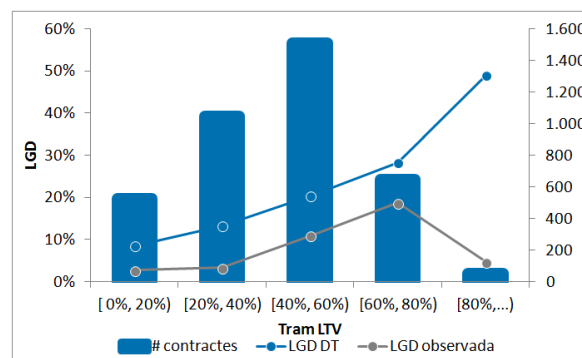
Gràfic 17. Garantia personal

A la cartera detallista sense garantia, l'LGD observada (40,18%) se situa força per sota de l'LGD estimada (62%), per la qual cosa l'estimació feta per CaixaBank conté un ampli marge de prudència.

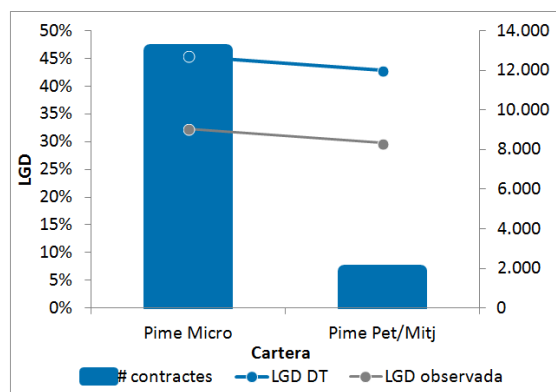
Pime

Gràfic 18. Garantia hipotecària

A la cartera de pimes amb garantia hipotecària l'LGD observada (8,9%) també està força per sota de l'LGD estimada (18,4%).

Gràfic 19. Garantia personal

L'LGD observada a la cartera de pimes sense garantia (31,99%) també se situa en nivells

inferiors als de l'estimada (45,12%), cosa indicativa que en l'estimació s'estan prenent criteris molt prudents, i que els processos i les polítiques de recuperació són efectius.

6. Comparativa entre pèrdua efectiva i pèrdua esperada regulatòria

Els objectius d'aquest exercici són:

- Comprovar com la pèrdua esperada regulatòria manté valors estables durant el cicle mentre que la pèrdua observada presenta una dependència directa amb la situació econòmica vigent en cada moment.
- Avaluar la raonabilitat de l'ordre de magnitud de la diferència entre les dues xifres.

En relació amb el primer objectiu, es destaca que la pèrdua esperada regulatòria s'estima com la pèrdua mitjana anual del cicle econòmic i, per tant, no es pot considerar com un estimador ajustat de la pèrdua que es preveu tenir en un any o període concret. Per això, mentre que la pèrdua esperada regulatòria ha d'oferir valors estables al llarg del temps, la pèrdua observada fluctuarà segons la fase en què estigui el cicle econòmic i les polítiques de recuperació aplicades per l'Entitat.

Per fer la comparació entre pèrdua esperada i efectiva s'han pres els contractes sans a 31 de desembre de cada any valorats mitjançant IRB avançat i s'ha comparat la pèrdua esperada en aquest moment amb la pèrdua efectiva observada durant l'any següent. A causa de les restriccions existents, en el càlcul de la pèrdua efectiva s'han fet les hipòtesis següents:

- Només es calcularà pèrdua efectiva per a aquells contractes que hagin entrat en *default*, prenent com a exposició l'observada en la data de *default*. Per tant, els contractes que no hagin incorregut en *default* durant el següent any disposaran d'una pèrdua efectiva de 0 €.

- Per als contractes en *default* el cicle de *default* dels quals no hagi finalitzat i per als quals, per tant, no es disposa de pèrdues observades, s'ha pres com a millor estimació de la pèrdua efectiva del contracte la pèrdua esperada calculada a 31 de desembre de 2017. Això implica que, per a l'últim any (2017), en què es concentren la majoria de cicles que no han acabat, la pèrdua efectiva per a aquests contractes no pugui ser estimada de forma suficientment robusta. Els anys anteriors no es troben exempts d'aquesta problemàtica, encara que en menor mesura. Per això, s'ha optat per no incloure en la comparativa la pèrdua efectiva per a l'exercici 2017.
- La pèrdua efectiva podrà variar d'un any a un altre per al mateix període a causa de la finalització de processos de recuperació.
- Els valors en percentatges de pèrdua esperada i de pèrdua efectiva s'han calculat sobre l'EAD sana a tancament de l'any precedent.

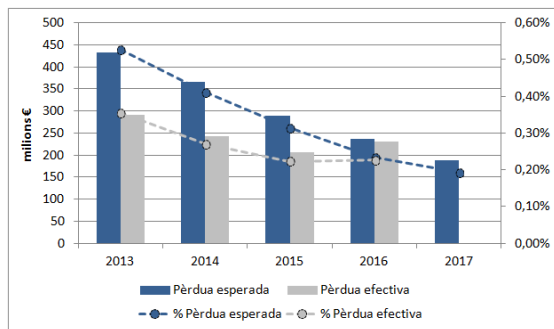
Finalment, es destaca que CaixaBank duu a terme un procés d'actualització en què mesura els paràmetres que participen en el càlcul de la pèrdua esperada utilitzant un any més d'informació interna sobre incompliments i les pèrdues associades a aquests. Aquest procés d'actualització permet millorar la qualitat dels paràmetres estimats per dues vies:

- En primer lloc, pel fet de disposar d'una mostra amb dades actualitzades i d'un volum més gran és possible millorar la precisió dels paràmetres estimats.
- La segona via correspon al procés continu d'anàlisi i estudi de la informació continguda en els sistemes de CaixaBank que permet identificar nous patrons i variables explicatives o renovar els ja existents millorant d'aquesta manera la predicció de la pèrdua esperada.

A continuació es mostra com ha evolucionat la pèrdua esperada i la pèrdua efectiva al llarg dels últims anys en diferents carteres d'IRB avançat:

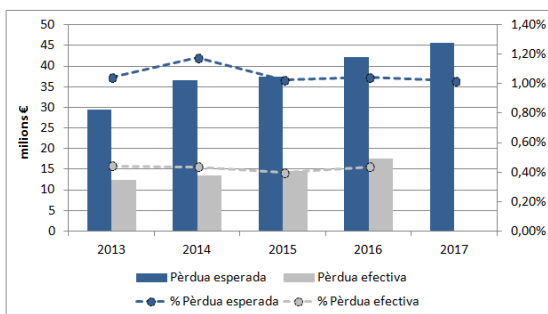
Minorista

Gràfic 20. Pèrdua esperada i efectiva en la cartera detallista hipotecària

Per bé que la pèrdua efectiva de la cartera de detallistes amb garantia hipotecària fluctua lleugerament, s'observa com en línies generals la pèrdua esperada i la pèrdua efectiva es comporten de manera similar i s'alineen el 2016, per al qual ja un nombre significatiu de contractes no han acabat el seu cicle de *default* i se'ls està assignant la pèrdua esperada a 31 de desembre de 2017. Addicionalment, partint dels indicadors relatius, s'observa com la reducció en els totals de pèrdua estan determinats principalment per una millora en la qualitat creditícia i no tant per una reducció en l'exposició de la cartera.

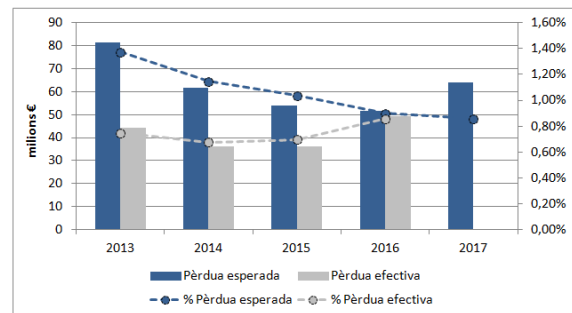
Gràfic 21. Pèrdua esperada i efectiva a la cartera d'autorenovables

Durant tot el període observat, la pèrdua esperada se situa en valors relativament estables al voltant de l'1% i molt per damunt de la pèrdua efectiva (al voltant del 0,46%). És interessant ressaltar com, fins al 2014, que coincideix amb plena recessió econòmica, tant la pèrdua esperada com la pèrdua efectiva expressades en percentatge d'exposició creixen, malgrat que en algun cas disminueixen en volum, cosa indicativa d'un increment del risc estimat/observat. En canvi, a partir de 2015 s'observa un canvi de tendència en què, malgrat que la pèrdua esperada expressada en percentatge disminueix, la pèrdua esperada de targetes en volum creix, cosa que indica un

creixement de la cartera mitjançant operacions de millor qualitat.

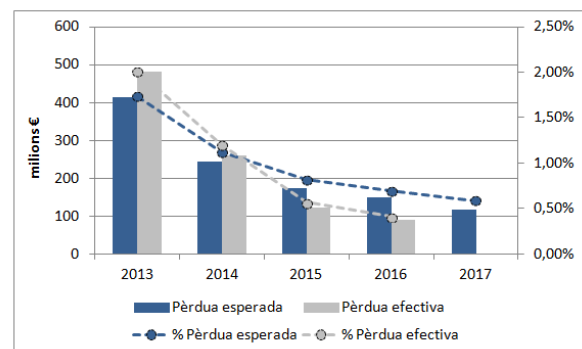
Gràfic 22. Pèrdua esperada i efectiva a la cartera resta de detallistes

En tota la sèrie històrica, les pèrdues efectives d'operacions per a consum se situen per sota de la pèrdua esperada que, d'altra banda, durant el temps s'ha anat alineant cada vegada més a aquestes pèrdues observades, tenint en compte que en els últims anys hi ha un nombre significatiu de contractes que no han acabat el seu cicle de *default* i se'ls està assignant la pèrdua esperada a 31 de desembre de 2017.

Pimes

Gràfic 23. Pèrdua esperada i efectiva en la cartera de pimes

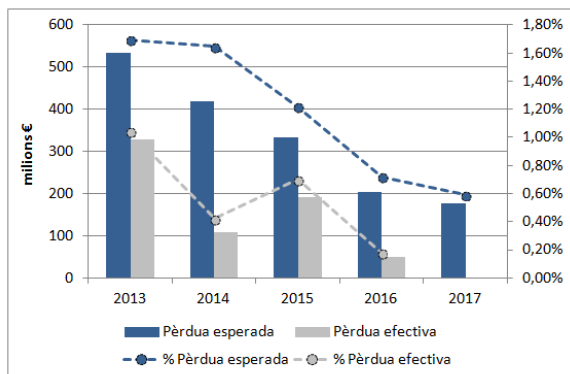

S'observa que en els primers anys de la sèrie, que coincideixen amb plena recessió econòmica, la pèrdua efectiva és superior a l'esperada, però la gestió de la cartera ha permès reduir el risc estimat i efectiu a la cartera en els últims 3 anys mitjançant la millora de la seva qualitat, i s'està invertint la tendència.

Empresa

Gràfic 24. Pèrdua esperada i efectiva a la cartera de gran empresa

En la cartera de gran empresa, durant tot el període observat la pèrdua esperada se situa en nivells superiors a la pèrdua efectiva. Cal destacar que en els últims anys s'observa que, malgrat que la pèrdua esperada expressada en percentatge disminueix, l'exposició de la cartera augmenta, la qual cosa indica un creixement de la cartera mitjançant operacions de millor qualitat.

Integració de les estimacions internes de risc en la gestió

L'ús dels paràmetres de risc, PD, LGD i EAD, són una peça clau en la gestió del risc de crèdit de l'Entitat, i el seu ús va més enllà del regulatori.

Els principals paràmetres per mesurar el risc estan presents en la presa de decisions, des de la concessió fins al seguiment de les exposicions, incloent-hi la gestió d'incentius i el monitoratge de la rendibilitat dels segments de negoci.

A continuació s'exposen les principals eines i polítiques:

- Sistema de facultats per pèrdua esperada en la concessió de risc a empreses:

El càlcul del nivell de risc per pèrdua esperada (probabilitat de mora x exposició x severitat) millora el control del risc, adequant les facultats d'aprovació al mesurament del risc del client, i si escau del seu grup econòmic.

El càlcul del nivell de risc d'una sol·licitud acumula la pèrdua esperada i la pèrdua màxima (exposició x severitat) de tots els contractes i sol·licituds del client i del seu grup econòmic en el marc de l'Entitat, incloent-hi la nova operació i excloent-ne aquelles operacions que s'ha indicat que es cancel·laran.

La limitació de la pèrdua màxima evita que es puguin concedir imports nominals excessivament alts quan la probabilitat de mora del client (PD) sigui molt baixa.

En funció dels imports de pèrdues esperades i pèrdues màximes acumulades de les operacions de cada titular i de les del seu corresponent grup econòmic, si escau, es determina el nivell d'aprovació del risc.

- Sistema de *Pricing* en la concessió de risc:

Garanteix l'adequada relació del binomi rendibilitat/risc, en termes de sol·licitud. Estimació del preu de l'operació com a suma de:

- La Pèrdua Esperada.
  - El cost dels recursos propis.
  - Estimació de costos operatius interns.
  - La prima de liquiditat.
- Sistema de diagnòstics per prima de risc en la concessió de risc a particulars:

Sistema automàtic de recomanació d'actuació en la concessió d'operacions de particulars sobre la base de prima de risc (pèrdua esperada + retribució de capital).

Establiment d'un punt de tall d'acceptació/denegació d'operacions amb penalització en les facultats d'aprovació del risc quan implica un nivell especialment alt de risc.

- Sistema de Rendibilitat Ajustada al Risc (RAR):

La rendibilitat ajustada al risc mesura la rendibilitat sobre el capital consumit, una vegada descomptats la pèrdua esperada, els costos operatius i el cost dels fons.

$$RAR = \frac{\text{Resultats d'Explotació} - \text{Pèrdua Esperada}}{\text{Capital Requerit}}$$

La taxa mínima de rendibilitat sobre capital que ha d'assolir una operació ve determinada pel cost de capital, que és la remuneració mínima exigida pels seus accionistes.

Quan una operació obté una rendibilitat ajustada al risc positiva, significa que està participant en els beneficis de l'Entitat, però només crearà valor per a l'accionista quan la rendibilitat sigui superior al cost del capital.

Aquest sistema permet un millor control de l'equilibri entre la rendibilitat i el risc sobre la cartera de clients de l'Entitat.

- Càlcul de provisions per models interns sota NIC39 o Circular 4/2016 del Banc d'Espanya:

D'acord amb la Circular esmentada, el càlcul de la pèrdua incorreguda, amb l'excepció de la cartera dubtosa corresponent a actius individualment significatius, es fa partint de models d'interns que comparin una important base comuna amb els models IRB, amb la particularitat i diferència respecte dels models IRB de tractar-se d'estimacions *Point-in-Time* en haver de reflectir les condicions econòmiques vigents. A partir de 2018, els models interns intervindran en la classificació comptable, concretament, en la identificació de les exposicions que s'hagin de classificar com a Normal en Vigilància Especial, i en el càlcul de cobertures per risc de crèdit. Tot això, seguint els principis d'IFRS9 i la Circular 4/2017 del Banc d'Espanya.

5.2. Risc de Contrapart i CVA

Gestió prudent del Risc de Contrapart mitjançant l'assignació de límits interns i l'ús de tècniques de mitigació.

- El Risc de Contrapart quantifica les pèrdues derivades del potencial incompliment, per part de l'Entitat de contrapartida i abans de la liquidació definitiva, dels fluxos de caixa en operacions amb instruments derivats, operacions amb compromís de recompra o de préstecs de valors i operacions amb liquidació diferida.
- A CaixaBank, l'objectiu principal de la gestió del Risc de Contrapart és alinear l'assumpció d'aquest risc amb els objectius de negoci del Grup, partint del Marc d'Apetit al Risc (RAF) de l'Entitat.
- El control del Risc de Contrapart del Grup CaixaBank es fa mitjançant un sistema integrat que permet saber, en temps real, el límit d'exposició disponible amb qualsevol contrapartida, producte i termini. Com a part de la gestió diària de les exposicions, el Grup també utilitza polítiques i tècniques de mitigació de risc amb l'objectiu de reduir l'exposició al Risc de Contrapart.
- L'EAD de Risc de Contrapart, *Default Fund* (DF) i *Credit Valuation Adjustment* (CVA) puja a 5.580 milions d'euros, el 77,14% dels quals correspon a Risc de Contrapart (el 66,24% amb RWA sota mètode estàndard i el 10,90% segons el mètode IRB), el 2,52% correspon a DF i el 20,34% restant correspon a EAD per CVA sota mètode estàndard. L'EAD de Risc de Contrapart es calcula mitjançant el mètode de valoració a preus de mercat per als derivats i sota enfocament integral per a mitigació del Risc de Crèdit per a operacions amb pacte de recompra i préstecs de valors.
- Els APR de Risc de Contrapart, DF i CVA pugen a 2.517 milions d'euros, el 73,33% dels quals correspon a Risc de Contrapart (el 60,61% calculat segons el mètode estàndard i el 12,72% segons el mètode IRB), el 0,07% correspon al DF i el 26,60% restant correspon als APR per CVA.
- El 100% de l'EAD de Risc Contrapart al qual s'aplica el mètode IRB correspon a empreses.
- L'EAD en Risc de Contrapart i CVA roman en línia amb la del tancament de l'any anterior.

CONTINGUTS DEL CAPÍTOL

- 5.2.1. Gestió del Risc de Contrapart
- 5.2.2. Requeriments de recursos propis
- 5.2.3. Aspectes quantitatius

2.517 MM €

APR de Risc de Contrapart

4.305 MM €

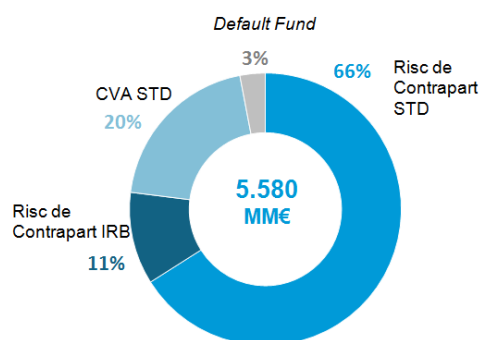
 EAD de Risc *Default* Contrapart

1.135 MM €

 EAD de *Credit Valuation Adjustment* (CVA)

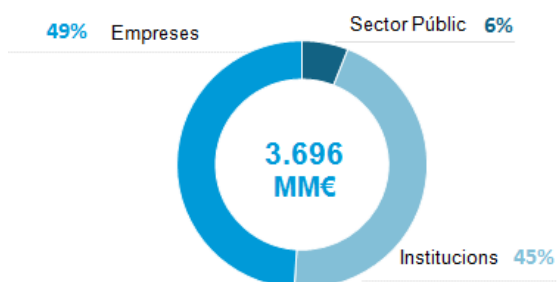
EAD RISC DE CONTRAPART, DF I CVA

Distribució per mètode, %

EAD RISC DE CONTRAPART (ESTÀNDARD)

Distribució per tipus d'exposició, %

5.2.1. Gestió del Risc de Contrapart

Descripció i política general

Segons es defineix a l'article 272 de l'RRC, el Risc de Contrapart és «el risc que la contrapart en una operació pugui incórrer en impagament abans de la liquidació definitiva dels fluxos de caixa d'aquesta operació». Estan subjectes a risc de contrapartida: els derivats, les operacions amb pacte de recompra, les operacions de préstec de valors i les operacions amb liquidació diferida.

El principal objectiu en la gestió del Risc de Contrapart a CaixaBank és l'alineament de l'assumpció de risc de contrapart amb els objectius de negoci dins el Marc d'Apetit al Risc (RAF) de l'Entitat. Es tracta de configurar un perfil de riscos que, d'una banda, faciliti la consecució dels pressupostos de rendibilitat i creació de valor i, de l'altra, garanteixi la solvència de la institució a mitjà i llarg termini.

A CaixaBank, la concessió de noves operacions que comportin risc de contrapartida compta amb un marc intern predefinit que permet prendre decisions ràpidament respecte a l'assumpció d'aquest risc, tant per a l'entorn de contrapartides financeres com per a la resta. En aquest sentit, en el context d'operacions amb entitats financeres, CaixaBank compta amb un sistema de concessió de línies aprovat pel Comitè Global del Risc. La màxima exposició autoritzada de risc de crèdit amb una entitat (en què s'inclou el risc de contrapartida) d'aquest sistema es determina mitjançant un càlcul basat fonamentalment en els *ratings* de les entitats i en l'anàlisi dels seus estats financers.

En l'operativa amb la resta de contrapartides, incloent-hi el client detallista, les operacions de derivats vinculades a una sol·licitud d'actiu (cobertura del risc de tipus d'interès en préstecs) s'aproven conjuntament amb aquesta. Tota la resta d'operacions s'aproven en funció del compliment de límit del risc assignat (i recollit en la línia de risc de derivats corresponent) o bé en funció de la seva anàlisi individual. L'aprovació d'operacions correspon a les àrees de riscos encarregades de l'anàlisi i l'admissió.

La definició dels límits de risc de contrapartida es complementa amb els límits interns de concentració, principalment risc país i grans exposicions.

La concessió de línies de risc preaprovades per a les contrapartides permet conèixer en tot moment quin és el disponible per a la contractació de noves operacions.

Pel que fa als riscos de contrapartida amb les Entitats de Contrapartida Central (ECC), CaixaBank disposa d'un marc intern específic, aprovat pel Comitè Global del Risc, en què s'especifica com es determinen els límits per a aquestes entitats i com s'ha de calcular l'exposició per determinar el disponible d'aquest límit.

Estructura i organització de la funció de gestió del risc

Tot seguit es detalla el llistat de les àrees que, a CaixaBank, tenen responsabilitats directes sobre la quantificació, el seguiment i el control del Risc de Contrapart:

- El **Departament de Risc Sector Financer i Risc País**, integrat en la Direcció Executiva d'Anàlisi i Concessió d'Empreses, és la unitat que té la responsabilitat sobre tots els riscos assumits per CaixaBank amb entitats financeres, independentment del tipus d'operativa i àmbit d'activitat que els genera. En l'àmbit de Risc de Contrapart, les principals funcions assignades són:
  - Determinació dels límits de Risc per Contrapart.
  - Anàlisi i seguiment de contraparts i riscos.
  - Control de la utilització de límits i autorització d'excedits.
  - Seguiment del Risc Legal.
  - Elaboració d'informació de riscos per a òrgans interns.
- **Altres centres adscrits a la Direcció Executiva d'Anàlisi i Concessió d'Empreses i centres adscrits a la Direcció Corporativa d'Anàlisi i Concessió de Particulars**, que tenen la responsabilitat sobre l'admissió de tots els riscos amb entitats no financeres (empreses i particulars, respectivament) assumits per CaixaBank, independentment del tipus d'operativa i àmbit d'activitat que els genera, incloent-hi, per tant, l'operativa que implica risc de contrapartida per a CaixaBank.
- El **Departament de Risc de Mercat i de Balanç**, integrat a la Direcció Executiva de Gestió Global del Risc, les principals funcions principals del qual, en l'àmbit de Risc de Contrapart, són:
  - Definició i implantació de les metodologies de càlcul d'estimació de l'exposició creditícia equivalent.
  - Valoració diària de les operacions subjectes als contractes de col·laterals de derivats OTC, operacions amb pacte de recompra i préstecs de valors.

- Càlcul dels requeriments mínims de capital per risc de contrapartida i emplenament dels informes recurrents al supervisor.
- Elaboració d'informació recurrent de risc de contrapartida per a òrgans interns de l'Entitat.
- **L'Àrea de Serveis Operatius a Mercats**, integrada en la Subdirecció General de Serveis Bancaris, és la unitat responsable de la gestió operativa diària dels contractes bilaterals de col-lateral de derivats, operacions amb pacte de recompra i préstecs de valors, així com dels contractes de col-lateral amb cambres centrals (tant d'operativa OTC (*Over The Counter*) com de mercat organitzat). Les principals funcions que li són assignades són:
  - La generació dels *margin calls* a les contrapartides.
  - La conciliació de posicions col-lateralitzades i gestió de discrepàncies.
  - El seguiment de les liquidacions i comptabilitzacions associades a la gestió dels contractes esmentats.
- **L'Assessoria Jurídica** és la responsable d'elaborar els contractes marc entre CaixaBank i les contrapartides.

Sistemes de mesurament i d'informació per a la gestió del Risc de Contrapart

El Risc de Contrapart relatiu a les operacions de derivats va associat quantitativament al seu risc de mercat, ja que la quantitat deguda per la contrapart s'ha de calcular en funció del valor de mercat de les operacions contractades i el seu valor potencial futur (possible evolució del seu valor en una situació extrema de preus de mercat, d'acord amb la sèrie històrica coneguda d'evolució dels preus de mercat).

L'exposició creditícia equivalent per derivats s'entén com la màxima pèrdua potencial durant la vida de les operacions en què el banc podria incórrer si la contrapartida fes *default* en qualsevol moment futur. Per calcular-la, CaixaBank aplica la simulació de Montecarlo, amb efecte cartera i compensació de posicions (si correspon) amb un interval de confiança del 95%, a partir de models estocàstics que tenen en compte la volatilitat del subjacent i totes les característiques de les operacions.

En operacions amb pacte de recompra i préstecs de valors, l'exposició per risc de contrapartida es calcula com la diferència entre el valor de mercat dels títols/efectiu cedit a la contrapartida i el valor

de mercat de l'efectiu/títols rebuts d'aquesta com a col-lateral, tenint en compte els ajustos de volatilitat aplicables en cada cas.

A més, es té en compte l'efecte mitigador de les garanties reals rebudes sota els Contractes Marc de Col-lateral (vegeu apartat «Polítiques de Cobertura i tècniques de mitigació de Risc de Contrapart»). En general, la metodologia de càlcul d'exposició per Risc de Contrapart descrita anteriorment s'aplica tant en el moment de l'admissió de noves operacions com en els càlculs recurrents dels dies posteriors.

En l'entorn de contrapartides financeres, el control del risc de contrapart del Grup CaixaBank es fa mitjançant un sistema integrat que permet conèixer, en temps real, el límit d'exposició disponible amb qualsevol contrapartida, producte i termini. Per a la resta de contrapartides, el control de Risc de Contrapart es fa en aplicacions d'àmbit corporatiu, en què hi ha tant els límits de les línies de risc de derivats (si escau) com l'exposició creditícia dels derivats i les operacions amb pacte de recompra.

Polítiques de Cobertura i tècniques de mitigació del Risc de Contrapart

Les principals polítiques i tècniques de mitigació del Risc de Contrapart utilitzades com a part de la gestió diària de les exposicions a entitats financeres suposen la utilització de:

- **Contractes ISDA/CMOF.** Contractes marc estandarditzats per a l'empara de l'operativa global de derivats amb una contrapart. Preveuen explícitament en el seu clausulat la possibilitat de compensar els fluxos de cobrament i pagament pendents entre les parts per a tota l'operativa de derivats coberta per aquests.
- **Contractes CSA / Annex III del CMOF.** Són acords en virtut dels quals les parts es comprometen a lliurar un col-lateral (habitualment un dipòsit d'efectiu) com a garantia per cobrir la posició neta de risc de contrapartida originada pels productes derivats contractats entre elles, basant-se en un acord de compensació previ inclòs a les clàusules dels contractes ISDA o CMOF.

- **Contractes GMRA/CME/GMSLA (operacions amb pacte de recompra o préstec de valors).** Són acords en virtut dels quals les parts es comprometen a lliurar un col·lateral com a garantia per cobrir la posició neta de Risc de Contrapart originada per la desviació que es pugui produir entre el valor de l'import meritat per la compravenda simultània de títols i el seu valor de mercat.
- **Clàusules *break-up*.** Disposicions que permeten, a partir d'un determinat termini de la vida del derivat, formalitzar-ne la resolució anticipada per decisió lliure d'una de les parts. Permeten mitigar el risc de contrapart en reduir la durada efectiva de les operacions subjectes a aquesta clàusula, o alternativament, reduir el risc de contrapartida de la contrapart.
- **Sistemes de liquidació lliurament contra pagament.** Permet eliminar el risc de liquidació amb una contrapart ja que la compensació i liquidació d'una operació es fan simultàniament i de forma inseparable. És especialment rellevant el sistema de liquidació CLS, que permet a CaixaBank assegurar entrega contra pagament quan hi ha fluxos simultanis de cobrament i pagament en diferents divises.
- **Entitats de Contrapartida Central (ECC).** La utilització d'ECC en l'operativa de derivats i operacions amb pacte de recompra permet mitigar el Risc de Contrapartida associat, ja que aquestes entitats fan funcions d'interposició per compte propi entre les dues entitats que intervenen en l'operació i assumeixen el risc de contrapartida. La normativa EMIR estableix, entre d'altres, l'obligació de compensar certs contractes de derivats OTC en aquestes Entitats de Contrapartida Central i de notificar totes les operacions efectuades.

Per a contrapartides no financeres, les tècniques de mitigació de risc de contrapartida suposen la utilització de: contractes ISDA/CMOF, *Contractes Quadro* (a Portugal), contracte CSA/Annex III del CMOF i clàusules *break-up*, així com la pignoració de garanties financeres i l'ús d'avals emesos per contrapartides de millor qualitat creditícia que la contrapartida original de l'operació.

Metodologia per a l'assignació interna de capital

El procés d'assignació del càlcul del capital intern per Risc de Contrapartida es fa de manera conjunta amb el risc de crèdit.

Anàlisi i polítiques respecte a les exposicions al risc de correlació adversa

Els processos d'admissió i monitoratge del Risc de Contrapartida permeten identificar els casos en què CaixaBank incorre en risc de correlació adversa (conegut comunament amb el terme en anglès: *wrong way risk*). Aquesta circumstància és tractada adequadament en tots dos processos. L'Entitat té identificats els casos, molt puntuals, en què s'incorre en aquest risc, per als quals utilitza mètriques d'estimació d'exposició creditícia prou conservadores, tant en el moment de la contractació de l'operació com durant la vida d'aquesta.

Eficàcia de les garanties reals

Tal com s'ha comentat anteriorment, per garantir l'operativa subjecta a Risc de Contrapart, el Grup CaixaBank aplica contractes de col·lateral principalment amb entitats financeres. Amb freqüència, habitualment diària, es fa la quantificació del risc mitjançant la valoració a preus de mercat de totes les operacions vives subjectes a l'acord marc de col·lateral, cosa que implica la revisió, i modificació, si escau, del col·lateral a lliurar per la part deutora.

D'altra banda, l'impacte sobre les garanties reals en el cas hipotètic d'una baixada de *rating* de CaixaBank no seria significatiu perquè la majoria dels contractes de col·laterals no preveu franquícies relacionades amb el nostre *rating*. Tenint en compte que la majoria de contractes amb entitats financeres té el llindar¹³ zero i que, en aquells en què hi ha un escalat lligat al *rating*, el valor de la cartera no acostuma a superar l'import del llindar, una disminució de *rating* suposaria, en el pitjor dels casos, una sortida d'efectiu no significativa. Els contractes CSA signats per BPI tenen en compte en alguns casos aquestes franquícies, l'impacte de les quals, en el cas d'una hipotètica disminució de *rating* de 2 *notches*, implicaria un augment de les garanties reals de 2,2 MM dòlars.

¹³ Import a partir del qual s'ha de produir el lliurament del col·lateral a la contrapartida.

5.2.2. Requeriments de recursos propis mínims per Risc de Contrapart, Default Fund i CVA

En aquest apartat s'informa de les exposicions i els APR per Risc de Contrapart, *Default Fund* i CVA. D'aquesta manera, es permet la completa alineació d'aquesta informació amb la corresponent lliurada a l'EBA als informes sol·licitats a la DRC IV (coneguts comunament com estats COREP).

L'EAD en Risc de Contrapart i CVA roman en línia amb la del tancament de l'any anterior. La integració de BPI no ha suposat un increment rellevant en els requeriments de capital per Risc de Contrapart i CVA.

Taula 61. Actius ponderats per Risc de Contrapart, Default Fund i CVA

Imports en milions d'euros

Mètode aplicat	APR
Mètode Estàndard	2.197
de què per Contrapart	1.525
del què per Credit Value Adjustment (CVA)	669
del què per Default Fund (DF)	2
Mètode IRB	320
Total Grup CaixaBank	2.517

Taula 62. Anàlisi de l'exposició al Risc de Crèdit de Contrapart per mètode (UE CCR1)

Imports en milions d'euros

	Cost de reposició	Exp. potencial futura	EAD després de CRM	APR
Mètode valoració a preus de mercat	5.991	2.493	3.664	1.721
Enfocament integral per a mitigació del Risc de Crèdit (per a SFT)			640	124
Total	5.991	2.493	4.305	1.845

L'Entitat computa l'EAD per Risc de Contrapartida segons el mètode de valoració de la posició a preus de mercat, no pel mètode dels models interns, raó per la qual la taula UE CR7, dedicada a models interns de Risc de Contrapartida, no apareix.

5.2.3. Aspectes quantitius

A la taula següent es mostra el detall d'EAD del Risc de Contrapart sota metodologia estàndard segons els diferents graus de ponderació de risc en funció del mapatge *rating* d'agència dictat per l'EBA:

Taula 63. Mètode estàndard: exposicions al Risc de Contrapart i efectes de tècniques per a la seva mitigació (UE CCR3)

Imports en milions d'euros

	Exposició Original	EAD	APR	Densitat d'APRs	Capital (8%)
Administracions centrals o bancs centrals	18	18	0	0%	0
Administracions regionals o autoritats locals	39	39	0	0%	0
Entitats del Sector Públic	156	156	156	100%	12
Bancs Multilaterals de Desenvolupament	0	0	0	0%	0
Organitzacions Internacionals	0	0	0	0%	0
Entitats	1.686	1.675	360	21%	29
Empreses	1.821	1.805	1.006	56%	81
Exposicions detallistes	1	1	1	63%	0
Exposicions garantides per hipoteques sobre béns immobles	0	0	0	0%	0
Exposicions en situació de <i>default</i>	10	2	2	100%	0
Exposicions associades a riscos particularment elevats	0	0	0	0%	0
Bons garantits	0	0	0	0%	0
Entitats i empreses amb avaluació creditícia a curt termini	0	0	0	0%	0
Organismes d'Inversió Col·lectiva	0	0	0	0%	0
Exposicions de renda variable	0	0	0	0%	0
Altres partides	0	0	0	0%	0
Total Mètode estàndard	3.732	3.696	1.525	41%	122

No més s'inclou risc de contrapartida. No s'inclou risc de crèdit ni titulitzacions ni accionarial.

Imports en milions d'euros

31-12-2016

	Exposició Original	EAD	APR	Densitat d'APRs	Capital (8%)
Administracions centrals o bancs centrals	32	32	0	0%	0
Administracions regionals o autoritats locals	48	48	0	0%	0
Entitats del Sector Públic	186	186	186	100%	15
Bancs Multilaterals de Desenvolupament	0	0	0	0%	0
Organitzacions Internacionals	0	0	0	0%	0
Entitats	1.258	1.227	262	21%	21
Empreses	3.050	2.552	1.360	53%	109
Exposicions detallistes	1	1	1	66%	0
Exposicions garantides per hipoteques sobre béns immobles	0	0	0	0%	0
Exposicions en situació de <i>default</i>	0	0	0	0%	0
Exposicions associades a riscos particularment elevats	0	0	0	0%	0
Bons garantits	0	0	0	0%	0
Entitats i empreses amb avaluació creditícia a curt termini	0	0	0	0%	0
Organismes d'Inversió Col·lectiva	0	0	0	0%	0
Exposicions de renda variable	0	0	0	0%	0
Altres partides	0	0	0	0%	0
Total Mètode estàndard	4.575	4.046	1.809	45%	145

No més s'inclou risc de contrapartida. No s'inclou risc de crèdit ni titulitzacions ni accionarial.

Taula 64. Mètode estàndard per a exposicions al Risc de Contrapart per classes d'actiu i ponderacions per risc (Exposició) (UE CCR3)

Imports en milions d'euros

	0%	2%	4%	10%	20%	35%	50%	70%	75%	100%	150%	Otros	EAD	De las cuales: sin calificación
Administracions centrals o bancs centrals	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18	18
Administracions regionals o autoritats locals	39	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	39	39
Entitats del Sector Públic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	156	0	0	156	156
Bancs Multilaterals de Desenvolupament	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Organitzacions Internacionals	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Entitats	3	10	50	0	1.512	0	87	0	0	12	0	0	1.675	93
Empreses	316	0	0	0	603	0	0	0	0	886	0	0	1.805	1.674
Exposicions detallistes	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1
Exposicions garantides per hipoteques sobre béns immobles	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Exposicions en situació de <i>default</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	0
Exposicions associades a riscos particularment elevats	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bons garantits	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Entitats i empreses amb avaluació creditícia a curt termini	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Organismes d'Inversió Col·lectiva	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Exposicions de renda variable	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Altres partides	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total Mètode estàndard	376	10	50	0	2.115	0	87	0	1	1.056	0	0	3.696	1.981

Només s'inclou Risc de Contrapartida. No s'inclou Risc de Crèdit ni titulitzacions ni accionaria

Taula 65. Mètode estàndard per a exposicions al Risc de Contrapart per classes d'actiu i ponderacions per risc (APR) (UE CCR3)

Imports en milions d'euros

	0%	2%	4%	10%	20%	35%	50%	70%	75%	100%	150%	Otros	APR	De las cuales: sin calificación
Administracions centrals o bancs centrals	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Administracions regionals o autoritats locals	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Entitats del Sector Públic	0	0	0	0	0	0	0	0	0	156	0	0	156	156
Bancs Multilaterals de Desenvolupament	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Organitzacions Internacionals	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Entitats	0	0	2	0	302	0	44	0	0	12	0	0	360	15
Empreses	0	0	0	0	121	0	0	0	0	886	0	0	1.006	875
Exposicions detallistes	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0
Exposicions garantides per hipoteques sobre béns immobles	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Exposicions en situació de <i>default</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	0
Exposicions associades a riscos particularment elevats	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bons garantits	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Entitats i empreses amb avaluació creditícia a curt termini	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Organismes d'Inversió Col·lectiva	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Exposicions de renda variable	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Altres partides	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total Mètode estàndard	0	0	2	0	423	0	44	0	1	1.056	0	0	1.525	1.047

Només s'inclou Risc de Contrapartida. No s'inclou Risc de Crèdit ni titulitzacions ni accionarial

Taula 66. IRB: exposicions al Risc de Contrapart per cartera

Imports en milions d'euros

	PD Mitjana	Exposició Original	EAD	Nombre de deutors (*)	LGD	Venciment mitjà anys	APR	Densitat d'APRs	PE	Ajustos de valor i provisions	Capital (8%)
Empreses	1,86%	590	590	3	34,30%	0,2	315	53,32%	5	(0)	25
Corporates	1,49%	472	472	1	33,76%	0,1	257	54,35%	3	(0)	21
Pimes	3,34%	118	118	2	36,48%	0,8	58	49,17%	2	(0)	5
Detallistes	2,48%	18	18	2	50,23%	1,7	5	29,69%	0	(0)	0
Cobertes amb hipoteques sobre immobles	0,00%	0	0	0	0,00%	0,0	0	0,00%	0	0	0
Pimes cobertes amb hipoteques s/immobles	0,00%	0	0	0	0,00%	0,0	0	0,00%	0	0	0
Exposicions detallistes renovables elegibles	0,00%	0	0	0	0,00%	0,0	0	0,00%	0	0	0
Exposicions Pimes detallista	2,50%	18	18	2	49,92%	1,5	5	29,85%	0	(0)	0
Altres exposicions detallistes	1,92%	1	1	0	60,97%	7,7	0	24,11%	0	(0)	0
Total Mètode IRB	1,88%	608	608	5	34,79%	0,2	320	52,60%	5	(1)	26

(*) Nombre de deutors en milers

Només s'inclou Risc de Contrapartida. No s'inclou Risc de Crèdit ni titulitzacions ni accionarial

Imports en milions d'euros

31/12/2016

Tramo PD	PD Mitjana	Exposició Original	EAD	Nombre de deutors (*)	LGD	Venciment mitjà anys	APR	Densitat d'APRs	PE	Ajustos de valor i provisions	Capital (8%)
Empreses	2,70%	598	598	2	36,29%	0,3	405	67,75%	8	(6)	32
Corporates	1,80%	512	512	1	36,48%	0,1	355	69,28%	4	(0)	28
Pimes	8,05%	86	86	2	35,14%	1,8	50	58,64%	4	(6)	4
Detallistes	5,34%	14	14	3	48,56%	3,4	5	34,41%	0	(2)	0
Cobertes amb hipoteques sobre immobles	0,00%	0	0	0	0,00%	0,0	0	0,00%	0	0	0
Pimes cobertes amb hipoteques s/immobles	0,00%	0	0	0	0,00%	0,0	0	0,00%	0	0	0
Exposicions detallistes renovables elegibles	0,00%	0	0	0	0,00%	0,0	0	0,00%	0	0	0
Exposicions Pimes detallista	5,51%	13	13	2	47,46%	3,3	4	33,67%	0	(2)	0
Altres exposicions detallistes	2,87%	1	1	0	64,59%	5,9	0	45,13%	0	(0)	0
Total Mètode IRB	2,76%	612	612	5	36,57%	0,4	410	66,98%	9	(8)	33

(*) Nombre de deutors en milers

Només s'inclou Risc de Contrapartida. No s'inclou Risc de Crèdit ni titulitzacions ni accionarial

Tabla 67. IRB: exposiciones al Riesgo de Contraparte por cartera e intervalo de PD (EU CCR4)

Imports en milions d'euros

Tram PD	PD Mitjana	Exposició Original	EAD	Número de deudores (*)	LGD	Venciment mitjà anys	APR	Densitat d'APRs	PE	Ajustos de valor i provisions	Capital (8%)
1	0,05%	5	5	0	50,96%	1,2	1	10,03%	0	0	0
2	0,13%	173	173	1	29,78%	0,1	38	22,19%	0	0	3
3	0,26%	192	192	1	36,79%	0,2	94	48,84%	0	0	8
4	0,64%	82	82	1	34,72%	0,2	47	56,62%	0	0	4
5	1,35%	96	96	1	36,50%	0,3	80	82,62%	0	(0)	6
6	3,71%	47	47	1	36,64%	1,0	51	109,77%	1	(0)	4
7	6,84%	4	4	0	32,94%	0,3	4	104,96%	0	(0)	0
8	17,79%	0	0	0	44,81%	3,2	0	118,32%	0	(0)	0
9	41,74%	2	2	0	42,56%	0,3	4	205,89%	0	(0)	0
Cartera Sana	0,91%	602	602	5	34,56%	0,2	319	53,00%	2	(0)	26
<i>Default</i>	100,00%	6	6	0	57,51%	0,2	1	12,47%	3	(0)	0
Total	1,88%	608	608	5	34,79%	0,2	320	52,60%	5	(1)	26

(*) Nombre de deutors en milers

Només s'inclou Risc de Contrapartida. No s'inclou Risc de Crèdit ni titulitzacions ni accionarial

Imports en milions d'euros

Tram PD	PD Mitjana	Exposició Original	EAD	Número de deudores (*)	LGD	Venciment mitjà anys	APR	Densitat d'APRs	PE	Ajustos de valor i provisions	Capital (8%)	31/12/2016
1	0,05%	3	3	0	48,18%	2,8	0	12,11%	0	(0)	0	
2	0,15%	184	184	1	29,66%	0,1	57	31,17%	0	0	5	
3	0,31%	177	177	1	39,89%	0,2	112	63,14%	0	0	9	
4	0,72%	89	89	1	37,59%	0,6	64	71,72%	0	(0)	5	
5	1,48%	74	74	1	39,18%	0,5	69	93,95%	0	(0)	6	
6	3,01%	50	50	1	37,84%	1,3	56	112,38%	1	(1)	4	
7	6,96%	16	16	0	39,57%	0,9	26	160,63%	0	(0)	2	
8	21,33%	4	4	0	31,09%	0,2	6	153,81%	0	(0)	0	
9	34,63%	8	8	0	44,52%	0,2	19	241,51%	1	(2)	2	
Cartera Sana	1,44%	604	604	5	36,22%	0,4	409	67,70%	3	(2)	33	
<i>Default</i>	100,00%	8	8	0	62,21%	0,4	1	14,38%	5	(5)	0	
Total	2,76%	612	612	5	36,57%	0,4	410	66,98%	9	(8)	33	

(*) Nombre de deutors en milers

Només s'inclou Risc de Contrapartida. No s'inclou Risc de Crèdit ni titulitzacions ni accionarial

Taula 68. Estats de flux dels APR d'exposicions al Risc de Contrapart amb l'IRB (UE CCR7)

Imports en milions d'euros

	APR	Capital (8%)
APR al tancament de període de declaració previ	410	33
Tamany de l'actiu	(64)	(5)
Qualitat de l'actiu	(55)	(4)
Actualització del model	0	0
Metodologia i polítiques	0	0
Adquisicions i alienacions	0	0
Oscil·lacions del tipus de canvi	0	0
Altres	28	2
APR al tancament de període de declaració	320	26

La taula que es mostra a continuació proporciona un detall de tots els col·laterals aportats o rebuts relacionats amb operacions de derivats o operacions de finançament de valors (SFT: *Securities Financing Transaction*). També inclou

les operacions compensades a través d'una entitat de contrapartida central. En el cas de SFT, es consideren col·lateral les dues potes de cada operació (és a dir, tant efectiu com valors, rebuts i lliurats).

Taula 69. Composició del col·lateral per a exposicions al Risc de Contrapart (UE CCR5-B)

Imports en milers d'euros

	Col·lateral empleat en operacions amb derivats				Col·lateral empleat en SFT			
	Valor raonable del col·lateral rebut		Valor raonable del col·lateral lliurat		Valor raonable del col·lateral rebut		Valor raonable del col·lateral lliurat	
	Segregat	No Segregat	Segregat	No Segregat	Segregat	No Segregat	Segregat	No Segregat
Efectiu - moneda local	11	1.555	165	3.297	0	9.884	9	2.229
Efectiu - altres monedes	0	1	88	115	0	0	0	0
Deute sobirà nacional	0	3.265	93	13	59	17.838	249	13.914
Un altre deute sobirà	0	0	775	0	0	1.678	355	288
Deute d'agències públiques	0	0	0	0	0	0	0	0
Bons corporatius	0	0	0	0	0	48	0	2.736
Accions	0	0	0	0	0	768	12.472	0
Un altre Col·lateral	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	11	4.821	1.121	3.426	59	30.216	13.084	19.168

Seguidament, es mostra la taula corresponent a l'exposició del Grup CaixaBank amb Entitats de Contrapartida Central (ECC). S'hi detallen els tipus d'exposició i els corresponents requeriments mínims de capital.

Taula 70. Exposicions davant Entitats de Contrapartida Central (UE CCR8)

Imports en milers d'euros

EAD amb Entitats de Contrapartida Central	EAD	APR
Exposició a QCCP (total)	872	143
Exposicions* per operacions davant QCCP	726	141
(i) Derivats OTC	682	128
(ii) Derivats negociats en borsa	35	12
(iii) Operacions de finançament amb valors	9	0
(iv) <i>Nettings</i> entre productes	0	0
Marge inicial segregat	0	0
Marge inicial no segregat	2	0
Desemborsaments al fons de garantia	144	2
Exposició a CCP no admissibles (total)	22	3
Exposicions* per operacions davant CCP no admissibles	17	3
(i) Derivats OTC	17	3
(ii) Derivats negociats en borsa	0	0
(iii) Operacions de finançament amb valors	0	0
(iv) <i>Nettings</i> entre productes	0	0
Marge inicial segregat	5	0
Marge inicial no segregat	0	0
Desemborsaments al fons de garantia	0	0

(*) Exclosos marges inicials i aportacions al fons de garantia.

L'EAD regulatòria de les exposicions davant Entitats de Contrapartida Central (ECC) es calcula segons la secció 9 «Requisits de fons propis per exposicions davant una entitat de contrapartida central», capítol 6 «Risc de Crèdit de Contrapart» de la Part Tercera de l'RRC.

Segons l'article 306 «Requisits de fons propis per les exposicions de negociació» de l'RRC, els actius atorgats com a garantia a una ECC que siguin immunes a la fallida en cas que l'ECC es declari insolvent representen EAD nul·la. En conseqüència, l'EAD de la categoria Marge Inicial Segregat és nul·la. A la taula següent es detalla l'import d'APR per Risc d'Ajust de Valoració del Crèdit (AVC/CVA). CaixaBank calcula aquest import per a tots els instruments derivats OTC subjectes a aquest requeriment segons el mètode estàndard.

Taula 71. Exposició i APR per CVA (UE CCR2)

Imports en milions d'euros

	EAD	APR
Enfocament avançat	0	0
Enfocament estàndard	1.135	669
Total	1.135	669

La taula següent mostra l'efecte dels acords de compensació i de les garanties sobre l'Exposició al Risc de Contrapart dels contractes de derivats a 31 de desembre de 2017.

Taula 72. Exposició al risc de crèdit de contrapart (derivats) (UE CCR5-A)

Imports en milions d'euros

Exposició al Risc de Crèdit de Contrapart per derivats	
Valor Raonable positiu brut	17.754
Valor Raonable positiu net	5.990
Exposició creditícia potencial futura net	2.493
Exposició creditícia neta	8.460
Garanties reals	4.677
Exposició creditícia en derivats després de la compensació i de les garanties ⁽¹⁾	3.664

⁽¹⁾ Exposició creditícia dels derivats neta dels efectes dels acords de compensació contractual jurídicament exigibles i dels acords de garanties rebudes. S'inclou tota exposició de derivats subjecta a Risc de Contrapart.

A continuació es mostra la posició viva en derivats de crèdit al tancament de l'exercici 2017, tots en cartera de negociació.

Taula 73. Exposicions amb derivats (de crèdit) (UE CCR6)

Imports en milions d'euros

	Protecció comprada	Protecció venuda
Nocional		
Swaps d'incompliment creditici de referència única	0	0
Swaps d'incompliment creditici indexat	615	10
Swaps de taxa de rendiment total	0	0
Opcions de crèdit	0	0
Altres derivats de crèdit	0	0
Total nocional	615	10
Valor raonable		
Valor raonable positiu (actiu)	0	0
Valor raonable negatiu (passiu)	-34	0

L'exposició amb derivats de crèdit incorpora els derivats de protecció comprada contractats durant el 2017 per a la cobertura del Risc de Crèdit del CVA.

A 31 de desembre de 2017, el Grup CaixaBank no té contractades cobertures internes de Risc de Crèdit del *Banking Book* mitjançant la compra de protecció en derivats de crèdit, i tampoc no duu a terme activitats d'intermediació de derivats de crèdit.

5.3. Titulitzacions

El Grup CaixaBank no és un inversor actiu en el mercat de titulitzacions.

- El Risc de Crèdit en Titulitzacions quantifica les pèrdues de principal i interessos de les emissions derivades del potencial incompliment de les obligacions financeres per part dels acreditats dels actius titulitzats.
- El Grup CaixaBank intervé en les operacions de titulització principalment com a Entitat originadora i amb l'objectiu d'obtenir liquiditat. Les inversions en titulitzacions alienes representen un risc molt residual.
- L'Entitat transforma part de la seva cartera de préstecs i crèdits homogenis en títols de renda fixa mitjançant la transferència d'aquests actius a diversos fons de titulització tradicionals, i, generalment, reté la totalitat d'aquests títols.
- Al tancament de 2017, el saldo viu de crèdits titulitzats puja a 41.821 milions d'euros, sobre els quals el Grup reté 40.792 milions via trams de titulització.
- En cas de no tenir transferència d'una part significativa del risc, el risc es manté en els crèdits subjacents, i no hi ha risc en els títols retinguts. Aquesta circumstància és aplicable a 38.753 milions d'euros de la cartera de titulitzacions. El Grup CaixaBank té una titulització sintètica amb transferència significativa de risc de 2.025 milions, amb l'objectiu de gestió de capital.
- L'EAD subjecta a APR i els APR en Risc de Crèdit en Titulitzacions romanen en línia amb els de tancament de l'any anterior.

197 MM €

APR de Risc en Titulitzacions

2.055 MM €

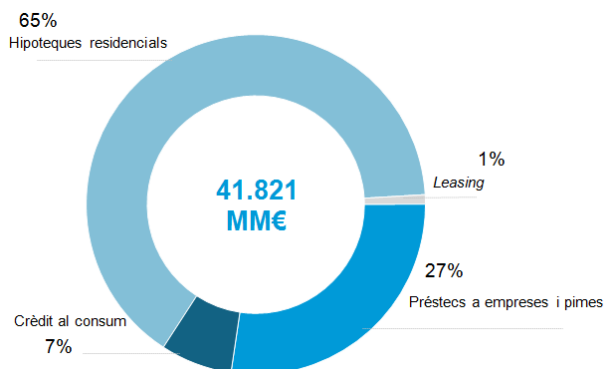
EAD de Risc en Titulitzacions

97,22%

EAD prové de Risc retingut en Titulitzacions pròpies

CARTERA DE CRÈDITS TITULITZATS

Distribució per tipus d'exposició, %

CONTINGUTS DEL CAPÍTOL

5.3.1. Aspectes qualitatiu

5.3.2. Requeriments de recursos propis

5.3.3. Aspectes quantitatiu

5.3.1. Aspectes qualitius

Descripció i política general

El Grup CaixaBank desenvolupa el tractament de les operacions de titulització segons el que estableix el Capítol 5, Títol II, Part Tercera de l'RRC.

A continuació, es relacionen una sèrie de conceptes bàsics d'acord amb les definicions establertes a l'RRC de cara a la comprensió d'aquest capítol:

- **Titulització:** una operació o un mecanisme mitjançant el qual el Risc de Crèdit associat a una exposició o conjunt d'exposicions es divideix en trams. Presenta les dues característiques següents:
  - Els pagaments de l'operació o del mecanisme depenen del comportament de l'exposició o conjunt d'exposicions.
  - La subordinació dels trams determina la distribució de pèrdues durant el període de vigència de l'operació o del mecanisme.
- **Posició de titulització:** l'exposició davant una titulització.
- **Tram:** segment establert contractualment del Risc de Crèdit associat a una exposició o conjunt d'exposicions, de manera que una posició en el segment implica un Risc de Pèrdua de Crèdit més alt o més baix que una posició del mateix import a cadascun dels altres segments, sense tenir en compte la cobertura del Risc de Crèdit oferta per tercers directament als titulars de les posicions en el segment o en els altres segments.
- **Tram de primera pèrdua o equity:** el tram més subordinat d'una titulització, que és el primer tram a suportar les pèrdues en què s'incurri en relació amb les exposicions titulitzades i que, per tant, ofereix protecció al tram de segona pèrdua i, si escau, als trams de més prelación.
- **Tram de risc intermedi mezzanine:** són els trams, diferents del tram de primeres pèrdues, que tenen menys prelación en els pagaments que la posició amb més prelación en els pagaments de la titulització i menys prelación que qualsevol tram de la titulització a la qual s'assigni un nivell de qualitat creditícia 1, si es tracta d'una titulització tractada amb enfocament estàndard, o un nivell de qualitat creditícia 1 o 2, si es tracta d'una titulització tractada amb enfocament IRB.
- **Tram preferent o sènior:** és tot aquell tram diferent d'un tram de primeres pèrdues o de risc intermedi. Dins el conjunt de trams preferents o sènior, s'entendrà per tram de

màxima preferència el que se situï en primera posició en l'ordre de prelación dels pagaments de la titulització sense tenir en compte, a aquests efectes, les quantitats degudes d'acord amb contractes de derivats sobre tipus d'interès o divises, correatges o altres pagaments similars.

- **Titulització tradicional:** una titulització que implica la transferència econòmica de les exposicions titulitzades. L'operació es farà mitjançant transferència de la propietat de les exposicions titulitzades per l'entitat originadora a una SSPE (*securitisation special purpose entity*) o mitjançant subparticipació per una SSPE. Els valors emesos no representen obligacions de pagament de l'entitat originadora.
- **Titulització sintètica:** una titulització en la qual la transferència del risc es duu a terme mitjançant el recurs a derivats de crèdit o garanties i les exposicions titulitzades segueixen sent exposicions de l'entitat originadora.
- **Retitulització:** una titulització en la qual el risc associat a un conjunt d'exposicions subjacent està dividit en trams i, almenys una de les exposicions subjacents és una posició de titulització.
- **Originadora:** una entitat que:
  - a) Per si mateixa o a través d'entitats relacionades, hagi participat directament o indirectament en l'acord inicial que va crear les obligacions actuals o potencials del deutor actual o potencial i que va donar lloc a la titulització de l'exposició.
  - b) Adquireix les exposicions d'un tercer per compte propi i després les titulitza.
- **Patrocinadora:** una entitat, diferent de l'entitat originadora, que estableix i gestiona un programa de pagarés de titulització o un altre esquema de titulització mitjançant el qual s'adquireixen exposicions davant entitats terceres.

Els objectius de la titulització

La titulització d'actius facilita la gestió eficient del balanç en ser una eina que permet:

- **Obtenció de liquiditat:** la titulització permet mobilitzar el balanç transformant actius no líquids en líquids i obtenir finançament en els mercats majoristes amb la seva venda o utilització com a col·lateral. Així mateix, les posicions de titulització retingudes es poden utilitzar com a col·lateral per al seu descompte en el BCE.

- **Diversificació de fonts de finançament:** un altre objectiu, derivat de l'obtenció de liquiditat, és la diversificació de fonts amb les quals es finança el Grup tant en termini com en producte.
- **Gestió i diversificació del Risc Creditici:** amb la venda de bons de titulització al mercat es poden reduir les exposicions de Risc de Crèdit que s'originen habitualment per l'activitat comercial.
- **Optimització de consum de capital:** les operacions de titulització que aconsegueixen transferència d'una part significativa del risc permeten també optimitzar la gestió de capital.

Naturalesa dels riscos inherents a l'activitat de titulització

L'activitat de titulització ofereix avantatges en termes de gestió de liquiditat i de riscos. Tanmateix, hi ha riscos associats a l'activitat de titulització que són assumits fonamentalment per l'entitat originadora o per les entitats inversores.

- **Risc de Crèdit:** es tracta del risc que l'acreditat no satisfaci dins el termini establert i en la forma pertinent les obligacions contractuals assumides, de tal manera que es deteriori l'actiu subjacent que suporta les posicions de titulització originades. És el principal risc que es transmet als inversors a través dels títols emesos en la titulització.
- **Risc de Prepagament:** és el risc derivat de l'amortització anticipada, total o parcial, dels actius subjacents de la titulització, que implica que el venciment real de les posicions de titulització sigui més curt que el venciment contractual dels subjacents.
- **Risc de Base:** es dona quan els tipus d'interès (o els terminis) dels actius titulitzats no coincideixen amb els de les posicions de titulització. Aquest risc se sol cobrir mitjançant permutes financeres de tipus d'interès.
- **Risc de Liquiditat:** aquest risc es pot entendre de diverses maneres.

Des del punt de vista de l'originador: es redueix amb el procés de titulització, que consisteix a transformar actius (que per la seva naturalesa són il·líquids) en títols de deute negociables en mercats financers organitzats.

Des del punt de vista de l'inversor: no hi ha garantia que s'arribi a produir en el mercat una negociació dels bons amb una freqüència o volum mínim que li permeti desfer posicions en un moment determinat.

Riscos en termes de prelació de les posicions de titulització

En relació amb el Risc en Termes de Prelació de les Posicions de Titulització subjacents, els bons de titulització s'emeten seguint un determinat ordre de prelació de pagaments. L'estructura dels fons en què el Grup CaixaBank participa sol contenir un nombre determinat de trams, cadascun amb una qualificació creditícia.

Al primer conjunt de trams, que es denomina preferent o sènior, que comprèn les sèries de bons de millor qualitat creditícia i, per tant, de més qualificació creditícia; el segueixen els trams denominats intermedis o *mezzanine*, que estan subordinats als primers. A la part inferior de l'estructura hi ha els trams de pitjor qualitat creditícia, denominats de primeres pèrdues o *equity*; en alguns casos, es tracta de préstecs subordinats que el Grup CaixaBank ha concedit al fons i, en altres, es tracta d'una sèrie de bons. Aquest tram de primeres pèrdues fa front al primer percentatge de pèrdues de la cartera titulitzada.

Funcions desenvolupades per l'Entitat en el procés de titulització

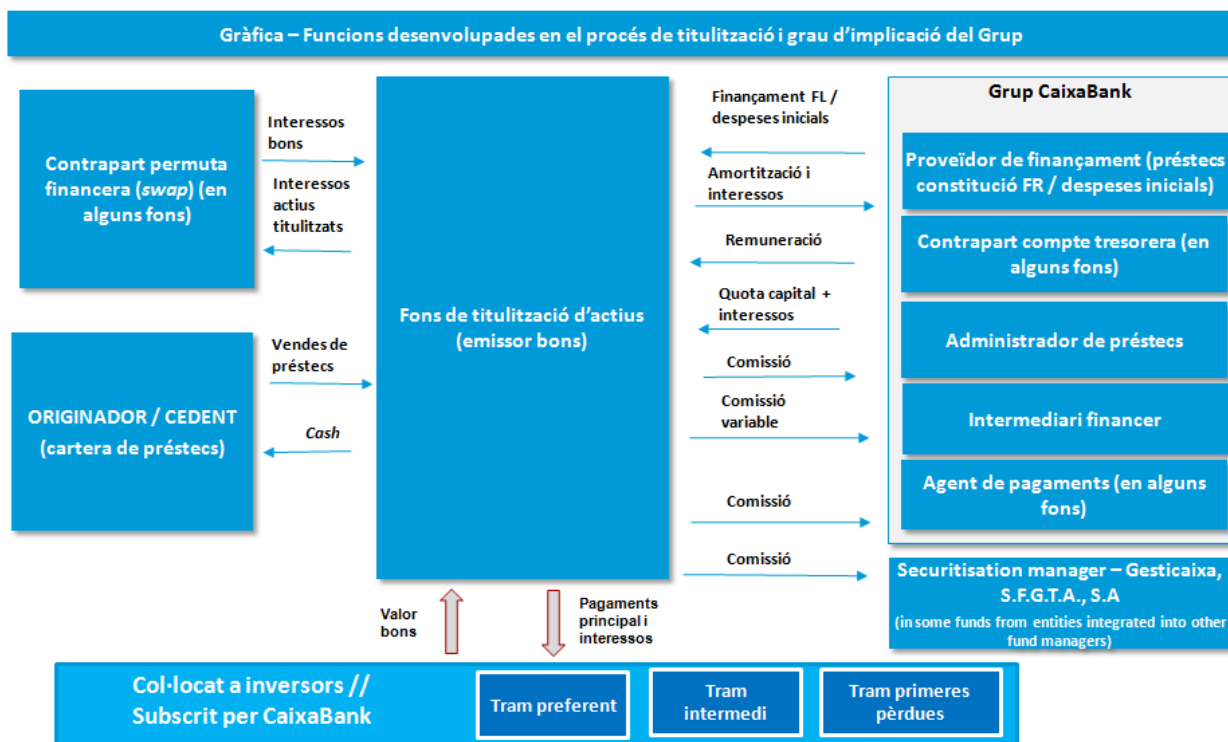
Les principals funcions desenvolupades pel Grup CaixaBank en els processos de titulització duts a terme han estat les següents:

- **Originador:** el Grup CaixaBank participa en diversos fons de titulització en què, bé individualment o, a vegades, de manera conjunta amb altres entitats, ha cedit part dels seus préstecs hipotecaris residencials, préstecs a petites i mitjanes empreses (pimes), drets de crèdit procedents de contractes d'arrendament financer, finançament al consum de persones físiques, préstecs inicialment concedits a promotors immobiliaris per a l'adquisició de solars i per a la construcció i rehabilitació d'habitatges o locals comercials per a la seva posterior subrogació als adquirents d'aquests habitatges o locals comercials.
- **Administrador de carteres titulitzades:** el Grup CaixaBank actua com a administrador dels actius titulitzats i gestiona el cobrament de les amortitzacions i interessos, servei de recobriment i seguiment i recuperació d'actius deteriorats.

- **Proveïdor de finançament:** el Grup CaixaBank actua com a proveïdor de finançament dels fons de titulització amb relació als préstecs subordinats per a la constitució dels fons de reserva, així com en els préstecs per al finançament de les despeses inicials en què incorren aquests vehicles.
- **Proveïdor del compte tesorero:** CaixaBank actua com a entitat tenidora del compte de tresoreria en alguns fons de titulització.
- **Agent de pagaments:** CaixaBank actua com a agent de pagaments en alguns fons de titulització, mentre que en els fons de titulització de BPI, l'agent de pagaments és una tercera entitat.
- **Entitat subscriptora de l'emissió de bons:** el Grup CaixaBank actua com a entitat subscriptora en alguns fons de titulització. Principalment, el paper d'entitat subscriptora o inversora es correspon amb les operacions originades per crear col·lateral que són retingudes i, amb menys freqüència, amb operacions que s'han col·locat en mercat. En aquest cas, en algunes ocasions ha subscrit els trams més subordinats del fons.
- **Contrapart del contracte d'intermediació financera.**
- **Contrapart de permutes financeres:** el Grup CaixaBank actua com a contrapart de permutes financeres que es constitueixen en els fons de titulització per reduir el Risc de Tipus d'Interès de les estructures.
- **Gestora de fons de titulització:** la Societat CaixaBank Titulització, SGFTA, que forma part del Grup CaixaBank, fa l'activitat de societat gestora de fons de titulització de CaixaBank.

A continuació es mostra una gràfica que resumeix les funcions desenvolupades en el procés de titulització i el grau d'implicació del Grup CaixaBank:

Figura 5

Altres consideracions

Com s'ha anat exposant, en l'àmbit de titulitzacions, el Grup CaixaBank exerceix principalment una funció originadora: transforma part de la seva cartera de préstecs i crèdits homogenis en títols de renda fixa a través de la transferència dels actius als diversos fons de titulització tradicionals i, generalment, en reté la totalitat. Addicionalment, l'any 2016, CaixaBank va originar la seva primera titulització sintètica, que va permetre, entre d'altres, optimitzar els requeriments de capital de l'entitat. D'altra banda, CaixaBank té alguna posició molt residual en posicions de titulització tradicionals en què el Grup CaixaBank no ha exercit d'originador (titulitzacions de tercers), procedents en bona part de les carteres d'inversions d'alguna de les entitats integrades. L'objectiu de gestió d'aquestes posicions ha estat liquidar la posició quan ho han permès les condicions de mercat. Mentre la posició roman en cartera, és objecte de revaluació diària i se'n revisa periòdicament la qualificació creditícia.

Pel que fa als processos aplicats per vigilar les variacions del Risc de Crèdit de les exposicions de titulització (en titulitzacions en què no existeix transferència de risc, que representen la major

part de les exposicions de titulització de l'entitat), la variació de Risc de Crèdit de les exposicions de titulització és la mateixa que la corresponent als actius subjacents (segons la proporció retinguda). En les titulitzacions en què sí que hi ha transferència d'una part significativa del risc, la variació de Risc de Crèdit de les exposicions de titulització es mesura i es revisa periòdicament mitjançant la seva corresponent qualificació creditícia externa. Pel que fa a la titulització sintètica, mensualment es fa un seguiment específic de l'evolució dels actius titulitzats, així com un seguiment dels canvis a les ponderacions de risc per al càlcul d'APR d'aquesta titulització.

Totes les posicions de titulització de CaixaBank pertanyen a la cartera d'inversions i no hi ha cap posició de titulització a la cartera de negociació. Per tant, totes les posicions de titulització estan excloses dels requeriments de capital per risc de mercat.

El Grup CaixaBank no participa com a entitat patrocinadora en cap esquema de titulització ni com a entitat originadora en cap retitulització.

El Grup CaixaBank no fa ús de garanties personals i de cobertura específicament per

mitigar els riscos de les exposicions de titulització retingudes.

En el moment de fer una titulització al Grup CaixaBank no es posa de manifest cap guany o pèrdua a nivell comptable.

Els fons de titulització tradicionals originats tenen les agències de qualificació externes següents, independentment del tipus de subjacent que s'hagi titullitzat: Standard & Poor's, DBRS, Moody's, Fitch i SCOPE. En el cas de la titulització sintètica no s'ha sol·licitat un *rating* extern.

A 31 de desembre de 2017, el Grup CaixaBank no té actius pendents de titulització.

Activitat de titulització durant el 2017

Durant el 2017 CaixaBank ha originat quatre fons de titulització tradicionals, gestionats per CaixaBank Titulització, en què, en tots els casos, CaixaBank reté la totalitat dels títols emesos. El detall n'és el següent:

- **CAIXABANK RMBS 2, FT** (març de 2017): titulització tradicional sobre hipoteques residencials amb un saldo inicial titullitzat de 2.720 milions d'euros.
- **CAIXABANK CONSUMO 3, FT** (juliol de 2017): titulització tradicional sobre préstecs al consum amb un saldo inicial titullitzat de 2.450 milions d'euros.
- **CAIXABANK PYMES 9, FT** (novembre de 2017): titulització tradicional sobre préstecs a PIMES amb un saldo inicial titullitzat de 1.850 milions d'euros.
- **CAIXABANK RMBS 3, FT** (desembre de 2017): titulització tradicional sobre hipoteques residencials amb un saldo inicial titullitzat de 2.550 milions d'euros.

Gestió del risc. Sistemes de mesurament i d'informació

Polítiques comptables

D'acord amb la norma comptable, un actiu financer es dona totalment o parcialment de baixa en el balanç quan expiren els drets contractuals sobre els fluxos d'efectiu de l'actiu financer o quan es transfereixen a un tercer separat de l'entitat.

El tractament comptable que cal aplicar a les transferències d'actius està condicionat pel grau i la manera com es traspassen a tercers els riscos i

beneficis associats a la propietat dels actius que es transfereixen. En aquest cas:

- Si es transfereixen de manera substancial a tercers els riscos i avantatges inherents a la propietat de l'actiu financer (com en el cas de les titulitzacions d'actius en què el cedent no reté finançaments subordinats ni concedeix cap tipus de millora creditícia als nous titulars), es dona de baixa del balanç de situació, i es reconeix simultàniament qualsevol dret o obligació retingut o sorgit com a conseqüència de la transferència.
- Si es retenen substancialment els riscos i avantatges inherents a la propietat de l'actiu financer transferit, no es dona de baixa del balanç i es continua valorant amb els mateixos criteris utilitzats abans de la transferència i es reconeix comptablement:
  1. Un passiu financer associat per un import igual al de la contraprestació rebuda, que es valora posteriorment al seu cost amortitzat, llevat que compleixi els requisits per classificar-lo com a altres passius a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys.
  2. Els ingressos de l'actiu financer transferit, però no donat de baixa, i les despeses del nou passiu financer, sense compensar.
- Si no es transfereixen ni es retenen substancialment els riscos i avantatges inherents a la propietat de l'actiu financer transferit, com en el cas de les titulitzacions en què el cedent assumeix un finançament subordinat o un altre tipus de millores creditícies per una part de l'actiu transferit, es distingeix entre:
  1. Si l'entitat cedent no reté el control de l'actiu financer transferit, es dona de baixa del balanç i es reconeix qualsevol dret o obligació retingut o sorgit com a conseqüència de la transferència.

2. Si l'entitat cedent reté el control de l'actiu financer transferit, el continua reconeixent en el balanç per un import igual a la seva exposició als canvis de valor que pugui experimentar i reconeix un passiu associat a l'actiu financer transferit. L'import net de l'actiu transferit i el passiu associat és el cost amortitzat dels drets i obligacions retinguts, si l'actiu es mesura pel cost amortitzat, o el valor raonable dels drets i obligacions retinguts, si l'actiu transferit es mesura pel seu valor raonable.

D'acord amb els termes dels contractes de cessió, gairebé la totalitat de la cartera d'inversions creditícies titulitzada pel Grup CaixaBank no compleix els requisits per donar-la de baixa del balanç.

D'acord amb l'aplicació prospectiva esmentada al paràgraf 106 de la NIC 39, que va entrar en vigor amb l'aplicació de les Normes Internacionals de Comptabilitat, i, d'acord amb la Disposició Transitòria Primera de la Circular 4/2004, els actius titulitzats mitjançant fons de titulització anteriors a 2004 no van ser reconeguts en balanç.

En el cas de fons constituïts abans de l'1 de gener de 2004, tots corresponen als fons de titulització de la participada Unión de Crédito para la Financiación Inmobiliaria (Credifimo), adquirida en la combinació de negocis amb Banca Cívica. La baixa de balanç d'aquests fons es va fer en el moment de la seva constitució, totes elles amb anterioritat a la combinació de negocis amb Banca Cívica, i no va suposar impacte en resultats. D'acord amb la normativa, es van donar de baixa els préstecs titulitzats en el moment de l'emissió dels bons, atès que es donaven les circumstàncies que permetien la transmissió substancial de tots els riscos i beneficis que incorporava l'actiu financer titulitzat subjacent. Tots els bons emesos per aquests fons de titulització van ser transmesos a tercers i el tenidor del bo suportava majoritàriament les pèrdues derivades dels préstecs titulitzats donats de baixa de balanç.

5.3.2. Requeriments mínims de recursos propis per Risc de Titulitzacions

Segons el que disposa el Capítol 5 del Títol II de la Part Tercera de l'RRR, en els fons que no compleixen els requisits exposats en els articles 243 o 244 per considerar que hi ha transferència

d'una part significativa del risc, el mètode utilitzat per calcular els requeriments de capital per a les operacions de titulització és el mateix que s'aplica als actius que no han estat titulitzats. Per als fons que sí compleixen els articles 243 o 244 de l'RRR, els requeriments de recursos propis per Risc de Titulització es calculen mitjançant mètode estàndard o IRB de titulitzacions, en funció del mètode que s'hauria aplicat a la cartera subjacent de l'emissió si aquesta no hagués estat titulitzada.

En la taula següent es mostra el detall de les exposicions de titulització i els seus requeriments de capital en els casos en què el Grup CaixaBank actua com a originador. En aquesta taula s'inclouen únicament les titulitzacions en què es reconeix la transferència d'una part significativa del risc, i s'inclouen els trams inversors de les titulitzacions multicedents en què el Grup CaixaBank actua com a originador i per als quals el càlcul de requeriments de capital és independent de tenir transferència de risc en els trams originadors.

Taula 74. Exposició i APR en operacions de titulització de la cartera d'inversions en què el Grup CaixaBank actua com a originador (SEC3)

Imports en milions d'euros

	EAD ⁽⁴⁾ després de deduccions de recursos propis (segons rang de RW)					EAD ⁽⁴⁾ després de deduccions de recursos propis (segons mètode de càlcul regulatori)				
	RW ≤ 20%	RW entre 20%-50%	RW entre 50%-100%	RW entre 100%-1250%	RW=1250%	Estàndard	IRB - RBA ⁽¹⁾	IRB - SF ⁽²⁾	IRB - IAA ⁽³⁾	
Titulitzacions tradicionals	113	3	0	1	17	2	133	0	0	
De les quals tenen subjacents detallista ⁽⁵⁾	113	3	0	1	17	2	133	0	0	
De les quals tenen subjacents majorista ⁽⁵⁾	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Titulitzacions sintètiques	1.863	0	0	0	0	0	0	1.863	0	
De les quals tenen subjacents detallista ⁽⁵⁾	1.863	0	0	0	0	0	0	1.863	0	
De les quals tenen subjacents majorista ⁽⁵⁾	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Total	1.976	3	0	1	17	2	133	1.863	0	
	APR abans del cap (segons mètode de càlcul regulatori)					APR després del cap (segons mètode de càlcul regulatori)				
	Estàndard	IRB - RBA ⁽¹⁾	IRB - SF ⁽²⁾	IRB - IAA ⁽³⁾		Estàndard	IRB - RBA ⁽¹⁾	IRB - SF ⁽²⁾	IRB - IAA ⁽³⁾	
Titulitzacions tradicionals	5	223	0	0	0	5	33	0	0	
De les quals tenen subjacents detallista ⁽⁵⁾	5	223	0	0	0	5	33	0	0	
De les quals tenen subjacents majorista ⁽⁵⁾	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Titulitzacions sintètiques	0	0	130	0	0	0	0	130	0	
De les quals tenen subjacents detallista ⁽⁵⁾	0	0	130	0	0	0	0	130	0	
De les quals tenen subjacents majorista ⁽⁵⁾	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Total	5	223	130	0	0	5	33	130	0	
	Requeriments de capital després del cap (segons mètode de càlcul regulatori)					Deduccions de recursos propis				
	Estàndard	IRB - RBA ⁽¹⁾	IRB - SF ⁽²⁾	IRB - IAA ⁽³⁾						
Titulitzacions tradicionals	0	3	0	0	0	4				
De les quals tenen subjacents detallista ⁽⁵⁾	0	3	0	0	0	4				
De les quals tenen subjacents majorista ⁽⁵⁾	0	0	0	0	0	0				
Titulitzacions sintètiques	0	0	10	0	37					
De les quals tenen subjacents detallista ⁽⁵⁾	0	0	10	0	37					
De les quals tenen subjacents majorista ⁽⁵⁾	0	0	0	0	0					
Total	0	3	10	0	41					

(1) IRB - RBA: Mètode IRB basat en qualificacions externes

(2) IRB - SF: Mètode IRB basat en la fórmula supervisora

(3) IRB - IAA: Mètode IRB basat en evaluació interna

(4) Exposició neta de correccions de valor per deteriorament d'actius, calculades seguint els criteris d'informació de l'EAD de titulitzacions en els COREP.

A ddicionalment, comentar que, en la taula superior, només s'informa l'exposició de les titulitzacions amb transferència de risc significativa i efectiva. A excepció dels trams inversors de les titulitzacions multicedents en què el Grup CaixaBank participa com a originador, en què el seu càlcul de requeriments de capital és independent de tenir transferència de risc en els trams originadors.

(5) L'exposició en els diferents trams d'una titulització es classifiquen entre exposició a subjacents detallistes o majoristes segons classificació de la major proporció d'EAD dels subjacents.

Tal com s'observa a la taula, al tancament de 2017, el Grup CaixaBank aplica el mètode IRB-RBA (IRB – *Rating Based Approach*) a la majoria de les seves exposicions de titulització tradicionals, mentre que, per a la titulització sintètica, s'aplica el mètode IRB-SF (IRB – *Supervisory Formula Method*). El Grup CaixaBank no aplica en cap cas el mètode IRB-IAA (IRB – *Internal Assessment Approach*). En la taula també s'observa que la major part de l'exposició de titulitzacions subjecta a requeriments de capital rep ponderacions de risc del nivell més baix (inferior al 20%).

Cal esmentar que, en els mètodes de càlcul de requeriments de capital de titulitzacions esmentats anteriorment que requereixen qualificacions de crèdit externes, el Grup CaixaBank utilitza els *ratings* publicats per les quatre agències de qualificació externa considerades com a admissibles pel regulador (Moody's, S&P, Fitch i DBRS) per a qualsevol tipus d'exposició de titulització.

Respecte a l'any anterior, no hi ha variacions rellevants pel que fa a exposició regulatòria i requeriments de capital. La integració de BPI tampoc no ha suposat un increment rellevant en els requeriments de capital per risc de titulització. Respecte a les titulitzacions en què el Grup CaixaBank actua com a inversor, el

desglossament de les exposicions no es mostra en una taula addicional (SEC4) perquè són molt residuals i no significatives. Al tancament de desembre de 2017, aquestes titulitzacions suposen una exposició regulatòria de 57,17 milions d'euros. Respecte a l'any anterior, hi ha hagut un increment de 57,15 milions d'euros com a conseqüència de la integració de BPI. En tots aquests casos s'aplica el mètode estàndard per al càlcul dels requeriments de capital de titulitzacions, que van pujar a 2,33 milions d'euros.

5.3.3. Aspectes quantitius

Exposicions en operacions de titulització i import dels actius titulitzats .

La taula següent detalla les posicions dins i fora de balanç mantingudes en exposicions de titulització pel Grup CaixaBank, totes a través de CaixaBank, a 31 de desembre de 2017, en funció del tipus d'exposició i del tipus d'actuació a la titulització. En aquesta taula es mostren totes les exposicions de titulització independentment d'acabar tenint o no transferència d'una part significativa del risc a nivell regulatori.

Taula 75. Posicions de titulització per tipus d'exposició

Imports en milions d'euros

Tipus d'exposició	31.12.17		31.12.16
	Exposició	% sobre total	Exposició
1) Posicions en exposicions de titulització en què el Grup actua com originador	40.792	100%	31.753
A) Posicions en exposicions de titulització dins balanç	40.774	100%	31.678
Bons de titulització tram preferent	32.564	80%	25.728
Bons de titulització tram <i>mezzanine</i>	2.556	6%	1.631
Bons de titulització tram ,	3.737	9%	2.583
Préstecs Subordinats	1.917	5%	1.735
B) Posicions en exposicions de titulització fora de balanç	19	0%	75
Línies de liquiditat	0	0%	0
Derivats de tipus d'interès	19	0%	75
2) Posicions en exposicions de titulització en què el Grup no actua com originador	58	0%	0
A) Posicions en exposicions de titulització dins balanç	58	0%	0
Bons de titulització tram preferent	58	0%	0
Bons de titulització tram <i>mezzanine</i>	0	0%	0
Bons de titulització tram equity	0	0%	0
Préstecs Subordinats	0	0%	0
B) Posicions en exposicions de titulització fora de balanç	0	0%	0
Línies de liquiditat	0	0%	0
Derivats de tipus d'interès	0	0%	0
Valor total	40.850	100%	31.753

En la taula superior s'informa l'exposició regulatòria de les titulitzacions, independentment de si es reconeix o no la transferència d'una part significativa del risc a nivell regulatori. També s'inclou (en el punt " 1 ") l'exposició dels trams inversors de les titulitzacions multicedents en què el Grup CaixaBank participa com originador, del qual càlcul de requeriments de capital és independent de tenir transferència de risc en els trams originadors.

Comparant els imports de les taula anterior amb els corresponents al tancament de l'any 2016, s'observa com l'exposició regulatòria de CaixaBank en trams de titulització ha augmentat a nivell global en 9.097 milions euros. Aquest augment s'explica principalment per:

- Un augment d'exposició de 9.636 milions euros per la retenció de quatre titulitzacions originades per CaixaBank durant l'any 2017 (CAIXABANK CONSUMO 3, CAIXABANK PYMES 9, CAIXABANK RMBS 2 i CAIXABANK RMBS 3).
- Una reducció de 1.362 milions d'euros per la liquidació de dues titulitzacions (TDA 13 MIXTO i FONCAIXA CONSUMO 1).

- La disminució de l'exposició en les titulitzacions retingudes per l'amortització periòdica d'aquestes.
- La integració de BPI.

En la taula següent es presenta un altre detall de posicions mantingudes en operacions de titulització pel Grup CaixaBank a data de l'informe, diferenciant per tipus d'exposició, tipus de titulització i tipus d'actuació en la titulització. A diferència de la taula anterior, en aquesta, l'exposició no considera les correccions de valor per deteriorament dels actius.

Taula 76. Exposició en operacions de titulització de la cartera d'inversions (SEC1)

Imports en milions d'euros

	CaixaBank actua com originador			CaixaBank actua com inversor		
	Tradicionals	Sintètiques	Subtotal	Tradicionals	Sintètiques	Subtotal
Hipoteques residencials	26.208	0	26.208	0	0	0
Hipoteques comercials	0	0	0	0	0	0
Targetes de crèdit	0	0	0	0	0	0
Leasing	425	0	425	0	0	0
Préstecs a empreses o PIMES tractades com empreses	9.148	1.900	11.048	0	0	0
Préstecs al consum	3.128	0	3.128	0	0	0
Drets de cobrament	0	0	0	58	0	58
Altres actius	0	0	0	0	0	0
Total	38.909	1.900	40.810	58	0	58

En la taula superior s'informa l'exposició original de titulitzacions, sense considerar les correccions de valor per deteriorament dels actius, independentment de si es reconeix o no la transferència d'una part significativa del risc. També s'inclou (en el bloc "CaixaBank actua com originador") l'exposició dels trams inversors de les titulitzacions multicedents en què el Grup CaixaBank participa com originador, del qual càlcul de requeriments de capital és independent de tenir transferència de risc en els trams originadors.

No es mostra en aquesta taula el desglossament d'emissions en què el Grup CaixaBank actua com patrocinador perquè, segons comentat, no hi ha cap titulització que compleixi aquesta condició.

La variació dels imports d'aquesta taula respecte als de l'any anterior s'explica pels mateixos motius que els de la taula «Posicions de titulització per tipus d'exposició».

Tal com s'ha esmentat anteriorment, totes les exposicions en operacions de titulització del Grup CaixaBank pertanyen a la cartera d'inversions, no hi ha posició de titulitzacions a la cartera de negociació. Per això, no es mostra en aquest document la taula «Exposicions de titulització en la cartera de negociació» (SEC2).

Adicionalment, a la taula següent es mostra, desglossat per tipus d'exposició, el detall de l'exposició regulatòria de les titulitzacions originades i retingudes per l'Entitat, així com el saldo viu dels contractes titulitzats. S'informa, també, del volum d'operacions deteriorades o en situació de mora i les pèrdues reconegudes per l'Entitat.

Taula 77. Distribució per tipus d'actius titulitzats

Imports en milions d'euros

	Posició retinguda en exposicions de titulització originades	Saldo viu titulitzat ⁽¹⁾ total	Saldo viu titulitzat ⁽¹⁾ en titulitzacions tradicionals	Saldo viu titulitzat ⁽¹⁾ en titulitzacions sintètiques	Del qual: saldo viu operacions deteriorades i en mora	Pèrdues per deterioram. efectius
Hipoteques residencials	26.191	27.140	27.140	0	548	114
Hipoteques comercials	0	0	0	0	0	0
Targetes de crèdit	0	0	0	0	0	0
Leasing	425	380	380	0	11	7
Préstecs a empreses o PIMES tractades com empreses	11.048	11.448	9.427	2.021	360	148
Préstecs al consum	3.128	2.853	2.853	0	45	52
Drets de cobrament	0	0	0	0	0	0
Altres actius	0	0	0	0	0	0
Total	40.792	41.821	39.800	2.021	964	322

(1) Saldo viu titulitzat: En coherència amb les dades reportades en el COREP c 14.00, es correspon amb el disposat dels contractes subjacents a la data de l'informe.

En la taula anterior s'observa com en l'àmbit de titulitzacions el Grup CaixaBank reté els títols emesos després de la seva activitat originadora. A més, es pot veure que la cartera de titulitzacions originades és majoritàriament sobre hipoteques residencials.

Finalment, cal esmentar que en la data de l'informe el Grup no manté posicions titulitzades corresponents a estructures renovables, enteses com operacions de titulització en què, dins uns límits prèviament convinguts, es permeten fluctuacions dels saldos pendents dels clients tenint en compte les seves decisions de disposició i reemborsament.

5.4. Cartera Accionarial

El 2017, el Grup CaixaBank ha integrat sota models IRB la cartera de participacions accionaries de Banco BPI. El desembre de 2017, aquesta cartera suposa uns APR de 2.812 MM €.

- El Risc de la Cartera Accionarial radica en la possibilitat d'incórrer en pèrdues o minorar la solvència del Grup com a conseqüència de moviments adversos dels preus de mercat, vendes o insolvències de les seves participacions accionaries.
- En el Grup CaixaBank, les participacions accionaries són objecte d'un seguiment i anàlisi especialitzats.
- Al tancament de 2017, l'EAD per Risc associat a la Cartera de Participacions Accionaries puja a 10.575 milions d'euros. El 61% de l'EAD de la cartera accionarial cotitza en mercats organitzats. El Grup VidaCaixa suposa gran part de l'EAD en cartera no cotitzada.
- Per mètode de càlcul de consum, les densitats mitjanes d'APR sobre EAD són: PD/LGD 146%; VaR 706%; mètode simple 369%; inversions significatives en entitats financeres 250%.
- El mes de febrer de 2017, la participació en Grupo BPI va incrementar fins al 84,51% del seu capital social i va passar a consolidar globalment en el Grup CaixaBank.

CONTINGUTS DEL CAPÍTOL

- 5.4.1. Gestió del Risc en Cartera Accionarial
- 5.4.2. Requeriments de recursos propis
- 5.4.3. Aspectes quantitatius

22.860 MM €

APR de Risc en Cartera Accionarial

10.575 MM €

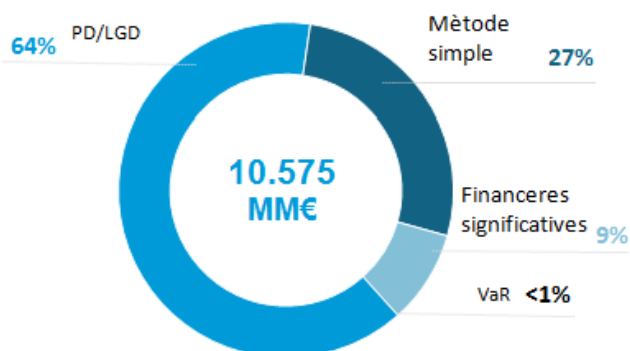
EAD de Risc en Cartera Accionarial

100%

Avaluat per models interns

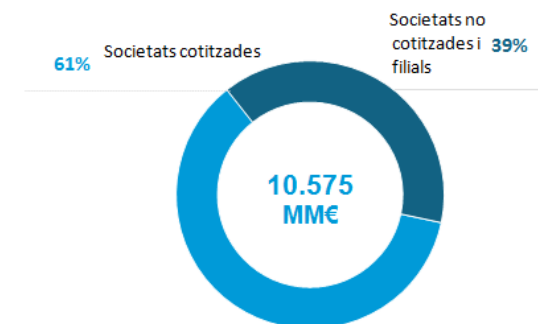
EAD EN CARTERA ACCIONARIAL

Distribució per mètode, %

EAD EN CARTERA ACCIONARIAL

Distribució en funció de si es tracta d'instruments cotitzats o no, %

5.4.1. Gestió del Risc en Cartera Accionarial

Definició i política general

El Risc associat a les Participacions Accionaries (o participades) radica en la possibilitat d'incórrer en pèrdues o minorar la solvència del Grup, com a conseqüència de moviments adversos dels preus de mercat, de possibles vendes o de la insolvència de les inversions dutes a terme a través d'instruments de capital.

En aquesta cartera s'inclouen tant les inversions de caràcter estratègic, amb un horitzó de mitjà-llarg termini i en què el Grup CaixaBank desenvolupa una gestió activa de la participació, com la tinença d'accions en filials, que fan alguna funció instrumental o complementària en l'àmbit financer.

En coherència amb la gestió activa esmentada anteriorment, cal destacar que en els bancs internacionals participats hi ha acords d'inversió amb els accionistes de referència i acords estratègics entre els bancs respectius, per llançar oportunitats de negoci conjuntes (model *joint-ventures*), col·laborar en el servei a clients en les respectives regions d'influència i capturar sinergies de costos i de coneixement. Amb això es busca crear valor per als accionistes (no replicable a través del mercat de capitals) i avançar en l'expansió internacional del Grup CaixaBank, aprofitant oportunitats de negoci emergents i adoptant les millors pràctiques d'altres mercats.

Estructura i organització de la funció de gestió del risc

Al Grup CaixaBank, les participacions accionaries són objecte d'un seguiment i anàlisi especialitzada, amb més profunditat en aquelles que tenen caràcter permanent, i/o amb import d'inversió i impacte en capital més materials.

A l'estructura organitzativa del Grup hi ha diversos nivells i tipus de control:

- **Presència en els Òrgans de Govern de les participades:** en funció del percentatge de participació i de l'aliança estratègica amb els accionistes majoritaris (quan no és el Grup CaixaBank), solen ser membres del Consell o de l'Alta Direcció els qui són nomenats membres del Consell d'Administració de les empreses participades. A vegades, això inclou també comissions especialitzades, com poden ser les Comissions de Riscos o d'Auditoria.

D'aquesta manera, aquests Consellers poden estar informats, participar i influir en la presa de decisions més rellevants d'aquestes empreses, i alinear així el perfil de risc d'aquestes inversions al del Grup CaixaBank.

- **Controlling i anàlisi financera:** mitjançant especialistes dedicats en exclusiva a monitorar l'evolució de les dades econòmiques i financeres, així com entendre i alertar davant canvis normatius i dinàmiques competitives els països i sectors en què operen aquestes participades. D'aquesta manera, des del centre de participacions bancàries i els centres de participades industrials i de control de societats (per a filials), que en ambdós casos depenen de la Direcció Executiva d'Intervenció, Control de Gestió i Capital, s'acumula i es comparteix el coneixement sobre aquestes participacions.

Com a norma general en les participacions més rellevants, s'actualitzen de forma recurrent tant les previsions com les dades reals de la contribució de les participades en el Compte de Resultats i en els Fons Propis (en els casos que pertorqui). En aquests processos, es comparteix amb l'Alta Direcció una perspectiva sobre els valors borsaris, la perspectiva dels analistes (recomanacions, preus-objectiu, *ratings*, etc.) sobre les empreses cotitzades, que faciliten un contrast recurrent amb el mercat.

Aquests analistes financers també porten la interlocució amb els Departaments de Relació amb Inversors de les participades cotitzades i reclamen la informació necessària, incloent-hi informes de tercers (per exemple, bancs d'inversió, agències de *rating*), per tenir una perspectiva global de possibles riscos en el valor de les participacions.

Les conclusions sobre els resultats comptables i les principals alertes sobre canvis en la contribució de les participacions són elevades al Comitè de Direcció i compartides amb els Òrgans de Govern de CaixaBank, amb una periodicitat mínima trimestral, com a norma general.

- **Registre comptable:** l'Àrea d'Intervenció i Comptabilitat assegura que tota la informació necessària s'integri en qualitat i terminis preceptius als sistemes informàtics de l'Entitat, així com el posterior *reporting* extern. Aquest procés disposa dels controls i compleix la normativa del Sistema de Control Intern d'Informació Financera (SCIIF). També en l'àmbit de l'àrea Financera es comptabilitzen les variacions en fons propis que generen les societats integrades pel mètode de la participació.

Gestió del Risc de Participades a CaixaBank

Com a conseqüència de la normativa bancària, la Direcció Executiva de Gestió Global del Risc monitora l'exposició i el consum de capital regulatori associat a les participades de CaixaBank, en funció de la classificació de l'empresa participada.

S'utilitzen, entre d'altres, eines sorgides dins del marc de la nova Regulació Europea de Requeriments de Capital: DRC IV i RRC¹⁴.

Aquesta unitat col·labora amb altres àrees de l'Entitat, i fa directament el procés de càlcul i *reporting* regulatori de l'estat de solvència de la cartera de participades del Grup, així com altres tasques relacionades amb la gestió del risc en el grup d'empreses participades.

També, des de la mateixa Direcció Executiva, es fan funcions vinculades a la quantificació i seguiment del Risc de les Participacions: en primer terme, la integració diària del Risc de Mercat dels derivats i el Risc de Tipus de Canvi associats a la cartera de participades dins del monitoratge del Risc de Mercat del Grup; en segon terme, el monitoratge recurrent dels Riscos de les Carteres Resultants de l'operativa en mercats financers de les participades financeres. A continuació, s'amplia aquest aspecte metodològic.

Sistemes de mesurament i d'informació

El mesurament del risc de les posicions que formen la cartera de participacions accionaries es fa amb les eines regulatòries disponibles sota el marc Basilea 3 i les seves evolucions posteriors, que, tenint en compte els diferents desenvolupaments de la indústria, són els següents:

- Des del punt de vista del Risc Implícit en la Volatilitat dels Preus de Mercat, utilitzant models VaR (estimació estadística de les pèrdues màximes potencials a partir de dades històriques sobre l'evolució dels preus dels actius cotitzats).
- Des del punt de vista de l'eventualitat de *default*, aplicant models basats en l'enfocament PD/LGD.
- Aplicant-hi el model simple de ponderació en cas que no s'hi pugui aplicar cap dels dos anteriors.

Tota la informació necessària es bolca a les bases de dades corporatives que utilitza l'Àrea de Riscos, amb les consegüents validacions i mesures per garantir la fiabilitat de les dades.

Críteris d'assignació dels diferents enfocaments de mesurament del risc

Dins els marges establerts pel Supervisor, i tenint en compte l'incentiu de l'adopció dels mètodes avançats més sensibles al risc establerts a Basilea 3, a continuació s'exposa el criteri d'assignació dels diferents enfocaments de mesurament del risc a les participacions accionaries no incloses en la cartera de negociació.

L'elecció entre l'enfocament PD/LGD i un enfocament de mercat (model VaR) dependrà de la classificació comptable de la participació:

- Per a les participacions no classificades com a disponibles per a la venda, el Risc més rellevant és el de Crèdit i, per tant, s'aplicarà l'enfocament PD/LGD. En cas de no disposar de PD, s'hi aplica el mètode simple de ponderació de risc.
- Conseqüentment, per a les inversions considerades disponibles per a la venda i cotitzades en mercats organitzats, el Risc més rellevant és el de Mercat i, per tant, s'aplicarà l'enfocament de mercat (model VaR). Per a aquelles participacions que no disposin de suficient històric de cotització en mercats organitzats i, amb això, el seu risc no pugui ser mesurat pel model VaR, s'aplicarà l'enfocament PD/LGD en la mesura que sigui possible. En cas de no disposar de PD, s'aplicarà el mètode simple de ponderació de risc. Pel que fa als fons d'inversió, s'aplica el model simple de ponderació de risc.

No obstant això, i en algun cas, en Participacions Disponibles per a la Venda, que siguin de caràcter

¹⁴ Reglament 575/2013 Parlament UE i Consell de 26 de juny de 2013 (d'ara endavant, «RRC»).

estratègic per al Grup CaixaBank i en què hi hagi una vinculació a llarg termini en la seva gestió, s'aplica l'enfocament PD/LGD. La seva aplicació també depèn que es disposi de prou informació sobre la posició accionarial per poder avaluar un *rating* intern i assignar una PD fiable degudament fonamentada a aquesta posició accionarial. En cas contrari, s'utilitza el model simple de ponderació per risc.

El resultat obtingut de l'ús de models interns de mesurament del capital consumit (VaR, PD/LGD) és bàsic a l'hora de determinar la quantitat i la qualitat del risc assumit, sens perjudici de l'anàlisi d'un altre tipus de mesures que complementen addicionalment les requerides per la regulació, que busquen determinar el valor de mercat de les participacions, la seva liquiditat, així com previsions d'aportació en termes de resultat i capital al Grup.

A mode il·lustratiu, es detallen a continuació alguns dels informes que la Direcció Executiva de Gestió Global del Risc genera i distribueix als Comitès pertinents:

- Informe de Risc de Mercat, que incorpora el seguiment del risc (VaR) dels derivats de negociació del Grup CaixaBank vinculats a les participacions estratègiques de CaixaBank.
- Informe del Risc Divisa de les Participades de CaixaBank, que incorpora el seguiment del risc (VaR) de tipus de canvi associat a aquestes participacions.
- Informe de Posicionament del Grup CaixaBank en instruments financers, com a part del monitoratge global de les posicions que engloben l'operativa en mercats, que recull les posicions en renda fixa i renda variable del Grup CaixaBank, incorporant-hi fins i tot les posicions en VidaCaixa, i en fons de pensions o d'inversió garantits.

5.4.2. Requeriments de Recursos Propis mínims per Risc associat a la Cartera de Participacions Accionaries

A continuació consta el desglossament de l'exposició i els APR corresponents a la cartera de renda variable. Aquesta informació es presenta detallada en funció dels mètodes de càlcul previstos en la regulació europea de requeriments de capital (DRC IV i RRC), així com en funció de la categoria dels instruments de renda variable¹⁵.

---

¹⁵ Descrits a l'apartat 5.4.1. d'aquest mateix document.

Taula 78. Exposició de la cartera de participacions accionaries

Imports en milions d'euros

Mètode	% sobre total	Exposició Original	EAD	LGD	APR	Densitat d'APRs	PE	Capital (8%)
Mètode simple	27%	2.843	2.843	90%	10.480	369%	67	838
Mètode PD/LGD ¹	64%	6.758	6.758	90%	9.856	146%	14	788
Mètode de models interns	0%	19	19	90%	135	706%	0	11
Exp. R.Variable subjectes a pond. Risc	9%	956	956	90%	2.389	250%	0	191
Total	100%	10.575	10.575		22.860	216%	82	1.829

(1) S'utilitza LGD del 90%

Imports en milions d'euros

31-12-2016

Mètode	% sobre total	Exposició Original	EAD	LGD	APR	Densitat d'APRs	PE	Capital (8%)
Mètode simple	24%	2.516	2.516	90%	9.266	368%	60	741
Mètode PD/LGD ¹	66%	6.930	6.930	90%	11.785	170%	32	943
Mètode de models interns	0%	27	27	90%	165	617%	0	13
Exp. R.Variable subjectes a pond. Risc	10%	995	995	90%	2.487	250%	0	199
Total	100%	10.468	10.468		23.703	226%	92	1.896

(1) S'utilitza LGD del 90%

5.4.3. Aspectes quantitatius

Descripció, comptabilització i valoració

La cartera de participacions del Grup CaixaBank comprèn companyies de primer nivell, amb una important presència en els seus respectius mercats i amb una capacitat de generar valor i rendibilitat recurrent. En general, es tracta de participacions de caire estratègic, amb involucració del Grup en els seus Òrgans de Govern i en la definició de les seves polítiques i estratègies futures. Els Comptes Anuals del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2017 presenten el detall de les entitats incloses a la cartera de participacions accionaries del Grup CaixaBank amb indicació del seu sector d'activitat i el seu àmbit d'actuació¹⁶.

La inversió en aquestes companyies està registrada en els capítols següents d'actiu:

- **Participacions¹⁷:** inversions en el capital d'entitats classificades com a empreses del Grup, multigrup¹⁸ o associades.

¹⁶ Vegeu Nota 7 «Combinacions de negoci i fusions», 13 «Inversions mantingudes fins al venciment», 15 «Inversions en dependents, negocis conjunts i associades» i Annexos 1, 2 i 3 dels Comptes Anuals del Grup CaixaBank.

¹⁷ A l'efecte de solvència les entitats dependents no consolidables per la seva activitat estan registrades en aquest epígraf, ja que es comptabilitzen pel mètode de la participació.

¹⁸ En són una excepció les entitats multigrup que tenen com a activitat la tinença d'accions. Vegeu apartat 2.1. d'aquest mateix document i Nota 2.1 «Participacions en empreses dependents, negocis conjunts i associades» dels Comptes Anuals del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2017.

- **Actius financers disponibles per a la venda:** resta de participacions, exceptuant les que es trobin incloses a la cartera de negociació.

A continuació es presenten les polítiques comptables i mètodes de valoració de cadascun dels capítols esmentats.

Participacions

Es valoren mitjançant l'aplicació del mètode de la participació, utilitzant la millor estimació del seu valor teòric comptable en el moment de la formulació dels comptes anuals. S'utilitzen mètodes de valoració generalment acceptats, com per exemple models de descompte de fluxos de caixa (DCF), corbes de regressió, models de descompte de dividends (DDM) i altres. No es consideren potencials primes de control en la valoració. Les projeccions de balanç i compte de resultats de les participacions es fan a cinc anys, en tenir caràcter d'inversions a llarg termini, i s'actualitzen i ajusten semestralment. S'utilitzen hipòtesis moderades obtingudes de fonts d'informació de reconegut prestigi i taxes de descompte individualitzades per a cada negoci i país. Les taxes de creixement utilitzades per calcular el valor residual més enllà del període cobert per les projeccions efectuades; es determinen en funció de les dades de l'últim període projectat i no superen mai l'increment del PIB nominal estimat del país o dels països on les entitats participades duen a terme la seva activitat. Addicionalment, es fan anàlisis de

sensibilitat de les assumpcions utilitzant canvis raonables en les hipòtesis clau sobre les quals es basa l'import recuperable, a fi de confirmar si aquest import recuperable continua excedint l'import a recuperar.

Actius financers disponibles per a la venda

Els actius financers disponibles per a la venda es valoren sempre pel seu valor raonable i els canvis en el seu valor, nets del seu impacte fiscal, es registren amb contrapartida al patrimoni net. En el cas de les participacions en entitats cotitzades, el seu valor raonable és el preu que es pagaria per ells en un mercat organitzat, transparent i profund. En cas que no cotitzin, es valoraran pel seu cost d'adquisició minorat per qualsevol pèrdua per deteriorament partint de la informació pública disponible. En el moment de la venda es comptabilitzarà la corresponent pèrdua o benefici, registrat prèviament en el Patrimoni Net, en el compte de resultats.

En general, es procedeix al sanejament amb càrrec a resultats quan hi ha evidències objectives de deteriorament. Es presumeix l'aparició d'aquestes evidències en cas que es verifiqui una reducció del 40% en el seu valor raonable o s'observi una situació de pèrdua continuada durant un període superior als 18 mesos.

Valor raonable i en llibres de les participacions accionaries

A continuació es detalla el valor raonable i en llibres de les participacions i instruments de patrimoni del Grup CaixaBank no inclosos com a actius mantinguts per negociar ni a la cartera d'actius financers designats a valor raonable amb canvi en resultats, a 31 de desembre de 2017.

Taula 79. Valor en llibres de les participacions i instruments de capital no inclosos en la cartera de negociació

Imports en milions d'euros

Imports en milions d'euros	
Actius disponibles per a la venda ⁽¹⁾	2.883
Accions de societats cotitzades	2.230
Accions de societats no cotitzades	449
Participacions en el patrimoni de fons d'inversió i altres	204
Participacions	6.224
Cotitzades	4.058
No Cotitzades	2.167
Total valor en llibres	9.107

(1) El valor en llibres d'aquests actius equival al seu valor raonable.

Tabla 80. Valor razonable de las participaciones e instrumentos de capital no incluidos en la cartera de negociación

Imports en millones de euros

Imports en millones de euros	
Actius disponibles per a la venda ⁽¹⁾	2.883
Accions de societats cotitzades	2.230
Accions de societats no cotitzades	449
Participacions en el patrimoni de fons d'inversió i altres	204
Participacions	5.877
Cotitzades	3.710
No Cotitzades	2.167
Total valor raonable	8.760

(1) El valor en llibres d'aquests actius equival al seu valor raonable.

A 31 de desembre de 2017, el valor de mercat de la cartera de participades cotitzades del Grup CaixaBank, que inclou les classificades com a «Inversions en negocis conjunts i associades» i com a «Actius financers disponibles per a la venda – Instruments de patrimoni», puja a 5.940 milions d'euros.

Valor d'exposició de les participacions accionaries

A 31 de desembre de 2017, l'EAD per risc associat a la cartera de participacions accionaries puja a 10.575 milions d'euros. Aquest import inclou el valor de la cartera d'actius financers disponibles per a la venda, participacions en entitats associades i en entitats dependents no consolidades per la seva activitat.

Taula 81. Exposicions en participacions de capital no incloses en la cartera de negociació

Imports en milions d'euros

Exposicions	Exposició Original	EAD	LGD	APR	Densitat d'APRs	PE
Actius disponibles per a la venda	3.064	3.064	90%	5.974	195%	19
Accions de societats cotitzades	2.357	2.357		3.464	147%	4
Mètode Simple	46	46		134	290%	0
Mètode VaR	19	19		135	706%	0
Mètode PD/LGD	2.291	2.291		3.194	139%	4
Accions de societats no cotitzades	707	707		2.510	355%	15
Mètode Simple	606	606		2.243	370%	15
Mètode PD/LGD	47	47		132	279%	1
Exp. RV subjectes a pond. de risc	54	54		134	250%	0
Participacions (dependents, multigrup i associades)	7.511	7.511	90%	16.887	225%	63
Participacions cotitzades	4.060	4.060		5.866	144%	8
Mètode PD/LGD	4.060	4.060		5.866	144%	8
Exp. RV subjectes a pond. de risc	0	0		0	0%	0
Participacions no cotitzades	3.451	3.451		11.021	319%	55
Mètode Simple	2.190	2.190		8.103	370%	53
Mètode PD/LGD	359	359		663	185%	2
Exp. RV subjectes a pond. de risc	902	902		2.255	250%	0
Total	10.575	10.575	90%	22.860	216%	82

Altra informació

A continuació es mostra el detall del valor de l'exposició en participacions accionaries d'acord amb l'aplicació del mètode simple de ponderació i desglossada per categoria de ponderació de risc.

Taula 82. Exposicions de renda variable (mètode simple) (UE CR10)

Imports en milions d'euros

Segments regulatoris IRB	Import en balanç	Import fora de balanç	Densitat d'APRs	EAD	APR	Capital (8%)
Accions no cotitzades suficientment diversificades	0		190%	0	0	0
Exposicions en accions cotitzades	46		290%	46	134	11
Resta d'exposicions	2.796		370%	2.796	10.346	828
Total	2.843			2.843	10.480	838

La taula següent presenta el valor de l'exposició al risc associat a la cartera de participacions accionaries, la pèrdua en cas d'incompliment i la ponderació de risc mitjana. S'hi observa que el gruix de les participacions es concentra en trams de PD de bona qualitat creditícia (2 i 3).

Taula 83. Exposició per categoria d'exposició i grau de deutor

Imports en milions d'euros

Tram PD	PD Mitjana	Exposició Original	EAD	LGD	APR	Densitat APR	PE	Capital (8%)
1	0,00%	0	0	0%	0	0%	0	0
2	0,11%	1.371	1.371	90%	1.470	107%	1	118
3	0,24%	5.231	5.231	90%	7.980	153%	11	638
4	0,63%	87	87	90%	197	227%	0	16
5	1,25%	51	51	90%	139	275%	1	11
6	2,35%	0	0	90%	0	273%	0	0
7	5,40%	17	17	90%	68	389%	1	5
8	23,65%	0	0	90%	0	463%	0	0
9	45,61%	0	0	90%	1	427%	0	0
Cartera Sana	0,24%	6.758	6.758	90%	9.856	146%	14	788
<i>Default</i>	100,00%	0	0	90%	0	0%	0	0
Total	0,24%	6.758	6.758	90%	9.856	146%	14	788

Un altre resultat global acumulat en instruments de patrimoni disponible per a la venda

El moviment d'un altre resultat global acumulat d'instruments de patrimoni disponibles per a la venda del Grup CaixaBank, que ha tingut lloc durant l'exercici 2017, amb indicació dels imports transferits al Compte de Resultats¹⁹ és el següent:

Taula 84. Variació anual d'un altre resultat global acumulat en instruments de patrimoni disponibles per a venda

Imports en milions d'euros

Saldo ajustos de valoració a 31-12-2016	Imports transferits al compte de resultats ⁽¹⁾	Plusvàlues i minusvàlues per valoració ⁽²⁾	Passius i actius fiscals diferits	Saldo ajustos de valoració a 31-12-2017
(393)	95	(165)	40	(424)

(1) Després d'impostos

(2) Abans d'impostos.

(3) Inclou els ajustos atribuïts al Grup

¹⁹ Vegeu nota 22.2 «Un altre resultat global acumulat» dels Comptes Anuals del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2017.

6. RISC DE MERCAT

L'activitat del Grup CaixaBank en els mercats financers està orientada al servei a clients, i es minimitza l'exposició al risc.

- El Risc de Mercat de la cartera de negociació del Grup quantifica les possibles pèrdues que es poguessin derivar de fluctuacions en tipus d'interès, tipus de canvi, preu de les accions, preu de les matèries primeres, volatilitat, taxes d'inflació i diferencials de crèdit de les posicions en renda fixa privada.
- Els requeriments de capital per Risc de Tipus de Canvi es concentren en la participació accionarial de BPI en Banco de Fomento de Angola (BFA), avaluats per mètode estàndard, motiu pel qual el percentatge d'APR sota models interns ha baixat respecte de l'any passat.
- Per tal de verificar la idoneïtat de les estimacions de risc, es comparen els resultats diaris amb la pèrdua estimada pel càlcul VaR (*Value at Risk*), exercici conegut com *Backtesting*. Els resultats d'aquestes comparacions durant l'exercici 2017 han estat satisfactoris i, per això, no han suposat recàrrecs en els requeriments de capital per aquest risc.
- Com a prova complementària al VaR, CaixaBank fa dos tipus d'exercicis d'estrès sobre el valor de les posicions (anàlisi d'estressos sistemàtics i anàlisi d'escenaris històrics) en escenaris extrems de crisi amb l'objectiu d'estimar les possibles pèrdues de la cartera com a conseqüència de moviments extraordinaris dels factors de risc a què està exposada.

2.278 MM €

APR de Risc de Mercat

3,5 MM €

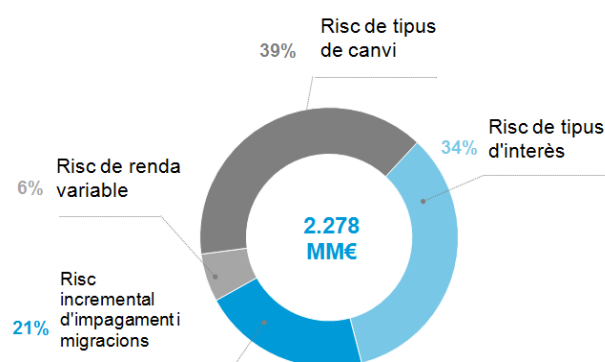
Mitjana anual VaR 10d - 2017

46%

APR avaluat per models interns

APR PER RISC DE MERCAT

Distribució per tipus de risc, %

CONTINGUTS DEL CAPÍTOL

- 6.1. Gestió del Risc de Mercat
- 6.2. Requeriments de recursos propis
- 6.3. Aspectes quantitius

6.1. Gestió del Risc de Mercat

Definició i política general

El Grup CaixaBank està subjecte al Risc de Mercat de la cartera de negociació per moviments desfavorables dels factors de risc següents: tipus d'interès i tipus de canvi, preu de les accions, taxes d'inflació, volatilitat i moviments en els diferencials de crèdit de les posicions en renda fixa privada.

Els factors de risc es gestionen en funció de la relació rendibilitat-risc determinada per les condicions i expectatives del mercat, dins de l'entorn de l'estructura de límits i el marc operatiu autoritzat.

Per a la gestió d'aquest risc, CaixaBank aplica models interns al càlcul de requeriments de capital per Risc de Mercat de la cartera de negociació, Risc de Tipus de Canvi i Or i Risc de Preu de Matèries Primeres, des del dia 13 de desembre de 2007, quan el Banc d'Espanya en va autoritzar l'aplicació. Durant l'exercici 2012, va estendre al càlcul de recursos propis regulatoris per Risc Incremental d'Impagament i Migracions (IRC) i VaR estressat mitjançant models interns.

Estructura i organització de la funció de gestió del risc

El Departament de Risc de Mercat i de Balanç de CaixaBank és responsable de la valoració dels instruments financers, així com d'efectuar el mesurament, control i seguiment dels seus riscos associats, de l'estimació del Risc de Contrapart i del Risc Operacional associat a l'activitat en mercats financers.

Per complir la seva tasca, aquesta àrea fa, diàriament: un seguiment de les operacions contractades, el càlcul del resultat que suposa l'afectació de l'evolució del mercat en les posicions (resultat diari *marked to market*), la quantificació del Risc de Mercat assumit, el seguiment del compliment dels límits i l'anàlisi de la relació entre el resultat obtingut i el risc assumit. D'aquesta manera, cada dia es reporta un informe de control a Alta Direcció, als responsables de la seva gestió, a Validació de Models de Risc i a Auditoria Interna.

Per part seva, la Direcció Executiva de Gestió Global del Risc (en què s'engloba el Departament de Riscos de Mercat i de Balanç), actua organitzativament i funcionalment de manera independent de les àrees prenedores del risc, per reforçar-ne l'autonomia de les tasques de gestió, seguiment i control. Es vol facilitar, des d'una visió general, una gestió integral dels diversos riscos.

Així mateix, la seva tasca s'orienta envers la configuració d'un perfil de riscos concordant amb els objectius estratègics del Grup.

Gestió del risc. Sistemes de mesurament i d'informació²⁰

La mesura de Risc de Mercat de referència és el VaR al 99% amb un horitzó temporal d'un dia. El VaR diari es defineix com el màxim de les tres quantificacions següents:

- VaR Paramètric amb una matriu de covariàncies calculada amb 75 dies efectius i allisatge exponencial, que dona, així, més rellevància a les observacions més recents.
- VaR paramètric amb matriu de covariàncies derivada d'un històric d'un any i pesos iguals.
- VaR històric amb una finestra temporal d'un any.

Adicionalment, atès que l'empitjorament de la qualificació creditícia dels emissors dels actius pot motivar una evolució desfavorable dels preus cotitzats al mercat, es completa la quantificació del risc amb una estimació de les pèrdues derivades de moviments del diferencial de crèdit de les posicions en renda fixa privada (*spread VaR*), que constitueix una estimació del Risc Específic Atribuïble als emissors dels valors. Aquest càlcul es fa mitjançant metodologia històrica tenint en compte la potencial menor liquiditat d'aquests actius i amb un interval de confiança del 99%.

Per verificar la idoneïtat de les estimacions de risc, es fan dues proves de *backtest* (brut (real) i net (hipotètic)), consistents en una comparació dels resultats diaris amb el VaR. També es duen a terme exercicis de *Stress Test* sobre el valor, tant de les posicions de l'Àrea de Mercats com les posicions incloses en el perímetre del model intern, que permeten estimar les possibles pèrdues de la cartera en situacions extraordinàries de crisi.

D'altra banda, BPI adopta el VaR paramètric al 99% amb horitzó temporal de 10 dies com a mesura de referència de Risc de Mercat.

Polítiques de Cobertura i tècniques de mitigació

Amb la formulació i actualització de l'Apetit al Risc que es presenta en els Òrgans de Govern competents, es delimita i valida que les mètriques de Risc de Mercat definides per al Grup

²⁰ Per ampliar informació, vegeu la Nota 3.4 «Risc de Mercat» de la Memòria dels Comptes Anuals del Grup CaixaBank corresponents a l'exercici 2017.

CaixaBank són consistents amb els nivells de tolerància establerts. El Marc d'Apetit al Risc (RAF) aprovat pel Consell de l'Entitat defineix un límit per al VaR a l'horitzó temporal d'un dia i amb un interval de confiança del 99% per a les activitats de negociació del Grup, que exclou els derivats de cobertura del *Credit Valuation Adjustment* (CVA), considerats dins el marc de gestió del CVA. Addicionalment, tant les posicions a la cartera de negociació com a la cartera bancària queden restringides als límits de concentració que estipula el Marc d'Apetit al Risc (RAF) (per exemple, concentració en grans riscos, en sector públic o en sector econòmic).

Com a part del necessari seguiment i control dels Riscos de Mercat assumits, el Consell d'Administració i, amb la seva delegació i de forma més restringida, el Comitè Global del Risc de CaixaBank i la Direcció Executiva Financera aproven una estructura de límits globals de VaR i sensibilitats per a l'activitat d'assumpció de Risc de Mercat a CaixaBank. En aquest sentit s'estableixen les tipologies de límits següents:

- **Límit global.** El Consell d'Administració és l'òrgan responsable de la determinació del nivell màxim de Risc de Mercat assumible per a l'operativa de gestió tesorera i de negociació del Grup.
- **Límit a l'operativa de l'Àrea de Mercats de CaixaBank.** En línia amb el marc general determinat pel Consell d'Administració, el Comitè Global del Risc de CaixaBank i/o la Direcció Executiva Financera tenen la facultat de desenvolupar el detall de l'estructura de límits de risc de mercat, així com la determinació de nivells més baixos de risc màxim, si així ho aconsellen les circumstàncies de mercat i/o l'enfocament de gestió aprovat. Sobre aquesta base, s'han establert límits específics per a aquesta operativa, tant de caràcter global (VaR, *Stop Loss*, *Stress Test* –dependents de Comitè Global del Risc–) com per factor de risc (dependents de la Direcció Executiva Financera).
- **Límit dels derivats de negociació vinculats a les participacions permanents de CaixaBank.** En línia amb el marc general determinat pel Consell d'Administració, el Comitè Global del Risc aprova uns límits específics (VaR, *Stop Loss* i *Stress Test*) per a aquesta activitat, gestionada amb criteris de gestió del Risc de Mercat i inclosa en el model intern de Risc de Mercat.

Addicionalment, el Comitè Global del Risc de CaixaBank complementa l'estructura de límits mitjançant la definició de límits específics al Risc

Incremental de *default* i Migració de *rating* (IRC) de les carteres de renda fixa i al VaR Estressat.

Així mateix, la Direcció General de Riscos de BPI determina l'estructura de límits globals de VaR i sensibilitats per a l'activitat d'assumpció de Risc de Mercat dins els nivells establerts en el Marc d'Apetit al Risc (RAF) del Grup.

6.2. Requeriments mínims de recursos propis per Risc de Mercat

Els requeriments de capital per risc de mercat del Grup CaixaBank a 31 de desembre de 2017 són de 182 milions d'euros.

A continuació es presenta el desglossament d'APR separat en Risc de Posició de la cartera de negociació i Risc de Canvi i Posició en Or per mètode estàndard.

Taula 85. Risc de mercat sota mètode estàndard (UE MR1)

Imports en milions d'euros

	APR	Requeriments de capital
Productes spot		
Risc de tipus d'interès ⁽¹⁾	418	33
Risc de renda variable ⁽¹⁾	4	0
Risc de tipus de canvi	806	64
Risc de primeres matèries	0	0
Opcions⁽²⁾		
Enfocament simplificat	0	0
Mètode delta-plus	0	0
Enfocament d'escenaris	0	0
Titulitzacions	0	0
Total	1.228	98

(1) General i específic

(2) Aplica únicament en el cas d'utilització de mètodes estàndard.

Els derivats de cobertura del Risc de Crèdit del CVA (en aquest cas, *credit default swaps*, també inclosos en cartera comptable de negociació) computen requeriments de capital per Risc de Mercat sota el mètode estàndard (risc específic de tipus d'interès), així com el Risc Estructural de Tipus de Canvi del Balanç Comercial i de les participades accionaries.

De la mateixa manera, els requeriments de capital per Risc de Mercat atribuïbles a BPI es calculen sota mètode estàndard, entre els quals cal destacar els requeriments per risc de tipus de canvi, concentrats en la participació accionaria de BPI en Banco de Fomento de Angola (BFA).

Els requeriments de capital per Risc de Mercat sota model intern són de 84 milions d'euros, que representen el 46% dels requeriments per risc de mercat.

En la data de referència, els requeriments per risc de liquidació són nuls.

6.3. Aspectes quantitius

Requeriments generals

El Grup té polítiques i procediments per a la gestió de les carteres de negociació considerant la seva pròpia capacitat de gestió dels riscos i les millors pràctiques de mercat, així com per determinar quines posicions s'inclouen en el model intern a l'efecte de càlcul del capital regulatori.

L'activitat de negociació inclou l'operativa resultant de la gestió dels Riscos de Mercat associats a l'activitat comercial o de distribució d'operacions típiques dels mercats financers als clients de CaixaBank. També inclou l'operativa realitzada per tal d'obtenir rendibilitat mitjançant la compravenda i posicionament en els mercats monetaris, de renda fixa, renda variable i divisa, principalment. Així mateix, incorpora els derivats de cobertura dels Riscos de Mercat i Crèdit del CVA, registrats comptablement com a cartera de negociació.

Hi ha una política específicament aprovada a CaixaBank per a la determinació, identificació, gestió, possible inclusió en el model intern i seguiment i control d'aquest perímetre. Diàriament, una unitat de l'àrea de Riscos i, per tant, independent de les àrees de negoci, valora i calcula resultats de gestió i riscos d'aquesta cartera i assegura el compliment del que estableix la política aprovada.

El Grup té prou sistemes i controls que proporcionen estimacions prudentes i fiables del valor raonable dels instruments financers. Com polítiques i procediments que defineixen la responsabilitat de cada àrea en el procés de valoració i línies de report (assegurant la independència d'aquesta funció respecte a les àrees de negoci), les fonts de dades usades, els models utilitzables i les hores de preus al tancament.

Encara que l'Entitat utilitza models de valoració i *inputs* apropiats i conformes als estàndards de la pràctica en mercat, el valor raonable d'un actiu pot estar sotmès a cert nivell d'incertesa que pot provenir de l'existència de fonts alternatives de dades de mercat, *bid-offer spread*²¹, models alternatius als utilitzats i els seus paràmetres no observables i concentració o baixa liquiditat del subjacent. El mesurament d'aquesta incertesa en el valor raonable es concreta en la deducció de

capital per Ajustos Addicionals de Valoració (AVA, *Additional Valuation Adjustments*).

L'aplicació i el càlcul dels ajustos associats a aquesta incertesa s'apliquen principalment als actius poc líquids, en què s'utilitza el costat més conservador del *bid-offer spread* de fonts contrastables, o en el treball d'hipòtesis amb biaix conservador en l'àmbit de la valoració *mark-to-model*. Cal destacar que el volum dels actius de Nivell III a la cartera de negociació és nul; i així es redueix significativament el possible Risc de Model.

A l'efecte de solvència, la cartera de negociació està integrada per aquells actius i passius financers que l'Entitat manté amb intenció de negociació, o que formen part d'una cartera d'instruments financers (identificats i gestionats conjuntament) per a la qual hi ha una evidència d'intenció de negociació. D'acord amb els punts (86) i (87) de l'Article 4(1) de la Regulació UE 575/2013, hi ha intenció de negociació quan les posicions es mantenen amb l'objectiu de fer-les a curt termini o de beneficiar-se a curt termini de les diferències entre el preu d'adquisició i el de venda, o de les variacions d'altres preus o del tipus d'interès.

Models interns

CaixaBank s'exposa al Risc de Mercat per moviments desfavorables dels factors de risc següents: tipus d'interès i tipus de canvi, preu de les accions, inflació, volatilitat i moviments en els diferencials de crèdit de les posicions en renda fixa privada i derivats de crèdit. Tots els factors de risc materials estan capturats a les mètriques del model intern de VaR, VaR Estressat o Risc Incremental d'Impagament i migracions. Diàriament es reporten estimacions de la sensibilitat i el VaR, tant des d'un punt de vista agregat com segmentades per factor de risc i per unitats de negoci.

El perímetre d'aplicació del model intern a CaixaBank comprèn els factors de risc anteriorment esmentats per a la cartera de negociació comptable a excepció dels derivats de cobertura del Risc de Crèdit (*credit default swaps*) del CVA. Així mateix, també formen part de l'abast del model els dipòsits i operacions amb pacte de recompra contractats per les taules de negociació dins la seva gestió. La gestió del risc es fa a través de tres unitats de negoci, totes dependents de la Direcció Executiva Financera: *Markets* (que se subdivideix, al seu torn, en *Rates and Equity Derivatives*, *Fixed Income* i *Foreign Exchange*), Gestió i *Pricing* del CVA i FVA i Derivats sobre Participades. L'activitat de *Markets* té com a principal funció la negociació i execució

²¹ Propagació entre preus d'oferta i demanda.

d'operacions en el mercat a fi de cobrir les necessitats financeres dels clients de CaixaBank i generar resultats mitjançant el posicionament per compte propi. Gestió i *Pricing* del CVA i FVA és la unitat encarregada de la cobertura del risc del CVA, i de la determinació del CVA i FVA marginal dels nous derivats contractats. Derivats sobre Participades gestiona i rendibilitza la cartera de participades mitjançant la contractació de derivats.

El juliol de 2006, CaixaBank va sol·licitar l'autorització al Banc d'Espanya per a la utilització del model intern de VaR de Risc de Mercat de la cartera de negociació, Risc de Tipus de Canvi i Or i de preu de matèries primeres per al càlcul dels requeriments mínims de capital. En l'exercici 2007 el Banc d'Espanya, un cop acabat el procés de validació desenvolupat, va autoritzar l'ús d'aquest model intern, que es va començar a aplicar en el càlcul de requeriments de capital corresponent a 31 de desembre de 2007. Posteriorment, en l'exercici 2011, es va sol·licitar al Banc d'Espanya l'autorització per al càlcul de requeriments de capital per Risc Incremental d'Impagament i Migracions (IRC) i VaR estressat mitjançant models interns. El 2012 el Banc d'Espanya, després del procés de validació, va autoritzar l'ús d'aquest model intern, que es va començar a aplicar al càlcul corresponent a 31 de desembre de 2011. Dins del Grup, només CaixaBank utilitza models interns per determinar els requeriments de capital per Risc de Mercat.

Característiques dels models utilitzats

A continuació, es resumeixen les metodologies utilitzades per al compliment dels requisits establerts a la part 3, títol IV, capítol V, seccions 1-4 de la Regulació UE 575/2013 per a la determinació del consum de recursos propis segons el model intern del Grup CaixaBank.

En línies generals, hi ha dos tipus de mesures que constitueixen el denominador comú i estàndard de mercat per mesurar el Risc de Mercat, la sensibilitat i el VaR:

- La sensibilitat representa el risc com l'impacte en el valor de les posicions d'un petit moviment dels factors de risc, sense comportar cap hipòtesi sobre la probabilitat de l'esmentat moviment.

- D'altra banda, per homogeneïtzar el mesurament del risc del conjunt de la cartera, així com per incorporar certes hipòtesis sobre la magnitud del moviment dels factors de Risc de Mercat, s'utilitza el VaR per a l'horitzó temporal d'un dia i amb un interval de confiança estadística del 99% (és a dir, que 99 de cada 100 vegades les pèrdues reals serien inferiors a les estimades pel VaR). Les metodologies utilitzades per a l'obtenció d'aquesta mesura són dues: el VaR paramètric i el VaR històric:
- El VaR paramètric es basa en l'assumpció que els rendiments dels factors de risc segueixen una distribució normal. Els paràmetres de la distribució (volatilitat i correlacions) es determinen estadísticament a partir dels moviments dels preus, el tipus d'interès i els tipus de canvi dels actius que componen la cartera que s'aplica sobre dues finestres temporals: 75 dies (donant més pes a les observacions més recents mitjançant allisatge exponencial) i un any (equponderant totes les observacions); totes dues finestres s'actualitzen diàriament.
- El càlcul del VaR històric es fa mitjançant el càlcul de l'impacte sobre el valor actual de la cartera de les variacions històriques diàries dels factors de risc en l'últim any amb actualització diària de la finestra d'observació. Els factors de risc es modelitzen mitjançant retorns relatius, llevat de les variacions de tipus d'interès, per als quals es consideren variacions absolutes. Les variacions es computen, majoritàriament, mitjançant *full-revaluation*, i es verifica que l'estimació del VaR és conservadora en els casos en què s'utilitzen aproximacions delta-vega.

L'empitjorament de la qualificació creditícia dels emissors dels actius pot motivar també una evolució desfavorable dels preus cotitzats pel mercat. Per aquesta raó, es completa la quantificació del Risc de Mercat amb una estimació de les pèrdues derivades de moviments del diferencial de crèdit de les posicions en renda fixa privada i derivats de crèdit (*Spread VaR*), que constitueix una estimació del Risc Específic Atribuïble als emissors dels valors. Aquest càlcul es fa mitjançant simulació històrica *full-revaluation*, sense pesos, amb una finestra de dos anys de dades de mercat, i prenent en consideració la potencial menor liquiditat d'aquests actius, amb un interval de confiança del 99% i assumint variacions setmanals absolutes en la simulació dels *spreads* de crèdit.

El VaR segons model intern resulta de l'agregació del VaR de les carteres de tipus d'interès i tipus

de canvi (derivat de les fluctuacions dels tipus d'interès, de canvi i volatilitat dels dos) i l'*Spread VaR*, que es fa de manera conservadora, assumint una correlació zero entre els dos grups de factors de risc, i de l'addició del VaR de les carteres de renda variable i del VaR de matèries primeres (en cas que n'hi hagi) com a suma a la mètrica anterior, assumint, doncs, correlació u entre les tres. S'utilitza un únic model que diversifica el Risc General i Específic de Renda Variable, mentre que el Risc Específic de la Renda Fixa Privada i els derivats de crèdit s'estima mitjançant càlcul aïllat (*Spread VaR*) que s'agrega al VaR de les carteres de tipus d'interès i tipus de canvi amb correlació zero. El VaR de tipus d'interès diversifica el Risc General i Específic del deute sobirà sota un únic model. El VaR diari es defineix com el màxim de les tres quantificacions (VaR històric, VaR paramètric 1 any, i VaR paramètric a 75 d). Cal destacar que el VaR històric resulta molt adequat per completar les estimacions obtingudes mitjançant el VaR paramètric, ja que aquest no incorpora cap hipòtesi sobre el comportament estadístic dels factors de risc (el paramètric assumeix fluctuacions modelitzables a través d'una distribució normal). Addicionalment, el VaR històric incorpora la consideració de relacions no lineals dels factors de risc, especialment necessari per als instruments opcionals, cosa que el fa especialment vàlid.

A més, a la mètrica de VaR ja comentada, els requeriments de recursos propis segons el model intern incorporen dues mètriques addicionals: el VaR estressat i el Risc Incremental d'Impagament i Migracions, introduïdes per Basilea 2.5 i transposades a la Circular 4/2011, i, posteriorment, a la Regulació UE 575/2013.

El càlcul del VaR estressat consisteix en el còmput del VaR històric amb un interval de confiança del 99% a partir de les variacions diàries dels preus de mercat en un període estressat d'un any significatiu per al posicionament de la cartera. L'actualització de la finestra anual d'estrès es fa setmanalment, seleccionant la que maximitza el VaR de la cartera en aquest moment. En general, i depenent del posicionament de la cartera, l'any d'estrès seleccionat sol coincidir amb el període anual *post-Lehman* o al de la crisi del deute sobirà espanyol (2012). El càlcul del VaR estressat està palanquejat en la mateixa metodologia i infraestructura que el càlcul del VaR històric per a VaR. L'única diferència significativa és la finestra històrica seleccionada.

El Risc Incremental d'Impagament i Migracions és una estimació de les pèrdues associades a impagament i canvis de *rating* crediticis de la

cartera inclosa en el perímetre del model (amb un interval de confiança del 99,92% a un any i horitzó de liquiditat trimestral), justificat aquest últim per l'elevada liquiditat de la cartera i que ve motivada per l'existència de criteris estrictes d'inclusió que limiten la concentració en l'àmbit de país, *rating*, emissió i emissor. La mesura es fa mitjançant la simulació Montecarlo de possibles estats futurs de *rating* extern per emissor i emissió a partir de les matrius de transició publicades per les principals agències de *rating*. La dependència entre les variacions de qualitat creditícia entre els diversos emissors es modelitza mitjançant la còpula *t-Student* calibrada a sèries històriques de CD, fet que permet assolir correlacions de *default* més importants a la simulació. De la mateixa manera que en els models interns d'IRB, s'estableix una probabilitat mínima de *default* del 0,03% anual. El Risc Incremental d'Impagament i Migracions es concentra principalment a la taula de *Fixed Income*, responsable del *market making* de deute sobirà i de la intermediació de renda fixa privada. Cobreix tots els productes amb risc específic de renda fixa (bons, futurs sobre bo i derivats de crèdit).

Tant el VaR estressat com el Risc Incremental d'Impagament i Migracions s'actualitzen setmanalment.

Els models utilitzats a efectes regulatoris i de gestió són els mateixos, excepte en l'horitzó de càlcul. A efectes regulatoris, i a diferència del que s'ha exposat anteriorment, tant el VaR com el VaR estressat regulatori es computen amb un horitzó temporal de 10 dies de mercat, cosa per a la qual s'escalen els valors obtinguts amb l'horitzó d'1 dia multiplicant-los per l'arrel quadrada de 10. Els valors màxims, mínims i mitjans d'aquestes mètriques durant l'exercici 2017, així com el seu valor al final del període de referència, es mostren a la taula següent.

Taula 86. Valors del model intern per a la cartera de negociació (UE MR3)

Imports en milions d'euros

VaR (10 d 99%)	Màxim	8
	Mitjana ⁽¹⁾	4
	Mínim	2
	Últim valor	4
VaR Estressat (10 d 99%)	Màxim	40
	Mitjana ⁽¹⁾	15
	Mínim	7
	Últim valor	15
Risc Incremental (99,9%)	Màxim	62
	Mitjana ⁽¹⁾	32
	Mínim	8
	Últim valor	38
Comprehensive risk (99,9%)	Màxim	0
	Mitjana ⁽¹⁾	0
	Mínim	0
	Últim valor	0

⁽¹⁾ Mitjana de l'any actual.

Els elements que determinen els càrrecs regulatoris finals per model intern de Risc de Mercat i els fluxos d'APR de l'any anterior per a cadascuna de les mesures descrites apareixen a continuació. Els càrrecs per VaR i VaR estressat són anàlegs i corresponen al màxim entre l'últim valor disponible i la mitjana aritmètica dels últims 60 valors multiplicats per un factor dependent del nombre de vegades que el resultat diari ha estat inferior al VaR a dia estimat. De forma semblant,

els requeriments per Risc Incremental són el màxim de l'últim valor i la mitjana aritmètica de les últimes 12 setmanes. El concepte «Actualitzacions i canvis de model» de la taula de fluxos d'APR reflecteix, principalment, l'impacte en els APR dels canvis de calibratge i finestra actual: setmanal en el cas de l'IRC i del VaR estressat, i diari en el VaR.

Taula 87. Risc de mercat sota model intern (UE MR2-A)

Imports en milions d'euros

		APR	Requeriments de capital
1	VaR [màxim (a) i (b)]	109	9
(a)	Valor previ		4
(b)	Mitjana 60 d x Multiplicador		9
2	VaR Estressat [màxim (a) i (b)]	466	37
(a)	Últim valor		15
(b)	Mitjana 60 d x Multiplicador		37
3	IRC	475	38
(a)	Valor més recent		38
(b)	Mitjana 12 setmanes		31
4	Comprehensive risk	0	0
(a)	Valor més recent		0
(b)	Mitjana 12 setmanes		0
5	Altres		0
6	TOTAL	1.051	84

Taula 88. Estat de fluxos d'APR d'exposicions de Risc de Mercat per model intern (UE MR2-B)

Imports en milions d'euros

	VaR	VaR Estressat	IRC	Comprehensive risk	Altres	Total APR	Total Requeriments de capital
APR Any anterior	278	723	364			1.364	109
Ajust regulatori	-211	-504	-39			-753	-60
APR Any anterior (fi de dia)	68	219	325			611	49
Moviment en nivells de risc	-2	-29	506			475	38
Actualitzacions i canvis de model	-18	0	-356			-374	-30
Metodologia i polítiques per canvis regulatoris							
Acquisicions i alienacions							
Moviments de tipus de canvi							
Altres							
APR Final (fi de dia)	47	189	475			712	57
Ajust regulatori	62	277	0			339	27
APR Final	109	466	475			1.051	84

Validació de la fiabilitat i coherència dels models interns

Per verificar la idoneïtat de les estimacions de risc es fa la comparació dels resultats diaris amb la pèrdua estimada pel VaR, cosa que constitueix l'anomenat exercici de *Backtest*. Tal com exigeix la Regulació, es fan dos exercicis de validació del model d'estimació de riscos:

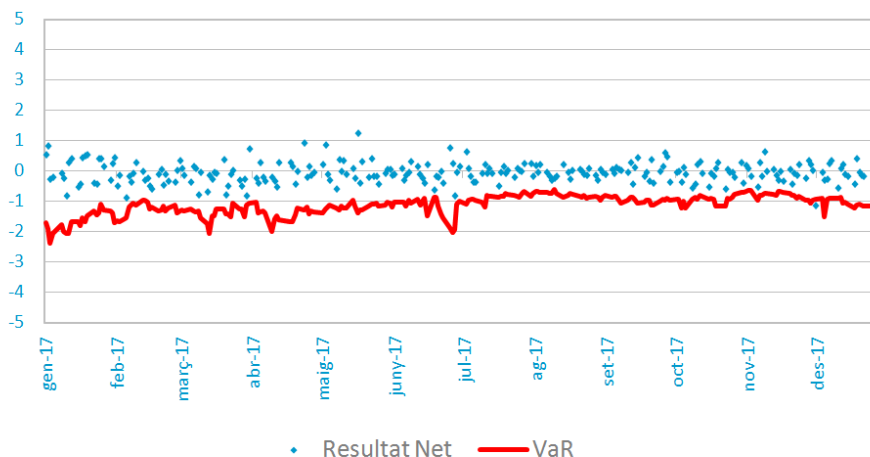
- *Backtest* net o hipotètic, que relaciona la part del resultat diari *marked-to-market* (és a dir, el derivat del canvi en el valor de mercat) de les posicions vives al tancament de la sessió anterior amb l'import del VaR estimat amb horitzó temporal d'un dia, calculat amb les posicions vives al tancament de la sessió anterior. Aquest exercici és el més adequat per a l'autoavaluació de la metodologia utilitzada per a la quantificació del risc.
- Addicionalment, s'avalua el resultat total obtingut durant el dia (incloent-hi, per tant, l'operativa intradia que s'hagi pogut fer) amb l'import del VaR en l'horitzó d'un dia calculat amb les operacions vives al tancament de la sessió anterior (*Backtest* brut o real). D'aquesta manera, s'avalua la importància de l'operativa intradia en la generació de resultats i en l'estimació del risc total de la cartera.

El resultat diari utilitzat en ambdós exercicis de *backtest* no incorpora, en cap cas, *mark-ups*, reserves, taxes o comissions.

Gràfic. Comparació de les estimacions de VaR amb Pèrdues i Guanys – *Backtesting* net (UE MR4)

Distribució del Resultat Net vs VaR diari

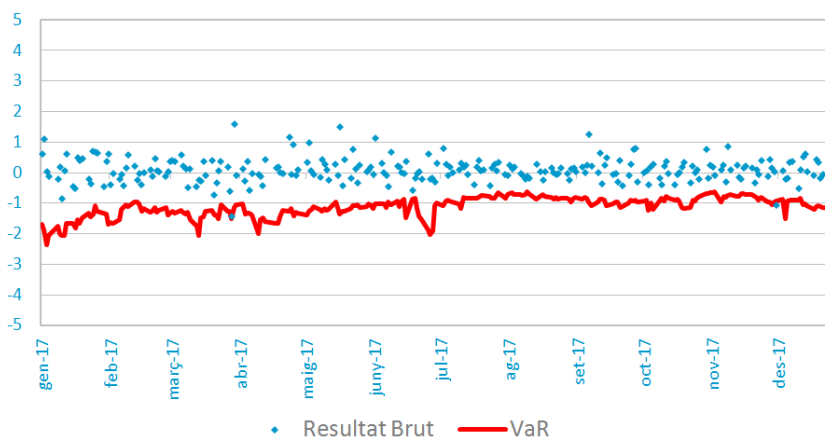
(En milions d'euros)

Gràfic. Comparació de les estimacions de VaR amb Pèrdues i Guanys – *Backtesting* brut (UE MR4)

Distribució del Resultat Brut diari vs VaR diari

(En milions d'euros)

Tal com s'aprecia a les gràfiques, el dia 1 de desembre hi va haver un excedit en el *backtest* del model intern: els resultats de la cartera de negociació incorporen l'impacte del canvi de base en l'estacionalitat de la inflació imputada, mentre que el model VaR no incorpora com a factor de risc les variacions en l'estacionalitat.

No es fa *backtesting* del model de risc incremental d'impagament i migracions (IRC). Per validar la consistència interna i la precisió dels resultats del model es fan simulacions amb nombre diferent de

tirades per verificar l'estabilitat, simulacions amb horitzó de liquiditat anual o còpula gaussiana. A la revisió anual, Validació de Models de Risc fa una anàlisi de la metodologia emprada per obtenir l'IRC, en què detalla les modificacions produïdes des de l'última revisió. Addicionalment, fa un contrast de l'IRC mitjançant la utilització d'una eina interna, desenvolupada de manera independent de la que es fa servir per calcular els requeriments de capital, i es considera la cartera a una data de referència. Finalment, s'analitza la sensibilitat de l'IRC davant de modificacions de la

matriu de correlacions i de les taxes de recuperació.

Proves de tensió

Amb l'objectiu d'estimar les possibles pèrdues de la cartera en situacions extraordinàries de crisi, es fan dos tipus d'exercicis de *stress* sobre el valor de les posicions:

- Anàlisi de *stress* sistemàtics: es calcula la variació del valor de la cartera davant una sèrie determinada de canvis extrems en els principals factors de risc. Es consideren, fonamentalment, els factors de risc següents: els moviments paral·lels de tipus d'interès (pujada i baixada), els moviments de pendent en diferents trams de la corba de tipus d'interès (pronunciament i aplanament), l'augment i disminució del diferencial entre els instruments subjectes a risc de crèdit i el deute públic (diferència *bo-swap*), els moviments paral·lels de la corba de tipus d'interès del dòlar (pujada i baixada), l'augment i disminució de la volatilitat de tipus d'interès, l'apreciació i la depreciació de l'euro respecte al dòlar, el ien i la lliura; l'augment i la disminució de la volatilitat de tipus de canvi; l'augment i la disminució del preu de les accions i mercaderies; l'augment i la disminució de la volatilitat de les accions i de les mercaderies i, finalment, l'augment de la volatilitat de les accions i de les matèries primeres.
- Anàlisi d'escenaris històrics: es considera l'impacte que sobre el valor de les posicions tindrien situacions realment esdevingudes, com per exemple la caiguda del Nikkei el 1990, la crisi del deute nord-americà i la crisi del peso mexicà el 1994, la crisi asiàtica de 1997, la crisi del deute rus el 1998, la creació i explosió de la bombolla tecnològica el 1999 i 2000, respectivament, els atacs terroristes de més impacte sobre els mercats financers dels últims anys, el *credit crunch* de l'estiu de 2007 o la crisi de liquiditat i confiança ocasionada per la fallida de Lehman Brothers durant el mes de setembre de 2008 o l'increment dels diferencials de crèdit dels països perifèrics de la zona euro pel contagi de la crisi de Grècia i Irlanda el 2010 o la crisi de deute espanyol el 2011 i 2012.
- Per completar aquests exercicis d'anàlisi del risc en situacions extremes, es determina el que s'anomena pitjor escenari sobre la línia de negoci de *Markets*, que és la situació dels factors de risc esdevinguts en l'últim any i que implicaria la màxima pèrdua sobre la cartera actual. Posteriorment, s'analitza l'anomenada «cua de la distribució», que és la magnitud de les pèrdues que es produirien si el moviment

de mercat que les provoqués es calculés amb un interval de confiança del 99,9% mitjançant l'*Extreme Value Theory*.

Tant l'anàlisi d'escenaris històrics com d'estrès sistemàtic es fa sobre totes les unitats de negoci, a excepció de l'estrès de *spreads* de crèdit, que només es fa sobre la cartera de renda fixa privada.

En l'àmbit de l'IRC, es fan proves de tensió davant de diversos escenaris tipificats, com per exemple: escenaris de *default* d'exposicions rellevants, descens de *rating* d'un *notch* de diferents exposicions... Segons les característiques de la cartera, es defineixen addicionalment escenaris alternatius, com per exemple, descens de *rating* per a les posicions llargues i augment de *rating* per a posicions curtes, en cas que hi hagi posicions significatives amb signe contrari.

Seguiment i control

Com a part del seguiment necessari i del control dels riscos de mercat assumits, el Comitè Global del Risc aprova una estructura de límits globals de VaR, de *stress* i de pèrdues suportades (diàries i mensuals), i delega en la Direcció Executiva Financera l'estructura de sublímits de sensibilitats i de VaR per factor de risc per a l'activitat de *Markets*. Les mètriques i models utilitzats per a la gestió del risc de mercat i el càlcul de requeriments de capital per risc de mercat segons model intern són els mateixos. Els factors de risc són gestionats per la mateixa Direcció Executiva Financera en funció de la relació rendibilitat-risc que determinen les condicions i les expectatives del mercat. El Departament de Risc de Mercat i de Balanç, ubicat a la Direcció Executiva de Gestió Global del Risc, i aquesta, al seu torn, a la Direcció General de Riscos, és responsable d'efectuar el seguiment d'aquests riscos. Per al compliment de la seva tasca, aquesta àrea efectua diàriament un seguiment de les operacions contractades, el càlcul del resultat que suposa l'afectació de l'evolució del mercat en les posicions mitjançant resultat diari *marked-to-market* i ús de metodologies comunament acceptades pel mercat, la quantificació del risc de mercat assumit, el seguiment del compliment dels límits i l'anàlisi del resultat obtingut davant el risc assumit.

Cal destacar que el Departament de Risc de Mercat i de Balanç té prou recursos humans amb elevada capacitat tècnica per poder utilitzar el model intern de Risc de Mercat.

Com s'ha comentat anteriorment, el Departament de Risc de Mercat i de Balanç és responsable de fer el seguiment diari del compliment de límits de

risc de mercat i, si escau, la comunicació d'excessos a l'Alta Direcció i a la unitat prenedora del risc que correspongui, amb indicació a aquesta última que ha de procedir a la reestructuració o tancament de les posicions que provoquen tal situació o a l'obtenció d'autorització explícita de l'òrgan competent perquè en faci el manteniment. L'Informe de riscos, que és objecte de distribució diària, recull de forma explícita el contrast entre el consum efectiu i els límits autoritzats. A més, diàriament es reporten estimacions de la sensibilitat i el VaR, tant des d'un punt de vista agregat com segmentades per factor de risc i per unitats de negoci.

A més, s'elaboren i distribueixen diàriament a la Direcció, als seus responsables respectius i a Auditoria Interna els informes de seguiment del risc de mercat de:

- Tota l'activitat de *Markets*.
- La posició que constitueix el perímetre del Model Intern de Risc de Mercat per al còmput de requeriments de capital, incloent-hi els derivats de renda variable sobre participades.
- La posició estructural en divisa estrangera.

De forma genèrica aquest seguiment consta de tres seccions diferenciades: mesurament del risc a dia, *backtesting* i *Stress Test*.

Amb periodicitat mensual, el Departament de Risc de Mercat i de Balanç elabora la secció corresponent a Risc de Mercat del Quadre de Comandament de Riscos, que s'eleva al Comitè Global del Risc de l'Entitat.

Cal destacar que la Direcció General de Riscos desenvolupa una funció de supervisió que té com a objectiu genèric tutelar la sanitat del risc i preservar els mecanismes de solvència i garantia, per assegurar la gestió integral dels diversos riscos.

Addicionalment, des de Validació de Models de Risc es fa la funció de validació interna dels models i metodologies per quantificar i seguir el risc de mercat, que va qualificar de raonables en el seu últim informe de 2017.

Finalment, cal esmentar que tant les activitats de tresoreria i mercats de CaixaBank com els sistemes de mesurament i control de riscos utilitzats en aquests àmbits són objecte d'auditoria interna permanent. Així, al seu últim informe emès el 2017, Auditoria Interna va concloure que els sistemes de control del risc de mercat associat a l'activitat de negociació en mercats financers són raonables i que compleixen amb els requisits establerts per la normativa vigent en els àmbits analitzats.

7. RISC OPERACIONAL

Reforç de la integració en la gestió del Risc Operacional per fer front a un complex entorn legal i regulatori en el sector financer.

- El Risc Operacional es defineix com la possibilitat d'incórrer en pèrdues financeres a causa d'errades o a la falta d'adequació de processos, personal, sistemes interns o bé esdeveniments externs.
- L'objectiu global de la gestió del Risc Operacional és contribuir a la continuïtat de l'organització a llarg termini, mitjançant l'aportació d'informació sobre riscos operacionals que millori tant la presa de decisions com els processos i la qualitat de servei, ja sigui intern o extern.
- Durant el 2017 s'ha consolidat la gestió del Risc Operacional en el Grup, i s'ha monitorat mensualment pel Comitè de Risc Operacional.
- El mètode de càlcul dels requeriments de recursos propis computables es fa mitjançant el mètode estàndard. No obstant això, el model de mesurament i gestió implantat està orientat a donar suport a la gestió amb metodologies sensibles al risc, d'acord amb les millors pràctiques del mercat i amb la finalitat última de reduir les pèrdues futures causades pel Risc Operacional.
- Es manté la concentració de pèrdues operacionals a les categories d'execució, lliurament i gestió de processos i en clients, productes i pràctiques comercials.

CONTINGUTS DEL CAPÍTOL

- 7.1. Gestió del Risc Operacional
- 7.2. Requeriments de recursos propis mínims
- 7.3. Palanques de gestió del Risc Operacional
- 7.4. Vinculació amb el Catàleg de Riscos

12.983 MM €

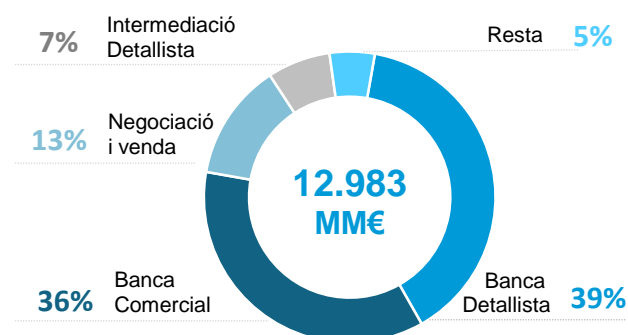
APR de Risc d'Operacional.

86%

De les pèrdues operacionals per esdeveniments en clients, productes i pràctiques comercials (43%) i en execució, entrega i gestió de processos (43%).

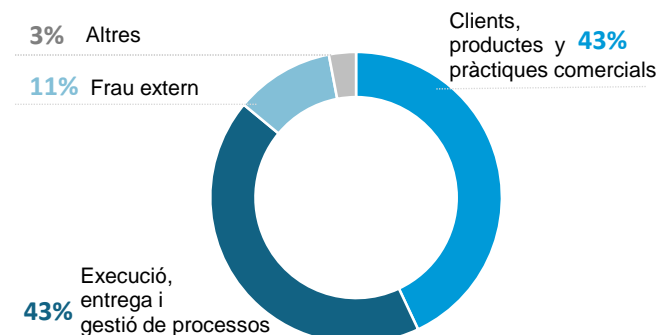
APR DE RISC OPERACIONAL

Distribució per línia de negoci, %

PÈRDUES OPERACIONALS

Distribució per categoria de risc operacional, %

7.1. Gestió del Risc Operacional

Política general

El Grup CaixaBank té la voluntat de gestionar el Risc Operacional de manera homogènia i consistent a totes les societats que conformen el perímetre del conglomerat financer. Per a això es promou la coherència entre les eines, les mesures i els reports utilitzats per aquestes, per tal de garantir la provisió d'informació comparable i completa per a la presa de decisions sobre Risc Operacional. Es fomenta també l'ús dels models avançats de gestió i mesurament, corresponents a cada sector d'activitat, i es compassa la implantació en cadascun d'ells al seu grau de desenvolupament i maduresa.

El Grup CaixaBank gestiona el Risc operacional en el seu perímetre de solvència financer d'acord amb les millors pràctiques del mercat, i té les eines, polítiques i estructura que s'hi adiuuen.

Estructura i organització de la gestió del Risc Operacional

Les àrees i empreses del Grup són les responsables de la gestió diària del Risc Operacional dins els seus àmbits respectius. Això implica identificar, avaluar, gestionar i controlar els riscos operacionals de la seva activitat, i informar-ne, col·laborant amb la Direcció de Risc Operacional en la implementació del model de gestió.

Aquesta Direcció forma part del Departament d'Informació de Gestió Global de Riscos, integrat, al seu torn, a la Direcció Corporativa de Risc de Crèdit i Operacional, que depèn de la Direcció Executiva de Gestió Global del Risc. El control i supervisió global del Risc Operacional s'exerceix a través d'aquesta Direcció Executiva, en què es materialitzen les funcions d'independència requerides pel Comitè de Supervisió Bancària de Basilea. Entre les seves responsabilitats hi ha controlar i supervisar el Risc Operacional.

La Direcció de Risc Operacional és la responsable de definir, estandarditzar i implementar el model de gestió, mesurament i control del Risc Operacional. Addicionalment, proporciona suport a les Àrees i consolida la informació sobre els riscos operacionals de tot el perímetre per al *reporting* a l'Alta Direcció, i als comitès de gestió de risc implicats.

La Direcció Corporativa de Control de Negoci és la unitat específica de control en la Direcció General de Negoci, i lidera les funcions de seguiment de l'entorn de control en la primera línia de defensa.

Auditoria Interna, en el model de les tres línies de defensa implantada, actua com a tercera línia de defensa i supervisa les actuacions de la primera i

segona línia, donant suport a l'Alta Direcció i els Òrgans de Govern amb l'objectiu de proporcionar una seguretat raonable sobre, entre altres aspectes, el compliment normatiu i l'aplicació adequada de les polítiques i normatives internes relatives a la gestió del Risc Operacional.

Serveis Informàtics s'encarrega de la infraestructura tecnològica en què es basa la gestió del Risc Operacional.

Categories de Risc Operacional

Les tipologies de Risc Operacional desenvolupades al Grup CaixaBank s'estructuren en quatre categories o nivells jeràrquics, des de més genèriques fins a més específiques o detallades.

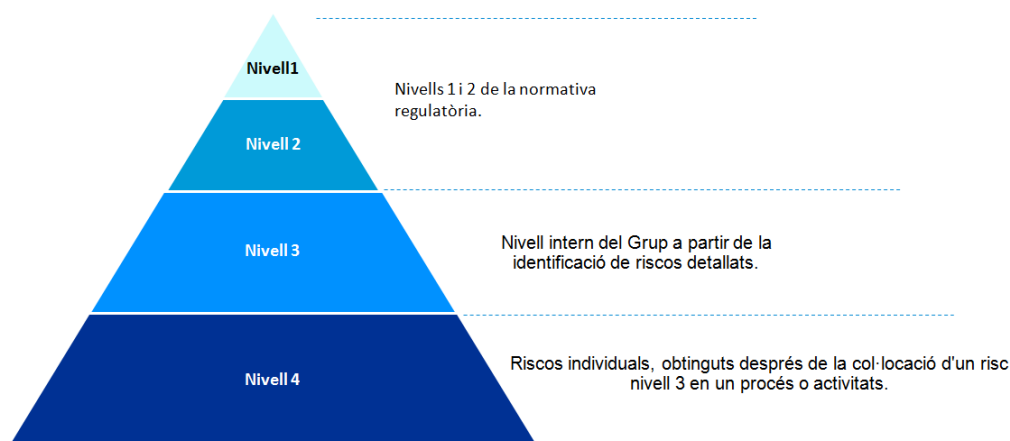
La categorització principal de riscos en el Grup comença en els nivells 1 i 2 definits per la normativa regulatòria (els més genèrics o agregats), ampliant i desenvolupant la casuística de riscos fins als nivells 3 i 4, específics del Grup i que s'obtenen després de l'anàlisi detallada de Risc Operacional en el context àrea/empresa del Grup, prenent com a base els nivells regulatoris (1 i 2).

El Grup CaixaBank ha definit la seva pròpia categorització principal de riscos a partir de l'anàlisi de Risc Operacional efectuat en les diferents àrees i empreses del Grup. És homogènia per a tot el Grup, i la comparteixen tant les metodologies qualitatives d'identificació de riscos com les metodologies quantitatives de mesura basades en una base de dades de pèrdues operacionals.

El nivell 3 de riscos representa el conjunt de riscos individuals de cada àrea o empresa del Grup.

El nivell 4 representa la materialització concreta dels riscos de nivell 3 en un procés, activitat o àrea concrets.

A continuació es presenta una figura que il·lustra les tipologies de Risc Operacional (nivells 1-4) desenvolupades al Grup.

Figura 6

Gestió del risc. Sistemes de mesurament i d'informació

L'objectiu global del Grup en la gestió de Risc Operacional es desagrega en objectius específics diferents, que posen les bases per a l'organització i la metodologia de treball que cal aplicar a la gestió del Risc Operacional. Aquests objectius són els següents:

- Identificar i anticipar els riscos operacionals existents.
- Assegurar la pervivència a llarg termini de l'organització.
- Promoure l'establiment de sistemes de millora contínua dels processos operatius i de l'estructura de controls existent.
- Aprofitar les sinergies en la gestió de Riscos Operacionals en l'àmbit del Grup.
- Impulsar una cultura de gestió del Risc Operacional.
- Complir el marc regulatori establert i els requeriments per a l'aplicabilitat del model de gestió i càlcul escollits.

Les fites principals de l'exercici 2017 han estat:

- Adequació de la taxonomia de Riscos Operacionals al nou mapa de Risc.
- Marc d'Apetit al Risc (RAF): consolidació de les mètriques de Risc de Conducta i el Risc Tecnològic, i inclusió d'una nova mètrica de Risc Legal.
- Actualització anual d'autoavaluacions de Risc Operacional i controls associats.

- Anàlisi d'impacte del futur mètode regulatori SMA (*Standardised Measurement Approach*) després de la publicació de la reformes definitives per part del Comitè de Basilea.
- Projectes específics de reducció de les principals pèrdues operacionals recurrents.
- Adequació de la composició del Comitè de Risc Operacional.
- Integració de BPI dins del marc de gestió de Risc Operacional del Grup.
- Informe trimestral de *benchmark* de pèrdues.

L'actualització del Catàleg de Riscos durant aquest exercici ha suposat la menció explícita del Risc de Model en la definició del Risc de Processos Operatius i Esdeveniments Externs.

7.2. Requeriments de recursos propis mínims

A la taula següent es detallen els APR de recursos propis per Risc Operacional del Grup CaixaBank a 31 de desembre de 2017.

Taula 89. Desglossament APR per línia de negoci operacional

Imports en milions d'euros

	Mitjana ingressos rellevants	APR	Densitat d'APR	Requeriments de capital
Banca detallista	3.342	5.013	150%	401
Intermediació detallista	583	875	150%	70
Gestió d'actius	161	241	150%	19
Banca comercial	2.475	4.641	188%	372
Serveis d'agència	35	65	186%	5
Negociació i venda	773	1.741	225%	139
Finançament empresarial	181	407	225%	33
Pagament i liquidació	0	0	0	0
Total	7.550	12.983	172%	1.039

Càlcul dels requeriments de recursos propis computables

El Grup aplica el mètode estàndard per al càlcul de capital regulatori per Risc Operacional.

El mètode estàndard consisteix a multiplicar un indicador rellevant de l'exposició al Risc Operacional per un coeficient multiplicador.

Aquest indicador és pràcticament equivalent a la mitjana trianual del marge brut del compte de resultats.

La normativa estableix que ha de descompondre's l'indicador entre vuit línies de negoci regulatòries, i la part assignada a cadascuna d'elles es multiplica per un coeficient específic, tal com s'indica a la taula següent:

Taula 90. Risc Operacional: línies de negoci i coeficients de ponderació

	Coeficient de ponderació
Finançament empresarial	18%
Negociació i vendes	18%
Intermediació detallista	12%
Banca comercial	15%
Banca detallista	12%
Pagament i liquidació	18%
Serveis d'agència	15%
Gestió d'actius	12%

Per tant, això suposa que les entitats han de ser capaces d'assignar la part de l'indicador rellevant corresponent a cadascuna de les línies de negoci regulatòries.

Així mateix, la normativa regulatòria estableix que les entitats que utilitzin el Mètode Estàndard han de complir amb requisits exigents relatius a la gestió i mesurament del Risc Operacional.

7.3. Palanques de gestió del Risc Operacional

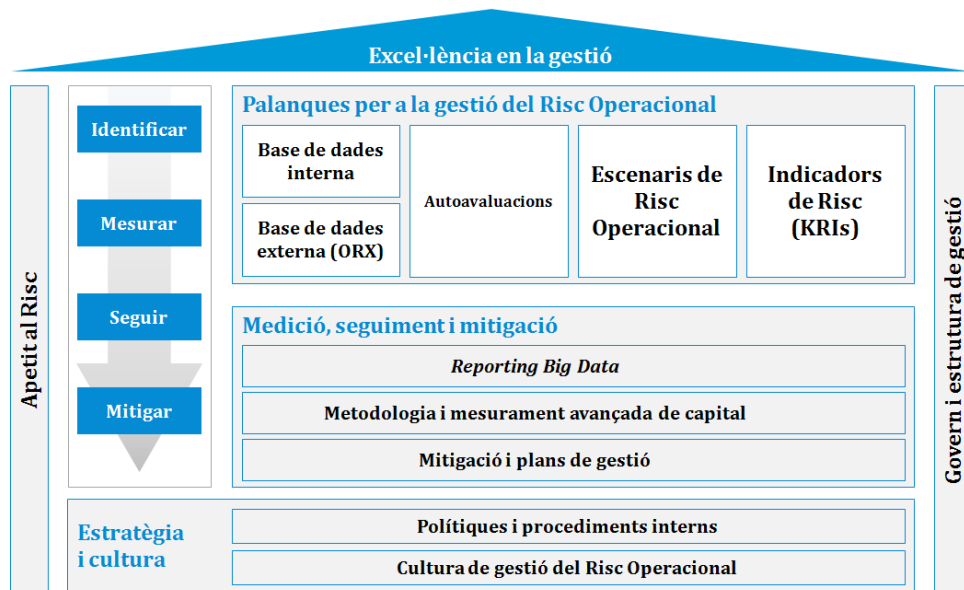
Per a la consecució de l'objectiu de gestió, el model de Risc Operacional es basa en:

Operational Risk Management Framework (ORMF): es tracta del Marc de Govern i

Estructura de Gestió del model de Risc Operacional, recollit en el Marc Integral de Gestió i els documents que el despleguen. Aquest marc documental recull les definicions de l'*Operational Risk Measurement System* basant-se en polítiques, procediments i processos per a la gestió del Risc Operacional i alineant-les amb les polítiques generals de risc del Grup.

Operational Risk Measurement System (ORMS): es defineix com el sistema de mesurament de l'Entitat que té l'objectiu de determinar el capital per a Risc Operacional. Es tracta d'un sistema que integra la gestió del Risc Operacional a l'activitat diària, mitjançant la combinació i interacció de metodologies qualitatives i quantitatives.

El model té l'estructura següent:

Figura 7

Les diverses metodologies implementades a través de les palanques de gestió del Risc Operacional, i les eines i els procediments de mesurament, seguiment i mitigació, formen part del conjunt d'eines fonamentals d'identificació, mesurament i avaluació del Risc Operacional, i també s'han constituït en *best practice* del sector.

L'entorn tecnològic del sistema de risc operacional, per donar resposta a les diferents funcionalitats requerides, es troba completament integrat amb el sistema transaccional i amb el sistema informacional del banc.

El sistema principal es basa en una eina integral, que ha estat adaptada a les necessitats pròpies del banc. Aquest component ofereix la majoria de funcionalitats requerides per a la gestió diària del Risc Operacional.

L'eina s'alimenta diàriament de múltiples fonts d'informació del sistema transaccional (tant del mateix banc com d'algunes de les empreses del Grup CaixaBank), per capturar principalment esdeveniments i efectes de pèrdues i indicadors de Risc Operacional (KRI), però també disposa d'interfícies per actualitzar l'estructura organitzativa i altres entitats del seu model de dades.

Tots els processos d'autoavaluació de riscos, enriquitment de pèrdues, gestió de KRI, establiment de punts febles i plans d'acció, etc. s'efectuen a través de fluxos de treball que gestiona i controla el producte, i que en cada moment avisa les persones responsables d'una tasca pendent.

El sistema també genera interfícies automàtiques per a la comunicació de pèrdues al consorci

internacional *Operational Riskdata eXchange* (ORX).

Finalment, també és important mencionar la integració amb el sistema informacional del banc, ja que s'han preparat múltiples interfícies que baixen tota la informació del sistema i la carreguen en un entorn *Big Data* per oferir un entorn analític.

Les principals palanques de gestió de Risc Operacional es detallen a la Figura 7.

Base de Dades Interna

El mesurament de Risc Operacional a partir de tècniques quantitatives basades en dades de pèrdues operacionals internes és un dels eixos sobre els quals s'articulen tant la gestió del Risc Operacional com el càlcul de recursos propis per models interns.

El concepte «esdeveniment operacional» és el concepte de més rellevància i sobre el qual pivota tot el model de dades de la Base de Dades Interna.

El concepte d'esdeveniment operacional es defineix com el succés que materialitza un Risc Operacional identificat. Del concepte «esdeveniment» se'n deriva –i hi està íntimament vinculat– el concepte «efecte», que es defineix al seu torn com cadascun dels impactes econòmics individuals corresponents a una pèrdua o recuperació econòmica provocada per l'ocurrència d'un esdeveniment operacional.

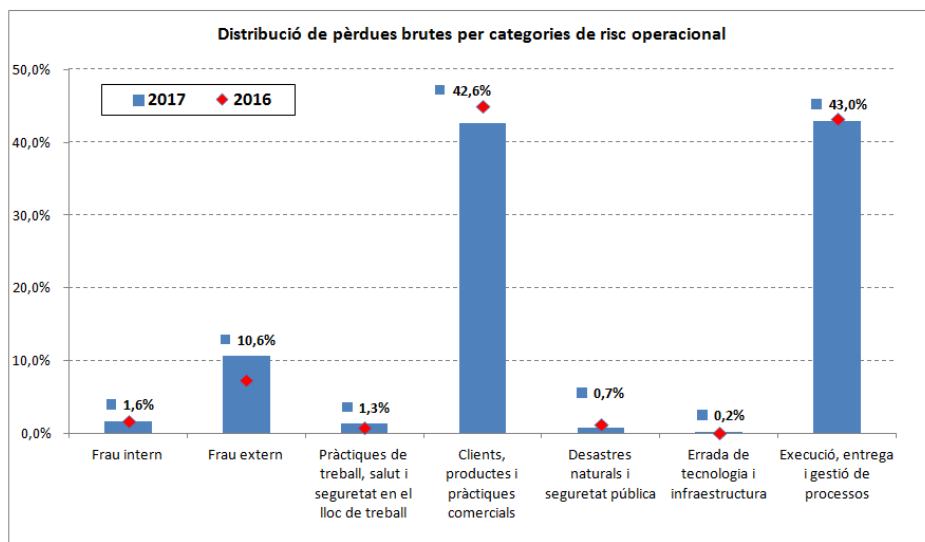
D'aquesta manera, un esdeveniment operacional pot originar un, múltiples o cap efecte

operacional, que al seu torn podran ser detectats en una o diverses àrees.

A continuació es mostra un gràfic amb la distribució de les pèrdues operacionals brutes del Grup durant els exercicis 2016 i 2017:

Gràfic. Distribució de les pèrdues operacionals brutes del Grup

Base de Dades Externa (ORX)

La implantació d'una metodologia quantitativa basada en dades externes de pèrdues operacionals permet complementar les dades històriques internes de pèrdues operacionals.

Per implantar la metodologia quantitativa de dades externes, el Grup s'ha adscrit a l'associació ORX (*Operational Riskdata eXchange*), que té informació de pèrdues operacionals dels bancs de tot el món.

Amb l'objectiu de proporcionar informació de més realitat i utilitat a les entitats, l'organització ORX agrupa els bancs per zones geogràfiques, i crea diferents subgrups dins aquestes agrupacions.

L'ORX demana a totes les entitats que en són membres que les dades de pèrdues operacionals identificades es classifiquin sota una sèrie de paràmetres que defineix, algunes regulatòries i d'altres específiques de l'organització. En aquest sentit, tots els esdeveniments de la Base de Dades Interna del Grup tenen informats els paràmetres requerits per ORX.

D'altra banda, l'ORX permet utilitzar altres serveis proporcionats per aquest consorci i que ajuden a gestionar el Risc Operacional: servei de notícies

ORX News, grup de treball sobre escenaris de Risc Operacional, iniciatives metodològiques sobre models interns, etc.

Autoavaluacions

L'avaluació qualitativa de Riscos Operacionals es fa a partir de la metodologia d'autoavaluacions d'aquests riscos. Es tracta d'una metodologia que permet obtenir un coneixement més ampli del perfil de Risc Operacional, millorar el nivell d'interacció amb els centres implicats en la gestió del Risc Operacional i integrar efectivament la gestió dels riscos operacionals en el dia a dia.

El procés d'autoavaluacions es fa en tres grans etapes:

- Valoració del risc per part de l'àrea. Els paràmetres d'entrada que se sol·liciten són estimacions de dades relatives a: freqüències i impactes de possibles esdeveniments de pèrdua, assignació del Risc a Línia de Negoci, valoració de controls associats.
- Validació de la valoració per part del responsable de l'àrea.
- Validació final per part de la Direcció de Risc Operacional.

Durant aquest exercici 2017 s'ha completat l'actualització anual de l'autoavaluació de riscos operacionals (més de 650), acompanyada d'un esforç específic de formació als interlocutors, amb l'objectiu de millorar els resultats de l'exercici de *backtest* dut a terme després del tancament de la campanya de 2016.

Escenaris de Risc Operacional

La identificació de riscos operacionals a partir de tècniques qualitatives és un dels eixos sobre els quals s'articula la gestió del risc operacional en el Grup. Per a això s'ha implantat una metodologia de generació d'escenaris de riscos operacionals, que permet:

- Obtenir més coneixement del perfil de Risc Operacional del Grup.
- Millorar el nivell d'interacció amb les àrees implicades en la gestió del Risc Operacional.
- Integrar efectivament la gestió dels Riscos Operacionals.

El procés de generació d'escenaris és un procés qualitatiu, recurrent i amb periodicitat anual, que es basa en la celebració de tallers i reunions d'experts amb l'objectiu de generar una sèrie d'escenaris hipotètics de pèrdues operacionals extremes que es puguin utilitzar per detectar punts de millora en la gestió i en la metodologia de càlcul per models interns.

El procés de generació d'escenaris es desenvolupa en cinc etapes: fixació del perímetre, identificació d'escenaris, tallers d'escenaris, determinació d'escenaris, seguiment i *reporting*.

Indicadors de Risc Operacional (KRI)

El mesurament de riscos operacionals a partir d'indicadors de risc (KRI – *Key Risk Indicators*) associats és una de les principals metodologies qualitatives o quantitatives de mesurament del Risc Operacional. La seva implementació permet:

- Anticipar l'evolució dels riscos operacionals i promoure una visió *forward-looking* en la gestió del Risc Operacional.
- Aportar informació de l'evolució del perfil de Risc Operacional de l'Entitat, així com les causes d'aquesta evolució.

Un KRI és una mètrica, índex o mesura que permet detectar i anticipar variacions en els nivells de Risc Operacional. La seva naturalesa no està orientada a ser un resultat directe d'exposició al risc, sinó a ser mètriques a través

de les quals es pugui identificar i gestionar de manera activa el Risc Operacional.

Els conceptes principals sota els quals es defineix i s'estructura la metodologia d'indicadors de Risc Operacional (KRI) són: definició de cada KRI (incloent-hi possibles sub-KRI), llindars, alertes (i accions vinculades), periodicitat, mode d'actualització i criticitat.

Durant el 2017, s'han seguit més de 350 KRI i se n'ha estudiat específicament la idoneïtat, capacitat predictiva, utilitat per a la gestió del Risc Operacional i la importància a l'efecte de seguiment global.

Adicionalment, als indicadors de Nivell 2 per a Risc de Conducta i Risc Tecnològic, se'ls ha afegit un nou indicador per a Risc Legal, dins del conjunt de mètriques RAF (Marc d'Apetit al Risc) de Risc Operacional.

Plans d'acció i mitigació

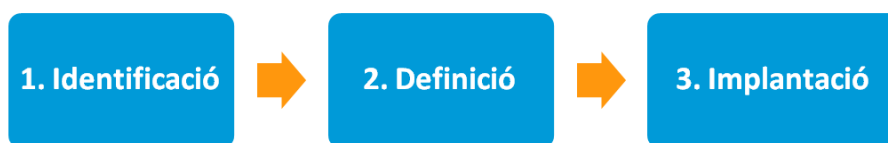
La generació de plans d'acció i mitigació és una de les baules sobre les quals s'estructura el procés de gestió del Risc Operacional al Grup. Per a això s'ha implantat una metodologia de plans d'acció i mitigació que permet:

- Mitigar de manera efectiva els Riscos Operacionals del Grup, i disminuir-ne la freqüència d'ocurrència, l'impacte en cas d'ocurrència o ambdós simultàniament.
- Posseir una estructura sòlida de control sustentada en polítiques, metodologies, processos i sistemes.
- Integrar efectivament la gestió dels Riscos Operacionals.

Els plans d'acció i mitigació poden tenir origen en qualsevol de les eines de gestió del Risc Operacional, així com en altres factors: autoavaluacions, escenaris, fonts externes (ORX, premsa especialitzada), KRI, pèrdues per esdeveniments operacionals, informes d'auditoria interna i validació interna.

El contingut estàndard d'un pla d'acció implica la designació d'un centre responsable, la descripció de les accions que s'emprendran per a la mitigació del risc que el pla ha de cobrir, un percentatge o grau d'avanç que s'actualitza periòdicament i la data de compromís final del pla.

El procés de definició i seguiment de plans d'acció i mitigació es desenvolupa en tres etapes, segons s'il·lustra a continuació:

Figura 8

Transmissió del risc (assegurances)

El programa corporatiu d'assegurances davant el Risc Operacional permet cobrir i contrarestar determinats riscos i, per tant, mitigar el seu impacte. La transmissió de riscos depèn de l'exposició, la tolerància i l'Apetit al Risc que hi hagi en cada moment.

Cada any s'elabora un pla d'actuació relatiu al sistema de gerència de riscos i assegurances. Aquest pla està basat en la identificació i avaluació de Riscos Operacionals i Fortuïts, l'anàlisi de la tolerància al risc i la reducció del cost total del risc (retenció + transferència), que permet integrar i racionalitzar de la manera més eficient possible la gestió i cobertura dels riscos, amb el cost més baix possible i amb un nivell de seguretat òptim d'acord amb els estàndards definits.

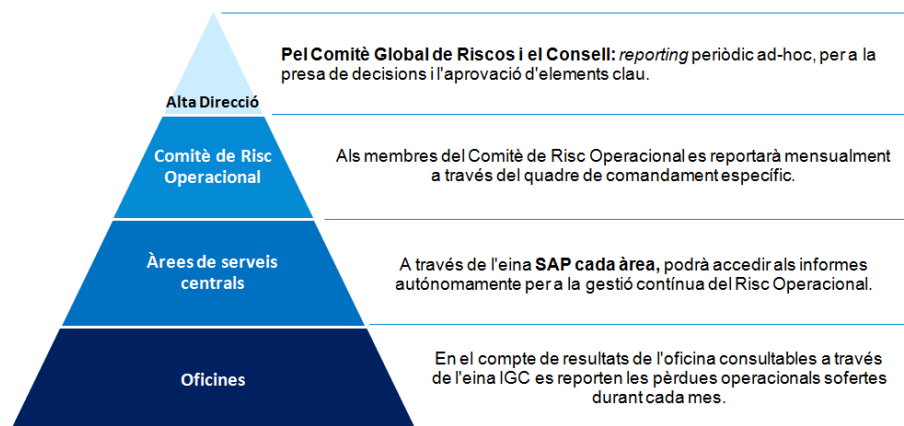
Informes de gestió del Risc Operacional (Reporting)

La generació d'informació de gestió de Risc Operacional és un dels eixos sobre els quals es basa la gestió del Risc Operacional en el Grup. Amb aquesta finalitat s'ha implementat una metodologia de generació d'informes de gestió que permet:

- Informar del perfil i exposició al Risc Operacional del Grup.
- Millorar el nivell d'interacció tant de l'Alta Direcció com de les àrees en la gestió activa del Risc Operacional.
- Fer informes de gestió amb diferents nivells d'agregació segons la finalitat d'aquests i els nivells a què es destini.

Es disposa d'una agrupació d'informes de gestió independents –qualitatius i quantitius– per al seguiment del Risc Operacional. L'agrupació d'informes permet obtenir una visió àmplia del perfil de Risc Operacional amb diversos criteris d'agregació per, així, poder-los presentar a nivells jeràrquics diferents.

A continuació s'adjunta una il·lustració que permet observar els diversos nivells als quals s'informa de l'estat del Risc Operacional a través del *reporting*:

Figura 9

Marc de formació de Risc Operacional

Utilitzar correctament i diàriament el model de gestió del Risc Operacional n'és un dels objectius fonamentals. Per fer-ho, el model es basa en processos de formació de Risc Operacional i difusió de la cultura de Risc Operacional a tot el Grup.

L'objectiu de la formació i difusió de la cultura del Risc Operacional és el següent:

- Donar a conèixer el Risc Operacional en tot el Grup, tant a les àrees i empreses del Grup que el materialitzen com a potencials àrees, tant en la seva materialització com anticipació o detecció.
- Interioritzar el Risc Operacional com un risc inherent a tots els processos de l'Entitat, assegurant la consciència de la seva possible materialització a l'hora de definir i desenvolupar processos, activitats i metodologies per part de les diferents àrees i empreses del Grup.

Els processos de formació del Risc Operacional es fan a tres nivells: cursos *on-line*, documentació de suport i específica:

- **Cursos *on-line*:** a través de la plataforma de formació *on-line*, s'ha dut a terme un curs de formació del Risc Operacional interactiu per a tots els empleats del banc. L'objectiu del curs és promoure la formació contínua sobre el model de gestió del Risc Operacional i conscienciar els empleats del Grup, a tots els nivells, de la seva importància.
- **Documentació de suport:** set complet de documents de suport que cobreix la totalitat del marc de gestió de Risc Operacional a disposició de tots els empleats amb l'objectiu de donar suport a la gestió diària del risc.
- **Específica:** segons necessitats del model es desenvolupen iniciatives específiques de formació aperiòdiques. El model de gestió del Risc Operacional té en compte la formació com un procés continu durant l'any, i posa cursos i material a disposició de les àrees –a través de les diverses plataformes– en què s'expliquen els avenços i canvis en el model de gestió del Risc Operacional del Grup, així com possibles canvis a la normativa regulatòria.

7.4. Vinculació amb el Catàleg de Riscos

Les categories de riscos dins del Catàleg de Riscos de CaixaBank identificats com a Risc Operacional són:

Legal/Regulatori: pèrdues o disminució de la rendibilitat del Grup CaixaBank a conseqüència de canvis legislatius o regulatoris, errors d'interpretació o aplicació de la legislació i de la regulació vigent, decisions judicials o demandes administratives desfavorables per a l'Entitat o decisions d'índole tributària adoptades per la mateixa Entitat o per les autoritats tributàries.

Conducta i Compliment: aplicació per part de CaixaBank de criteris d'actuació contraris als interessos dels seus clients i els seus grups d'interès i deficiències en els procediments que originin actuacions o omissions no ajustades al marc jurídic i regulatori, o als codis i normes internes, de les quals es puguin derivar sancions administratives o danys reputacionals.

Tecnològic (TI): pèrdues degudes a la inadequació o les errades del *hardware* i el *software* de les infraestructures tecnològiques, que poden comprometre la disponibilitat, integritat, accessibilitat i seguretat de les infraestructures i les dades.

Processos operatius i esdeveniments externs: pèrdues o danys provocats per errors operatius en els processos vinculats a l'activitat de l'Entitat, per esdeveniments externs que escapen al control de l'Entitat, o per terceres persones alienes a aquesta, tant de forma accidental com dolosa. Inclou, entre d'altres, els errors de gestió de proveïdors, el Risc de Model i la custòdia de valors.

Fiabilitat de la informació financera: deficiències en l'exactitud, integritat i criteris d'elaboració de les dades necessàries per a l'avaluació de la situació financera i patrimonial del Grup CaixaBank.

7.4.1. Risc Legal i Regulatori

Definició i política general

En el marc de risc operacional, el Risc Legal i Regulatori s'entén com la probabilitat de patir pèrdues o disminució de la rendibilitat del Grup CaixaBank a conseqüència de modificacions en el marc regulatori o de decisions judicials desfavorables per a l'Entitat. Inclou dos riscos: (i) el derivat de canvis legislatius o regulatoris, és a dir, per modificacions en el marc jurídic general o

en la normativa específica del sector (bancària, asseguradora i gestió d'actius) que originin una pèrdua o disminució de rendibilitat del Grup; i (ii) el procedent de demandes judicials o administratives o decisions d'índole tributària adoptades per la mateixa entitat o per les autoritats tributàries, això és, demandes d'administracions públiques, clients, inversors, proveïdors o empleats al·legant incompliment o abusos de la llei, de clàusules contractuals, o falta de transparència en els productes comercialitzats pel Grup.

Estructura i organització de la funció de gestió del risc

Per tal de gestionar aquest risc des de l'Assessoria Jurídica de CaixaBank, SA a través de la Direcció de Regulació i els departaments d'Assessoria Jurídica Corporativa, Assessoria Jurídica de Negoci, Assessoria Jurídica Contenciosa i Assessoria Fiscal es fan actuacions de seguiment i anàlisi normativa, així com adaptació de la normativa interna, identificació de riscos, implementació de procediments i defensa de l'entitat davant processos judicials.

Gestió del risc. Sistemes de mesurament i d'informació

L'Assessoria Jurídica assumeix les funcions i responsabilitats següents:

1. Gestionar i vetllar pel coneixement diligent de CaixaBank de les normes aprovades, lleis i criteris dels reguladors que conformin el marc regulador dels serveis financers i no financers comercialitzats per CaixaBank i/o el seu Grup i de la gestió d'actius, així com de les decisions jurisprudencials tant per part de CaixaBank com d'aquelles de les seves filials que comparteixen Assessoria Jurídica amb CaixaBank. Així mateix, és responsabilitat de l'Assessoria Jurídica coordinar les seves actuacions amb les Assessories Jurídiques de la resta de filials per facilitar-los el compliment d'aquesta funció en el seu respectiu àmbit de competències.
2. Definir els indicadors de risc legal i regulatori de CaixaBank en coordinació amb les àrees responsables de la gestió global de risc de CaixaBank de manera que el Control i Gestió del Risc estigui alineat amb la política de Control i Gestió del Risc de tot el Grup CaixaBank.
3. Definir els processos i procediments legals i regulatoris, orientats a garantir el compliment diligent de les obligacions de l'entitat en aquest

sentit, i a evitar o minimitzar els riscos derivats de la gestió dels assumptes legals del Grup CaixaBank.

4. Definir criteris tècnics i d'actuació en matèria jurídica, i vetllar perquè les decisions que s'adoptin estiguin motivades i documentades, i s'adoptin en un nivell adequat de responsabilitat dins l'organització.
5. Avaluar el risc legal derivat dels productes comercialitzats, les operacions efectuades, les decisions adoptades i en general l'actuació del Grup CaixaBank en qualsevol àmbit de la seva activitat i comunicar-lo a la resta de les àrees de l'organització mitjançant els procediments habilitats a l'efecte.
6. Participar en fòrums sectorials i impulsar accions d'influència, orientades a fomentar canvis normatius o interpretatius, per a la consecució d'un sistema jurídic més just i harmonitzat, tant per als interessos del Grup CaixaBank com per als de la societat en el seu conjunt.

La gestió del risc legal i regulatori està estructurada en grans blocs: (1) gestió dels canvis regulatoris; (2) participació en la implementació normativa; (3) defensa dels interessos de l'Entitat en processos de reclamacions i demandes judicials i administratives; (4) defensa dels clients.

Gestió de canvis regulatoris

L'Assessoria Jurídica assumeix la tasca de monitoratge constant dels canvis regulatoris, gestió de les alertes regulatòries i fixació de posicionaments en coordinació amb les diferents àrees. Aquesta coordinació s'efectua a través del Comitè de Regulació, òrgan dependent del Comitè de Direcció que és responsable del seguiment de l'entorn regulatori, l'anàlisi dels seus impactes, la fixació de les posicions estratègiques en relació amb les diferents propostes normatives, o prenortatives, i la determinació de les línies mestres de l'estratègia que cal seguir en relació amb aquestes, incloent-hi la gestió de la representació dels interessos de l'Entitat. Tot això per tal d'anticipar-se als canvis normatius i facilitar l'adaptació del Grup CaixaBank a noves exigències regulatòries.

L'Assessoria Jurídica participa de manera activa en el debat a escala sectorial sobre els documents de consulta emesos pels diferents reguladors tant en l'àmbit internacional (entre altres, la Comissió Europea, el Comitè de Basilea, l'Autoritat Bancària Europea (EBA), l'Autoritat Europea de Valors i Mercats (ESMA), l'Autoritat

Europea d'Assegurances i Pensions de Jubilació (EIOPA)) com en l'àmbit nacional i autonòmic (entre altres, Ministeri d'Economia, Banc d'Espanya, Comissió Nacional del Mercat de Valors, Direcció General d'Assegurances) per tal de contribuir en la mesura que pugui a la millora del nou marc normatiu. El debat s'acostuma a canalitzar a través de les associacions sectorials de què el Grup és membre (especialment CECA i ESBG), la qual cosa permet compartir l'opinió sobre els documents consultius emesos per organismes reguladors o altres qüestions d'importància per al desenvolupament futur del negoci bancari.

Participació en la implementació normativa

Assessoria Jurídica elabora i coordina les anàlisis d'impactes regulatoris pel que fa a noves normes aprovades i aplicables o derivats de decisions judicials, mitjançant la fixació de criteris d'interpretació, la identificació i sistematització dels nous requeriments regulatoris i el seu impacte en processos, documentació i normes internes. A més, redacta i/o revisa la documentació necessària per a la comercialització dels productes afectats pels impactes regulatoris i promou mitjançant la coordinació amb les diferents àrees la seva posada en producció, així com l'adaptació a la nova regulació de les de contractes, normes, polítiques i procediments interns.

Així mateix, Assessoria Jurídica estudia els canvis legals o canvi de criteris jurisprudencials, fora de l'àmbit regulatori, que tenen impacte en el negoci de l'entitat, estableix criteris d'actuació i els aplica a (i) les operacions concretes, coordinant-se amb les àrees de negoci i riscos encarregades de l'estudi, aprovació, execució i seguiment de les operacions, i (ii) la comercialització de productes, en termes generals, per part de qualssevol àrees de negoci.

Els processos d'implementació i adaptació normativa relatius a la comercialització d'instruments financers, productes bancaris i d'assegurances d'estalvi i inversió es presenten al Comitè de Transparència com a òrgan superior i decisor per a tots els aspectes relacionats amb la transparència en la comercialització d'aquests productes.

D'altra banda, les decisions relatives als aspectes relacionats amb Protecció de Dades de Caràcter Personal i el seguiment de la implementació i aplicació de la legislació vigent en cada moment es presenten al Comitè de Privacitat.

D'altra banda, el Departament d'Assessoria Fiscal coordina la gestió dels sistemes de control del risc fiscal en el compliment de les obligacions tributàries, així com la supervisió de la seva adequació constant a l'evolució de l'entorn regulatori i tecnològic.

Defensa dels interessos de l'Entitat

En matèria contenciosa, com a font de coneixement de patologies de praxi comercial i producte, així com de la interpretació, aplicació i execució de la norma assignada a la funció jurisdiccional, proporciona informació periòdica a diverses àrees i certifica processos sobre risc legal amb una periodicitat recurrent. A més, gestiona les reclamacions judicials que es presenten, impulsa i coordina la defensa dels interessos de CaixaBank en tots els procediments judicials i estableix les provisions en cada plet, tot registrant i prequalificant el risc de les demandes en el document de Criteris de Risc Operacional d'Assessoria Jurídica.

En aquest sentit, es fa un seguiment minuciós de l'evolució jurisprudencial (tant espanyola com comunitària, d'aplicació directa o indirecta) i de les recomanacions dels supervisors-reguladors per tal de valorar les tendències i adequar la informació precontractual, contractual i postcontractual lliurada als clients. D'altra banda, amb l'objectiu de reduir l'impacte derivat d'eventuals sentències desfavorables contra l'Entitat, hi ha uns criteris i protocols d'actuació que permeten assolir acords, ja sigui en fase precontenciosa com un cop iniciat el procediment judicial, i que mitiguen la sortida o desemborsament de recursos econòmics.

El sistema de control i gestió del risc de l'Assessoria Jurídica inclou no només una anàlisi detallada de la norma i el seu impacte, sinó també que la interpretació i aplicació que se'n fa es basa sempre en criteris de prudència, per a la qual cosa es fa un seguiment minuciós de l'evolució jurisprudencial (tant espanyola com comunitària), i de les recomanacions dels supervisors-reguladors.

Partint de l'anàlisi efectuada s'estableixen controls, amb freqüència i organització específiques, per a la seva execució i supervisió, que correspon a altres àrees de l'entitat, en particular, l'Àrea de Control Global del Risc, Compliment Normatiu i/o Auditoria Interna.

Defensa dels clients: Servei d'Atenció al Client

El Director de l'Assessoria Jurídica de CaixaBank és el responsable del Servei d'Atenció al Client (SAC), que està integrat a la mateixa Assessoria Jurídica, a través del qual es resolen les reclamacions de clients relacionades amb els productes i serveis financers comercialitzats per CaixaBank i el seu Grup i es contesten els requeriments dels serveis de reclamacions dels Supervisors (Banc d'Espanya, CNMV, DGAiFP). En el desenvolupament d'aquesta funció, el SAC actua independentment de les àrees comercials i vetlla per la correcta aplicació de la normativa de defensa del client de serveis financers.

Així mateix, i d'acord amb el marc legal vigent, el SAC duu a terme una funció de control de riscos legals, a partir de les dades obtingudes de la gestió de queixes i reclamacions, i proposa millores en les polítiques, la normativa interna, els procediments i la documentació (publicitat, precontractual, contractual i postcontractual) relacionats amb la comercialització de serveis financers. El resultat d'aquesta tasca és reportat periòdicament a l'Alta Direcció de l'entitat, als seus òrgans d'administració i a altres àrees interessades en la seva gestió com Control de Negoci, Gestió Global del Risc o Compliment Normatiu.

7.4.2. Risc de Conducta i Compliment

Definició i política general

En el Marc del Risc Operacional, el Risc de Conducta i Compliment, es defineix com el que aplica criteris d'actuació contraris als interessos dels seus clients i els seus grups d'interès. També, com gestionar deficiències en els procediments que originin actuacions o omissions no ajustades al marc jurídic, regulatori o als codis i normes interns de què es puguin derivar sancions administratives o danys reputacionals.

L'objectiu del Grup CaixaBank és, d'una banda, minimitzar la probabilitat que es materialitzi aquest risc i, d'altra banda, en cas de materialitzar-se, que les deficiències es detectin, reportin i solucionin amb celeritat.

La gestió del Risc de Conducta i Compliment no correspon a una àrea específica sinó a tota l'Entitat. A través dels seus empleats, ha d'assegurar el compliment de la normativa vigent amb l'aplicació de procediments que traslladin aquesta normativa a l'activitat que fan.

A fi de gestionar el Risc de Conducta i Compliment, els òrgans d'administració i direcció impulsen la difusió i promoció dels valors i principis d'actuació inclosos al Codi Ètic i les normes de conducta. Tant els seus membres com la resta d'empleats i directius, han d'assumir-ne el compliment com a criteri principal i orientador de l'activitat diària. En virtut de tot això, com a primera línia de defensa, les àrees l'activitat de les quals està subjecta a Riscos de Conducta i Compliment implanten i gestionen indicadors o controls que permeten detectar possibles focus de risc i actuar eficaçment per mitigar-los. Com a segona línia de defensa, la Subdirecció General de Control i *Compliance*, en què s'integra la Direcció Corporativa de Compliment Normatiu, duu a terme revisions sobre els procediments interns i els controls de la primera línia, amb l'objecte de contrastar que estan degudament actualitzats i implantats. Si escau, identificar situacions de risc per a les quals s'insta a les àrees afectades que desenvolupin i implantin les accions de millora necessàries.

7.4.3. Risc Tecnològic (TI)

Definició i política general

Dins del marc del Risc Operacional, i d'acord amb la Guia del Procés de Revisió i Avaluació Supervisora (SREP) de l'EBA, es defineix el Risc TI de la manera següent:

Risc de pèrdues a causa de la inadequació o les errades del *hardware* i *software* de les infraestructures tecnològiques, que poden comprometre la disponibilitat, integritat, accessibilitat i seguretat de les infraestructures i les dades.

Desglossament del Risc TI en cinc categories:

- Risc de Disponibilitat i Continuitat de TIC.
- Risc de Seguretat de TIC.
- Risc de Canvi de TIC.
- Risc d'Integritat de Dades de TIC.
- Risc d'Externalització de TIC.

Per al mesurament del Risc TI, CaixaBank en defineix el mesurament a través d'un indicador RAF Nivell 2.

Aquest indicador està calculat a partir d'indicadors individuals dels àmbits següents:

- Govern TI.
- Seguretat de la informació.

- Contingència Tecnològica.

Govern de Mitjans reporta a Risc Operacional (ROP), amb una periodicitat mensual i a través d'un informe específic, el valor de tots els indicadors individuals i el valor de l'indicador RAF de Nivell 2 resultant.

Controls aplicats

Des de Govern de Mitjans es fa una revisió periòdica i per mostreig dels indicadors. Aquesta revisió comprova la bondat de la informació i valida la metodologia de creació per als indicadors revisats.

Eines utilitzades

Després d'avaluar diverses opcions per a la gestió del risc, el Govern de Mitjans decideix utilitzar les eines ofimàtiques disponibles. Permeten implementar un model que, de manera senzilla, recull, avalua, compara i emmagatzema les dades dels indicadors que cal gestionar.

Informació adicional

Adicionalment CaixaBank disposa de diversos marcs de govern, dissenyats segons estàndards internacionals de reconegut prestigi, que s'apliquen als àmbits de:

- Continuitat del Negoci, dissenyat i desenvolupat segons la norma ISO 22301.
- Contingència Tecnològica, dissenyat i desenvolupat segons la norma ISO 27031.
- Govern TI, dissenyat i desenvolupat segons la norma ISO 38500.
- Seguretat de la Informació, dissenyat i desenvolupat segons la norma ISO 27001.

L'operació d'aquests models de govern dona resposta als requisits regulatoris, operatius i del negoci, i garanteix la realització de les millors pràctiques en els seus àmbits respectius.

7.4.4. Processos operatius i esdeveniments externs

Definició i política general

Dins el marc de Risc Operacional es defineix com el risc d'incórrer en pèrdues o danys provocats per errors operatius en els processos vinculats a l'activitat de l'Entitat, per esdeveniments externs que escapen al control de l'Entitat o per terceres persones alienes a aquesta, tant de forma accidental com dolosa.

El Risc Operacional derivat de processos operatius i esdeveniments externs té com a responsables de la seva gestió diària totes les àrees i empreses del Grup dins els seus àmbits respectius.

Això implica identificar, avaluar, gestionar, controlar i informar sobre els Riscos Operacionals de l'activitat i col·laborar amb la Direcció de Risc Operacional de CaixaBank en la implementació del model de gestió.

7.4.5. Risc de Fiabilitat de la Informació Financera

El Risc de Fiabilitat de la Informació Financera recull els perjudicis, econòmics o no, derivats de les deficiències a l'exactitud, integritat i criteris d'elaboració de les dades necessàries per avaluar la situació financera i patrimonial del Grup CaixaBank.

La gestió d'aquest risc s'articula a través del model de gestió de les tres línies de defensa. La funció de Control Intern Financer i la funció d'Auditoria Interna exerceixen, respectivament, de segona i tercera línies de defensa, i proporcionen una seguretat raonable respecte a la fiabilitat de la informació financera que l'Entitat publica als mercats i que reporta internament.

Per a més informació sobre l'entorn de control, vegeu l'apartat «Control Intern» dins el capítol 3. Govern, Organització i Gestió del Risc d'aquest mateix document.

8. RISC ESTRUCTURAL DE TIPUS

Posicionament a pujades de tipus d'interès

- L'any 2017 CaixaBank ha incrementat el seu posicionament de balanç a pujades de tipus d'interès respecte a l'any 2016.
- Els motius que han propiciat aquesta situació són de caràcter estructural i de gestió.
- Des d'un punt de vista estructural, i a causa de l'entorn de tipus d'interès excepcionalment baixos, ha continuat el transvasament de saldos de passiu des d'imposicions de termini fix als comptes a la vista, la sensibilitat a tipus d'interès dels quals és més baixa.
- Addicionalment, i des del punt de vista de gestió, l'entitat ha continuat adaptant l'estructura de balanç a l'entorn esperat i l'ha posicionat a pujades de tipus d'interès contractant cobertures de préstecs a tipus fix.

Sobrades mètriques de risc de tipus d'interès estructural

- L'Entitat presenta uns nivells de risc confortables i amb prou marge dins els límits establerts tant a nivell regulatori com de gestió, en el Marc d'Apetit al Risc (RAF) establert per l'Entitat.
- La sensibilitat del marge d'interessos a un any de les masses sensibles del balanç, considerant un escenari de pujada i un altre de baixada de tipus instantani de 100 punts bàsics cadascun, s'estima en +6,85% en l'escenari de pujada i -0,91% en el de baixada respecte al marge d'interessos de l'escenari base.
- La sensibilitat del valor patrimonial de les masses sensibles del balanç, considerant un escenari de pujada i un altre de baixada de tipus instantanis de 100 punts bàsics, s'estima en un +3,47% en l'escenari de pujada i un +1,47% en el de baixada, respecte al valor econòmic de l'escenari base.
- Atès el nivell actual de tipus d'interès, és important assenyalar que l'escenari de *stress* de baixada de -100 pb considera un tipus mínim en el nivell de tipus del 0% llevat de per als tipus que ja estiguin per sota del 0% en l'escenari base que és objecte d'estrès.

Incorporacions al perímetre de mesurament del risc

- Durant l'any 2017 s'han incorporat al perímetre de mesurament les posicions del balanç exposades a risc de tipus d'interès estructural de Banco BPI.

CONTINGUTS DEL CAPÍTOL

- 8.1. Gestió del Risc Estructural de Tipus d'Interès
- 8.2. Gestió del Risc Estructural de Tipus de Canvi

6,85% / -0,91%

Sensibilitat de l'MI a 1 any de les masses sensibles de balanç: +/- 100 pb en tipus d'interès

3,47% / 1,47%

Sensibilitat del valor patrimonial de les masses sensibles de balanç: +/- 100 pb en tipus d'interès

8.1. Gestió del Risc Estructural de Tipus d'Interès

Definició i política general

El risc de tipus d'interès és inherent a l'activitat bancària i es dona a causa de l'impacte (potencialment negatiu) que els canvis en els tipus d'interès de mercat poden tenir sobre el marge financer i el valor econòmic del balanç d'una entitat. Les masses d'actiu i passiu que componen aquest balanç, com que estan vinculades a diferents índexs de referència, i tenen un venciment diferent, es poden renovar o ser contractades –en el cas de nova producció– a tipus d'interès diferents dels actuals, afectant el seu valor raonable i el marge que se'n deriva.

CaixaBank gestiona el risc de tipus d'interès amb un doble objectiu:

- Optimitzar el marge financer de l'entitat dins els nivells d'Apetit al Risc establerts.
- Preservar el valor econòmic del balanç i mantenir-se en tot moment dins els nivells d'Apetit al Risc establerts.

D'acord amb els objectius de gestió, CaixaBank ha establert uns llindars aplicables tant a la volatilitat del marge d'interessos com a la sensibilitat del valor econòmic del balanç. El compliment dels llindars té un seguiment mensual.

Els llindars esmentats formen part del Marc d'Apetit al Risc (RAF) formulat per CaixaBank. El Marc d'Apetit al Risc (RAF) és una eina integral amb què es defineix, a escala global i en el nivell màxim de govern, la quantitat i el tipus de risc que una entitat financera està disposada a acceptar en la cerca dels seus objectius estratègics.

S'obtenen mesuraments del marge d'interessos i del valor econòmic en un escenari base de tipus d'interès (tipus implícits de mercat) i en altres escenaris estressats. Els resultats dels escenaris estressats es comparen amb els de l'escenari base per obtenir mesures de risc que es comparen amb els llindars de risc establerts al RAF.

Els escenaris estressats aplicats són de naturalesa diferent:

- Els escenaris de pujada i baixada de tipus d'interès paral·lels utilitzats s'han establert en diferents quanties (200 pb i 100 pb), així com amb un impacte immediat i també progressiu. Aquests escenaris estan subjectes a un tipus mínim en el nivell del 0% per als escenaris de

baixada, llevat de per als trams de la corba tipus dels quals ja és negatiu a l'escenari base, cas en el qual es mantenen en aquest nivell i no s'estressen.

- Addicionalment als escenaris de pujada i baixada paral·lels esmentats anteriorment, es calculen escenaris de pujada i baixada paral·lels seguint les recomanacions de Basilea, en què es considera un *floor* o tipus mínim que pot estar per sota del 0% (als nivells actuals de tipus, aproximadament, en el -1,5%) i que té un caràcter dinàmic en funció de l'entorn de tipus d'interès vigent.
- A més dels escenaris de moviments de tipus paral·lels s'apliquen 6 escenaris de *stress* amb moviments no paral·lels de la corba de tipus d'interès i que tenen en compte l'existència de tipus d'interès negatius amb un *floor* o tipus mínim de caràcter dinàmic.

En resum, els escenaris de *stress* que conformen el Marc d'Apetit al Risc (RAF) i els límits de gestió són els següents:

Per a valor econòmic:

- Paral·lels i Immediats:
  0. *UP +200 pb*: pujada immediata i paral·lela de 200 pb.
  1. *Down -200 pb* amb un tipus mínim del 0%: baixada immediata de 200 pb amb un tipus mínim del 0%.
  2. *Parallel UP*: pujada immediata i paral·lela dels tipus d'interès de 200 pb per a la divisa Euro i de diferent quantia per a altres divises.
  3. *Parallel Down*: baixada immediata i paral·lela dels tipus d'interès de 200 pb per a la divisa Euro i de diferent quantia per a altres divises. En aquest escenari, l'entitat aplica un *floor* o tipus mínim que pot estar per sota del 0%, tal com es descriu en apartats anteriors.
- Immediats de canvi de pendent:
  4. *Steepening*: increment general del pendent de la corba.
  5. *Flattening*: aplanament general del pendent de la corba.
  6. *Short UP*: pujada de tipus del tram curt de la corba.
  7. *Short Down*: baixada de tipus del tram curt de la corba.
  8. *Long UP*: pujada de tipus del tram llarg de la corba.
  9. *Long Down*: baixada de tipus del tram llarg de la corba.

Per al Marge d'Interessos, s'apliquen els mateixos escenaris d'estrès aplicats a valor econòmic i, addicionalment, els següents:

- Paral·lels i Progressius:
  - 10. *UP*+200 pb: pujada progressiva de 200 pb.
  - 11. *Down* -200 pb amb un tipus mínim del 0%: baixada progressiva de 200 pb amb un tipus mínim del 0%
  - 12. *UP*+100 pb: pujada progressiva de 100 pb.
  - 13. *Down* -100 pb amb un tipus mínim del 0%: baixada progressiva de 100 pb amb un tipus mínim del 0%

Durant l'any 2017 s'han ampliat les mètriques i líndars vigents al RAF per a la volatilitat del marge d'interessos ampliant-ne l'horitzó temporal del mesurament a 24 mesos per a tots els estressos.

Els models de projecció s'actualitzen mensualment i les hipòtesis es revisen de manera periòdica per assegurar que els mesuraments s'adeqüen a la situació actual de mercat i a les característiques del balanç de l'Entitat.

Estructura i organització de la funció de gestió del risc

Correspon al Consell d'Administració l'aprovació de la política general de Control i Gestió dels Riscos, així com el seguiment periòdic dels sistemes interns de seguiment i control. Es configura, així, el Consell com l'òrgan que determina la Política de Risc de l'Entitat.

El Consell d'Administració ha assignat a la Comissió de Riscos i al Comitè Global del Risc funcions relacionades amb el seguiment recurrent de la gestió de riscos. El Comitè ALCO és el responsable de la gestió, el seguiment i el control del risc estructural de tipus d'interès. Per a això, mensualment es fa un seguiment del compliment del RAF amb una doble perspectiva de marge d'interessos i valor econòmic.

La Direcció d'ALM, dependent de la Direcció Executiva Financera de CaixaBank, es responsabilitza de la gestió del Risc Estructural de Tipus d'Interès sempre dins el marc establert pels líndars de gestió i reguladoris.

La Direcció d'Anàlisi i Seguiment de Balanç, que depèn de la Direcció Executiva Financera de CaixaBank, es responsabilitza de la modelització, l'anàlisi i el seguiment del risc de tipus d'interès, així com del manteniment de les eines de projecció i de les bases de dades necessàries

per fer aquests mesuraments. Així mateix, proposa i posa en funcionament les metodologies i millores necessàries per a la seva funció.

En compliment de les seves funcions, la Direcció d'Anàlisi i Seguiment de Balanç reporta l'evolució del risc i els factors desencadenants de la seva evolució no només al comitè ALCO, sinó també als responsables de supervisió interna, segona i tercera línies de defensa:

-Com a segona línia: la Direcció de Risc de Mercat i de Balanç

-Com a tercera línia: Auditoria de Mercats, Riscos i Banca Internacional.

Amb aquests àmbits de supervisió, la Direcció d'Anàlisi i seguiment de Balanç manté un diàleg constant pel que fa a la clarificació necessària dels aspectes que resultin necessaris i a l'adequat manteniment dels processos operatius establerts.

Gestió del risc. Sistemes de mesurament i d'informació

L'anàlisi d'aquest risc es duu a terme considerant un ampli ventall d'escenaris de *stress* i té en compte l'impacte de totes les possibles fonts de risc estructural de tipus d'interès, això és: risc de repreu, risc de corba, risc de base i risc d'opcionalitat. En el cas del risc d'opcionalitat es té en compte l'opcionalitat automàtica, relacionada amb el comportament dels tipus d'interès, i l'opcionalitat de comportament dels clients que depèn, a més del tipus d'interès, d'altres factors.

En el mesurament del risc de tipus d'interès l'entitat aplica les millors pràctiques de mercat i les recomanacions dels reguladors i estableix líndars de risc sobre mètriques relacionades amb el marge d'interessos i el valor econòmic del seu balanç tenint-ne en compte la complexitat.

Aquestes mesures poden ser estàtiques o dinàmiques:

Mesuraments Estàtics: són mesuraments estàtics aquells que no utilitzen per construir-se hipòtesis de nou negoci i estan referenciats a una situació puntual.

- **Gap estàtic:**

El gap estàtic mostra la distribució contractual de venciments i revisions de tipus d'interès, a una data determinada, de les masses sensibles de balanç i/o fora de balanç. L'anàlisi GAP es basa en la comparació dels imports d'actius que es revisin o vencin en un determinat període i els

imports de passius que es revisin o vencin en aquest mateix període.

- **Valor Econòmic del Balanç:**

El valor econòmic del balanç (VE) es calcula com la suma del i) valor raonable del net dels actius i passius sensibles als tipus d'interès dins del balanç, ii) el valor raonable dels productes fora de balanç (derivats), més iii) el net del valor comptable de les partides d'actius i passius no sensibles als tipus d'interès.

- **Sensibilitat del valor econòmic:**

Es reavalua, per als diferents escenaris d'estrès establerts per l'Entitat, el valor econòmic de les masses sensibles dins i fora de balanç. I, per diferència, respecte al Valor econòmic calculat amb els tipus de mercat actual, s'obté, de forma numèrica, la sensibilitat de valor en els diversos escenaris.

Sobre aquesta mesura de sensibilitat, i per a determinats escenaris de tipus d'interès, l'entitat defineix uns llindars de risc que suposen límits per a la gestió del seu valor econòmic.

- **VaR de Balanç:**

El VaR del balanç es defineix com la pèrdua màxima de valor que el balanç pot perdre en un període de temps determinat, aplicant-hi preus de mercat, donat un nivell de confiança. En el mesurament del VaR de balanç de CaixaBank l'horitzó temporal és d'1 dia i el nivell de confiança del 99%. Per tant la xifra de VaR s'ha d'interpretar com una estimació que, amb probabilitat del 99%, la pèrdua de valor en un dia no hauria de superar la xifra de VaR calculada.

A CaixaBank s'aplica la metodologia pròpia de l'activitat tesorera per calcular el VaR de balanç. A la pràctica això suposa que es fan tres càlculs de VaR.

1. VaR paramètric amb una finestra de dades per estimar els paràmetres de 75 dies.
2. VaR paramètric amb una finestra de dades per estimar els paràmetres de 250 dies.
3. VaR històric de 250 dies en què s'assumeix que el que va ocórrer en la valoració del balanç dels últims 250 dies és una bona guia per estimar el que pot ocórrer entre avui i demà.

La mesura que es pren com a VaR de balanç, aplicant-hi un principi de prudència, és la més elevada de les tres.

De manera addicional, es calcula un VaR amb horitzó temporal d'1 mes i un nivell de

Confiança del 99% sobre les posicions de la cartera de renda fixa disponible per a la venda, incloent-hi Risc de Tipus d'Interès i risc de diferencials de crèdit.

Sobre aquesta mesura VaR l'Entitat defineix també uns llindars de risc.

Mesuraments Dinàmics: Parteixen de la posició del balanç en una data determinada i, a més, tenen en compte el nou negoci. Per tant, a part de considerar les posicions actuals de balanç i fora de balanç, incorporen les previsions de creixement del pla operatiu de l'Entitat.

- **Projeccions del marge d'interessos:**

L'entitat fa projeccions per replicar el marge financer futur (a 1, 2 i 3 anys) sota diversos escenaris de tipus d'interès. L'objectiu és conèixer el marge financer projectat partint de les corbes actuals de mercat, les previsions d'evolució del negoci i les previsions d'emissions majoristes i de compra o venda de cartera, així com preveure com variaria aquest marge en funció de diferents escenaris de tipus d'interès estressats.

Els escenaris de tipus d'interès utilitzats poden ser paral·lels i immediats, paral·lels i progressius o immediats de canvi de pendent (*Steepening, Flattening, Short Up, Short Down, Long Up i Long Down*).

La projecció del marge d'interessos depèn de supòsits i hipòtesis no només sobre la corba de tipus d'interès futurs sinó també sobre el comportament dels clients (prepagaments en préstecs i cancel·lacions anticipades d'imposicions a termini fix), sobre el venciment dels comptes a la vista i l'evolució futura del negoci de l'Entitat.

- **Volatilitat del Marge d'Interessos:**

La diferència existent entre aquests marges financers (marge per a un escenari de pujada o baixada respecte del marge de l'escenari base) en relació amb el marge financer de l'escenari base ens dona la mesura de sensibilitat o volatilitat del marge.

Pel que fa a les eines i sistemes de mesurament, s'obté informació rellevant al nivell de transacció de les operacions del balanç sensible de l'Entitat a partir de cadascuna de les aplicacions informàtiques que gestionen els diferents productes. A partir d'aquesta informació es preparen bases de dades amb un cert grau d'agregació per accelerar els càlculs sense perdre qualitat ni fiabilitat a la informació.

L'aplicació de gestió d'actius i passius es parametriza per recollir adequadament les especificitats financeres dels productes del balanç, incorporant models de comportament dels clients en base a informació històrica (models de prepagaments). Addicionalment, s'alimenta l'eina amb el creixement pressupostat en el pla financer (volums, productes i marges) i amb informació dels diferents escenaris de mercat (corbes de tipus d'interès i de canvi) per fer una estimació adequada dels riscos. En aquesta eina es fa el mesurament dels gaps estàtics, les projeccions del Marge d'interessos i el càlcul del valor econòmic de l'entitat.

Polítiques de Cobertura i tècniques de mitigació

CaixaBank fa ús de les cobertures comptables com a estratègia per complir els objectius de gestió del Risc de Tipus d'Interès Estructural, i defineix per a cada tipologia de cobertura l'objectiu de gestió associat a aquesta.

Durant l'exercici 2017, CaixaBank ha continuat constituint cobertures a llarg termini per a les noves contractacions de préstecs a tipus fix.

Així mateix, també s'han reestructurat algunes operacions de cobertura durant l'últim trimestre de l'any.

8.1.1. Aspectes quantitius

El risc de tipus d'interès estructural de balanç està subjecte a un control específic i comprèn diverses mesures de risc, entre les quals s'inclouen anàlisis de sensibilitat del tipus d'interès sobre el marge d'interessos i sobre el valor actual dels fluxos futurs davant diferents escenaris de tipus d'interès, tenint en compte fins i tot escenaris de tipus d'interès negatius, i mesures VaR (*Value at Risk*).

La sensibilitat del marge d'interessos mostra l'impacte que canvis en la corba de tipus d'interès podrien provocar en la revisió de les operacions del Balanç. Aquesta sensibilitat s'obté comparant la simulació del marge d'interessos, a un o dos anys, en funció de diferents escenaris de tipus d'interès (moviments paral·lels instantanis i progressius de diverses intensitats així com 6 escenaris de canvis de pendent).

L'escenari més probable, obtingut a partir dels tipus implícits de mercat, es compara amb altres escenaris de baixada o pujada de tipus i moviments paral·lels i no paral·lels en el pendent de la corba. La sensibilitat del marge d'interessos a un any de les masses sensibles del balanç, considerant un escenari de pujada i un altre de baixada de tipus instantani de 100 punts bàsics cadascun, és aproximadament del +6,85% en l'escenari de pujada i del -0,91% en el de baixada.

La sensibilitat del valor patrimonial als tipus d'interès mesura quin seria l'impacte en el valor econòmic davant variacions en els tipus d'interès. La sensibilitat del valor patrimonial de les masses sensibles del balanç considerant un escenari de pujada i un altre de baixada de tipus instantanis de 100 pb (sense considerar tipus d'interès negatius) és, aproximadament, del +3,47% en l'escenari de pujada i del +1,47% en el de baixada, respecte a la xifra de valor econòmic de l'escenari base.

Addicionalment al quadre de l'Annex es poden observar els mesuraments d'aquest risc per a l'any vigent i per a l'any anterior en diversos escenaris utilitzats per a la gestió del balanç de l'entitat, tant per a valor econòmic com per a marge d'interessos. Aquest quadre segueix l'estructura del document de l'estàndard de Basilea (BIS) i dona resposta al principi 8 establert en aquest document sobre l'obligatorietat de les entitats de publicar els mesuraments rellevants sobre el seu risc IRRBB.

La sensibilitat del marge d'interessos i del valor patrimonial són mesures que es complementen i permeten una visió global del risc estructural, més centrada en el curt i mitjà termini en el primer cas, i en el mitjà i llarg termini en el segon.

Per complementar les mesures de sensibilitat esmentades, s'apliquen mesuraments VaR seguint la metodologia pròpia de l'activitat tesorera.

El risc de tipus d'interès de balanç assumit pel Grup CaixaBank és inferior als nivells considerats com a significatius (*outliers*), segons la normativa actual.

A CaixaBank es continua duent a terme un conjunt d'actuacions relatives a la intensificació del seguiment i de la gestió del risc de tipus d'interès de balanç.

Taula 91. Annex. Taula B

En milers d'Euros***	ΔEVE		ΔNI	
	Sensibilitat Valor Econòmic		Sensibilitat Marge Interessos 12 mesos	
Període	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Parallel Up	17,57%	19,49%	15,45%	16,26%*
Parallel down	-2,57%	-1,87%	-6,34%	-3,80%*
Steeper	5,03%	7,18%		
Flattener	0,08%	0,01%		
Short rate up	5,06%	5,09%		
Short rate down	-0,02%	0,14%		
Maximum**	-2,57%	-1,87%	-6,34%	-3,80%

Període	31/12/2017	31/12/2016
Capital Tier 1	19.074.188	17.790.442

*El càlcul a desembre 2016 està realitzat d'acord amb els requisits regulatoris a aquesta data. El càlcul a desembre 2017 està realitzat amb escenaris que permeten tipus negatius ajustats a les condicions de mercat actuals de tipus molt baixos.

**El concepte "Maximum" expressa pèrdua màxima.

***Les dades del període de 31-12-2017 inclouen la posició de Balanç de BPI que es va integrar legalment en CaixaBank en el primer trimestre de 2017.

8.1.2. Modelització

Hi ha una sèrie d'hipòtesis clau relacionades amb el mesurament i monitoratge del risc de tipus d'interès estructural de balanç.

Cancel·lació anticipada

Les hipòtesis de cancel·lació anticipada dels productes d'actiu i passiu s'obtenen mitjançant la utilització de models interns basats en l'experiència històrica que recullen variables de comportament dels clients, dels mateixos productes i variables estacionals.

Actualment, CaixaBank està modelitzant el risc de les cancel·lacions anticipades de contractes, tant de préstecs com d'imposicions a termini fix, utilitzant models de regressió multivariants.

La variable dependent d'aquests models és la taxa mensual de cancel·lació anticipada.

A través d'aquest model, la probabilitat de cancel·lació anticipada s'explica per l'agregació d'un terme independent o constant del model β_0 que s'interpreta, en aquest cas particular, com la taxa de cancel·lació anticipada mitjana històrica observada. Mentre que la resta de coeficients determinen la proporció en què cada variable explicativa impacta –de manera parcial– sobre la taxa de cancel·lació anticipada, explicant, d'aquesta manera, les desviacions de la taxa de cancel·lació pel que fa al seu valor mitjà històric.

Pel que fa a les variables explicatives seleccionades, s'agrupen en les categories següents:

1. Variables referents al pas del temps:

-Vida residual del contracte (expressada en mesos), per capturar l'efecte que el pas del temps té sobre la probabilitat de cancel·lació anticipada del contracte.

-Ràtio entre la vida residual del contracte i la seva vida des de la data d'inici amb la mateixa finalitat que en el cas anterior, en el cas dels préstecs.

- Estacionalitat, per capturar l'acceleració que la taxa de cancel·lació pot experimentar a causa de factors com ara l'incentiu fiscal, entre d'altres.

2. Variables referents a l'oportunitat de refinançament:

- Comissions (si escau), per capturar el cost a què està exposat el client en cas de cancel·lar anticipadament (a major comissió, menor és l'incentiu de prepagament en cas de préstecs).

-Tipus d'interès vigent del préstec (índex + *spread*), com a referència del cost/remuneració que paga/rep el client actualment. En el cas dels préstecs, l'*spread* del préstec s'incorpora a la regressió com a variable explicativa de forma individual.

- Índex de referència del mercat actualitzat.

3. Variables referents a les característiques del contracte:

Variables qualitatives que prenen valor 1 si es compleix una determinada condició, i zero en cas

contrari. En el cas dels models de regressió utilitzats per estimar la probabilitat de cancel·lació anticipada dels préstecs, aquestes variables representen el 70% de les variables explicatives utilitzades. I fan referència a aspectes com el tipus d'indexació del contracte (fixa o variable), si és persona física o persona jurídica, si té algun tipus de garantia, si és o no resident, etc.

Comptes a la vista

Pel que fa al tractament dels comptes a la vista, aquest pretén, basant-se en l'estudi dels clients realitzat per l'Entitat i l'experiència històrica, adaptar el venciment indeterminat dels saldos a un venciment concret. Per fer-ho s'utilitzen dos criteris (la modificació del tipus d'interès i el grau de permanència d'aquests saldos), tenint sempre en compte el principi de prudència en la modelització.

La durada mitjana resultant de la modelització dels comptes a la vista és, a CaixaBank, d'aproximadament 2,5 anys, i el termini més llarg al qual es modelitzen aquestes masses és de 10 anys.

Marges Comercials en mètriques de Valor Econòmic

En el càlcul de valor econòmic hi ha inclosos els marges comercials, i els fluxos de caixa es descompten amb la corba lliure de risc.

Posicions en Divisa No Euro

Les posicions en divisa No Euro són pocs materials i no es tenen en compte correlacions entre divises a l'efecte de modelització.

8.2. Gestió del risc estructural de tipus de canvi

La gestió del risc de tipus de canvi generat per l'operativa del balanç en divisa és responsabilitat de la Direcció Executiva Financera, que desenvolupa aquesta funció a través de l'activitat de cobertura en els mercats que fa l'Àrea de Mercats. La gestió es fa sota la premissa de minimitzar els riscos de canvi assumits, fet que explica la reduïda o pràcticament nul·la exposició de CaixaBank a aquest risc de mercat.

Com a conseqüència de la gestió activa del risc de canvi per part de l'Àrea de Tresoreria, les petites posicions romanents en moneda estrangera es mantenen majoritàriament davant entitats de crèdit i en divises de primera línia (com poden ser el dòlar, la lliura esterlina o el franc suís), i les metodologies utilitzades per a la quantificació són les mateixes i s'apliquen

conjuntament amb els mesuraments de risc propis del conjunt de l'activitat tesorera.

A 31 de desembre de 2017, les posicions en divisa del Grup CaixaBank es concentren principalment en les participades accionaries de Grupo BPI, concretament en Banco de Fomento de Angola, en kwanza, i Banco Comercial de Investimento, en metical.

9. RISC DE LIQUIDITAT

Mètriques de liquiditat sobrades amb una estructura de finançament estable i un perfil de venciments còmode en els propers exercicis.

- El Risc de Liquiditat analitza la capacitat de l'Entitat per atendre les obligacions de pagament adquirides i finançar l'activitat inversora.
- El Grup CaixaBank gestiona la liquiditat amb l'objectiu de mantenir en qualsevol moment uns nivells que permetin atendre de manera sobrada els compromisos de pagament i que no puguin perjudicar l'activitat inversora per manca de fons prestables, i mantenir-se en qualsevol moment dins el Marc d'Apetit al Risc (RAF).
- Durant el 2017, les mètriques de liquiditat s'han mantingut en nivells sobrats. A 31 de desembre de 2017, els actius líquids totals se situen en 72.775 milions d'euros; la *Liquidity Coverage Ratio* (LCR), en el 202%, que dobla el mínim requerit el 100% a partir d'1 de gener de 2018; la ràtio *Net Stable Funding Ratio* (NSFR) se situa per damunt del 100% durant el 2017, encara que la seva exigibilitat no està prevista fins al gener de 2019.
- Així mateix, aquestes dades reflecteixen una estructura de finançament estable i equilibrada, amb un elevat pes dels dipòsits de la clientela (que són més estables) i una limitada apel·lació a curt termini en el mercat majorista, en línia amb els principis rectoris bàsics de l'estratègia de finançament: estabilitat i sostenibilitat.
- Aquesta estratègia es basa en dos eixos clau: (i) estructura de finançament basada principalment en els dipòsits de la clientela, reflectit en una LTD del 108% a 31/12/2017; (ii) complementada amb finançament en els mercats de capitals.
- Al seu torn, l'estructura d'emissions majoristes és diversificada, amb un còmode perfil de venciments d'importants poc elevats en els propers exercicis.

CONTINGUTS DEL CAPÍTOL

9.1. Gestió del Risc de Liquiditat

9.2. Aspectes quantitius

72.775 MM €

Actius líquids totals (HQLA + altres col·laterals disponibles en pòlissa)

202%

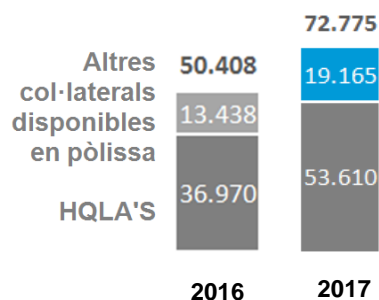
Ràtio LCR

79%

Pes dels passius de la clientela en el finançament total

ACTIUS LÍQUIDS TOTALS

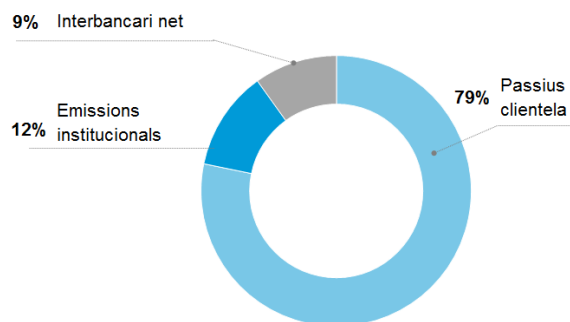
En MM €

Nota: el 98,4% dels actius líquids estan en efectiu o són actius elegibles descomptables en el BCE.

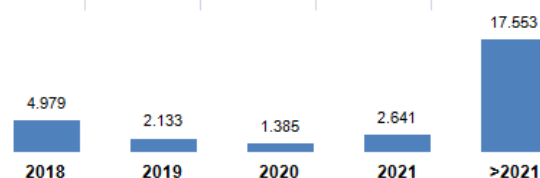
ESTRUCTURA DE FINANÇAMENT

Distribució per font de finançament, %

VENCIMENTS

Distribució d'emissions majoristes per any de venciment.

9.1. Gestió del Risc de Liquiditat

Definició i política general

El Grup CaixaBank gestiona la liquiditat amb l'objectiu de mantenir-la, en tot moment, en uns nivells que permetin atendre de manera sobrada els compromisos de pagament puntualment i que no puguin perjudicar l'activitat inversora per manca de fons prestables i mantenir-se, sempre, dins el Marc d'Apetit al Risc (RAF).

La gestió del Risc de Liquiditat està descentralitzada en dues unitats, d'una banda, en el subgrup CaixaBank (format per CaixaBank i les seves entitats dependents que s'integren a la consolidació regulatòria llevat de Banco BPI) i, d'altra banda, el subgrup BPI.

Amb la formulació i actualització del Marc d'Apetit al Risc (RAF) que es presenta als Òrgans de Govern pertinents, es delimita i valida que les mètriques de Risc de Liquiditat definides per al Grup CaixaBank i per a les dues unitats de gestió són consistents amb els nivells de tolerància establerts. L'estratègia de risc i Apetit al Risc de liquiditat i finançament s'articula a través de:

- La identificació dels Riscos de Liquiditat rellevants per al Grup i les seves unitats de gestió de liquiditat.
- La formulació dels principis estratègics que el Grup ha de seguir en la gestió de cadascun d'aquests riscos.
- La delimitació de mètriques rellevants per a cadascun d'aquests riscos.
- Fixació de nivells d'apetit, alerta, tolerància i, si escau, estrès, en el Marc d'Apetit al Risc (RAF).
- L'establiment de procediments de gestió i control per a cadascun d'aquests riscos, que inclouen mecanismes de *reporting* sistemàtic intern i extern.
- La definició d'un Marc de *Stress Testing* i un Pla de Contingència de Liquiditat, que permeti garantir la gestió del Risc de Liquiditat en situacions de crisi moderada i greu.
- I un marc dels Plans de Recuperació, en què es formulen escenaris i mesures per a una situació de més estrès.

L'estratègia de liquiditat es resumeix en:

- Estratègia general de liquiditat: manteniment d'uns nivells de liquiditat dins el Marc d'Apetit al Risc (RAF) que permetin atendre de manera sobrada els compromisos de pagament puntualment i que no puguin perjudicar l'activitat inversora per manca de fons prestables.

- Estratègia específica: hi ha estratègies específiques en les següents matèries:
  - Gestió del Risc de Liquiditat intradia.
  - Gestió del Risc de Liquiditat a curt termini.
  - Gestió de les fonts de finançament.
  - Gestió dels actius líquids.
  - Gestió dels actius col·lateralitzats.
- Estratègia de gestió de liquiditat en condicions de crisi: té tres objectius principals:
  - Detecció precoç d'una possible situació de crisi de liquiditat.
  - Minimització dels efectes negatius a la posició de liquiditat de l'entrada en una situació de crisi.
  - Gestió de la liquiditat enfocada a superar una potencial situació de crisi de liquiditat.

Com a indicadors d'Apetit al Risc s'han establert indicadors a nivell grup i en l'àmbit d'unitats de gestió. D'aquests indicadors destaquem els principals de nivell 1²² en els àmbits de liquiditat a curt termini (posició i ràtio LCR – *liquidity coverage ratio*), estructura de finançament a llarg termini (detallista i majorista), cost de finançament majorista i set indicadors secundaris de Nivell 2²³ en els àmbits de liquiditat a curt termini (posició), estructura de balanç amb la ràtio NSFR, concentració de venciments majoristes, concentració de contraparts de passiu, liquiditat intradia, actius col·lateralitzats (*asset encumbrance*) i mètrica d'estrès.

Destacar la mètrica d'estrès per tal d'assegurar la integració dels exercicis d'estrès en la gestió i Apetit al Risc. Aquesta mètrica d'estrès es basa en un nou model d'estrès que ha estat desenvolupat per complir les millors pràctiques (esborrany document EBA d'estrès denominat «*Draft Guidelines on institution's Stress Testing EBA/CP/2017/17*») i els nous requeriments (guia final de l'EBA sobre ILAAP denominada «*Guidelines on ICAAP and ILAAP information collected for SREP purposes*»).

²² Fixats pel Consell d'Administració i reportats periòdicament a aquest òrgan.

²³ Límits que el Consell d'Administració ha delegat en la Direcció de l'Entitat per fer-ne el seguiment, gestió i control.

En aquest sentit, com a element fonamental per a la presa de decisions en el Risc de Liquiditat, el Grup CaixaBank disposa d'exercicis d'estrès de liquiditat (model intern, model basat en LCR, estrès de liquiditat per a ICAAP i estrès de liquiditat per a *Recovery Plan*). Aquests exercicis permeten, entre altres, contrastar els objectius del RAF de liquiditat i projectar les mètriques per anticipar possibles incompliments respecte als objectius de liquiditat i límits establerts en el Marc d'Apetit al Risc (RAF). El model intern de liquiditat i el de *recovery plan* es prenen com a hipòtesis totes les fonts de risc identificades en el procés d'identificació de riscos de liquiditat. Entre altres hipòtesis, es tindrà en compte el comportament dels dipositants (sortides), venciments d'emissions o estrès de valoració d'actius i de qualificació, entre d'altres. El Grup CaixaBank ja té exercicis consolidats (segons les directrius establertes a l'esborrany d'EBA d'estrès, però també en l'àmbit de cadascuna de les unitats de gestió del Risc de Liquiditat que el conformen).

Els elements utilitzats per complir l'objectiu de gestió de liquiditat són:

- Sistema de gestió de liquiditat descentralitzat en què hi ha segregació de funcions per assegurar la gestió òptima i el control i seguiment dels riscos.
- Manteniment d'un nivell eficient de fons líquids per fer front als compromisos adquirits, per al finançament dels plans de negoci i per al compliment de les exigències regulatòries.
- Gestió activa de la liquiditat amb un seguiment continu dels actius líquids i de l'estructura de balanç.
- Sostenibilitat i estabilitat com a principis de l'estratègia de fonts de finançament, basada en dos eixos:
  - Estructura de finançament basada principalment en dipòsits de la clientela.
  - El finançament en els mercats de capitals complementa les necessitats de finançament.

Estructura i organització de la funció de gestió del risc

Correspon al Consell d'Administració de CaixaBank aprovar la Política General de Control i Gestió dels Riscos, així com fer el seguiment periòdic dels sistemes interns de formació i control. Es configura, així, el Consell com l'òrgan que determina la Política de Risc de l'Entitat.

El Consell d'Administració ha assignat a la Comissió de Riscos funcions relacionades amb el seguiment recurrent de la gestió de riscos. El Comitè ALCO és el responsable de la gestió,

seguiment i control del Risc de Liquiditat. Per a això efectua mensualment un seguiment del compliment del Marc d'Apetit al Risc (RAF), del pla de finançament de l'entitat en un horitzó temporal de llarg termini, de l'evolució de la liquiditat, dels desfasaments previstos en l'estructura de balanç, dels indicadors i alarmes per anticipar una crisi de liquiditat per tal de poder prendre les mesures correctores, tal com es preveu en el Pla de Contingència de Liquiditat. Addicionalment, analitza com quedarien els nivells de liquiditat en cadascun dels escenaris hipotètics de crisi establerts. La Direcció d'ALM (*Asset and Liability Management*) dependent de la Direcció Executiva Financera de CaixaBank, es responsabilitza de l'anàlisi i gestió del Risc de Liquiditat i assegura la disponibilitat permanent de recursos líquids al balanç, és a dir, minimitza el Risc de Liquiditat estructural propi de l'activitat bancària seguint les premisses establertes al Comitè ALCO. La Direcció d'Anàlisi i Seguiment de Balanç, dependent de la Direcció Executiva Financera de CaixaBank, es responsabilitza de l'anàlisi i seguiment del Risc de Liquiditat. L'anàlisi es duu a terme tant en situacions de normalitat de les condicions dels mercats com en situacions d'estrès. De forma independent a aquestes dues direccions, la Direcció de Risc de Mercat i de Balanç, dependent de la Direcció General de Riscos, com a segona línia de defensa, es considera l'encarregada del control del risc, del monitoratge i avaluació de l'entorn de control dels riscos i de la identificació de potencials àrees de millora.

A partir d'aquestes anàlisis s'ha elaborat el Pla de Contingència, aprovat pel Consell d'Administració, que té definit un Pla d'Acció per a cadascun dels escenaris de crisi establerts (sistèmics, específics i combinats) i en què es detallen mesures a nivell comercial, institucional i de comunicació per fer afrontar aquest tipus de situacions. També s'hi preveu la possibilitat d'utilitzar una sèrie de reserves en espera o fonts de finançament extraordinàries. El Banco BPI té el seu propi Pla de Contingència.

De forma addicional s'ha elaborat un Pla de Recuperació de Grup, aprovat pel Consell d'Administració, en què hi ha un Pla d'Acció per donar resposta a una situació d'estrès més severa que la que dona lloc a l'activació del Pla de Contingència. El Banco BPI té el seu propi Pla de Recuperació.

Gestió del risc. Sistemes de mesurament i d'informació

Per al mesurament, seguiment i control del Risc de Liquiditat, es fan mesuraments estàtics de

posició de liquiditat, dinàmiques de projecció i exercicis d'estrès de liquiditat en diversos escenaris. Addicionalment es fan comparacions estàtiques i dinàmiques de l'estructura de finançament i es calculen ràtios regulatòries (LCR, NSFR i *Asset Encumbered*).

Amb una freqüència diària es fan càlculs del mesurament estàtic de la liquiditat en què s'inclouen diverses de les mètriques del Marc d'Apetit al Risc (RAF) de càlcul diari, mensualment es fan les projeccions de liquiditat en què s'inclouen les mètriques més rellevants del Marc d'Apetit al Risc (RAF) i dos models d'exercicis d'estrès (model intern i model basat en LCR). De forma anual es fan exercicis d'estrès de liquiditat per a Pla de Recuperació (*Recovery Plan*) i Procés d'autoavaluació d'adequació capital (ICAAP).

De forma anual a cada exercici es fa un exercici d'autoavaluació de liquiditat (ILAAP – *Internal Liquidity Adequacy Assessment Process*) en què es fa una revisió del Marc de Gestió del Risc de Liquiditat i de Finançament segons el requeriment rebut del supervisor. De forma addicional, el Consell d'Administració fa una declaració sobre l'adequació dels coixins de liquiditat als Riscos de Liquiditat i Finançament Existents.

En l'últim exercici d'ILAAP dut a terme (corresponent a l'exercici 2016) en relació amb la Declaració del Consell d'Administració sobre l'adequació dels coixins de liquiditat als Riscos de Liquiditat i Finançament existents:

- El Consell d'Administració de CaixaBank ha declarat que la gestió del Risc de Liquiditat i el nivell mantingut pel subgrup consolidable d'entitats de crèdit encapçalat per CaixaBank és adequat.

Els continguts d'aquesta Declaració del Consell d'Administració són els següents:

- Àmbit d'aplicació: subgrup consolidable d'entitats de crèdit encapçalat per CaixaBank. El model de gestió del Risc de Liquiditat dins d'aquest àmbit està plenament centralitzat a CaixaBank.
- Identificació de riscos i formulació d'estratègies de Risc de Liquiditat: CaixaBank ha identificat com a Riscos de Liquiditat i Finançament materials, partint d'un procediment quantitatiu i qualitatiu d'avaluació de riscos. Partint d'aquesta identificació de riscos, existeix una estratègia general de gestió dels Riscos de Liquiditat i Finançament que consisteix a mantenir uns nivells de liquiditat dins del Marc d'Apetit al Risc (RAF) que permetin atendre de manera sobrada els compromisos de

pagament puntualment i que no puguin perjudicar l'activitat inversora per manca de fons prestables.

Aquesta estratègia general es desenvolupa en una sèrie d'elements per complir-la (sistema de gestió de liquiditat centralitzada, nivell eficient de fons líquids, gestió activa de la liquiditat i sostenibilitat i estabilitat de les fonts de finançament).

Addicionalment, hi ha estratègies específiques per a la gestió dels riscos materials (intradia, curt termini, fonts de finançament, actius líquids i actius col·lateralitzats) i una estratègia de gestió de liquiditat en condicions de crisi.

- Governança del Risc de Liquiditat: CaixaBank disposa d'uns sòlids processos de govern del Risc de Liquiditat i Finançament que, en particular, es basen en la implicació del Consell d'Administració, de l'Alta Direcció i de la segregació de funcions entre les diferents àrees funcionals d'acord amb el principi corporatiu de les tres línies de defensa.

En aquest marc de governança es fixen els indicadors formulant-se en l'Apetit al Risc que cobreixen tots els Riscos de Liquiditat i Finançament qualificats de materials i el seu calibratge reflecteix un Apetit al Risc baix pel que fa al Risc de Liquiditat i Finançament.

- Estratègia i plans de finançament: CaixaBank manté una estructura de finançament adequada, en línia amb l'estratègia de gestió del Risc de Finançament definida i d'acord amb l'Apetit al Risc definit, en què el finançament mitjançant dipòsits captats a través de la xarxa té un paper predominant i és complementat pel finançament majorista, diversificat per instruments, inversors i venciments.
- Gestió dels coixins de liquiditat: CaixaBank té procediments sòlids de gestió, identificació, seguiment i control sobre la base d'actius líquids. L'Entitat té també un nivell satisfactori d'actius líquids, tenint en compte les restriccions regulatòries, l'Apetit al Risc i els Riscos de Liquiditat i Finançament identificats.
- Gestió dels actius col·lateralitzats (*asset encumbrance*): CaixaBank ha definit el *Risc d'Asset Encumbrance* com un risc material, i per això ha formulat una estratègia específica per a la gestió d'aquest risc i un indicador per mesurar-lo i un límit al RAF.
- Sistema de preus de transferència: CaixaBank manté un sistema de preus de transferència (FTP o taxes de transferència internes), a través del qual es remuneren les operacions de passiu i es repercuteixen els costos de

finançament a les operacions d'actiu, que és part imprescindible de la Comptabilitat per Negocis amb què es gestiona CaixaBank.

- Liquiditat Intradia: CaixaBank ha identificat el Risc de Liquiditat Intradia com un dels Riscos Materials de Liquiditat i Finançament. Per aquesta raó, ha definit una estratègia per gestionar aquest risc, així com un indicador per controlar, limitar i fer seguiment d'aquest risc al RAF.
- Exercicis d'estrès de liquiditat: CaixaBank disposa de dos programes específics de *Stress Testing* de liquiditat i finançament, que són efectuats i revisats pel Comitè ALCO periòdicament [1]. L'exercici intern d'estrès, actualitzat el 2016, s'integra a la gestió a través d'una mètrica RAF de Nivell 2 que mesura la capacitat de CaixaBank de retornar a un nivell d'Apetit al Risc o alerta de les mètriques RAF de Nivell 1 financeres després de l'aplicació de mesures en un escenari de *reverse Stress Test* i l'exercici d'estrès de liquiditat per al càlcul de l'horitzó de supervivència basat en criteris de la ràtio LCR. Addicionalment, CaixaBank té un programa d'estrès de liquiditat lligat als escenaris del Pla de Recuperació, en què es mesura la posició de liquiditat en escenaris sistèmics, idiosincràtics i combinats. A més, té un altre programa d'estrès de liquiditat per als escenaris sistèmics de l'ICAAP (debilitat mitjana i debilitat extrema).
- Pla de Contingència de Liquiditat: CaixaBank té un Pla de Contingència de Liquiditat robust que permet: (i) identificar anticipadament situacions d'estrès, mitjançant la definició d'una sèrie d'indicadors quantitius i qualitius calibrats i provats per a una situació de crisi, (ii) un marc d'activació i govern amb un paper principal de l'ALCO que inclou la creació potencial d'un Comitè de Gestió de Crisi de Liquiditat, (iii) un Pla de Comunicació intern i extern i (iv) una sèrie de mesures de generació i de conservació de liquiditat destinades a restaurar la posició de liquiditat i de finançament de CaixaBank en una situació d'estrès que es quantifiquen trimestralment en l'exercici d'estrès intern.
- Exercici d'autoavaluació per a l'ILAAP: CaixaBank ha fet l'exercici d'autoavaluació per a l'ILAAP.

Polítiques de Cobertura i tècniques de mitigació

El Risc de Liquiditat es mitiga amb posicions d'actius líquids que es poden utilitzar en moments de contingència o crisi de liquiditat i tenint vies de finançament obertes.

Pel que fa a actius líquids, hi ha definides estratègies de gestió d'actius líquids, en què destaquem l'existència d'una reserva de liquiditat suficient, que inclou la capacitat de descompte en bancs centrals per a la seva utilització en situacions adverses, el seguiment continuat dels actius líquids disponibles restringint-ne la definició als disponibles i monetitzables en qualsevol moment, procés de monetització d'actius líquids mitjançant operació amb pacte de recompra o venda directa permanent oberts. Aquesta estratègia d'actius líquids es complementa amb unes mètriques del Marc d'Apetit al Risc (RAF) que els quantifiquen.

En l'àmbit de vies de finançament obertes, hi ha unes estratègies o Polítiques d'Accés al Mercat que es basen principalment a mantenir una base de finançament estable de dipòsits a la clientela cercant la vinculació dels clients i que permeti una estabilitat dels saldos i una gestió activa del finançament majorista que cerqui la diversificació d'instruments, inversors i venciments i que complementa el finançament detallista. També hi ha unes mètriques de Marc d'Apetit al Risc (RAF) que quantifiquen aquestes estratègies.

Aquestes vies de finançament obertes es complementen amb l'inventari de mesures d'obtenció de liquiditat en diferents situacions d'estrès (crisi específica, sistèmica i combinada) definides en el pla de contingència en què es descriuen aspectes referits a la seva execució, límits apel·lació, viabilitat, etc.

Estratègia de finançament

El Grup CaixaBank ha desenvolupat un model de finançament descentralitzat basat en entitats autònomes que són responsables de cobrir les seves pròpies necessitats de liquiditat i basat en els principis següents:

- Manteniment d'una base de finançament estable de dipòsits de la clientela cercant la vinculació dels clients que permeti una estabilitat en els saldos. Coneixement dels diversos nivells d'estabilitat que tenen els dipòsits detallistes en funció de la vinculació i l'operativitat dels clients.
- Gestió activa del finançament majorista amb un seguiment continu dels mercats majoristes de finançament, manteniment de diversos instruments per a la formalització d'operacions, qualificació per diverses agències (qualificació creditícia d'entitat i d'instruments emesos), relació pròxima amb els inversors que permetin l'optimització en els costos de finançament i l'accés al mercat. En relació amb aquestes operacions, es

busca la diversificació de venciments, inversors i venciments.

Es tenen diverses mètriques que permeten el seguiment i control de l'estructura de finançament, *loan to deposits*, NSFR, ràtio de finançament majorista sobre *total balance* i mètriques de concentració (concentració de contraparts i de venciments majoristes).

9.2. Aspectes quantitius

A continuació es presenta un detall de la composició dels actius líquids del Grup CaixaBank i de la ràtio LCR (*Liquidity Coverage Ratio*):

Taula 92. Actius líquids

Imports en milions d'euros

	31.12.16		31.12.17	
	Valor de Mercat	Import ponderat aplicable	Valor de Mercat	Import ponderat aplicable
Actiu Level 1	34.232	34.232	51.773	51.773
Actiu Level 2A	81	69	333	283
Actiu Level 2B	4.629	2.670	2.858	1.554
Total (*)	38.942	36.970	54.964	53.610

(*) Criteris establerts per a l'elaboració de la ràtio LCR (*liquidity coverage ratio*)

La liquiditat bancària materialitzada en actius líquids d'elevada qualitat (denominats *high quality liquid assets – HQLAS*) per al càlcul de l'LCR i afegint-hi el saldo disponible no format pels actius anteriors de la pòlissa de crèdit amb el Banc Central Europeu pujava a 72.775 i 50.408 milions d'euros el desembre de 2017 i el desembre de 2016, respectivament. L'1 d'octubre de 2015 va entrar en vigor el compliment de la ràtio LCR, que suposa mantenir un nivell d'actius disponibles d'elevada qualitat per fer front a les necessitats de liquiditat en un horitzó de 30 dies, sota un escenari d'estrès que considera una crisi combinada del sistema financer i de nom. El límit regulatori establert és del 60% a partir de l'1 d'octubre de 2015, 70% a partir de l'1 de gener de 2016, del 80% a partir de l'1 de gener de 2017 i del 100% a partir de l'1 de gener de 2018.

CaixaBank ha inclòs llindars per a aquesta mètrica dins el Marc d'Apetit al Risc (RAF).

Taula 93. Ràtio LCR (coeficient de cobertura de liquiditat)

Imports en milions d'euros

	31.12.16	31.12.17
Actius líquids d'alta qualitat (numerador)	36.970	53.610
Sortides d'efectiu netes totals (denominador)	23.116	26.571
Sortides d'efectiu	28.323	31.634
Entrades d'efectiu	5.207	5.063
Ràtio LCR (coeficient de cobertura de liquiditat) (*)	160%	202%

(*) Segons el Reglament Delegat (UE) 2015/61 de la Comissió, de 10 d'octubre de 2014, per li que es completa el Reglament (UE) núm. 575/2013 del Parlament Europeu i del Consell en el que concerneix al requisit de cobertura de liquiditat aplicable a les entitats de crèdit.

A continuació es detalla la ràtio LCR en dades mitjanes mensuals.
Taula 94. Detall LCR (dades mitjanes mensuals) (UE LIQ1)

Imports en milions d'euros

CaixaBank consolidat	Valor no ponderat total (mitjana)	Valor ponderat total (mitjana)
ACTIUS LÍQUIDS D'ALTA QUALITAT		
Total d'actius líquids d'alta qualitat (HQLA)		45.791
SORTIDES D'EFECTIU		
Dipòsits detallistes i dipòsits de petites empreses, dels quals:	119.302	7.034
Dipòsits estables	98.297	4.915
Dipòsits menys estables	21.005	2.119
Finançament majorista no garantit	44.431	18.175
Dipòsits operatius (totes les contraparts) i dipòsits en xarxes de cooperatives de crèdit	14.054	3.471
Dipòsits no operatius (totes les contraparts)	30.288	14.615
Deute no garantit	88	88
Finançament majorista garantit		339
Requisits addicionals	45.911	4.390
Sortides relacionades amb exposicions en derivats i uns altres requisits de garantia	892	892
Sortides relacionades amb la pèrdua de finançament en instruments de deute	290	290
Línies de crèdit i de liquiditat	44.728	3.207
Altres obligacions contractuals en matèria de finançament	288	25
Altres obligacions contingents en matèria de finançament	2.614	0
TOTAL DE SORTIDES D'EFECTIU		29.963
ENTRADES D'EFECTIU		
Operacions de préstec garantides (per exemple, pactes de recompra inversa)	3.076	161
Entrades derivades d'exposicions al corrent de pagament	8.729	4.883
Altres entrades d'efectiu	251	251
(Diferència entre el total d'entrades ponderades i el total de sortides ponderades derivades d'operacions en tercers països en què existeixin restriccions de transferència o operacions denominades en divises no convertibles)		0
(Entrades excedents procedents d'una entitat de crèdit especialitzada vinculada)		0
TOTAL D'ENTRADES D'EFECTIU	12.056	5.295
Entrades totalment exemptes	0	0
Entrades subjectes al límit màxim del 90%	0	0
Entrades subjectes al límit màxim del 75%	11.857	5.295
		TOTAL VALOR PONDERAT
COIXÍ DE LIQUIDITAT		45.791
TOTAL SAIDAS NETES D'EFECTIU		24.668
LIQUIDITY COVERAGE RATIO (%)		185%

Ràtio NSFR (*Net Stable Funding Ratio*)

Pel que fa a la ràtio NSFR (*Net Stable Funding Ratio*), el Comitè de Basilea va aprovar-ne la definició a l'octubre de 2014. El novembre de 2016, la Comissió Europea va remetre propostes de canvi en la Directiva 2013/36/UE (coneguda com DRC IV) i en el Reglament 575/2013 (conegut com RRC) al Parlament Europeu i a la Comissió Europea, en què s'inclou, entre d'altres aspectes, la regulació sobre la ràtio NSFR. Per tant, avui dia estem pendents de la seva transposició regulatòria.

Amb relació a aquesta ràtio, l'elevat pes dels dipòsits de la clientela a la nostra estructura de finançament, que són més estables i d'una limitada apel·lació al curt termini en els mercats majoristes, fan que mantinguem una estructura de finançament equilibrada, reflectida en nivells de la ràtio NSFR per damunt del 100% durant el 2017, encara que l'exigibilitat d'aquesta ràtio no està prevista fins al gener de 2019.

Actius que garanteixen operacions de finançament (*Asset Encumbrance*)

A continuació es detallen els actius que garanteixen determinades operacions de finançament i els que estan lliures de càrregues o garanties amb valors de mitjana de 2017 calculats sobre dades trimestrals.

Taula 95. Actius que garanteixen operacions de finançament i actius lliures de càrrega

Imports en milions d'euros

	Mitjana de 2017 calculats sobre dades trimestrals							
	Import en llibres dels actius amb càrregues		Valor raonable dels actius amb càrregues		Import en llibres dels actius sense càrregues		Valor raonable dels actius sense càrregues	
		De los cuales EHQLA y HQLA hipotéticamente admisibles		De los cuales EHQLA y HQLA hipotéticamente admisibles		De los cuales EHQLA y HQLA		De los cuales EHQLA y HQLA
Instrumentos de patrimonio	0	0			3.501	2.597		
Valors representatius de deute	7.277	7.270	7.264	7.227	21.776	19.871	21.964	19.742
dels quals: bons garantits	457	457	457	457	264	264	264	264
dels quals: bons de titulització d'actius	0	0	0	0	0	0	0	0
dels quals: emesos per Administracions Pública	5.736	5.729	5.724	5.688	18.659	18.577	18.551	18.459
dels quals: emesos per societats financeres	1.391	1.391	1.392	1.392	1.430	983	1.617	979
dels quals: emesos per societats no financeres	138	138	136	136	1.667	282	1.727	279
Inversió creditícia	79.738	0			157.026	8.439		
Altres actius	3.167	0			55.937	2.026		
Total	89.644	7.270			240.437	36.585		

Aquests actius corresponen principalment a préstecs que garanteixen les emissions de bons garantits per préstecs hipotecaris (cèdules hipotecàries i obligacions Hipotecàries), bons garantits per préstecs d'administracions públiques (cèdules territorials i obligacions sector públic) i bons de titulització, a valors representatius de deute que són lliurats en operacions de cessions temporals d'actius, a bons de titulització posats en garantia d'operacions de préstec de valors i als actius posats en garantia (préstecs o instruments de deute) per accedir a operacions de finançament del BCE. També s'inclouen com a actius compromesos el saldo d'efectiu lliurat per garantir l'operativa de derivats. La totalitat dels

actius col-lateralitzats estan a Caixabank, SA i Banco BPI.

Com a complement a la taula anterior referida a actius propis, en la taula següent s'incorpora informació dels actius rebuts. Aquestes garanties rebudes són principalment per l'operativa d'adquisició temporal d'actius, préstec de valors, efectiu i valors representatius de deute rebuts per garantir l'operativa de derivats i l'autocartera emesa de deute sènior. A continuació es detallen els actius que garanteixen operacions de finançament i els que estan lliures de càrregues o garanties amb valors de mitjana de 2017 calculats sobre dades trimestrals:

Taula 96. Actius rebuts que garanteixen operacions de finançament i actius lliures de càrrega

Imports en milions d'euros

	Mitjana de 2017 calculats sobre dades trimestrals			
	Valor raonable de les garanties rebudes o dels valors representatius de deute propis emesos amb càrregues	Sense càrregues		
		deels quals EHQLA i HQLA hipotèticament adm isbles	Valor raonable de les garanties rebudes o dels valors representatius de deute propis o emesos disponibles per a càrregues	
		deels quals EHQLA i HQLA		
Col-lateral rebut	2.788	2.700	16.711	15.010
Préstecs a la vista	10	0	0	0
Instruments de patrimoni	0	0	0	0
Valores representatius de deuda	2.778	2.700	15.034	15.010
dels quals: bons garantits	322	322	184	184
dels quals: bons de titulització d'actius	0	0	0	0
dels quals: emesos per Administracions Públiques	2.360	2.286	14.821	14.821
dels quals: emesos per societats financera	331	329	191	191
dels quals: emesos per societats no financera	0	0	11	0
Altres garanties rebudes	0	0	1.653	0
Valors representatius de deute propis emesos diferents de bons garantits o bons de titulització d'actius propis	0	0	857	0
Bons garantits i bons de titulització d'actius propis emesos i encara no pignorats	0	0	28.838	0
Total	93.142	10.521		

A continuació es mostra una taula amb la ràtio d'actius col·lateralitzats (*Asset Encumbrance*) amb valors de mitjana de 2017 calculats sobre dades trimestrals.

Taula 97. Ràtio d'actius colateralizados valors mitjans

Imports en milions d'euros

	Mediana (*)
Actius i col·lateral rebut compromès	93.142
Instruments de capital	
Valors representatius de deute	10.639
Inversió creditícia	79.748
Altres actius	3.167
Total actius + total actius rebuts	350.178
Instruments de capital	3.501
Valors representatius de deute	48.066
Inversió creditícia	236.774
Altres actius	60.807
Ràtio actius colateralizados	26,93%

(*) Mitjana calculada sobre dades trimestrals

A continuació es recull la ràtio d'actius col·lateralitzats (*Asset Encumbrance*) a 31 de desembre de 2017 i 2016:

Taula 98. Ràtio d'actius col·lateralitzats

Imports en milions d'euros

	31.12.16	31.12.17
Actius i col·lateral rebut compromès	99.111	99.264
Instruments de capital	0	0
Valors representatius de deute	17.481	14.457
Inversió creditícia	77.778	81.218
Altres actius	3.852	3.588
Total actius + total actius rebuts	324.986	355.644
Instruments de capital	3.238	3.288
Valors representatius de deute	42.052	50.246
Inversió creditícia	218.849	241.896
Altres actius	60.847	60.214
Ràtio actius colateralizados	30,50%	27,91%

La ràtio ha disminuït en 2,59 punts percentuals, i ha passat del 30,5% el 31/12/2016 al 27,91% el 31/12/2017. Aquest descens ha estat a causa d'un menor saldo d'actius col·lateralitzats per una menor apel·lació a operacions amb pacte de recompra, per un menor saldo de *covered bonds* col·locats en mercat i, addicionalment, per l'increment de saldo de balanç, que també explica la disminució d'aquesta ràtio.

A continuació es recull la relació entre els passius garantits i els actius que els garanteixen amb

valors de mitjana de 2017 calculats sobre dades trimestrals:

Taula 99. Passius garantits mitjana de valors trimestrals

Imports en milions d'euros

	Valors calculats per mitjana (*)	
	Passius corresponents, passius contingents o valors prestats	Actius, garanties reals rebudes i valors representatius de deute propis emesos diferents de bons garantits i de bons de titulització d'actius amb càrregues
Import en llibres de passius financers seleccionats	77.883	90.193
Derivats	3.136	3.394
Dipòsits	53.404	59.881
Emissions	20.467	26.826
Altres fonts de col·lateral	2.760	3.009

(*) Mitjana de 2017 calculats sobre dades trimestrals. Es calcula la mitjana sobre tots els components de la taula

En la taula anterior es mostren els passius coberts i els actius que els cobreixen. En aquesta taula es poden veure les càrregues derivades a activitats amb derivats, dipòsits (inclou operacions mercat d'operacions amb pacte de recompra i finançament amb bancs centrals) i emissions (bons garantits i bons de titulització).

Com es pot veure a la taula anterior, hi ha un saldo més alt d'actius col-lateralitzats que els passius que els cobreixen. Aquestes sobregaranties són degudes principalment a:

- Finançament amb emissions de cèdules hipotecàries: on per a cada cèdula hipotecària emesa és necessari mantenir un saldo del 125% en actius que el recolzin.
- Finançament a Banc Central Europeu utilitzant com a garanties principals cèdules hipotecàries, cèdules territorials i titulitzacions retingudes. En aquest cas la sobregarantia es deu a dos fets, el primer, les retallades de valoració que aplica el Banc Central i les sobregaranties establertes en els diferents tipus d'emissions, 125% per a cèdules hipotecàries i 142% per a cèdules territorials.

A continuació s'expliquen les dades de la ràtio d'*Asset Encumbrance* en relació amb el model de negoci i s'expliquen les diferències entre el perímetre de report de la ràtio i la resta d'informació.

El Grup CaixaBank és un banc predominantment *retail*, que desenvolupa una estratègia i manté una estructura de finançament basada principalment en el manteniment d'una base de finançament estable dels dipòsits de la clientela, complementada amb una gestió activa i conservadora del finançament majorista. Un 79% de l'estructura de finançament correspon de fet a passius de la clientela.

Aquest model de negoci facilita una estratègia de gestió de col-laterals enfocada al manteniment d'un nivell d'actius col-lateralitzats prudent, que mitigui la incertesa sobre una possible subordinació dels creditors no garantits, que faciliti l'accés en qualsevol moment a les fonts de finançament (garantides o no garantides) i que contribueixi igualment a la disponibilitat d'una reserva de col-lateral suficient (d'especial rellevància en situacions d'estrès). El Grup CaixaBank manté, a 31 de desembre de 2017, una ràtio d'*asset encumbrance* del 27,91%, que mostra el que s'ha comentat anteriorment.

Des del punt de vista de segmentació del col-lateral i la seva utilització, la principal font de col-lateral és la cartera creditícia utilitzada per a emissions de bons garantits (*covered bonds*) i titulitzacions (mercat i autocartera), així com la seva pignoració a la pòlissa del Banc Central Europeu, seguida de la cartera de valors i el paper rebut per a operacions de curt termini (operacions amb pacte de recompra) i l'*encumbrance* de derivats.

Per a la divulgació de les dades a la Informació amb Rellevància Prudencial d'HQLA i *Asset Encumbrance* s'utilitzen les dades sota perímetre de consolidació a efectes regulatoris o prudencials. Aquest perímetre es diferencia del perímetre utilitzat per a divulgació d'informació pública per la no-consolidació de la companyia d'assegurances.

10. ALTRES RISCOS

10.1. Risc Reputacional

Definició i política general

El Risc Reputacional es refereix a qualsevol possible menyscabament de la capacitat competitiva per deteriorament de la confiança en CaixaBank d'algun dels seus grups d'interès, a partir de l'avaluació que aquests grups efectuen de les actuacions o omissions, realitzades o atribuïdes, de l'Entitat, la seva Alta Direcció o Òrgans de Govern.

Estructura i organització de la funció de gestió del risc

Com a principal àrea responsable d'impulsar i enfortir la reputació de CaixaBank, la Direcció Executiva de Comunicació, Relacions Institucionals, Marca i Responsabilitat Social Corporativa és també l'encarregada de mesurar, fer seguiment i informar el Comitè de Responsabilitat Corporativa i Reputació, així com l'Alta Direcció i Òrgans de Govern de l'Entitat. També fa un seguiment de l'evolució de la reputació global de CaixaBank, així com dels riscos que, en cas de materialitzar-se, poden afectar l'Entitat negativament.

El Comitè de Responsabilitat Corporativa i Reputació (CRCR) està presidit per la Direcció Executiva de Comunicació i, entre els seus membres, hi ha les principals direccions organitzatives que gestionen la relació amb els *stakeholders* i els responsables de les principals filials del Grup CaixaBank (CaixaRenting, VidaCaixa, etc.). El CRCR té, entre les seves funcions, analitzar l'estat de la reputació de CaixaBank i fer un seguiment periòdic dels riscos identificats que poden afectar la reputació de l'Entitat, així com proposar accions i plans de contingència per minimitzar els riscos detectats.

El CRCR reporta el seguiment dels riscos de reputació al Comitè Global del Risc de la companyia que, al seu torn, reporta a la Comissió de Riscos del Consell d'Administració de CaixaBank. A més, el CRCR reporta directament a la Comissió de Nomenaments del Consell d'Administració per als aspectes relacionats amb responsabilitat corporativa.

Totes les àrees i filials de CaixaBank comparteixen, a més, la responsabilitat de la reputació de l'Entitat, del Grup CaixaBank, i participen en la identificació i gestió dels Riscos Reputacionals que els amenacen, així com en l'establiment de mesures i plans de mitigació.

Mesurament de la reputació: eines de monitoratge i Quadre de Comandament de Reputació

CaixaBank està permanentment atenta als constants canvis i demandes creixents dels seus grups d'interès i de la societat en general. Els detecta a través de múltiples eines de mesurament i anàlisi de tendències com ara: enquestes d'opinió als principals *stakeholders* (clients, empleats i accionistes); seguiment i gestió diària de la reputació en mitjans de comunicació, escrits, *on-line*, i a les xarxes socials; diàleg amb actors rellevants de la societat civil i monitors i rànquings de reputació d'experts independents.

Pel que fa al mesurament de la reputació de CaixaBank, es fa mitjançant el Quadre de Comandament de Reputació que integra múltiples indicadors, tant interns com externs, provinents de les diverses fonts d'anàlisi de la percepció i expectatives dels *stakeholders*. S'hi recullen els indicadors de mesurament principals per a tots els grups d'interès de l'Entitat i els valors reputacionals clau. Se'ls atorga un pes en funció de la importància estratègica que tenen. El Quadre de Comandament de Reputació permet obtenir un Índex Global de Reputació (IGR), mètrica global que permet comparar les dades al llarg del temps i respecte del sector. Aquesta mètrica serveix, a més, per fixar el Marc d'Apetit al Risc Reputacional (RAF), és a dir, el llindar de percepció per damunt del qual aspira situar-se sempre CaixaBank.

Gestió i seguiment del Risc Reputacional: palanques principals

L'instrument principal per fer un seguiment formal de la gestió del Risc Reputacional és el Mapa de Riscos Reputacionals. Permet:

- Identificar i classificar els riscos que poden afectar la reputació de l'Entitat.
- Jerarquitzar-los, en criticitat, en funció del seu dany en la reputació i el grau de cobertura de polítiques preventives.
- Establir indicadors de seguiment de cada risc (KRI).
- Establir polítiques de cobertura i de mitigació per les àrees responsables dels diferents riscos.

El Mapa de Riscos Reputacionals és una de les principals eines de què disposen el Comitè de Responsabilitat Corporativa i Reputació i els Òrgans de Govern de CaixaBank per promoure Polítiques de Gestió i Mitigació del Risc Reputacional a CaixaBank.

Polítiques de Cobertura i tècniques de mitigació

En el control i minimització del Risc Reputacional té impacte sobre el desenvolupament de polítiques que cobreixen diversos àmbits de l'Entitat, com són, entre d'altres: la Política de Responsabilitat Social Corporativa, el Codi de Conducta i Política Anticorrupció, la Política en matèria de Defensa, l'Estratègia Fiscal, la Política de Nous Productes o la Política de Comunicació i Màrqueting. CaixaBank s'ha adherit al Pacte Mundial de Nacions Unides, els Principis de l'Equador, els *Principles for Responsible Investment* (PRI), els *Women's Empowerment Principles*, el Codi de Bones Pràctiques per a la reestructuració de deutes amb garantia hipotecària sobre l'habitatge habitual i el Codi de Bones Pràctiques en matèria tributària.

Les Polítiques Internes de gestió del Risc Reputacional també inclouen impulsar plans de formació interna orientats a mitigar la materialització i efectes dels Riscos Reputacionals, establir protocols d'atenció als afectats per les actuacions del banc o definir plans de crisi o contingència en cas de materialització dels diversos riscos.

10.2. Risc Actuarial i del negoci assegurador

Definició i política general

Els principals riscos derivats de l'activitat del negoci assegurador són gestionats per les entitats asseguradores filials de CaixaBank, principalment VidaCaixa, SAU de Seguros y Reaseguros. Així mateix, es fa un seguiment dels riscos principals de la participada SegurCaixa Adeslas, SA, de Seguros y Reaseguros.

Des de l'1 de gener de 2016, el marc normatiu de referència per a les entitats asseguradores és la Directiva 2009/138/CE, del Parlament i del Consell, de 25 de novembre de 2009, sobre l'accés a l'activitat d'assegurança i de reassegurança i el seu exercici (d'ara endavant, «Solvència II»). Aquesta directiva la complementa la Directiva 2014/51/UE del Parlament Europeu i del Consell de 16 d'abril de 2014 (també coneguda com a Òmnibus).

La Directiva es va traslladar a l'ordenament jurídic espanyol a través de la Llei 20/2015, de 14 de juliol, d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats asseguradores i reasseguradores

(LOSSEAR), i del Reial Decret 1060/2015, de 20 de novembre (ROSSEAR).

La Directiva de Solvència II es desplega en el Reglament delegat (UE) 2015/35 de la Comissió, de 10 d'octubre de 2014, pel qual es completa la Directiva de Solvència II, el qual és d'aplicació directa.

L'activitat asseguradora incorpora el Risc de Subscripció o Actuarial.

En un perímetre de *reporting* prudencial, el Risc de negoci assegurador s'inclou dins el Risc Accionarial.

El Risc Actuarial es defineix com el risc d'increment del valor dels compromisos contrets per prestacions en contractes d'assegurances amb clients subscrits per l'Entitat i per pensions amb empleats arran de la divergència entre les hipòtesis de sinistralitat i despeses de gestió utilitzades en la determinació del preu de l'assegurança (prima) i l'evolució real d'aquestes magnituds. En termes de la Directiva Europea de Solvència II, reflecteix el risc derivat de la subscripció de contractes d'assegurances de vida i no vida, atesos els sinistres coberts i els processos seguits en l'exercici de l'activitat, podent-se distingir segons la desagregació mostrada a continuació.

- **Risc de Mortalitat:** risc de pèrdua o de modificació adversa del valor dels passius per assegurances, a causa de variacions en el nivell, la tendència o volatilitat de les taxes de mortalitat, sempre que un augment de la taxa de mortalitat generi un augment en el valor dels passius per assegurances.
- **Risc de Longevitat:** risc de pèrdua o de modificació adversa del valor dels passius per assegurances, a causa de variacions en el nivell, la tendència o volatilitat de les taxes de mortalitat, sempre que un descens de la taxa de mortalitat generi un augment en el valor dels passius per assegurances.
- **Risc de Discapacitat i Morbiditat:** risc de pèrdua o de modificació adversa del valor dels passius per assegurances, a causa de variacions en el nivell, la tendència o volatilitat de les taxes de discapacitat, malaltia i morbiditat.
- **Risc de Caiguda:** risc de modificació adversa del valor dels beneficis (reducció) o pèrdues (increment) futures esperades en virtut de les assegurances subscrites a causa de variacions en el nivell, la tendència o la

volatilitat de les taxes de discontinuïtat, cancel·lació, renovació i rescat de les pòlisses.

- **Risc de Despeses:** risc de pèrdua o modificació adversa del valor de les despeses de gestió previstes en virtut de les assegurances subscrietes a causa de variacions en el nivell, la tendència o volatilitat de les despeses d'execució dels contractes d'assegurança o de reassegurança.
- **Risc Catastròfic:** risc de pèrdua o modificació adversa del valor dels compromisos contrets en virtut de les assegurances a causa d'una notable incertesa en les hipòtesis de tarifació i constitució de provisions corresponents a successos extrems o extraordinaris.

Per consegüent, en el ram de vida, les principals variables que determinen el Risc Actuarial i de Subscripció són les taxes de mortalitat, supervivència, invalidesa, caiguda i despeses, mentre que per a la resta de rams la variable essencial és la ràtio de sinistralitat.

La gestió del Risc Actuarial es guia a través del compliment de la normativa establerta per Solvència II (Unió Europea – EIOPA) i la DGAFP (Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions). A partir d'aquesta normativa s'estableixen les polítiques i el seguiment de l'evolució tècnica dels productes, que depenen, fonamentalment, dels factors actuuarials esmentats anteriorment. Aquesta gestió estable a llarg termini es veu reflectida a les Polítiques de Gestió del Risc Actuarial.

Aquestes polítiques s'han actualitzat el 2017, i són les següents:

- **Subscripció i Constitució de Reserves:** s'identifiquen, per a cada línia de negoci, els paràmetres utilitzats per a l'acceptació de riscos, la seva gestió, mesurament, tarifació i, finalment, per a la valoració i constitució de les reserves de les pòlisses constituïdes sota el procés de subscripció. També s'identifiquen els procediments operatius generals utilitzats per a la subscripció i per a la constitució de reserves.
- **Reassegurança:** s'identifica el nivell de transferència de risc considerant el perfil de riscos dels contractes d'assegurança directa, així com la tipologia, idoneïtat i funcionament dels acords de reassegurança establerts.

Estructura i organització de la funció de gestió del risc

La funció de gestió de riscos és una de les quatre funcions que la normativa de Solvència II estableix com a fonamentals. Amb l'entrada en vigor d'aquesta normativa, el sistema de govern de les companyies asseguradores ha de tenir en compte quatre funcions fonamentals: gestió de riscos, actuarial, compliment i auditoria interna.

La funció de gestió de riscos a VidaCaixa està distribuïda durant l'organització, i recau en les àrees organitzatives responsables tant del mesurament, la gestió i el control de cadascuna de les principals àrees de risc, com de la coordinació i agregació de la informació generada per cadascuna d'elles.

A nivell organitzatiu, les àrees del Grup Assegurador directament implicades en la gestió del Risc Actuarial són l'Àrea de Risc i Models de Passiu i la Direcció d'Oferta.

Així mateix, l'Entitat disposa d'un Departament de Control de Riscos, adscrit a l'Àrea Economicofinancera, les responsabilitats del qual són el desenvolupament de la funció de riscos i la funció de control en col·laboració amb la resta d'àrees implicades descrites.

Gestió del risc. Sistemes de mesurament i d'informació

A més del seguiment de l'evolució tècnica dels productes esmentat anteriorment, cal destacar que les provisions tècniques s'estimen amb procediments i sistemes específics i que la quantificació de les provisions tècniques, així com l'avaluació de la seva suficiència, es fan de manera individualitzada en l'àmbit de pòlissa.

Així mateix, de conformitat amb el que estableix Solvència II, el Grup Assegurador té un departament de Funció Actuarial responsable de:

- Coordinar el càlcul de les provisions tècniques.
- Avaluar si els mètodes i les hipòtesis utilitzats en el càlcul de les provisions tècniques són adequats.
- Avaluar si els sistemes de tecnologia de la informació utilitzats en el càlcul de les provisions tècniques estan prou preparats per als procediments actuuarials i estadístics.
- Donar la seva opinió sobre la Política de Subscripció i de Reassegurança de l'Entitat.

Les fites més importants assolides el 2017 amb relació a la gestió del risc han estat:

- Actualització, per part del Comitè Global del Risc i del Consell d'Administració de VidaCaixa, de les Polítiques Corporatives requerides per Solvència II. Aquestes polítiques s'han elevat al Comitè Global del Risc de CaixaBank.
- Desenvolupament i millora del seguiment del compliment del Marc d'Apetit al Risc (RAF) de VidaCaixa, mitjançant l'establiment de mètriques RAF de Nivell 2 que permeten anticipar canvis en el compliment dels límits RAF de Nivell 1.
- Desenvolupament, utilització en la gestió i validació anual del model intern parcial de longevitat i mortalitat.

Suport tecnològic

El Grup Assegurador opera en un entorn en què els processos estan altament mecanitzats i els sistemes estan integrats. Totes les operatives de producció, sigui quin sigui el canal, es registren en els sistemes a través de les aplicacions de contractació, de gestió de prestacions i de càlcul de provisions, com ara TAV (per a assegurances individuals) i ACO o Avanti (per a col·lectius). La gestió i control de les inversions que emparen l'activitat asseguradora de la companyia es duen a terme mitjançant les aplicacions d'inversions, com l'aplicatiu GIF. Totes les aplicacions comptabilitzen de manera automàtica en les aplicacions de suport comptable.

En el marc d'aquests sistemes integrats i automatitzats, hi ha una sèrie d'aplicacions que fan tasques de suport de gestió. Destaquen les que són per al tractament de dades i que s'encarreguen de l'elaboració d'informació de *reporting* i gestió de riscos. Així mateix, té un *Datamart* de riscos i solvència com a eina de suport per al compliment de tots els requeriments establerts per la Directiva de Solvència II. Aquest *Datamart* aglutina la informació necessària per, posteriorment, fer els càlculs relatius a Solvència II i elaborar el *reporting* regulat per remetre'l al supervisor i al mercat.

Informes elaborats i reporting

Com s'ha comentat anteriorment, s'elabora un seguiment de l'evolució tècnica dels productes que permet fer un seguiment i control del Risc Actuarial del Grup.

La posició i el control de riscos del Grup Assegurador és objecte de seguiment periòdic per part del Comitè de Direcció, Inversions i Global de Riscos de VidaCaixa i del Comitè Global del Risc i l'ALCO de CaixaBank. En aquest sentit es fan càlculs i anàlisis de suficiència de provisions tècniques, càlculs i anàlisis de suficiència de despeses, anàlisis de productes i anàlisis d'operacions.

Alguns dels informes elaborats en aquest sentit són els següents:

- Informe de Suficiència de Recàrrecs de Despeses (Anual – Comitè Global del Risc).
- Informe de Seguiment del Negoci de PIMES (Anual – Comitè Global del Risc).
- Seguiment del Resultat de Pòlisses de Risc Col·lectiu (trimestral).
- Informe de Calibratge del Model Intern de Longevitat i Mortalitat (Anual – Comitè Global del Risc).
- Informe de Seguiment de Sinistralitat i Invalidesa (Bianual – Comitè de Direcció).
- Informe de Risc Actuarial (Anual – Comitè Global del Risc).
- Informe de la Funció Actuarial (Anual – Comitè Global del Risc)

Amb relació a l'aplicació de Solvència II, durant l'exercici 2017, s'ha dut a terme la presentació al supervisor d'assegurances (DGAFP) del primer *reporting* de QRT anuals (el nou *reporting* a l'efecte de supervisió, estadístic i comptable, establert a nivell europeu). Així mateix, durant el 2017 s'ha publicat al mercat el primer Informe de Situació Financera i de Solvència de VidaCaixa.

Polítiques de Cobertura i tècniques de mitigació

Se sap que les companyies asseguradores assumeixen risc davant els prenedors i mitiguen aquests riscos adquirint assegurament amb reasseguradors. A través de l'ús de la reassegurança, un assegurador pot reduir el risc, estabilitzar la solvència, utilitzar el capital disponible de forma més eficient i ampliar la seva capacitat de subscripció. No obstant això, i independentment de la reassegurança obtinguda, l'assegurador continua essent contractualment responsable del pagament de tots els sinistres als prenedors.

El Grup Assegurador documenta, mitjançant el programa de reassegurança, procediments clars

per implementar la Política de Reassegurança establerta, que inclou:

- L'especificació dels tipus de reassegurança a subscriure, condicions, termes i exposició agregada per tipus de negoci.
- L'establiment de límits respecte a l'import i tipus d'assegurança que seran automàticament coberts per la reassegurança, per exemple, contractes obligatoris de reassegurança.
- L'establiment de criteris per a l'adquisició de cobertura de reassegurança facultativa.

En aquest sentit, el Grup Assegurador estableix límits en el Risc Net Retingut per línia de negoci, per risc o per esdeveniment (o una combinació d'ambdós). Aquests límits es justifiquen en una avaluació del perfil de risc i el cost de la reassegurança.

Els sistemes de control intern asseguren que tota la subscripció es duu a terme d'acord amb la Política de Reassegurança i que la cobertura de reassegurança planificada és la correcta. Són capaços d'identificar i informar, en qualsevol moment, si els subscriptors infringeixen els límits autoritzats, incompleixen les instruccions o bé assumeixen riscos que excedeixen la capacitat del capital de l'Entitat i la cobertura de reassegurança.

En resum, el tractament de les prestacions, així com la suficiència de les provisions, són principis bàsics de la gestió asseguradora. Les definicions i seguiment de les polítiques anteriors permeten, si escau, modificar-les amb l'objecte d'adequar els riscos a l'estratègia global del Grup Assegurador. Així mateix, com ja s'ha esmentat, aquestes polítiques han estat aprovades pel Comitè Global del Risc i el Consell d'Administració de VidaCaixa i elevades al Comitè Global del Risc de CaixaBank.

Programa d'actuació futura del Grup Assegurador

El programa d'actuació futura del Grup Assegurador se centra en la continuïtat en el compliment rigorós dels requisits normatius de Solvència II.

Finalment, el Grup té previst continuar millorant els sistemes de control intern i gestió de riscos amb la finalitat d'estendre la cultura i l'ambient de control a tota l'organització, mantenint la

coordinació i alineament en l'àmbit de Grup CaixaBank en tot moment.

10.3. Risc de Deteriorament d'Altres Actius

Definició i política general

El risc de Deteriorament d'Altres Actius es refereix a la reducció del valor en llibres de les participacions accionaries i dels actius no financers (materials, immaterials, Actius Fiscals Diferits (DTA) i altres actius) del Grup CaixaBank.

Gestió del risc: Estructura i organització de la funció i Sistemes de mesurament, d'informació i de seguiment i control

CaixaBank fa una gestió individualitzada i assigna una àrea i un òrgan específic per a cadascuna de les tipologies de risc incloses. La seva governança s'estructura des del nivell més alt de l'organització (Consell d'Administració) cap a les direccions i unitats de gestió, amb una segregació de funcions adequada.

- **Participacions accionaries:** pèrdua potencial, en un horitzó a mitjà i llarg termini, generada pels moviments desfavorables dels preus de la cotització, o pel deteriorament del valor, de les posicions que formen la cartera de participacions accionaries del Grup, excloent-ne les posicions sobre les quals exerceix control. Aquestes posicions poden tenir el seu origen en decisions de gestió explícita de presa de posició així com per integració d'altres entitats o ser resultat d'una reestructuració o execució de garanties en el marc d'una operació originàriament de crèdit.

La seva gestió se centra bàsicament en l'establiment de polítiques i marcs que garanteixen la gestió òptima de les participacions dins els objectius estratègics del Grup, amb un seguiment continu de les mètriques i límits de riscos, monitorant-ne l'evolució de les dades econòmiques i financeres, els canvis normatius i les dinàmiques econòmiques i competitives als països i sectors en què opera cadascuna. Així mateix, es fan, amb la periodicitat requerida, anàlisis d'*impairment* i de recuperabilitat basades en metodologies generalment acceptades.

- **Actius materials:** es compon fonamentalment d'actius adjudicats disponibles per a la venda i

lloguer. Aquests actius són majoritàriament propietat de la filial immobiliària del Grup BuildingCenter, SA. La destinació principal dels immobles és la comercialització en el mercat immobiliari. A aquest efecte, BuildingCenter, SA ha fet durant el 2017 un important esforç de redimensionament de l'estructura per assegurar un nivell d'intervenció i supervisió més alt de la cartera sobre la gestió activa desenvolupada per part de ServiHabitat Servicios Inmobiliarios (participada en un 51% pel fons nord-americà TPG i en un 49% per CaixaBank). Aquesta empresa gestiona en exclusiva els actius immobiliaris del Grup CaixaBank per a la comercialització i administració de la major part de la cartera en totes les fases del procés immobiliari.

En matèria de valoració dels actius adjudicats, es compleix amb la normativa sectorial vigent. Per això són aplicables, entre altres, les exigències normatives recollides en el Reial Decret Llei 2/2012, de 3 de febrer, de sanejament del sector financer. Igualment amb la Circular del BdE de 4/2016 sobre normes d'informació financera pública i reservada i models d'estats financers, que actualitza l'Annex IX de la Circular 4/2004.

- **Actius immaterials:** principalment, fons de comerç generats en els processos d'adquisició. El Grup n'avalua periòdicament el valor recuperable a fi de determinar la possible existència de deteriorament.
- **Actius Fiscals Diferits (DTA):** CaixaBank disposa d'un model d'aprofitament per defensar la raonabilitat del registre comptable dels actius fiscals diferits desenvolupat internament.

La *Risk Management Function* i Control Intern Financer desenvolupen al Grup la funció de segona línia de defensa per als components del risc de Deteriorament d'Altres Actius. Destaquen:

- Existència d'un Marc de Control Intern que proporciona un grau de seguretat raonable en la consecució dels objectius del Grup. Elaboració i formalització de Polítiques internes, com la Política de Control Intern i la Política Global de Gestió del Risc de Participades Accionaries.
- Seguiment mensual del risc en el context del Marc d'Apetit al Risc (RAF), que queda reflectit tant en termes de mètriques de primer nivell com de segon nivell.
- Addicionalment, dins els models de capital econòmic de CaixaBank, queden recollits

el nivell de recursos propis disponible i els requeriments de capital vinculats al risc per deteriorament de CaixaBank.

En ser la gestió del risc de deteriorament un dels objectius principals del pla estratègic 2015-2018 el 2017, cal destacar:

- Reducció sostinguda i gradual dels actius problemàtics; amb una redefinició del model de gestió del crèdit immobiliari i configurant un equip i centres formats per gestors especialitzats. Així mateix, s'han millorat aspectes com la traçabilitat de la informació i s'han optimitzat la gestió i el control de la cartera en lloguer i adjudicada.
- El Consell d'Administració ha definit un llinar d'apetit, de tolerància i d'incompliment per a la mètrica d'actius no estratègics, en què s'inclouen, principalment, les participacions no estratègiques.
- Procés d'optimització de la cartera de participades.

10.4. Risc de Negoci

Risc de rendibilitat de negoci

Aquest risc està associat a la implementació de l'estratègia del Grup, la materialització de la qual podria comportar l'incompliment dels objectius de rendibilitat aprovats pel Consell d'Administració i impedir, en darrera instància, que el Grup assolís un nivell de rendibilitat sostenible, és a dir, superior al cost de capital.

Gestió del risc

La gestió d'aquest risc es basa en la definició d'un Pla Estratègic suportat per una planificació financera que reculli aquesta estratègia. A més, es monitora de forma contínua el compliment de l'estratègia i del pressupost. Després de quantificar les potencials desviacions i identificar-ne la causa, s'eleva les conclusions als òrgans de gestió i de govern, per avaluar si és necessari algun ajust per garantir el compliment dels objectius interns.

Situació i principals actuacions el 2017

El 2017, la rendibilitat mesurada mitjançant la ràtio ROTE (benefici sobre fons propis tangibles) s'ha aproximat al cost de capital del Grup i simultàniament ha estat possible fer actuacions de contenció de despeses futures que, juntament amb la prudència en la gestió dels riscos, permetran posar els fonaments d'una rendibilitat futura superior.

La responsabilitat de validar el model de Risc de Negoci és del departament de Control Intern Financer, com a segona línia de defensa d'aquest risc. La tercera línia de defensa és Auditoria Interna.

11. REMUNERACIONS

L'article 85 de la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit (d'ara endavant, «LOSS») i l'article 93 del Reial Decret 84/2015, de 13 de febrer, pel qual es desplega la LOSS estableixen el contingut de la informació sobre la política de remuneracions i pràctiques, en relació amb aquelles categories de personal les activitats professionals de les quals incideixen de manera important en el perfil de risc (Col·lectiu Identificat), a incloure dins la Informació amb Rellevància Prudencial d'acord amb l'Article 450 del Reglament (UE) núm. 575/2013 del Parlament Europeu i el Consell.

Aquesta informació es recull en aquest capítol del document «Informació amb Rellevància Prudencial».

11.1. Política de Remuneració: composició i mandat de la comissió de remuneracions

Introducció

La informació que es presenta a continuació fa referència als professionals de la mateixa entitat CaixaBank i de les entitats que en cada moment formen part del seu grup de consolidació prudencial (d'ara endavant, «Grup CaixaBank») que siguin inclosos en el Col·lectiu Identificat per aplicació de les normes aplicables per a la seva determinació i se circumscriu a l'exercici de 2017.

La informació quantitativa incorpora les dades retributives dels professionals del Col·lectiu Identificat propi de BPI.

Funcions de la Comissió de Remuneracions de CaixaBank

La Llei de Societats Cotitzades (d'ara endavant, «LSC») atribueix a la Comissió de Remuneracions (d'ara endavant, «CR») d'una societat cotitzada, entre altres funcions, la de proposar al consell d'administració la política de retribucions dels Consellers i dels directors generals o dels qui desenvolupin les seves funcions d'Alta Direcció sota la dependència directa del consell, de comissions executives o de Consellers delegats. A més, segons la LOSS, correspon a la CR la supervisió directa de la remuneració dels Alts Directius encarregats de la gestió de riscos i amb funcions de compliment.

Els Estatuts socials i el Reglament del Consell d'Administració de CaixaBank són consistents amb aquests preceptes.

Finalment, les Directrius sobre polítiques de remuneració adequades de l'ABE atribueixen a la CR, entre d'altres, (i) la responsabilitat de preparar les decisions sobre remuneració que hagi de prendre el consell d'administració, (ii) donar suport i assessorament al consell d'administració sobre la definició de la política de remuneració de l'entitat, (iii) donar suport al consell d'administració en el control de les polítiques, pràctiques i processos de remuneració i el compliment de la política de remuneració, (iv) comprovar si la política de remuneració vigent està actualitzada i proposar qualsevol canvi necessari, (v) avaluar els mecanismes adoptats per garantir que el sistema de remuneració tingui degudament en compte tots els tipus de risc, els nivells de liquiditat i de capital, i que la política general de remuneració promogui i sigui coherent amb una gestió de riscos adequada i eficaç, i estigui en línia amb l'estratègia del negoci, els objectius, la cultura i els valors corporatius i els interessos a llarg termini de l'entitat.

Les propostes de la CR, consultades abans amb el President en els casos establerts a la Política de Remuneració, són elevades al Consell d'Administració perquè les consideri i, si escau, aprovi. En cas que les decisions corresponguin a la Junta General d'Accionistes de CaixaBank, d'acord amb les seves competències, el Consell d'Administració aprova la seva inclusió en l'ordre del dia i les propostes dels corresponents acords, acompanyades dels informes preceptius.

Composició de la Comissió de Remuneracions de CaixaBank

D'acord amb el que estableixen la LSC i la LOSS, els Consellers que componen la Comissió de Retribucions a 31 de desembre de 2017 són els següents:

Sra. María Amparo Moraleda Martínez (independent), Presidenta.

Sr. Alain Minc (independent), Vocal.

Senyora María Teresa Bassons Boncompte (dominical), Vocal.

Durant l'any 2017, la Comissió de Retribucions de CaixaBank s'ha reunit en 7 ocasions, i la

remuneració percebuda a favor dels seus membres ha estat de 95.597 euros.

Funcions de les Àrees de Control i del Comitè de Direcció de CaixaBank

Les Directrius ABE i ESMA estableixen la necessitat que les funcions de control (auditoria interna, control i gestió de riscos, i compliment normatiu), altres òrgans corporatius competents (recursos humans, assumptes jurídics, planificació estratègica, pressupost, etc.) i les unitats de negoci aportin la informació necessària pel que fa a la definició, la implementació i la supervisió de les polítiques de remuneració de l'entitat; així mateix, les Directrius ABE encomanen responsabilitats concretes a la funció de recursos humans, gestió de riscos i auditoria interna, que són assumides pels departaments corresponents de CaixaBank.

D'altra banda, el Comitè de Direcció de CaixaBank incorpora, entre d'altres, representants de les àrees de riscos, finances, auditoria interna, control intern i compliment normatiu, recursos humans i secretaria general (assumptes jurídics); i es responsabilitza de garantir l'obtenció i preparació de la informació necessària perquè la CR pugui complir les seves responsabilitats de manera eficient.

El Departament de Recursos Humans i Organització de CaixaBank (d'ara endavant, «RH») és l'encarregat d'impulsar aquestes actuacions en el Comitè de Direcció.

Per tal d'evitar conflictes d'interessos, l'obtenció, preparació i revisió d'informació sobre la remuneració de (i) els membres del Consell d'Administració de CaixaBank, ja sigui en les seves funcions de supervisió o en les seves funcions executives, i (ii) els membres del Comitè de Direcció, són desenvolupades directament per la CR.

L'Àrea de Recursos Humans del Grup CaixaBank, per delegació del Comitè de Direcció, ha comptat amb la col·laboració d'assessors externs (Garrigues Abogados y Asesores Tributarios, i KPMG) per fer diferents estudis i anàlisis destinats a dissenyar i implantar l'adaptació de la política de remuneracions del Grup CaixaBank als requeriments legals existents.

Aprovació de la Política de Remuneració del Col·lectiu Identificat vigent el 2017

El 26 de febrer de 2015 la Comissió de Retribucions va presentar al Consell d'Administració, per a la seva aprovació, la Política de Remuneració del Col·lectiu Identificat del Grup CaixaBank, acomplint així el requeriment per part de l'Article 29.1d) de la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit.

El 15 de desembre de 2016 el Consell d'Administració va aprovar, a proposta de la Comissió de Retribucions, la nova Política de Remuneració del Col·lectiu Identificat del Grup CaixaBank que entra en vigor l'1 de gener de 2017, a excepció del sistema d'ajust i el criteri de proporcionalitat aplicat a l'ajornament, que ja s'apliquen el 2016.

Fruit de la revisió constant i a fi d'assegurar una adaptació correcta a la normativa en matèria de remuneracions, el Consell d'Administració de CaixaBank va procedir a aprovar l'última modificació de la Política de Remuneració del Col·lectiu Identificat del Grup CaixaBank en data 22 de desembre de 2017.

La política de remuneració dels membres del Consell d'Administració de CaixaBank, incloent-hi els Consellers Executius, en la seva condició de membres del Col·lectiu Identificat, va ser aprovada pel Consell d'Administració el 23 de febrer de 2017 i aprovada per la Junta General ordinària d'accionistes celebrada el dia 26 d'abril de 2017 amb un 98,70% dels vots i és aplicable als exercicis 2017-2020.

El text de la Política de Remuneracions dels Consellers de CaixaBank està disponible a la pàgina web de la Societat (https://www.caixabank.com/informacionparaaccionistas/inversores/gobiernocorporativo/remuneracionesdelosconsejeros_ca.html).

11.2. Descripció del col·lectiu identificat

Durant l'exercici 2017, la determinació dels professionals del Grup CaixaBank, a escala individual o consolidada, que hagin de formar part del Col·lectiu Identificat es duu a terme seguint el que estableix el Reglament Delegat (UE) núm.

604/2014 de la Comissió, de 4 de març de 2014, pel qual es complementa la DRC IV pel que fa a les normes tècniques de regulació en relació amb els criteris qualitatius i quantitatius adequats per determinar les categories de personal les activitats professionals de les quals tenen una incidència important en el perfil de risc d'una entitat.

D'acord amb el que estableix aquest Reglament delegat, el procés d'identificació dels membres del Col·lectiu Identificat s'ha de basar en una combinació dels criteris qualitatius i quantitatius que conté.

Una vegada feta aquesta avaluació, i havent estat documentada en la forma prevista pel Reglament Delegat i la resta de normativa aplicable, els Òrgans de Govern de CaixaBank van aprovar la llista de les posicions incloses en el Col·lectiu Identificat que per a l'exercici 2017 ha resultat en un total de 149 professionals entre Consellers Executius, Consellers no Executius, membres del Comitè de Direcció i principals directius i empleats clau del Grup CaixaBank. Per a BPI, el nombre puja a 78 professionals.

11.3. Informació qualitativa de la remuneració del col·lectiu identificat

Aspectes generals

La política de remuneració per al Col·lectiu Identificat s'estructura prenent en consideració el context de conjuntura i resultats, i inclou:

- Una remuneració fixa basada en el nivell de responsabilitat i la trajectòria professional de l'empleat, que constitueix una part rellevant de la compensació total.
- Una remuneració variable vinculada a la consecució d'objectius prèviament establerts i a una gestió prudent dels riscos.
- Beneficis socials.
- Un pla d'incentius a llarg termini basat en accions per als Consellers Executius, els membres del Comitè de Direcció i la resta de l'equip directiu i empleats clau de la Societat, alguns dels quals estan inclosos en el Col·lectiu Identificat.

Les quanties de remuneració fixa són suficients, i el percentatge que representa la remuneració

variable sobre la remuneració fixa anual és, en general, relativament reduït i no pot ser superior al 100 per cent dels components fixos de la remuneració total, llevat d'aprovació en la Junta General d'Accionistes de CaixaBank d'un nivell superior, que no excedeixi el 200 per cent dels components fixos.

La LOSS i les Directrius ABE estableixen que, en la remuneració total, els components fixos i els components variables han d'estar degudament equilibrats, i que el component fix ha de constituir una part suficientment elevada de la remuneració total, de manera que pugui aplicar-se una política plenament flexible pel que fa als components variables de la remuneració, fins al punt de ser possible no pagar aquests components.

Sobre això, les Directrius ABE estableixen que els professionals no han de dependre de la concessió de la remuneració variable, ja que això incentivaria una excessiva assumpció de riscos a curt termini, quan sense aquesta assumpció de riscos a curt termini els resultats de l'entitat o de les persones no permetrien la concessió de la remuneració variable.

En consistència amb la informació precedent, CaixaBank considera que com més elevada sigui la remuneració variable en relació amb la remuneració fixa, més alt serà l'incentiu per aconseguir els resultats requerits, i més nombrosos poden arribar a ser els riscos associats. D'altra banda, si el component fix és massa baix en relació amb la remuneració variable, és possible que resulti difícil reduir o eliminar la remuneració variable en un exercici financer en què s'hagin obtingut mals resultats.

Així, de manera implícita, la remuneració variable es pot convertir en un potencial incentiu a assumir riscos, per la qual cosa un nivell baix de la remuneració variable constitueix un mètode simple de protecció enfront d'aquests incentius.

D'altra banda, el nivell d'assumpció de riscos ha de tenir igualment en compte la categoria dels professionals inclosos en el Col·lectiu Identificat, aplicant el principi de proporcionalitat interna, pel qual l'equilibri apropiat dels components fix i variable de la remuneració pot variar entre les categories de professionals, depenent de les condicions del mercat i del context específic en el qual opera l'entitat.

Remuneració fixa

Com a criteri general s'aplica als professionals del Col·lectiu Identificat el sistema de classificació professional i taules salarials dels convenis col·lectius aplicables i els acords laborals pactats amb la representació legal dels treballadors.

La remuneració fixa que ha de percebre cada persona es determina a partir del càrrec que exerceix, tot aplicant la taula salarial dels convenis esmentats en funció del seu nivell professional, i dels acords laborals en vigor, i reflecteix principalment l'experiència professional i la responsabilitat en l'organització segons la funció desenvolupada.

Les posicions de serveis centrals, serveis territorials i altres posicions no regulades s'emmarquen dins una classificació per nivells de contribució, amb bandes salarials establertes de manera que permetin la gestió de l'equitat interna. Així mateix, vetllant per la competitivitat externa, aquests imports de les bandes salarials es defineixen en funció del posicionament competitiu de l'Entitat; amb aquest objectiu es duu a terme un seguiment de l'evolució dels salaris de mercat, participant anualment en diverses enquestes salarials.

La remuneració fixa i la seva actualització aplicada a les posicions dels membres del Comitè de Direcció de CaixaBank es basa, principalment, en un enfocament de mercat en funció d'enquestes salarials i estudis específics ad hoc. Les enquestes salarials i estudis específics ad hoc en què participa CaixaBank estan efectuats per empreses especialitzades de primer nivell, i la mostra és comparable a la del sector financer del mercat on opera CaixaBank, i per a posicions no pròpies del sector financer, a la de les principals empreses de l'IBEX i altres empreses de volum de negoci comparable.

Remuneració variable

Remuneració variable en forma de **Bonus** anual

La remuneració variable ajustada al risc per al Col·lectiu Identificat es basa en el mix de remuneració (proporcionalitat entre remuneració fixa i variable, anteriorment descrita) i en el mesurament del rendiment.

El mesurament de rendiment es duu a terme mitjançant ajustos *ex-ante* i *ex-post* de la

remuneració variable, com a forma d'aplicació del control del risc.

Per al mesurament del rendiment i en l'avaluació dels resultats individuals s'utilitzen criteris quantitatius (financers) i qualitius (no financers). La combinació adequada de criteris quantitatius i qualitius ha de dependre, també, de les funcions i de les responsabilitats de cada professional. En tots els casos, els criteris quantitatius i qualitius i l'equilibri entre ells, per a cada nivell i categoria, han d'estar especificats i clarament documentats.

A l'efecte de l'ajust *ex-ante* de la remuneració variable, tots els membres del Col·lectiu Identificat, a excepció dels membres del Consell d'Administració en la seva mera funció de supervisió o altres posicions que es determinin d'acord amb les seves característiques, que no tinguin elements de remuneració variables, estaran assignats a una de les categories que es descriuen a continuació; l'assignació s'efectua tenint en compte la naturalesa de les seves funcions i és objecte de comunicació individual a cada interessat.

a) Consellers Executius i membres del Comitè de Direcció de CaixaBank

La remuneració variable aplicable als Consellers Executius i als membres del Comitè de Direcció es determina sobre la base d'un *bonus* objectiu establert per a cadascun d'ells pel Consell d'Administració a proposta de la CR, i un percentatge màxim de consecució del 120 per cent; el nivell de consecució es fixa de conformitat amb els següents paràmetres objecte de mesurament:

- 50% en funció dels reptes individuals
- 50% en funció dels reptes corporatius

El 50 per cent corresponent als reptes corporatius el fixa per a cada exercici el Consell d'Administració de CaixaBank a proposta de la CR, i la seva ponderació serà distribuïda entre conceptes objectivables en funció dels principals objectius de l'Entitat. Per a l'exercici 2017, aquests conceptes han estat:

- ROTE
- Despeses d'explotació recurrents
- RAF
- *Know Your Client*
- Qualitat

La proposta de composició i ponderació dels reptes corporatius s'estableix en tot cas de conformitat amb el que preveuen la LOSS i la normativa de desplegament i pot variar entre els Consellers Executius i els membres del Comitè de Direcció.

La part dels reptes individuals (50 per cent) té un grau de consecució mínim per optar al cobrament del 60% i un màxim del 120%, i es distribueix globalment entre reptes vinculats amb l'estratègia de CaixaBank. La valoració final que ha de dur a terme la CR, amb la consulta prèvia amb el President, pot oscil·lar un +/-25 per cent en relació amb la valoració objectiva dels reptes individuals, sempre per sota del límit del 120%, per tal de recollir la valoració qualitativa de la performance del Conseller Executiu o el membre del Comitè de Direcció, així com tenir en compte els reptes excepcionals que puguin sorgir durant l'any i que no s'hagin establert a l'inici.

b) Resta de categories

Per als professionals de la resta de categories incloses en el Col·lectiu Identificat, el sistema de remuneració variable és el que els correspon per les seves funcions, amb un ajust a risc en funció de l'àrea a la qual pertanyen o la posició que exerceixen.

Com a conseqüència d'això, cadascun d'aquests professionals està assignat a un programa de retribució variable o *bonus* específic.

Cada àrea de negoci disposa d'un programa específic de *bonus*, amb un disseny i mètriques específiques, incorporant-hi una sèrie de reptes i condicions que determinen la retribució variable assignada a les persones del Col·lectiu Identificat que la componen. Les principals àrees que disposen d'aquests programes són: Banca Comercial, Banca Privada, Banca d'Empreses, Banca Transaccional, Financera, Banca Internacional i *Corporate i Institutional Banking*.

Per a les àrees de Serveis Centrals i Territorials, el model de retribució variable es denomina «Programa de reptes» i inclou tots aquells professionals del col·lectiu identificat que desenvolupen la seva tasca en àrees de control o suport al negoci. Els reptes establerts en aquestes àrees es fixen mitjançant un acord de cada professional amb el responsable funcional, i són consistents amb els reptes de l'àrea.

El percentatge màxim de consecució oscil·la entre el 100 i el 150 per cent, en funció del Programa de *Bonus* aplicable a cada professional; i el nivell de pagament es determina partint de la consecució dels reptes individuals i corporatius en la proporció determinada pels Programes de *Bonus* corresponents aprovats pel Comitè de Direcció, amb l'opinió prèvia de la funció de Compliment Normatiu per assegurar-ne l'adequació a la Política de remuneracions i evitar els possibles conflictes d'interès.

La ponderació corresponent als reptes corporatius es fixa per a cada exercici i es distribueix entre conceptes objectivables en funció dels principals reptes establerts per a cada àrea. Aquests conceptes podran consistir, entre altres de possibles, en tots o alguns dels que a continuació s'esmenten a tall d'exemple:

- ROTE
- Despeses d'explotació recurrents
- Marge ordinari de la DT
- Mora Comptable de la DT
- Qualitat

La proposta de composició i ponderació dels reptes corporatius s'establirà en tot cas de conformitat amb el que preveuen la LOSS i la normativa de desplegament.

Tal com estableix la LOSS, els reptes dels empleats que exerceixin funcions de control, sobre la base dels quals es determina el seu acompliment per al pagament del *bonus*, s'estableixen partint dels paràmetres de rendiment determinats entre l'empleat i el seu responsable i no estan relacionats amb els resultats de les àrees de negoci que controlen i supervisen.

Indicador d'Ajust a Risc

Els indicadors que s'utilitzen per ajustar al risc *ex-ante* en relació amb la determinació de la remuneració variable establerta en el Programa de Reptes varien entre les diferents categories, d'acord amb el model que es presenta a continuació.

S'utilitzen com a mètriques per a l'ajust a risc els indicadors que formen part del RAF aprovat per a CaixaBank. Segons el col·lectiu, l'àrea de responsabilitat o posició de cada professional s'estableix un conjunt de mètriques d'aplicació per a cada posició que en el seu total determinen el valor de l'Indicador d'Ajust a Risc (d'ara endavant, «IAR»).

El RAF consisteix en un conjunt de mètriques quantitatives i qualitatives que valoren tots els riscos de CaixaBank a partir de les dimensions següents:

- Protecció de pèrdues: consisteix principalment en mètriques de solvència i rendibilitat, mètriques de risc de crèdit, de risc de mercat i de risc de tipus d'interès.
- Liquiditat i Finançament: la conformen exclusivament mètriques vinculades a l'activitat en Mercats.
- Composició de negoci: integrat per mètriques d'exposició per sectors.
- Franquícia: inclou mètriques globals comunes.

Les dimensions en el seu conjunt o els indicadors concrets d'una determinada dimensió que constitueixen l'IAR de cada professional han de ser comunicats individualment a l'interessat conjuntament amb la Política de Remuneració.

Malgrat que la valoració dels indicadors quantitius que conformen el RAF pugui ser un resultat numèric, amb la finalitat de calcular el compliment conjunt amb les mètriques qualitatives, el resultat de cadascuna de les mètriques que componen les 4 dimensions es resumeix en un color: verd, ambre o vermell.

L'IAR resultat del conjunt de mètriques que corresponguin a cada professional ha de tenir un valor entre 0 i 1 d'acord amb el següent:

- Partint de la suma de variacions dels indicadors RAF entre el tancament de l'exercici anterior i el tancament de l'exercici de meritació de la retribució variable: el valor de l'indicador oscil·larà dins l'interval de 0,85 i 1 d'acord amb l'escala de compliment següent:

Color inicial	Variació	Color final
	-3%	
	+3%	
	-6%	
	+6%	

- En el cas que una de les mètriques incloses en l'ajust a risc de cada col·lectiu passi a situació de *Recovery*, el valor de l'indicador IAR serà 0.

L'import que s'ha d'abonar als professionals d'aquesta categoria es calcula aplicant la fórmula següent:

$$\text{Bonus ajustat a risc} = \text{IAR} \times \text{Bonus objectiu} \times (\% \text{ de consecució de «reptes» individuals} + \% \text{ de consecució de «reptes» corporatius}) \times \text{factor corrector entitat}$$

L'import de *bonus* que pot meritjar cada empleat que pertany al programa específic s'estableix en funció del seu acompliment i dels resultats de negoci i de l'Entitat obtinguts. Aquesta quantia inicial es veu modificada així mateix per un «factor corrector de *bonus*», que estableix cada any la direcció de l'Entitat, tot això de conformitat amb els requeriments establerts en la normativa d'aplicació. Aquest factor corrector intenta recollir principalment els resultats globals de l'Entitat així com altres aspectes de tipus més qualitatiu.

Amb caràcter general, aquest factor corrector és aplicable a tots els empleats de forma homogènia i pot oscil·lar entre un mínim de 0,85 i un màxim d'1,15.

Supòsits especials de restricció

La remuneració variable seria objecte de reducció si en el moment de l'avaluació del rendiment estigués en vigor una exigència o recomanació de l'autoritat competent a CaixaBank de restringir la seva política de distribució de dividends, o si fos exigit per l'autoritat competent en ús de les facultats que li han estat atribuïdes per la normativa, tot això en virtut d'allò que disposa el RD 84/2015 i la Circular 2/2016.

Cicle de pagament de la remuneració variable

Professionals afectats pel diferiment

En aplicació del principi de proporcionalitat que preveu la LOSS, l'ajornament s'aplica únicament quan l'import total de la remuneració variable meritada pels professionals del Col·lectiu Identificat és superior a 50.000 €.

Per a les categories de Directors Generals, Directors Generals Adjunts, Directors Executius i Directors Territorials de CaixaBank inclosos en el Col·lectiu Identificat l'ajornament s'aplica

independentment de l'import total de la remuneració variable meritada.

Funcionament del diferiment

En la data de pagament que s'hagi previst en el Programa de Reptes que correspongui a cada professional, s'abona el percentatge de la remuneració variable meritada (d'ara endavant, «data de pagament inicial») corresponent a la categoria a la qual pertanyi. El percentatge de la remuneració variable que se sotmet a diferiment és el que segueix:

- Consellers Executius: 60%
- Comitè de Direcció, Directors Executius i Directors Territorials: 50%
- Resta de membres del Col·lectiu Identificat: 40%

El 50 per cent de l'import a abonar del pagament inicial se satisfà en metàl·lic, i el 50 per cent restant se satisfà en accions de CaixaBank.

La part diferida de la remuneració variable ajustada al risc corresponent als Consellers Executius i als membres del Comitè de Direcció de CaixaBank inclosos en el Col·lectiu Identificat, i sempre que no es donin els supòsits de reducció previstos, s'ha d'abonar en cinc pagaments, els imports i dates dels quals es determinen a continuació:

- 1/5 12 mesos després de la Data del Pagament Inicial.
- 1/5 24 mesos després de la Data del Pagament Inicial.
- 1/5 36 mesos després de la Data del Pagament Inicial.
- 1/5 48 mesos després de la Data del Pagament Inicial.
- 1/5 60 mesos després de la Data del Pagament Inicial.

La part diferida de la remuneració variable ajustada al risc corresponent a la resta del Col·lectiu Identificat, i sempre que no es donin els supòsits de reducció previstos, s'ha d'abonar en tres pagaments, els imports i dates dels quals es determinen a continuació:

- 1/3 12 mesos després de la data del pagament inicial.
- 1/3 24 mesos després de la data del pagament inicial.
- 1/3 36 mesos després de la Data del Pagament Inicial.

El 50% de l'import a abonar en cadascuna d'aquestes tres dates es pagarà en metàl·lic. El 50% restant es liquida mitjançant entrega en accions de CaixaBank una vegada satisfets els impostos (retencions o ingressos a compte) pertinents.

Totes les accions lliurades comportaran un període de restricció d'alienació d'un any des del seu lliurament.

Durant el període d'ajornament, la titularitat tant dels instruments com de l'efectiu el lliurament del qual hagi estat diferit és de l'entitat que hagi de satisfer la retribució.

En aplicació dels principis del dret laboral i contractual aplicables a Espanya, i en particular al caràcter bilateral dels contractes i l'equitat en la meritació de les prestacions recíproques, el metàl·lic diferit merita interessos per al professional, calculats aplicant-hi el tipus d'interès corresponent al primer tram del compte d'havers d'empleat. Els interessos només seran satisfets al final de cada data de pagament, i s'aplicaran sobre l'import en metàl·lic de la remuneració variable efectivament a percebre, net de qualsevol reducció que si escau sigui procedent.

En relació amb els rendiments dels instruments, en compliment de les Directrius de l'EBA, l'Entitat no pagarà interessos ni dividends respecte als instruments diferits, ni durant ni després del període d'ajornament, a partir de l'1 de gener de 2017.

Pla d'incentius a llarg termini basat en accions 2015-2018

La Junta General d'Accionistes del passat 23 d'abril de 2015 va aprovar la implantació d'un ILP a quatre anys (2015-2018) vinculat al Pla Estratègic, que permetrà percebre, transcorreguts els quatre anys, un nombre d'accions de CaixaBank, sempre que es compleixin determinats objectius estratègics i els requisits previstos per als Consellers Executius, els membres del Comitè de Direcció i la resta de l'equip directiu de CaixaBank i empleats clau de CaixaBank o Societats del Grup CaixaBank que siguin expressament convidats.

A causa de la revisió del Pla Estratègic i els seus objectius, aprovat l'1 de febrer de 2017 pel Consell d'Administració, aquest mateix òrgan va aprovar en la sessió del 25 de maig de 2017 la modificació del Reglament del Pla d'Incentius a

Llarg Termini i va actualitzar el ROTE i la Ràtio d'Eficiència als nous objectius proposats.

Alguns dels beneficiaris d'aquest pla d'incentius a llarg termini formen part del Col·lectiu Identificat de CaixaBank.

Durada i liquidació del Pla

El període de mesurament del Pla començarà l'1 de gener de 2015 i finalitzarà el 31 de desembre de 2018 (d'ara endavant, el «període de mesurament»).

No obstant això, el Pla es va iniciar formalment amb motiu de la seva aprovació per part de la Junta General d'Accionistes (d'ara endavant, la «data d'inici»), celebrada el dia 23 d'abril de 2015.

El Pla finalitzarà el 31 de desembre de 2018 (d'ara endavant, la «data de finalització»), sens perjudici de la liquidació efectiva del Pla, que es produirà abans del mes de juny de 2019.

Instrument

El Pla s'implementa a través de la concessió, a títol gratuït, d'un determinat nombre d'unitats a cada beneficiari, que serviran com a base per determinar, en funció del grau de compliment de determinats objectius, el nombre d'accions de CaixaBank que cal lliurar, si escau, a cada beneficiari del Pla.

Fins al moment que es dugui a terme el lliurament de les accions de l'Entitat, aquest Pla no atribueix als beneficiaris la condició d'accionista de l'Entitat. Per tant, les unitats no suposen en cap cas la concessió de drets econòmics ni polítics sobre accions de l'Entitat ni de qualsevol altre dret vinculat a la condició d'accionista.

Determinació del nombre d'unitats que cal assignar a cada beneficiari

Per determinar les Unitats que cal assignar a cada Beneficiari, es tindrà en compte (i) un import «objectiu» de referència, que es determinarà a partir de la funció professional del Beneficiari, i (ii) el preu mitjà aritmètic arrodonit al tercer decimal dels preus de tancament de l'acció de CaixaBank en les sessions borsàries corresponents al mes de febrer de 2015. Les unitats que cal assignar a cada beneficiari es determinaran d'acord amb la fórmula següent:

$$NU = IT / PMA$$

On:

NU = Nombre d'unitats per assignar a cada beneficiari, arrodonit per defecte al sencer superior més proper.

IT = Import «objectiu» de referència del Beneficiari en funció de la seva categoria professional.

PMA = Preu mitjà aritmètic arrodonit al tercer decimal dels preus de tancament de l'acció de CaixaBank en les sessions borsàries corresponents al mes de febrer de 2015.

Determinació del nombre d'accions a lliurar amb motiu de la liquidació del Pla

El nombre total d'accions a lliurar a cada Beneficiari en la Data de Liquidació es determinarà d'acord amb la fórmula següent:

$$NA = NU \times GCI$$

On:

NA = Nombre d'accions de l'Entitat per lliurar a cada beneficiari en la data de Liquidació del Pla, arrodonides per defecte al sencer superior més proper.

NU = Nombre d'unitats assignades al beneficiari.

GCI = Grau de consecució de l'incentiu, en funció del grau de compliment dels objectius als quals es vincula el pla.

Nombre màxim d'accions a lliurar

La Junta General d'Accionistes va aprovar que el nombre màxim d'accions per lliurar com a conseqüència del pla al conjunt de Beneficiaris sigui de 3.943.275 accions.

Aquest nombre màxim conté el possible nombre d'accions a lliurar, en cas d'aplicació dels coeficients màxims relatius a la consecució dels objectius previstos.

Mètriques

El grau de consecució de l'incentiu dependrà del grau de compliment dels objectius als quals es vincula el pla.

El nombre concret d'accions de CaixaBank que cal lliurar a cada Beneficiari en la Data de Liquidació, si es donen les condicions establertes per fer-ho, s'establirà en funció (i) de l'evolució del «*Total Shareholder Return*» de l'Entitat (d'ara endavant, «TSR») per comparació amb el mateix indicador per a 19 altres bancs de referència (20 bancs en total incloent-hi CaixaBank), (ii) de l'evolució del «*Return on Tangible Equity*» (d'ara endavant, «ROTE») i (iii) de l'evolució de la Ràtio d'Eficiència (d'ara endavant, «RE»), totes elles mètriques de l'Entitat.

a) TSR:

Diferència (expressada com a relació percentual) entre el valor final d'una inversió en accions ordinàries i el valor inicial d'aquesta mateixa inversió, tenint en compte que per al càlcul d'aquest valor final es consideraran els dividends o altres conceptes similars (com per exemple *script dividends*) percebuts per l'accionista per aquesta inversió durant el període de temps corresponent.

S'establirà un coeficient entre 0 i 1,5 en funció de la posició que CaixaBank ocupi en el rànquing d'una mostra de 20 bancs comparables seleccionats:

- Si la posició de CaixaBank en el rànquing del TSR està entre la 1a i la 3a posició, el coeficient TSR = 1,5
- Si la posició de CaixaBank en el rànquing del TSR està entre la 4a i la 6a posició, el coeficient TSR = 1,2
- Si la posició de CaixaBank en el rànquing del TSR està entre la 7a i la 9a posició, el coeficient TSR = 1
- Si la posició de CaixaBank en el rànquing del TSR està entre la 10a i 12a posició, el coeficient TSR = 0,5
- Si la posició de CaixaBank en el rànquing del TSR està entre la 13a i la 20a posició, el coeficient TSR = 0.

Els bancs de referència que s'han tingut en compte, en relació amb el TSR, a l'efecte d'aquest Pla (d'ara endavant, «grup de comparació») són Santander, BNP, BBVA, ING Groep NV-CVA, Intesa Sanpaolo, Deutsche Bank AG-Registered,

Unicredit SPA, Credit Agricole SA, Société Générale SA, KBC Groep NV, Natixis, Commerzbank AG, Bank of Ireland, Banco Sabadell SA, Erste Group Bank AG, Banco Popular Español, Mediobanca SPA, Bankinter SA i Bankia SA.

A fi d'evitar moviments atípics en l'indicador, es tindran en compte com a valors de referència, tant en la data immediatament anterior a l'inici del període de mesurament (31 de desembre de 2014) com en la data de finalització del període de mesurament (31 de desembre de 2018), el preu mitjà aritmètic arrodonit al tercer decimal dels preus de tancament de les accions de 31 sessions borsàries. Aquestes 31 sessions recolliran, a més de la sessió del dia 31 de desembre, les 15 sessions anteriors i les 15 posteriors a la data en qüestió.

b) ROTE:

Taxa de retorn del capital tangible durant el període de mesurament. Aquesta fórmula no inclou els béns intangibles o el fons de comerç com a part del capital de la Societat.

Per a l'indicador del ROTE s'establirà un coeficient d'entre 0 i 1,2 en funció de les escales següents:

De l'1 de gener de 2015 al 31 de desembre de 2016:

- Si el ROTE és ≥ 14 : Coeficient ROTE = 1,2
- Si el ROTE és = 12: Coeficient ROTE = 1
- Si el ROTE és = 10: Coeficient ROTE = 0,8
- Si el ROTE és < 10: Coeficient ROTE = 0.

De l'1 de gener de 2017 al 31 de desembre de 2018:

- Si el ROTE és > 9: Coeficient ROTE = 1,2
- Si el ROTE és = 8: Coeficient ROTE = 1
- Si el ROTE és = 7: Coeficient ROTE = 0,8
- Si el ROTE és < 7: Coeficient ROTE = 0

El grau de consecució de l'incentiu derivat de l'objectiu ROTE es calcularà, seguint les taules anteriors, per interpolació lineal.

Per a l'indicador del ROTE, es calcularà la mitjana d'aquesta mètrica entre el tancament a 31 de desembre de 2017 i el tancament a 31 de desembre de 2018.

c) RE:

Percentatge dels ingressos que consumeixen les despeses. Es calcula com la relació percentual entre els ingressos i les despeses d'explotació ordinàries.

Per a l'indicador RE s'establirà un coeficient d'entre 0 i 1,2 en funció de les escales següents:

De l'1 de gener de 2015 al 31 de desembre de 2016:

- Si el RE 2018 < 43: Coeficient RE = 1,2
- Si el RE 2018 = 45: Coeficient RE = 1
- Si el RE 2018 = 47: Coeficient RE = 0,8
- Si el RE 2018 > 47: Coeficient RE = 0

De l'1 de gener de 2017 al 31 de desembre de 2018:

- Si el RE 2018 < 53: Coeficient RE = 1,2
- Si el RE 2018 = 55: Coeficient RE = 1
- Si el RE 2018 = 57: Coeficient RE = 0,8
- Si el RE 2018 > 57: Coeficient RE = 0

El grau de consecució de l'incentiu derivat de l'objectiu RE es calcularà, seguint les taules anteriors, per interpolació lineal.

Per a l'indicador RE, s'utilitzarà el valor de l'indicador a 31 de desembre de 2018.

El Grau de Consecució de l'Incentiu es determinarà en funció de la fórmula següent, amb les ponderacions que hi estan incloses:

$$GCI = CTSR \times 34\% + CROTE \times 33\% + CRE \times 33\%$$

On:

GCI = Grau de Consecució de l'Incentiu expressat com a percentatge.

CTSR = Coeficient assolit en relació amb l'objectiu del TSR, segons l'escala establerta per a l'objectiu TSR.

CROTE = Coeficient assolit en relació amb l'objectiu del ROTE, segons l'escala establerta per a l'objectiu del ROTE.

CRE = Coeficient assolit en relació amb l'objectiu de RE, segons escala establerta per a l'objectiu del RE.

La mètrica TSR serà calculada a la finalització del Pla per un expert independent de reconegut prestigi, a sol·licitud de l'Entitat. Les mètriques ROTE i RE seran determinades per la mateixa Entitat, i quedaran sotmeses a la corresponent auditoria dels estats financers de l'Entitat.

Requisits per a l'obtenció de les accions

Els requisits perquè el Beneficiari pugui rebre les accions que es derivin del Pla, són els següents:

1. S'han de complir els objectius a què es vincula el Pla en els termes i les condicions descrits que es desenvolupen en el Reglament del Pla.
2. El Beneficiari ha de romandre a la Societat fins a la data de finalització del pla, llevat d'en circumstàncies especials, com ara la defunció, la incapacitat permanent, la jubilació i altres circumstàncies establertes al Reglament i haurà d'aprovar el Consell d'Administració de la Societat. En cas de baixa voluntària o acomiadament procedent, el beneficiari perdrà, per tant, el dret a percebre les accions a l'empara d'aquest pla.

Les accions es lliuraran, en qualsevol cas, en la data establerta amb caràcter general per als beneficiaris del pla i d'acord amb els requeriments i procediment establerts amb caràcter general per als beneficiaris del pla.

En qualsevol cas, el pla es liquidarà i les accions es lliuraran únicament si resulta sostenible d'acord amb la situació de CaixaBank i si es justifica en funció dels resultats de la Societat.

Les accions que, si escau, resultin de la liquidació d'aquest Pla no es lliuraran en cap cas als Beneficiaris, els quals perdran qualsevol dret a rebre-les, en cas que l'any corresponent a la data de finalització del pla, CaixaBank presenti resultats negatius, no reparteixi dividends o no superi les proves de resistència bancària exigides per l'Autoritat Bancària Europea, l'any corresponent a la data de finalització o data de liquidació del pla.

Supòsits de liquidació anticipada o modificació del Pla

El Pla podrà preveure supòsits de liquidació anticipada o de modificació en els supòsits de presa o canvi de control a la Societat o en supòsits que afectin significativament el pla segons ho determini el Consell d'Administració.

Supòsits de reducció i recuperació de la remuneració variable (ajust *ex-post* del *bonus* anual i l'ILT)

Supòsits de reducció

De manera consistent amb la LOSS, les persones incloses en el Col·lectiu Identificat veuran reduït, totalment o parcialment, el dret a percebre els imports de remuneració variable, inclosos els pendents de pagament, ja sigui en efectiu o mitjançant el lliurament d'accions, en qualsevol de les situacions següents:

- Les errades significatives en la gestió del risc comeses per CaixaBank, o per una unitat de negoci o de control de risc, incloent-hi l'existència d'excepcions en l'informe d'auditoria de l'auditor extern o circumstàncies que minorin els paràmetres financers que hagin de servir de base per al càlcul de la remuneració variable.
- L'increment experimentat per CaixaBank o per una de les seves unitats de negoci de les seves necessitats de capital, no previstes en el moment de generació de les exposicions.
- Les sancions regulatòries o condemnes judicials per fets que puguin ser imputables a la unitat o al professional responsable d'aquells.
- L'incompliment de normatives o codis de conducta interns de l'entitat, incloent-hi especialment:
- Incompliments normatius que els siguin imputables i que tinguin la qualificació d'infracció greu o molt greu.
- Incompliment de normatives internes que tinguin la qualificació de greu o molt greu.
- Incompliment de les exigències d'idoneïtat i correcció que li siguin exigibles.
- Incompliments normatius que els siguin imputables i que, tant si comporten pèrdues com si no en comporten, puguin posar en risc la solvència d'una línia de negoci i, en general, participació o responsabilitat en conductes que hagin generat pèrdues importants.
- Les conductes irregulars, ja siguin individuals o col·lectives, tenint especialment en compte

els efectes negatius derivats de la comercialització de productes inadequats i les responsabilitats de les persones o òrgans que van prendre aquestes decisions.

- Acomiadament disciplinari procedent o, en cas de contractes de naturalesa mercantil, per una causa justa a instàncies de l'Entitat (en aquest supòsit la reducció serà total).
- Quan el seu pagament o consolidació no siguin sostenibles d'acord amb la situació financera de CaixaBank en el seu conjunt, o no es justifiqui sobre la base dels resultats de CaixaBank en el seu conjunt, de la unitat de negoci i de la persona de què es tracti.
- Altres d'addicionals que puguin estar expressament previstes als contractes corresponents.
- Altres que estiguin establertes per la legislació aplicable o per les autoritats regulatòries en exercici de les seves potestats de desplegament normatiu, executives o d'interpretació de les normes.

Supòsits de recuperació

En els casos en què les causes que donen lloc a les situacions anteriorment descrites s'hagin generat en un moment anterior al pagament ja efectuat de qualsevol import de la remuneració variable, de manera que si s'hagués considerat aquesta situació aquest pagament no s'hauria efectuat en tot o en part, el professional afectat haurà de reintegrar a la corresponent entitat del Grup CaixaBank la part de la remuneració variable indegudament percebuda. Aquest reintegrament s'efectuarà en metàl·lic o en accions, segons que correspongui.

Previsió social

Aportacions obligatòries en base variable

En compliment del que disposa la Circular 2/2016, per als membres del Comitè de Direcció de CaixaBank, un 15% de les aportacions pactades a plans de previsió social complementària tenen la consideració d'import objectiu (el 85% restant té la consideració de component fix de la remuneració).

Aquest import es determina seguint els mateixos principis i procediments que els establerts per a la remuneració variable en forma de *bonus*, atenent únicament els paràmetres individuals, i serà objecte d'aportació a una Pòlissa de Beneficis Discrecionals de Pensió.

L'aportació tindrà la consideració de remuneració variable diferida a tots els efectes previstos en la Circular 2/2016 i, en conseqüència, la Pòlissa de Beneficis Discrecionals de Pensió inclourà les clàusules necessàries perquè quedi explícitament subjecta als supòsits de reducció previstos per a la remuneració variable en forma de *bonus*. Així mateix, formarà part de la suma total de retribucions variables als efectes de límits o altres que es poguessin establir.

Si un professional abandona l'entitat com a conseqüència de la seva jubilació o prèviament per qualsevol altra causa, els beneficis discrecionals per pensió estaran sotmesos a un període de retenció de cinc anys, a comptar de la data en què el professional deixi de prestar serveis en l'entitat per qualsevol causa.

CaixaBank aplicarà durant el període de retenció els mateixos requisits de clàusules de reducció i de recuperació de la remuneració ja satisfeta descrits anteriorment.

Pagaments per finalització anticipada

Quantia i límits de les indemnitzacions per acomiadament

Amb caràcter general i llevat que de la legislació aplicable en resulti un import imperatiu superior, la quantia de les indemnitzacions per acomiadament o cessament dels professionals amb relació laboral d'Alta Direcció del Col·lectiu Identificat no ha de superar una vegada l'import anual de tots els components fixos de la remuneració, sens perjudici de la compensació per no-competència postcontractual que es pugui establir.

Per als professionals amb relació laboral comuna la quantia de les indemnitzacions per acomiadament o cessament que calgui computar als efectes de la ràtio màxima de remuneració variable no ha de superar els límits legalment establerts.

Pactes de no-competència postcontractual

Excepcionalment es poden establir en els contractes dels membres del Col·lectiu Identificat del Grup CaixaBank pactes de no-competència postcontractual que consistiran en un import que amb caràcter general no podrà excedir la suma dels components fixos de la remuneració que el professional hagués percebut en cas d'haver continuat a l'entitat.

L'import de la compensació serà dividit en quotes periòdiques futures i iguals, pagadores durant tot el període de durada del pacte de no-competència.

L'incompliment del pacte de no-competència postcontractual ha de generar el dret de l'entitat a obtenir del professional una indemnització per un import proporcionat al de la contraprestació satisfeta.

Ajornament i pagament

L'abonament de l'import dels pagaments per rescissió anticipada que hagi de ser considerat remuneració variable serà objecte d'ajornament i pagament en la forma descrita per a la remuneració variable en forma de *bonus*.

Supòsits de reducció i de recuperació

Els pagaments per resolució anticipada s'han de basar en els resultats obtinguts en el transcurs del temps i no recompensar mals resultats o conductes indegudes. L'import dels pagaments per terminació que d'acord amb la normativa aplicable hagi de ser considerat remuneració variable quedarà subjecte als mateixos supòsits de reducció i recuperació que s'han establert per a la retribució variable.

11.4. Informació quantitativa de la remuneració del col·lectiu identificat

Durant l'exercici 2017, les retribucions satisfetes al col·lectiu identificat sobre el qual s'apliquen les disposicions normatives vigents en matèria de remuneracions, en funció dels diversos àmbits d'activitat de l'Entitat, es detallen a continuació.

Per a l'any 2017, s'han inclòs en la informació reportada en la retribució fixa 2017 d'aquest Informe tots els components fixos de la retribució que percep cada membre del Col·lectiu Identificat. Per tant, en aquest concepte s'inclou tant la remuneració fixa dinerària com la percebuda en espècie (aportacions a sistemes de previsió social, assegurances d'assistència sanitària, etc.).

Les taules següents incorporen les dades retributives acumulades del Grup CaixaBank i BPI.

Taula 100. Retribucions satisfetes al Col·lectiu Identificat (I)

Imports en milers d'euros

Àmbits d'activitat	Descripció del tipus de negocis	Components fixos de la remuneració 2017	Components variables de la remuneració 2017	Total 2017
Banca d'Inversió	Mercat de capitals i Tresoreria, <i>Markets</i> , ALM i <i>Corporate and Institutional Banking</i>	6.192	5.241	11.433
Banca Comercial	Banca de Particulars, Banca Privada i Personal, Banca d'Empreses, i Banca Transaccional.	14.834	6.162	20.997
Gestió d'Actius	Gestió d'Actius	478	241	719
Resta	Consellers Executius i No Executius, membres del Comitè de Direcció i Àrees de Serveis Centrals	34.632	7.944	42.576

Taula 101. Retribucions satisfetes al Col·lectiu Identificat (II)

Imports en milers d'euros

Remuneracions Col·lectiva Identificat 2017	Consellers no Executius	Consellers Executius	Directius	Resta Col·lectiu Identificat	Total Col·lectiu Identificat
Nre. de beneficiaris	28	10	89	104	231
Retribució fixa 2017	4.616	7.687	24.279	19.554	56.136
Retribució variable 2017 (bonus anual)¹	466	2.382	6.834	9.700	19.381
En metàl·lic	466	1.945	4.616	5.329	12.355
En accions o instruments relacionats	-	437	2.218	4.371	7.026
Altres instruments	-	-	-	-	-
Retribució variable diferida i pendent de pago²	725	3.058	4.709	5.508	14.000
Atribuïda	-	-	-	-	-
No Atribuïda	725	2.952	4.709	5.508	13.894
En metàl·lic	244	1.342	2.672	2.754	7.011
En accions o instruments relacionats	481	1.611	2.037	2.754	6.883
Altres instruments	-	-	-	-	-
Retribucions diferides pagades en l'exercici 2017³	25	332	1.894	1.862	4.114
En metàl·lic	11	147	852	824	1.835
En accions o instruments relacionats	14	185	1.042	1.038	2.279
Altres instruments	-	-	-	-	-
Import ajust explícit exposat per acompliment aplicat l'any per a les retribucions meritades en anys previs	-	-	-	-	-
Nombre de destinataris d'indemnitzacions per acomiadament	-	-	-	-	-
Indemnitzacions per acomiadament	-	-	-	-	-
Període mitjà de permanència	-	-	-	-	-
Import màxim d'aquest tipus de pagaments abonat a una sola persona	-	-	-	-	-
Nombre de Beneficiaris de l'ILP 2015-2018	-	4	28	19	51
<i>Bonus Target</i> objectiu prorratejat anualment	-	388	1.547	459	2.394
Nombre de Beneficiaris d'aportacions a beneficis discrecionals de pensió	1	8	12	-	21
Import total de les aportacions a beneficis discrecionals de pensió en l'exercici	8	100	167	-	275

¹ La retribució variable establerta en Consellers No Executius va ser meritada en funcions executives del període anterior.

² S'inclou la retribució variable diferida d'exercicis anteriors pendent de pagament a 31/12/2017 (1erç bonus 2015, 2 terços bonus 2016 i la part diferida del bonus 2017).

³ S'inclou la retribució variable diferida d'exercicis anteriors i pagat el febrer 2018 (1erç bonus 2014, 1erç bonus 2015 i 1erç bonus 2016).

Taula 102. Retribucions satisfetes al Col·lectiu Identificat (III)

Imports en milers d'euros

Remuneració variable 2017 del Col·lectiu Identificat	Consellers No Executius	Consellers Executius	Directius	Resta Col·lectiva Identificat	Total Col·lectiu Identificat
Nre. de persones incloses	28	10	89	104	231
Retribució variable 2017 (bonus anual)	466	2.382	6.834	9.700	19.381
Bonus 2017 percebut el 2018	233	1.125	4.213	6.203	11.773
En metàl·lic	233	939	3.104	3.580	7.857
En accions o instruments relacionats	-	185	1.109	2.623	3.917
Altres instruments	-	-	-	-	-
Bonus 2017 diferit i no atribuït	233	1.257	2.621	3.497	7.608
En metàl·lic	233	1.006	1.512	1.748	4.499
En accions o instruments relacionats	-	252	1.109	1.748	3.109
Altres instruments	-	-	-	-	-

Taula 103. Retribucions satisfetes al Col·lectiu Identificat (IV)
Nombre de persones que perceben remuneració superior a 1 milió EUR

d'1 a 1,5 milions d'euros	5
d'1,5 a 2 milions d'euros	3
de 2 a 2,5 milions d'euros	1
de 2,5 a 3 milions d'euros	0
de 3 a 3,5 milions d'euros	1

Pel que fa a l'exercici 2017:

- No hi ha hagut pagaments per noves contractacions dins el Col·lectiu Identificat.
- No s'ha produït cap ajust derivat dels resultats d'acompliment de la Retribució diferida concedida en l'exercici 2017.

Annex I. Informació sobre fons propis transitoris

Imports en milions d'euros

(A) Import a data de la informació; (B) CRR referència a article; (C) Imports subjectes al tractament anterior al CRR o import residual prescrit pel CRR		(A)	(B)	(C)
Capital de nivell 1 ordinari: Instruments i reserves				
1	Instruments de capital i els corresponents comptes de primera emissió	18.024	26 (1), 27, 28, 29 llista de la EBA 26 (3)	
2	Guany acumulats	5.173	26 (1) (c)	
3	Altre resultat integral acumulat (i altres reserves, per incloure-hi les pèrdues o guanys no realitzats, d'acord amb les normes comptables aplicables)	(179)	26 (1)	
5	Participacions minoritàries (import admès en el capital de nivell 1 ordinari consolidat)	278	84, 479, 480	5
5a	Beneficis provisionals verificats de manera independent, nets de tota possible despesa o dividend previsible	787	26 (2)	
6	Capital ordinari de nivell 1 abans dels ajustos reglamentaris	24.083		
Capital de nivell 1 ordinari: ajustos reglamentaris				
7	Ajustos de valor addicionals (import negatiu)	(89)	34, 105	
8	Actius intangibles (net de deute tributari) (import negatiu)	(3.365)	36 (1) (b), 37, 472 (4)	
10	Els actius per impostos diferits que depenen de rendiments futurs a exclusió dels que es derivin de diferències temporals (net dels corresponents passius per impostos quan es compleixin les condicions establertes en l'article 38, apartat 3) (import negatiu)	(1.126)	36 (1) (c), 38, 472 (5)	
12	Els imports negatius que resultin del càlcul de les pèrdues esperades	(401)	36 (1) (d), 40, 159, 472 (6)	
13	Tot increment del patrimoni net que resulti dels actius titulitzats (import negatiu)	(41)	32 (1)	
14	Pèrdues o guanys per passius valorats al valor raonable que es derivin de canvis en la pròpia qualitat creditícia	(27)	33 (b)	
16	Tinences directes i indirectes d'instruments propis de capital de nivell 1 ordinari per part d'una entitat (import negatiu)	(54)	36 (1) (f), 42, 472 (8)	
26	Els ajustos reglamentaris aplicats al capital de nivell 1 ordinari pel que fa als imports subjectes al tractament anterior al RRC	(14)		
26a	Els ajustos reglamentaris relatius a les pèrdues i guanys no realitzats en virtut dels articles 467 i 469	(14)	467 a 468	
27	Deduccions admissibles del capital de nivell 1 addicional que superin el capital de nivell 1 addicional de l'entitat (import negatiu)	0	36 (1) (j)	
28	Total dels ajustos reglamentaris del capital de nivell 1 ordinari	(5.117)		
29	Capital de nivell 1 ordinari	18.966		
Capital de nivell 1 addicional: Instruments				
30	Els instruments de capital i els corresponents comptes de primes d'emissió	1.000	51, 52	
32	dels quals: classificats com a passiu en virtut de les normes comptables aplicables	1.000		
36	Capital de nivell 1 addicional abans dels ajustos reglamentaris	1.000		
Capital de nivell 1 addicional: ajustos reglamentaris				
37	Tinences directes i indirectes d'instruments propis de capital de nivell 1 addicional per part d'una entitat (import negatiu)	(1)	52 (1) (b), 56 (a), 57, 475 (2)	
41a	Imports residuals deduïts del capital de nivell 1 addicional respecte de la deducció del capital de nivell 1 ordinari en el curs del període transitori, en virtut de l'article 472 del Reglament (UE) 575/2013	(891)	472, 472 (3) (a), 472 (4), 472 (6), 472 (8) (a), 472 (9), 472 (10) (a), 472 (11) (a)	
	<i>Dels quals: actius intangibles</i>	(841)		
	<i>Dels quals: pèrdua esperada renda variable i dèficit provisions vs PE IRB</i>	(50)		
43	Total dels ajustos reglamentaris del capital de nivell 1 addicional	(892)		
44	Capital de nivell 1 addicional	108		
45	Capital de nivell 1 (capital de nivell 1 = capital de nivell 1 ordinari + capital de nivell 1 addicional)	19.074		

Imports en milions d'euros

(A) Import a data de la informació; (B) CRR referència a article; (C) Imports subjectes al tractament anterior al CRR o import residual prescrit pel CRR		(A)	(B)	(C)
Capital de nivell 2: Instruments i provisions				
46	Els instruments de capital i els corresponents comptes de primes d'emissió	4.619		62, 63
50	Ajustos per Risc de Crèdit	451		62 (c) i (d)
51	Capital de nivell 2 abans dels ajustos reglamentaris	5.070		
Capital de nivell 2: ajustos reglamentaris				
52	Tinences directes i indirectes d'instruments propis de capital de nivell 2 per part de l'entitat (import negatiu)	(47)		63 (b) (i), 66 (a), 67, 477 (2)
56a	Imports residuals deduïts del capital de nivell 2 respecte de la deducció del capital de nivell 1 ordinari en el curs del període transitori, en virtut de l'article 472 del Reglament (UE) 575/2013	(50)	472, 472 (3) (a), 472 (4), 472 (6), 472 (8) (a), 472 (9), 472 (10) (a), 472 (11) (a)	
	Dels quals: pèrdua esperada renda variable i dèficit provisions vs PE IRB	(50)		
57	Total dels ajustos reglamentaris del capital de nivell 2	(97)		
58	Capital de nivell 2	4.973		
59	Capital total (capital total = capital de nivell 1 + capital de nivell 2)	24.047		
59a	Actius ponderats en funció del risc pel que fa als imports subjectes al tractament anterior al RRC i tractaments transitoris subjectes a eliminació gradual, d'acord amb el que disposa el Reglament (UE) núm. 575/2013 (és a dir, imports residuals establerts en el RRC)	148.940		
	<i>Dels quals: ... elements no deduïts del capital de nivell 1 ordinari [Reglament (UE) no 575/2013, imports residuals] (elements que han de detallar-se línia per línia, per exemple, els actius per impostos diferits que depenen de rendiments futurs nets dels passius per impostos connexos, les tinences indirectes de capital de nivell 1 ordinari propi, etc.)</i>	3.271	472, 472 (5), 472 (8) (b), 472 (10) (b), 472 (11) (b)	
	<i>De los cuales: ... elementos no deducidos de elementos de capital de nivel 1 adicional [Reglamento (UE) no 575/2013, importes residuales] (elementos que deben detallarse línea por línea, por ejemplo, tenencias directas de inversiones no significativas en el capital de otros entes del sector financiero, etc.)</i>	2.389	475, 475 (2) (b), 475 (2) (c), 475 (4) (b)	
60	Total actius ponderats en funció del risc	148.940		
Ràtios i matalassos de capital				
61	Capital de nivell 1 ordinari (en percentatge de l'import de l'exposició al risc)	12,7%		92 (2) (a), 465
62	Capital de nivell 1 (en percentatge de l'import de l'exposició al risc)	12,8%		92 (2) (a), 465
63	Capital total (en percentatge de l'import de l'exposició al risc)	16,1%		92 (2) (c)
64	Requisits de coixí específic de l'entitat [requisit de capital de nivell 1 ordinari d'acord amb el que disposa l'article 92, apartat 1, lletra a), així com els requisits de coixí de conservació de capital i de coixí de capital anticíclic, més el coixí per risc sistèmic, més el coixí per a les entitats d'importància sistèmica (coixí per a les EISM o les AEIS) expressat en percentatge de l'import de l'exposició al risc]	7,38%		DRC 128, 129, 130
65	<i>dels quals: requisit relatiu al coixí de conservació de capital</i>	1,25%		
66	<i>dels quals: requisit relatiu al coixí de capital anticíclic</i>	0,00%		
67a	<i>dels quals: coixí per a les entitats d'importància sistèmica mundial (EISM) o per a altres entitats d'importància sistèmica (AEIS)</i>	0,125%		
Imports per sota dels llindars de deducció (abans de la ponderació del risc)				
72	Tinences directes i indirectes de capital d'ens del sector financer quan l'entitat no mantingui una inversió significativa en aquests ens (import inferior al llindar del 10% i net de posicions curtes admissibles)	1.453	36 (1) (h), 45, 46, 472 (10), 56 (c), 59, 60, 475 (4), 66 (c), 70, 477 (4)	
73	Tinences directes i indirectes d'instruments de capital de nivell 1 ordinari d'ens del sector financer quan l'entitat mantingui una inversió significativa en aquests ens (import inferior al llindar del 10% i net de posicions curtes admissibles)	956	36 (1) (i), 45, 48, 470, 472 (11)	
75	Els actius per impostos diferits que es derivin de les diferències temporals (import inferior al llindar del 10%, net de passius per impostos connexos, sempre que es reunixin les condicions establertes en l'article 38, apartat 3)	1.308	36 (1) (c), 38, 48, 470, 472 (5)	

* S'ometen les files sense informació

1 Capital + Prima d'emissió, nets d'autocartera

2 Reserves

3 Ajustos de valoració per diferències de canvi (Grup i minoritaris)

5 Resultats i Reserves de Minoritaris

5a Resultats de l'exercici atribuïts al Grup, nets de dividends (pagats i previsió de complementaris a càrrec de l'exercici)

8 Fons de comerç i actius intangibles, nets de fons de correcció (80%)

41a Actius intangibles: Fons de comerç i actius intangibles, nets de fons de correcció (20%)

52 Import en autocartera i saldos pignorats

Annex II. Principals característiques dels instruments de capital

Imports en milions d'euros

	ES0140609019	AYTS491201	AYTS490629	XS0989061345	ES0240609000	XS1565131213	ES0240609133	XS1645495349	ES0840609004	PTBFDNDPE0001	PTBFNEPE000	
1 Emissor	CaixaBank, S.A	CajaSol	CajaSol	CaixaBank, S.A	CaixaBank, S.A	CaixaBank, S.A	CaixaBank, S.A	CaixaBank, S.A	CaixaBank, S.A	Banco BPI	BPI	
2 Identificador únic	ES0140609019	AYTS491201	AYTS490629	XS0989061345	ES0240609000	XS1565131213	ES0240609133	XS1645495349	ES0840609004	PTBFDNDPE0001	PTBFNEPE000	
3 Legislació aplicable a l'instrument (tractament normatiu)	Legislació espanyola	Legislació espanyola	Legislació espanyola	Llei anglesa, llevat de pel que A@S relatiu al rànquing de les obligacions subordinades, la capacitat de l'emissor i els acords societaris pertinents, el sindicat de bonistas i el comissionat, que es regeixen per llei espanyola	Legislació espanyola	Llei anglesa, llevat de pel que A@S relatiu al rànquing de les obligacions subordinades, la capacitat de l'emissor i els acords societaris pertinents, que es regeixen per llei espanyola	Legislació espanyola	Llei anglesa, llevat de pel que A@S relatiu al rànquing de les obligacions subordinades, la capacitat de l'emissor i els acords societaris pertinents, que es regeixen per llei espanyola	Legislació espanyola	Legislació portuguesa	Legislació portuguesa	
4 Normes transitòries del RRC	Capital de nivell 1 ordinari	Capital de nivell 2	Capital de nivell 2	Capital de nivell 2	Capital de nivell 2	Capital de nivell 2	Capital de nivell 2	Capital de nivell 2	Capital de nivell 2	Capital de Nivell 1 Addicional	Capital de nivell 2	Capital de nivell 2
5 Normes del RRC posteriors a la transició	Capital de nivell 1 ordinari	Capital de nivell 2	Capital de nivell 2	Capital de nivell 2	Capital de nivell 2	Capital de nivell 2	Capital de nivell 2	Capital de nivell 2	Capital de nivell 2	Capital de Nivell 1 Addicional	Capital de nivell 2	Capital de nivell 2
6 Admissibles a títol individual / (sub) consolidat/individual i (sub) consolidat	Individual i consolidat	Individual i consolidat	Individual i consolidat	Individual i consolidat	Individual i consolidat	Individual i consolidat	Individual i consolidat	Individual i consolidat	Individual i consolidat	Consolidat	Consolidat	Consolidat
7 Tipus d'instrument	Accions ordinàries	Obligacions subordinades	Obligacions subordinades	Obligacions subordinades	Obligacions subordinades	Obligacions subordinades	Obligacions subordinades	Obligacions subordinades	Obligacions subordinades	Participacions Preferents eventualment Convertibles en Accions	Deute subordinat	Deute subordinat
8 Import reconegut en el capital reglamentari (moneda en milions)	5.981	18	1	741	1.675	993	150	994	999	0,4	0,2	0,2
9 Import nominal d'instrument	5.981	18	15	750	2.072	1.000	150	1.000	1.000	14	28	28
9a Preu d'emissió	n/p	100%	100%	99%	100%	99,9730%	100%	99,9730%	100%	100%	100%	100%
9b Preu de reemborsament	n/p	n/p	n/p	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
10 Classificació comptable	Patrimoni net	Passiu - cost amortitzat	Passiu - cost amortitzat	Passiu - cost amortitzat	Passiu - cost amortitzat	Passiu - cost amortitzat	Passiu - cost amortitzat	Passiu - cost amortitzat	Passiu - cost amortitzat	Passiu - cost amortitzat	Passiu - cost amortitzat	Passiu - cost amortitzat
11 Data d'emissió inicial	n/p	31/12/1990	29/06/1994	14/11/2013	09/02/2012	15/02/2017	7/07/2017	14/17/2017	13/06/2017	1/04/1987	31/12/1987	31/12/1987
12 Perpetus o amb venciment establert	Perpètua	Perpètua	Venciment determinat	Venciment determinat	Venciment determinat	Venciment determinat	Venciment determinat	Venciment determinat	Venciment determinat	Perpètua	Perpètua	Perpètua
13 Data de venciment inicial	n/p	Sense venciment	24/06/2093	14/11/2023	09/02/2022	15/02/2027	07/07/2042	14/17/2028	Sense venciment	Sense venciment	Sense venciment	Sense venciment
14 Opció de compra de l'emissor subjecta a l'aprovació prèvia de l'autor. de supervisió	No	No	n/p	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si	Si
15 Data opcional d'exercici de l'opció de compra, dates d'exercici contingents i import a reemborsar	n/p	n/p	n/p	14/11/2018 (una vegada), a elecció de l'Emissor, per la totalitat de l'emissió per raons fiscals o un esdeveniment de capital i previ consentiment del supervisor	En qualsevol moment, a elecció de l'Emissor, per la totalitat de l'emissió a partir del 9/2/2017 i previ consentiment del supervisor	15/2/2022 (una vegada), a elecció de l'Emissor, per la totalitat de l'emissió per raons fiscals o un esdeveniment de capital i previ consentiment del supervisor (condicions 6.2 i 6.4)	7/7/2037 i anualment des d'aquesta data, a elecció de l'Emissor, per la totalitat de l'emissió per raons fiscals o un esdeveniment de capital i previ consentiment del supervisor	14/7/2023 (una vegada), a elecció de l'Emissor, per la totalitat de l'emissió per raons fiscals o un esdeveniment de capital i previ consentiment del supervisor (condicions 6.2 i 6.4)	13/6/2024 i trimestralment des de llavors, a elecció de l'Emissor, per la totalitat de l'emissió per raons fiscals o un esdeveniment de capital i previ consentiment del supervisor (condicions 7.3 i 7.4) i previ consentiment del supervisor	Transcorreguts 10 anys de l'emissió (1997), a elecció de l'Emissor, amb preavis de sis mesos i previ consentiment del supervisor	Transcorreguts 10 anys de l'emissió (1997), a elecció de l'Emissor, amb preavis de sis mesos i previ consentiment del supervisor	Transcorreguts 10 anys de l'emissió (1997), a elecció de l'Emissor, amb preavis de sis mesos i previ consentiment del supervisor
16 Dates d'exercici posteriors, si escau	n/p	n/p	n/p	n/p	En qualsevol moment a partir del 9/2/2017	n/p	Anualment	n/p	Trimestralment	En qualsevol moment transcorreguts deu anys de l'emissió (1997), amb preavis de sis mesos	En qualsevol moment transcorreguts deu anys de l'emissió (1997), amb preavis de sis mesos	En qualsevol moment transcorreguts deu anys de l'emissió (1997), amb preavis de sis mesos
17 Dividend o cupó fix o variable	Variable	Fix	n/p	Fix	Fix	Fix	Fix	Fix	Variable	Fix + Variable / Límit màxim i mínim	Fix + Variable / Límit màxim i mínim	Fix + Variable / Límit màxim i mínim
18 Tipus d'interès del cupó i qualsevol índex connex	n/p	0 per cent	n/p	5% fins a 14/11/18 en què s'actualitza a 5 year mid-sw ap a 5 anys + 395 pbs	4,000%	3,506% fins a 15/2/2022 en què s'actualitza a mid-sw ap a 5 anys + 335 pbs	4,000% fins a 7/7/2037 en què s'actualitza a mid-sw ap a 5 anys + 272 pbs	2,755% fins a 14/7/2023 en què s'actualitza a mid-sw ap a 5 anys + 235 pbs	6,75% fins a 14/11/2024 en què s'actualitza a mid-sw ap a 5 anys + 649,8 pbs i després cada 5 anys des d'aquesta data	(1)	(1)	(1)

Imports en milions d'euros

	ES0140609019	AYTS491201	AYTS490629	XS0989061345	ES0240609000	XS1565131213	ES0240609133	XS1645495349	ES0840609004	PTBFNDPE0001	PTBFNEPE000	
19	Existència de limitacions al pagament de dividendes	n/p	No	n/p	No	No	No	No	No	No	No	
20 a	Plenament discrecional, parcialment discrecional o obligatori (calendari)	Plenament discrecional	Obligatori	n/p	Obligatori	Obligatori	Obligatori	Obligatori	Obligatori	Plenament discrecional	Obligatori	Obligatori
20 b	Plenament discrecional, parcialment discrecional o obligatori (import)	Plenament discrecional	Obligatori	n/p	Obligatori	Obligatori	Obligatori	Obligatori	Obligatori	Plenament discrecional	Obligatori	Obligatori
21	Existència d'increment del cupó o altres incentius al reemborsament	n/p	No	n/p	No	No	No	No	No	No	No	
22	Acumulatiu o no acumulatiu	No acumulatiu	No acumulatiu	n/p	Acumulatiu	Acumulatiu	Acumulatiu	Acumulatiu	Acumulatiu	No acumulatiu	Acumulatiu	Acumulatiu
23	Convertible o no convertible	n/p	Convertible	n/p	No Convertible	No Convertible	No Convertible	No Convertible	No Convertible	Convertible	No convertible	No convertible
24	Si són convertibles, factor/s que desencadenen la conversió	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	Aquest instrument es converteix en accions ordinàries quan el Capital de Nivell 1 Ordinari cau per sota de 5,125% en nivell consolidat o individual consolidat	n/p	n/p
25	Si són convertibles, totalment o parcialment	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	Sempre totalment	n/p	n/p
26	Si són convertibles, tipus de conversió aplicable	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	El major de: i) el Preu de Mercat de les accions (amb un mínim del seu valor nominal) en el moment de la conversió; ii) el Floor Price de € 2,803	n/p	n/p
27	Si són convertibles, conversió obligatòria o opcional	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	Obligatòria	n/p	n/p
28	Si són convertibles, especifiqui el tipus d'instrument en què es poden convertir	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	Capital de nivell 1 ordinari	n/p	n/p
29	Si són convertibles, especifiqui l'emissor de l'instrum. en què es converteix	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	CaixaBank, S.A	n/p	n/p
30	Característiques de la depreciació	n/p	No	n/p	No	No	No	No	No	No	No	No
31	En cas de depreciació, factor/s que la desencadenen	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p
32	En cas de depreciació, total o parcial	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p
33	En cas de depreciació, permanent o temporal	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p
34	Si la depreciació és provisional, descripció del mecanisme d'apreciació	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p
35	Posició en la jerarquia de subordinació en la liquidació (especifiqui el tipus d'instrument de rang immediatament superior)	No tenen subordinació	Després dels creditors comuns	n/p	Després dels creditors comuns	Després dels creditors comuns	Després dels creditors comuns	Després dels creditors comuns	Després dels creditors comuns	Després dels instruments de capital de Nivell 2	Creditors subordinats	Creditors subordinats

Imports en milions d'euros

	ES0140609019	AYTS491201	AYTS490629	XS0989061345	ES0240609000	XS1565131213	ES0240609133	XS1645495349	ES0840609004	PTBFNDPE0001	PTBFNEPE000
36 Característiques no conformes després de la transició	No	n/p	n/p	No	No	No	No	No	No	No	No
37 En cas afirmatiu, especifiquei les característiques no conformes	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p
38 Fullet d'emissió	n/p			http://www.ise.ie/debt_documents/Final%20Terms_e6b238d1-7e4e-4ff7-a6a5-	http://www.cnmv.es/Portal/Consultas/Folletos/FolletosEmissionOPV.aspx?isin=ES0240609000	http://www.ise.ie/debt_documents/Final%20Terms_4d3676fe-d968-4977-a14b-	http://www.cnmv.es/Portal/Consultas/Folletos/FolletosAdmission.aspx?isin=ES0240609133	http://www.ise.ie/debt_documents/Final%20Terms_e17de6d1-419c-4367-ba57-	http://cnmv.es/Portal/Consultas/FolletosAdmission.aspx?isin=ES0840609004		

Es detallen les emissions de BPI subscrites per tercers, a la vegada que no s'inclou l'emissió de deute subordinat (Tier 2) de 300 milions d'euros subscrit per CaixaBank en la seva totalitat en el primer trimestre de 2017.

Annex III. Informació sobre ràtio de palanquejament

Imports en milions d'euros

Resum comparatiu dels actius comptables davant la mesura de l'exposició del coeficient de palanquejament		
1	Actius consolidats totals en els estats financers publicats	383.186
2	Ajustos per inversions en entitats bancàries, financeres, asseguradores o comercials que es consoliden a efectes comptables, però que queden fora de l'àmbit de consolidació reguladora	(48.167)
3	Ajustos relatius a actius fiduciaris reconeguts en el balanç de conformitat amb el marc comptable operatiu, però exclosos de la mesura de l'exposició del coeficient de palanquejament	0
4	Ajustos per instruments financers derivats	(13.120)
5	Ajustos per operacions de finançament amb valors (és a dir, repos i altres préstecs garantits anàlegs)	376
6	Ajustos per partides fora de balanç (és a dir, conversió de les partides fora de balanç a equivalents crediticis)	27.859
6a	(Ajustos per exposicions intragrup exclosos de l'exposició total de la ràtio d'apalacament de conformitat amb l'Art. 429 (7) del Reglament (UE) No 575/2013)	0
6b	(Ajustos per exposicions excloses de l'exposició de la ràtio d'apalacament de conformitat amb l'Art. 429 (14) del Reglament (UE) No 575/2013)	0
7	Altres ajustos	(5.852)
8	Exposició de la ràtio de palanquejament	344.281
Exposicions dins del balanç		
1	Partides dins del balanç (exclosos derivats i SFT, però inclosos préstecs en garantia)	316.057
2	(Imports dels actius deduïts per determinar el capital de nivell 1 de Basilea III)	(5.852)
3	Exposicions totals dins del balanç (exclosos derivats i SFT)	310.205
Exposicions en derivats		
4	Cost de reposició associat a totes les operacions amb derivats (és a dir, net del marge de variació en efectiu admissible)	4.489
5	Import afegit per PFE (Potential Future Exposure) associat a les totes les operacions amb derivats	2.493
5a	Exposició determinada segons el mètode de l'exposició original	0
6	Increment per actius de garantia aportats en forma de derivats quan es dedueixin dels actius del balanç de conformitat amb el marc comptable operatiu	0
7	(Deduccions d'actius pendents de cobrament per marge de variació en efectiu aportats en operacions amb derivats)	(3.218)
8	(Tram CCP exempt per exposicions a operacions comercials liquidats pel client)	0
9	Import nocional efectiu ajustat dels derivats de crèdit subscrits	0
10	(Compensacions nacionals efectives ajustades i deduccions d'afegits per derivats de crèdits subscrits)	0
11	Exposicions totals a derivats	3.764
Exposicions per operacions de finançament amb valors		
12	Actius bruts SFT (sense reconeixement de compensació), després d'ajustos per transaccions comptables per vendes	2.077
13	(Xifra neta d'imports pendents de pagaments en efectiu i imports pendents de cobrament en efectiu relatius a actius SFT bruts)	0
14	Exposició CCR per actius SFT	376
14a	Excepció per a SFTs: exposició al risc de crèdit de contrapart d'acord amb l'art. 429b (4) i 222 del Reg. 575/2013	0
15	Exposicions per operacions com a agent	0
15a	(Component ECC exclòs d'exposicions a SFT compensades pel client)	0
16	Exposicions totals per operacions de finançament amb valors	2.453

Imports en milions d'euros

Resum comparatiu dels actius comptables davant la mesura de l'exposició del coeficient de palanquejament		
Altres exposicions fora de balanç		
17	Exposició fora de balanç valorada pel seu import nocional brut	86.766
18	(Ajustos per conversió a equivalents crediticis)	(58.906)
19	Partides fora de balanç	27.859
Exposicions excloses		
19a	(Exposicions excloses conforme art. 429 (7) Regl. 575/2013 (dins i fora de balanç))	0
19b	(Exposicions excloses conforme art. 429 (14) Regl. 575/2013 (dins i fora de balanç))	0
Capital i exposicions totals		
20	Tier 1	19.074
21	Exposició total de la ràtio de palanquejament	344.281
Coeficient de palanquejament		
22	Coeficient de palanquejament de Basilea III	5,5%
Elecció de les disposicions transitòries i import dels elements fiduciaris donats de baixa		
23	Elecció sobre les disposicions per a la definició de la mesura de capital	Medida transitoria
24	Partides fiduciàries no reconegudes d'acord amb l'Article 429 (11) del Reglament (UE) núm. 575/2013	0

Imports en milions d'euros

Desglossament d'exposicions dins de balanç (exclosos derivats, SFT i exposicions excloses)		
EU-1	Total exposicions en balanç (exclosos derivats i operacions de finançament amb valors), dels quals:	316.057
EU-2	Exposicions en el <i>trading book</i>	12
EU-3	Exposicions en el <i>banking book</i> , de les quals:	316.045
EU-4	Bons garantits	0
EU-5	Exposicions tractades com a sobiranes	61.303
EU-6	Exposicions davant de governs regionals, bancs multilaterals de desenvolupament, organitzacions inter. i entitats del sector públic no tractades com a sobiranes	3.702
EU-7	Entitats	3.643
EU-8	Exposicions garantides amb béns immobles	105.304
EU-9	Exposicions detallistes	29.326
EU-10	Empreses	71.075
EU-11	Exposicions en situació de mora	12.447
EU-12	Altres exposicions (per exemple, renda variable, titulitzacions i actius no crediticis)	29.246

Publicació d'informació sobre aspectes qualitius		
1	Descripció dels processos utilitzats per gestionar el risc de palanquejament excessiu	La ràtio de palanquejament és una de les mètriques que monitorades periòdicament tant per òrgans de gestió com per Òrgans de Govern.
2	Descripció dels factors que han tingut impacte en la ràtio de palanquejament durant el període de referència	Adquisició de BPI en 1T i impacte addicional de l'aplicació progressiva de Basilea 3. Emissió 1bn AT1 en 2T.

Annex IV. Participacions subjectes a límits regulatoris a l'efecte de deducció

Participació	Denominació social	Descripció de l'activitat	% Participació	
			Directa	Total
	Banco Comercial de Investimento, SARL	Banca	0,00	30,14
	Banco de Fomento de Angola, SA	Banca	0,00	40,65
	BPI, Incorporated	Altres	0,00	84,51
	Brilliance-Bea Auto Finance	Finançament compravenda de vehicles	0,00	22,50
	Celeris, servicios financieros, SA	Serveis financers	26,99	26,99
	Comercia Global Payments, Ent. Pago, SL	Entitat de pagament	49,00	49,00
	Companhia de Seguros Allianz Portugal, SA	Assegurances, reassegurances i gestió de fons de pensions	0,00	29,58
	Cosec-Companhia de Seguros de Crédito, SA	Assegurances de crèdit	0,00	42,26
Significativa (>10%)	Global Payments -Caixa Adq. Corp., SRAL	Sistemes de pagament	49,00	49,00
	Global Payments South America, Brasil - Serviços de Pagamento	Sistemes de pagament	50,00	50,00
	Inversiones Alaris, SA	<i> Holding </i> de participacions	33,33	66,67
	Monty & Cogroup, SL	Societat captadora de transferències	20,47	20,47
	Redsys Servicios de Procesamiento, SL	Mitjans de pagament	0,00	20,00
	Servired, Sociedad Española de Medios de	Mitjans de pagament	0,00	22,01
	Sociedad de Procedimientos de Pago, SL	Mitjans de pagament	0,00	22,92
	SR2, Sociedad de Medios de Pago, SA	Mitjans de pagament	0,00	22,01
	Telefónica Factoring do Brasil, LTDA	<i> Factoring </i>	20,00	20,00
	Telefónica Factoring España, SA	<i> Factoring </i>	20,00	20,00
	Unicre - Instituição Financeira de Crédito, SA	Financera	0,00	17,76
No signifi. (<10%)	Erste Group Bank AG	Banca	9,92	9,92

NOTA: A efectos prudenciales, no s'inclou Grup Vidacaixa perquè s'aplica la disposició prevista en l'article 49.1 de la CRR (" Compromís danés") per la qual el valor de la inversió, en comptes de deduir-se de fons propis, consumeix capital per APR.

Annex V. Societats amb diferències entre el mètode de consolidació prudencial i comptable (UE LI3)

Tractament		Denominació social	Descripció de l'activitat	% Participació	
Comptes Anuals	Prudencial			Directa	Total
		Aris Rosen, SAU	Serveis	100,00	100,00
		Biodiesel Processing, SL	Investigació, desenvolupament i comercial. de projectes per a la fabricació de biocarburants	0,00	100,00
		Bodega Sarría, SA	Elaboració i comercialització de vins	0,00	100,00
		Cestainmob, SL	Explotació de béns mobles i immobles	0,00	100,00
		Estugest, SA	Activitats de gestoria i serveis	100,00	100,00
		Grupo Aluminios de precisión, SL	Fosa d'uns altres metalls	100,00	100,00
		Grupo Riberebro integral, SL	Fabricació i comercialització de productes agrícoles	0,00	60,00
		Inter Caixa, SA	Serveis	99,99	100,00
Dependents per integració global	No consolidable per activitat	Inversiones corporativas digitales, SL	Holdings de participacions	0,00	100,00
		Inversiones Inmobiliarias Teguisse Resort, SL	Hotels i allotjaments similars	60,00	60,00
		Inversiones vitivinícolas, SL	Elaboració de vins	0,00	100,00
		PromoCaixa, SA	Comercialització de productes	99,99	100,00
		Puerto Triana, SA	Promoció immobiliària centres comercials	100,00	100,00
		Sociedad de gestión hotelera de Barcelona (antes Sihabe Inversiones 2013)	Operacions amb béns immobles	0,00	100,00
		VidaCaixa Mediación, Sociedad de Agencia de Seguros Vinculada, SAU	Agència d'assegurances	0,00	100,00
		BPI Vida e Pensões - Companhia de Seguros, S.A.	Assegurances de vida i gestió de fons de pensions	0,00	100,00
		VidaCaixa, SA de Seguros y Reaseguros Sociedad Unipersonal	Assegurances i reassegurances	100,00	100,00
		Multigrup mètode de la participació	Integració proporcional	Banco europeo de finanzas, SA	Banca a l'engròs o d'inversió

Per a la resta de societats el mètode de consolidació a efectes prudencials coincideix amb l'aplicable en els comptes anuals. Vegeu memòria per a conèixer el llistat complet d'empreses del Grup.

Annex VI. Acrònims

Acrònim	Descripció
ALCO	Comitè d'Actius i Passius <i>(Asset and Liability Committee)</i>
AMA	Mètodes avançats de càlcul de requeriments de capital per Risc Operacional <i>(Advanced Measurement Approach)</i>
APR	Actius Ponderats per Risc <i>(Risk Weighted Assets, RWA)</i>
AVA	Ajustos de valoració prudencial <i>(Additional Valuation Adjustments)</i>
BCBS	Comitè de Basilea de Supervisió Bancària <i>(Basel Committee on Banking Supervision)</i>
BCE	Banc Central Europeu <i>(European Central Bank, ECB)</i>
BdE	Banc d'Espanya
BEICF	Factors de control intern i entorn de negoci <i>(Business Environment and Internal Control Factors)</i>
BIS	Banc Internacional de Pagaments <i>(Bank of International Settlements)</i>
BRRD	Directiva 2014/59/UE que estableix el marc de reestructuració i resolució d'entitats de crèdit <i>(Bank Recovery and Resolution Directive)</i>
CBR	Requeriments de coixí combinat <i>(Combined Buffer Requirement)</i>
CCF	Factor de conversió de crèdit <i>(Credit Conversion Factor)</i>
CDS	Permuta d'incompliment creditici <i>(Credit Default Swap)</i>
CEBS	Comitè de Supervisors Bancaris Europeus <i>(Committee of European Banking Supervisors)</i>
CET1	Capital de nivell 1 ordinari <i>(Common Equity Tier 1)</i>
CIRBE	Central d'Informació de Riscos del Banc d'Espanya
CNMV	Comissió Nacional del Mercat de Valors
COREP	Marc de <i>reporting</i> prudencial per a les entitats de l'Àrea Econòmica Europea <i>(Common Reporting)</i>
DRC IV	Directiva 2013/36/UE, relativa a l'accés a l'activitat de les entitats de crèdit i a la supervisió prudencial de les entitats de crèdit i les empreses d'inversió <i>(Capital Requirements Directive)</i>
CRM	Mitigadors de Risc de Crèdit <i>(Credit Risk Mitigators)</i>

RRC	Reglament 575/2013 Parlament UE i del Consell sobre els requisits prudencials de les entitats de crèdit i les empreses d'inversió <i>(Capital Requirements Regulation)</i>
CVA	Ajust de Valoració del Crèdit <i>(Credit Valuation Adjustment)</i>
EAD	Exposició regulatòria a l'incompliment, després d'aplicació de CCF i CRM <i>(Exposure At Default)</i>
EBA	Autoritat Bancària Europea <i>(European Banking Authority)</i>
ECC	Entitat de Contrapartida Central
EMIR	Reglament (UE) núm. 648/2012 relatiu als derivats extraborsaris, les entitats de contrapartida central i els registres d'operacions <i>(European Market Infrastructure Regulation)</i>
FINREP	Marc de <i>reporting</i> financer per a les entitats de l'Àrea Econòmica Europea <i>(Financial Reporting)</i>
FSB	Consell d'Estabilitat Financera <i>(Financial Stability Board)</i>
FROB	Fons de Reestructuració Ordenada Bancària
HQLA	Actius líquids d'alta qualitat: d'acord amb el que estableix el reglament delegat de la Comissió Europea de 10 d'octubre de 2014 <i>(High Quality Liquid Assets)</i>
ICAAP	Procés d'autoavaluació d'adequació capital <i>(Internal Capital Adequacy Assessment Process)</i>
IGC	Informació de Gestió Corporativa <i>(Corporate Management Information)</i>
ILAAP	Procés d'autoavaluació d'adequació de liquiditat <i>(Internal Liquidity Adequacy Assessment Process)</i>
IRB	Models de qualificació interna <i>(Internal Rating Based)</i>
IRC	Risc incremental d'Impagament i Migracions <i>(Incremental Risk Charge)</i>
IRP	Informació amb Rellevància Prudencial
IRRBB	Risc de Tipus d'Interès en la cartera d'inversions <i>(Interest Rate Risk in the Banking Book)</i>
ISDA	Associació internacional de <i>swaps</i> i derivats <i>(International Swaps and Derivatives Association)</i>
KPI	Indicadors clau de rendiment <i>(Key Performing Indicators)</i>
KRI	Indicador de Riscos Clau <i>(Key Risk Indicators)</i>
LCR	Ràtio de cobertura de liquiditat <i>(Liquidity Coverage Ratio)</i>
LGD	Severitat cas d'incompliment <i>(Loss Given Default)</i>
LGD DT	Severitat en un període advers del cicle <i>(Loss Given Default Downturn)</i>

LTD	Relació préstecs/dipòsits <i>(Loan-to-deposits)</i>
LTV	Relació préstec/valor de la garantia <i>(Loan-to-value)</i>
MREL	Requeriments mínims de deutes elegibles <i>(Minimum Requirement of Eligible Liabilities)</i>
MUR	Mecanisme Únic de Resolució
MUS	Mecanisme Únic de Supervisió
NIC	Normes Internacionals de Comptabilitat
NIIF	Normes Internacionals d'Informació Financera
NSFR	Ràtio de Finançament Estable Net <i>(Net Stable Funding Ratio)</i>
ODF	Freqüència d'incompliments observada <i>(Observed Default Frequency)</i>
AEIS	Altra Entitat d'Importància Sistèmica
OPA	Oferta Pública d'Adquisició
ORMF	Marc de Govern i Estructura de Gestió del model de Risc Operacional <i>(Operational Risk Management Framework)</i>
ORMS	Sistema, processos i dades usats per mesurar el Risc Operacional <i>(Operational Risk Measurement System)</i>
ORX	Organització per a l'intercanvi d'informació de pèrdues operacionals <i>(Operational Riskdata Exchange)</i>
OTC	Operacions en mercats no organitzats <i>(Over-The-Counter)</i>
PD	Probabilitat d'incompliment <i>(Probability of Default)</i>
PFE	Exposició Potencial Futura <i>(Potential Future Exposure)</i>
PB	Punts Bàsics
RAF	Marc d'Apetit al Risc <i>(Risk Appetite Framework)</i>
RAR	Rendibilitat Ajustada al Risc
RBA	Aproximació basada en <i>ratings</i> <i>(Rating Based Approach)</i>
RE	Ràtio d'eficiència
ROE	Taxa de retorn sobre el capital <i>(Return On Equity)</i>
ROTE	Taxa de retorn sobre el capital tangible <i>(Return On Tangible Equity)</i>
RRPP	Recursos propis
SCIIF	Sistema de Control Intern sobre la Informació Financera
SREP	Procés de Revisió i Avaluació Supervisora <i>(Supervisory Review and Evaluation Process)</i>
TIER1 Addicional (AT1)	Capital de nivell 1 addicional <i>(Additional Tier 1 Capital)</i>

TIER2 (T2)	Capital de Nivell 2
TLTRO	Operació de préstecs condicionats a llarg termini efectuada pel Banc Central Europeu <i>(Targeted Long-Term Refinancing Operation)</i>
TSR	Rendibilitat total per a l'accionista <i>(Total Shareholder Return)</i>
UPB	Unitat de Prevenció de Blanqueig de Capitals i Finançament del Terrorisme
VaR	Valor en risc <i>(Value-at-Risk)</i>

Annex VII. Mapa d'articles de l'RRC

Taula	Nom taula	Taula EBA	Article RRC	Apartat
1	Taula 1. Conciliació balanç públic i reservat			2.5. Conciliació comptable entre els estats financers i estats amb fins regulatoris
2	Taula 2. Diferències entre els àmbits de consolidació comptable i regulador i correspondència entre estats financers i categories de risc reguladores (UE LI1)	EU LI1	436.b	2.5. Conciliació comptable entre els estats financers i estats amb fins regulatoris
3	Taula 3. Principals fonts de discrepància entre la quantia de les exposicions en termes reguladors i els valors comptables en els estats financers (UE LI2)	EU LI2	436.b	2.5. Conciliació comptable entre els estats financers i estats amb fins regulatoris
4	Recursos propis computables			4. Capital
5	Taula 5. Recursos propis computables			4.2.1. Recursos propis computables
6	Taula 6. Variació del capital reguladori			4.2.1. Recursos propis computables
7	Taula 7. Participacions en entitats d'assegurances no deduïdes de fons propis (UE INS1)	EU INS1	438.c i 438.d	4.2.2. Requeriments de capital
8	Taula 8. Consum de capital per segments			4.2.2. Requeriments de capital
9	Taula 9. Actius ponderats per risc i requeriments de capital per tipus de risc (UE OV1)	EU OV1	438.c a 438.f	4.2.2. Requeriments de capital
10	Taula 10. Ràtio de palanquejament			4.2.4. Ràtio de palanquejament
11	Taula 11. Ràtio de cobertura del conglomerat			4.2.5. Conglomerat financer
12	Taula 12. Requeriment de coixins			4.3.2 Coixins de capital
13	Taula 13. Distribució geogràfica de les exposicions			4.3.4. Detall dels coixins sistèmics
14	Taula 14. Import del coixí de capital anticíclic específic de cada entitat			4.3.4. Detall dels coixins sistèmics
15	Taula 15. Risc de Crèdit, contrapartida, titulitzacions i accionarial per mètodes			5. Risc de Crèdit Total
16	Taula 16. Exposició segons l'aplicació de tècniques de mitigació			5.1.1. Gestió del Risc de Crèdit
17	Taula 17. Mètode estàndard: exposició en funció de l'aplicació de tècniques de mitigació			5.1.1. Gestió del Risc de Crèdit
18	Taula 18. Mètode IRB: exposició en funció de l'aplicació de tècniques de mitigació			5.1.1. Gestió del Risc de Crèdit
19	Taula 19. Mètode estàndard - Exposició al Risc de Crèdit i efectes de tècniques per a la seva mitigació (UE CR4)	EU CR4	453.f i 453.g	5.1.2. Requeriments de recursos propis mínims per Risc de Crèdit
20	Taula 20. Mètode estàndard: Exposicions de risc de crèdit per classes d'actiu i ponderacions per risc (UE CR5)	EU CR5	444.e	5.1.2. Requeriments de recursos propis mínims per Risc de Crèdit
21	Taula 21. Mètode estàndard: Actius ponderats per Risc de Crèdit per classes d'actiu i ponderacions per risc (UE CR5)	EU CR5	444.e	5.1.2. Requeriments de recursos propis mínims per Risc de Crèdit
22	Taula 22. Mètode estàndard: exposicions garantides per immobles per tipus de garantia			5.1.2. Requeriments de recursos propis mínims per Risc de Crèdit
23	Taula 23. Equivalència entre escala mestra i rating d'agències			5.1.2. Requeriments de recursos propis mínims per Risc de Crèdit
24	Taula 24. IRB: Exposicions al Risc de Crèdit per cartera			5.1.2. Requeriments de recursos propis mínims per Risc de Crèdit
25	Taula 25. IRB: Exposicions al Risc de Crèdit i Contrapart per interval de PD (UE CR6)	EU CR6	452.e i 452.g	5.1.2. Requeriments de recursos propis mínims per Risc de Crèdit
26	Taula 26. Estats de flux dels APR d'exposicions al Risc de Crèdit amb l'IRB (UE CR8)	EU CR8	438.d	5.1.2. Requeriments de recursos propis mínims per Risc de Crèdit
27	Taula 27. Evolució provisions			5.1.2. Requeriments de recursos propis mínims per Risc de Crèdit
28	Taula 28. Exposició mitjana per categoria de risc (UE CRB-B)	EU CRB-B	442.c	5.1.3. Aspectes quantitius
29	Taula 29. Desglossament d'exposicions de crèdit per zona geogràfica (UE CRB-C)	EU CRB-C	442.d	5.1.3. Aspectes quantitius
30	Taula 30. EAD per sectors d'activitat econòmica			5.1.3. Aspectes quantitius

Taula	Nom taula	Taula EBA	Article RRC	Apartat
31	Taula 31. EAD per sectors d'activitat empresarial no financera (UE CRB-D)	EU CRB-D	442.e	5.1.3. Aspectes quantitius
32	Taula 32. APR per sectors d'activitat econòmica			5.1.3. Aspectes quantitius
33	Taula 33. APR per sectors d'activitat empresarial no financera (UE CRB-D)	EU CRB-D	442.e	5.1.3. Aspectes quantitius
34	Taula 34. Distribució de les exposicions per venciment residual (UE CRB-E)	EU CRB-E	442.f	5.1.3. Aspectes quantitius
35	Taula 35. Distribució d'APR per venciment residual (UE CRB-E)	EU CRB-E	442.f	5.1.3. Aspectes quantitius
36	Taula 36. Canvis en el saldo dels préstecs i valors representatius de deute en situació de default i del qual valor s'ha deteriorat (UE CR2-B)	EU CR2-B	442.i	5.1.3. Aspectes quantitius
37	Taula 37. Qualitat creditícia de les exposicions per categoria d'exposició i instrument (UE CR1-A)	EU CR1-A	442.g i 442.h	5.1.3. Aspectes quantitius
38	Taula 38. Qualitat creditícia de préstecs per a societats no financeres per sector econòmic (UE CR1-B)	EU CR1-B	442.g i 442.h	5.1.3. Aspectes quantitius
39	Taula 39. Qualitat creditícia de les exposicions per zona geogràfica (UE CR1-C)	EU CR1-C	442.g i 442.h	5.1.3. Aspectes quantitius
40	Taula 40. Antiguitat de les exposicions vençudes (UE CR1-D)	EU CR1-D	442.g i 442.h	5.1.3. Aspectes quantitius
41	Taula 41. Exposicions dubtoses i exposicions reestructurades i refinançades (UE CR1-E)	EU CR1-E	442.g i 442.i	5.1.3. Aspectes quantitius
42	Taula 42. Tècniques de reducció del Risc de Crèdit – Visió general (UE CR3)	EU CR3	453.f i 453.g	5.1.3. Aspectes quantitius
43	Taula 43. Canvis en el saldo dels ajustos per Risc de Crèdit General i Específic (UE CR2-A)	EU CR2-A	442.i	5.1.3. Aspectes quantitius
44	Taula 44. Pèrdues per deteriorament i reversions de les pèrdues			5.1.3. Aspectes quantitius
45	Taula 45. Escala mestra de qualificacions creditícies			5.1.3. Aspectes quantitius
46	Taula 46. IRB - Exposicions al Risc de Crèdit per cartera i interval de PD segment Corporates (UE CR6)	EU CR6	452.e i 452.g	5.1.3. Aspectes quantitius
47	Taula 47. IRB - Exposicions al Risc de Crèdit per cartera i interval de PD segment Pimes (UE CR6)	EU CR6	452.e i 452.g	5.1.3. Aspectes quantitius
48	Taula 48. IRB - Exposicions al Risc de Crèdit per cartera i interval de PD segment detallistes cobertes amb hipoteques sobre immobles (UE CR6)	EU CR6	452.e i 452.g	5.1.3. Aspectes quantitius
49	Taula 49. IRB - Exposicions al Risc de Crèdit per cartera i interval de PD segment Detallistes Pimes cobertes amb hipoteques sobre immobles (UE CR6)	EU CR6	452.e i 452.g	5.1.3. Aspectes quantitius
50	Taula 50. IRB - Exposicions al Risc de Crèdit per cartera i interval de PD segment detallistes renovables elegibles (UE CR6)	EU CR6	452.e i 452.g	5.1.3. Aspectes quantitius
51	Taula 51. IRB - Exposicions al Risc de Crèdit per cartera i interval de PD segment Pimes detallista (UE CR6)	EU CR6	452.e i 452.g	5.1.3. Aspectes quantitius
52	Taula 52. IRB - Exposicions al Risc de Crèdit per cartera i interval de PD segment unes altres exposicions detallistes (UE CR6)	EU CR6	452.e i 452.g	5.1.3. Aspectes quantitius
53	Taula 53. Sèries ODF			5.1.3. Aspectes quantitius
54	Taula 54. IRB - Comprovació de la probabilitat d'incompliment (PD): segment Corporates (UE CR9)	EU CR9	452.i	5.1.3. Aspectes quantitius
55	Taula 55. IRB - Comprovació de la probabilitat d'incompliment (PD): segment Pimes (UE CR9)	EU CR9	452.i	5.1.3. Aspectes quantitius
56	Taula 56. IRB - Comprovació de la probabilitat d'incompliment (PD): segment detallistes cobertes amb hipoteques sobre immobles (UE CR9)	EU CR9	452.i	5.1.3. Aspectes quantitius
57	Taula 57. IRB - Comprovació de la probabilitat d'incompliment (PD): segment detallistes Pimes cobertes amb hipoteques sobre immobles (UE CR9)	EU CR9	452.i	5.1.3. Aspectes quantitius
58	Taula 58. IRB - Comprovació de la probabilitat d'incompliment (PD): segment detallistes renovables elegibles (UE CR9)	EU CR9	452.i	5.1.3. Aspectes quantitius
59	Taula 59. IRB - Comprovació de la probabilitat d'incompliment (PD): segment Pimes detallista (UE CR9)	EU CR9	452.i	5.1.3. Aspectes quantitius
60	Taula 60. IRB - Comprovació de la probabilitat d'incompliment (PD): segment Altres exposicions detallistes (UE CR9)	EU CR9	452.i	5.1.3. Aspectes quantitius

Taula	Nom taula	Taula EBA	Article RRC	Apartat
61	Taula 61. Actius ponderats per Risc de Contrapart, <i>Default Fund</i> i CVA			5.2.2. Requeriments de recursos propis mínims per Risc de Contrapart, <i>Default Fund</i> i CVA
62	Taula 62. Anàlisi de l'exposició al Risc de Crèdit de Contrapart per mètode (UE CCR1)	EU CCR1	439.e, 439.f i 439.i	5.2.2. Requeriments de recursos propis mínims per Risc de Contrapart, <i>Default Fund</i> i CVA
63	Taula 63. Mètode estàndard: exposicions al Risc de Contrapart i efectes de tècniques per a la seva mitigació (UE CCR3)	EU CCR3	444.e	5.2.3. Aspectes quantitius
64	Taula 64. Mètode estàndard per a exposicions al Risc de Contrapart per classes d'actiu i ponderacions per risc (Exposició) (UE CCR3)	EU CCR3	444.e	5.2.3. Aspectes quantitius
65	Taula 65. Mètode estàndard per a exposicions al Risc de Contrapart per classes d'actiu i ponderacions per risc (APR) (UE CCR3)	EU CCR4	444.e	5.2.3. Aspectes quantitius
66	Taula 66. IRB: exposicions al Risc de Contrapart per cartera			5.2.3. Aspectes quantitius
67	Taula 67. IRB: exposicions al Risc de Contrapart per cartera i interval de PD (UE CCR4)	EU CCR4	452.e	5.2.3. Aspectes quantitius
68	Taula 68. Estats de flux dels APR d'exposicions al Risc de Contrapart amb l'IRB (UE CCR7)	EU CCR7	438.d	5.2.3. Aspectes quantitius
69	Taula 69. Composició del col·lateral per a exposicions al Risc de Contrapart (UE CCR5-B)	EU CCR5-B	439.e	5.2.3. Aspectes quantitius
70	Taula 70. Exposicions davant Entitats de Contrapartida Central (UE CCR8)	EU CCR8	439.e i 439.f	5.2.3. Aspectes quantitius
71	Taula 71. Exposició i APR per CVA (UE CCR2)	EU CCR2	439.e i 439.f	5.2.3. Aspectes quantitius
72	Taula 72. Exposició al Risc de Crèdit de Contrapart (derivats) (UE CCR5-A)	EU CCR5-A	439.e	5.2.3. Aspectes quantitius
73	Taula 73. Exposicions amb derivats [de crèdit] (UE CCR6)	EU CCR6	439.g i 439.h	5.2.3. Aspectes quantitius
74	Taula 74. Exposició i APR en operacions de titulització de la cartera d'inversions en què el Grup CaixaBank actua com originador			5.3.2. Requeriments mínims de recursos propis per Risc de Titulitzacions
75	Taula 75. Posicions de titulització per tipus d'exposició			5.3.3. Aspectes quantitius
76	Taula 76. Exposició en operacions de titulització de la cartera d'inversions (SEC1)			5.3.3. Aspectes quantitius
77	Taula 77. Distribució per tipus d'actius titulitzats			5.3.3. Aspectes quantitius
78	Taula 78. Exposició de la cartera de participacions accionaries (SEC3)			5.4.2. Requeriments de Recursos Propis mínims per Risc associat a la Cartera de Participacions Accionaries
79	Taula 79. Valor en llibres de les participacions i instruments de capital no inclosos en la cartera de negociació			5.4.3. Aspectes quantitius
80	Taula 80. Valor raonable de les participacions i instruments de capital no inclosos en la cartera de negociació			5.4.3. Aspectes quantitius
81	Taula 81. Exposicions en participacions de capital no incloses en la cartera de negociació			5.4.3. Aspectes quantitius
82	Taula 82. Exposicions de renda variable (mètode simple) (UE CR10)	EU CR10	438 últim paràgraf	5.4.3. Aspectes quantitius
83	Taula 83. Exposició per categoria d'exposició i grau de deutor			5.4.3. Aspectes quantitius
84	Taula 84. Variació anual d'un altre resultat global acumulat en instruments de patrimoni disponibles per a venda			5.4.3. Aspectes quantitius
85	Taula 85. Risc de Mercat sota mètode estàndard (UE MR1)	EU MR1	445	6.2. Requeriments mínims de recursos propis per Risc de Mercat
86	Taula 86. Valors del model intern per a la cartera de negociació (UE MR3)	EU MR3	455.d	6.3. Aspectes quantitius
87	Taula 87. Risc de Mercat sota model intern (UE MR2-A)	EU MR2-A	455.e	6.3. Aspectes quantitius
88	Taula 88. Estat de fluxos d'APR d'exposicions de Risc de Mercat per model intern (UE MR2-B)	EU MR2-B	455.e	6.3. Aspectes quantitius
	Gràfic. Comparació de les estimacions de VaR amb Pèrdues i Guanys (UE MR4)	EU MR4	455.g	6.3. Aspectes quantitius
89	Taula 89. Desglossament APR per línia de negoci operacional			7.2. Requeriments de recursos propis mínims
90	Taula 90. Risc Operacional: línies de negoci i coeficients de ponderació			7.2. Requeriments de recursos propis mínims

Taula	Nom taula	Taula EBA	Article RRC	Apartat
91	Taula 91. Annex. Taula B			8.1.1. Aspectes quantitius
92	Taula 92. Actius líquids			9.2. Aspectes quantitius
93	Taula 93. Ràtio LCR (coeficient de cobertura de liquiditat)			9.2. Aspectes quantitius
94	Taula 94. Detall LCR (dades mitjans mensuals) (UE LIQ1)	EU LIQ1	435, apartat 1.f	9.2. Aspectes quantitius
95	Taula 95. Actius que garanteixen operacions de finançament i actius lliures de càrrega			9.2. Aspectes quantitius
96	Taula 96. Actius rebuts que garanteixen operacions de finançament i actius lliures de càrrega			9.2. Aspectes quantitius
97	Taula 97. Ràtio d'actius colateralizados valors mitjans			9.2. Aspectes quantitius
98	Taula 98. Ràtio d'actius col-lateralitzats			9.2. Aspectes quantitius
99	Taula 99. Passius garantits mitjana de valors trimestrals			9.2. Aspectes quantitius
100	Taula 100. Retribucions satisfetes al col·lectiu Identificat (I)			11.4. Informació quantitativa de la remuneració del col·lectiu Identificat
101	Taula 101. Retribucions satisfetes al col·lectiu Identificat (II)			11.4. Informació quantitativa de la remuneració del col·lectiu Identificat
102	Taula 102. Retribucions satisfetes al col·lectiu Identificat (III)			11.4. Informació quantitativa de la remuneració del col·lectiu Identificat
103	Taula 103. Retribucions satisfetes al col·lectiu Identificat (IV)			11.4. Informació quantitativa de la remuneració del col·lectiu Identificat
Annex I	Annex I. Informació sobre fons propis transitoris			Annex I
Annex II	Annex II. Principals característiques dels instruments de capital			Annex II
Annex III	Annex III. Informació sobre ràtio de palanquejament			Annex III
Annex IV	Annex IV. Participacions subjectes a límits regulatoris a l'efecte de deducció			Annex IV
Annex V	Annex V. Societats amb diferències entre el mètode de consolidació prudencial i comptable (UE LI3)	EU LI3	436	Annex V
Annex VI	Annex VI. Acrònims			Annex VI
Annex VII	Annex VII. Mapa d'articles de la RRC			Annex VII